

## 2023. gadā apstiprina jauno arhitekta profesijas standartu. Tas, sekojot topošā Arhitektūras likuma nostādnēm, paplašina arhitektu profesionālās darbības lauku, tajā ietverot arī sabiedriskās aktivitātes, pedagoģiskā darbība, pētniecība, publicistika un arhitektūras politikas veidošana. Standartu izstrādā darba grupa, ko vada Sertificēšanas centra vadītāja Elīna Rožulapa.

Atzīmējot Latvijas Arhitektu savienības simtgadi, izveidota iniciatīvu "LAS 100 minūtes", aicinot arhitektus sniegt ieguldījumu sabiedrībā un cilvēkos, veltot 100 minūtes no sava laika, lai sniegtu konsultācijas, lekcijas, padomus un noderīgus ieteikumus tiem, kuriem tie varētu būt īpaši vērtīgi.

Latvijas Arhitektūras ada balvas pasniegšanas nedēļa tiek atzīmēta kā Arhitektūras nedēļa. Latvijas Arhitektu savienība aicināja arhitektu birojus iesaistīties Latvijas arhitektu biroju Atvērto durvju dienā, norisinājās vairākas lekcijas, Arhitektūras diena tika atzīmēta ar ekskursiju uz Ogrī un Daugavpili, Dailes teātrī bija skatāma pēckara modernisma tēmai veltīta arhitektūras izstāde "Modernisms Latvijā. Maketu sērija". Nedēļa tika noslēgta ar Latvijas Arhitektūras gada balvas 2023 apbalvošanas ceremoniju VEF kvartālā.

Latvijas Arhitektu savienība sadarbībā ar Rīgas Tehnisko universitāti organizē pieredzes apmaiņas meistarklases, kurās arhitekti, dizaineri, mākslinieki un citi ar jomu saistītie profesionāļi dalās ar savām zināšanām un pieredzi industrijā. Lekcijas primārā auditorija ir jaunieši – studenti, bet aicināti visi ar profesiju saistītie.

Sadarbībā ar radošo kvartālu Provodņiks, visas 2022./ 2023. gada vasaras sezonas garumā, Latvijas Arhitektu savienība organizē lekciju un diskusiju ciklu "Industriālā mantojuma dienas". Tajā arhitekti dalās pieredzē par industriālo mantojumu un ar to saistītiem mūsdienu izaicinājumiem un nākotnes iespējām.

Iznāk Latvijas Arhitektu savienības un "Jaunā Eiropas Bauhaus" Latvijas kontaktpunkta izdevums "Jaunā Eiropas Bauhaus" pieeja ilgtspējai, iekļaušanai un skaistumam", kas labās prakses piemēru pārskata formā apkopo valsts, pašvaldību, izglītības iestāžu un nevalstisko organizāciju iniciatīvas un notikumus 2022. gadā. Īpaša uzmanība veltīta projektiem, kas tapuši iedzīvotāju iesaistes rezultātā un nodrošina kopā sanākšanas un līdzdalības platformu.

Latvijas Arhitektu savienība ievāc un apkopo publiskās informācijas sistēmās pieejamos datus, veic regulāras aptaujas un rīko diskusijas par arhitektūras prakses jautājumiem saskaņā ar valsts pārvaldes uzdevumiem. Kā Eiropas Arhitektu padomes biedrs, savienība sniedz datus un ziņojumus padomes pētījumiem un pārskatiem, piedalās aptaujās un citās starptautiskajās darba grupās. Šis darbs apkopots pārskatā "Arhitektu prakse Latvijā".

Latvijas būvniecības nozarē pāreja no zemākās cenas iepirkumiem uz saimnieciski izdevīgākajiem iepirkumiem notiek jau kopš 2017. gada, kad sadarbībā ar Latvijas Arhitektu savienību tiek izstrādātas vadlīnijas saimnieciski izdevīgākā piedāvājuma noteikšanas kritērijiem būvniecībā un "Projektēt un Būvēt" iepirkumos. Ar 2023. gada grozījumiem Publisko iepirkumu likumā šādas vadlīnijas tiek izstrādātas arī projektēšanas iepirkumiem. Latvijas Arhitektu savienība pie šo vadlīniju izveides strādā sadarbībā ar iepirkumu uzraudzības biroju un Valsts nekustamajiem īpašumiem.



1. Latvijas Arhitektūras gada balvas izstāde Torņa ielā, preti Arhitektu namam. Koncepcija – Ivars Veinbergs
2. LAGB 2023 Grand Prix ieguvējs – Dailes teātra priekšaukums. MADE arhitekti
3. LAGB 2023 ceremonija VEF kvartālā
4. Industriālā mantojuma dienas paneļdiskusijas 2022. un 2023. gadā
5. BAUA paviljona atklāšana Kopenhāgenā. Kopīgs Baltijas valstu paziņojums par izstāšanos no UIA
6. Jaunā Eiropas Bauhaus Latvijas kontaktpunkta pie LAS buklets
7. Arhitektu prakse Latvijā. Digitāls buklets.
8. LAS atbalstīta un rīkota Rīgas filharmonijas metu konkursa uzvarētāju darbs "Baltic Shine". Autori: Mailītis A.I.I.M., MARK arhitekti, LABIE KOKI projekti.

## 2023



## 2024. gada tiks atzīmēta Latvijas Arhitektu savienības pastāvēšanas simtgade. Tā būs iemesls novērtēt biedrības kultūrvēsturisko nozīmi, arhitektu pašorganizēšanās ietekmi uz arhitektūras politiku un sabiedrību, kā arī organizācijas nozīmi mūsdienās un tās attīstības potenciālu nākotnē sabiedrības līdzdalības kontekstā.

Latvijas Arhitektu savienībā sadarbībā ar Latvijas Nacionālo bibliotēku ir vienojusies par pasākumu ciklu rīkošanu 2024. gadā. Iemesls – biedrībai "Latvijas Arhitektu savienība" 100 un LAS bibliotēkas krājuma dāvinājums LNB – vairāk nekā 8000 arhitektūras tēmai veltītu izdevumu, grāmatu, iespieddarbu utt. Dāvinājums notika 2023.gadā. Plānota lekciju sērija, izstāde LAS bibliotēka – LNB ēkas 5. stāvā – Reto grāmatu un rokrakstu lasītavā un citi notikumi.

Latvijas Nacionālajā bibliotēkā 2024. gada 16. martā notiks Latvijas Arhitektu savienība 100 – kongress. XXIII kongresā tiks pieņemta turpmākā darbības programma, veikti grozījumi statūtos un citi lēmumi par struktūras izmaiņām.

## 2024

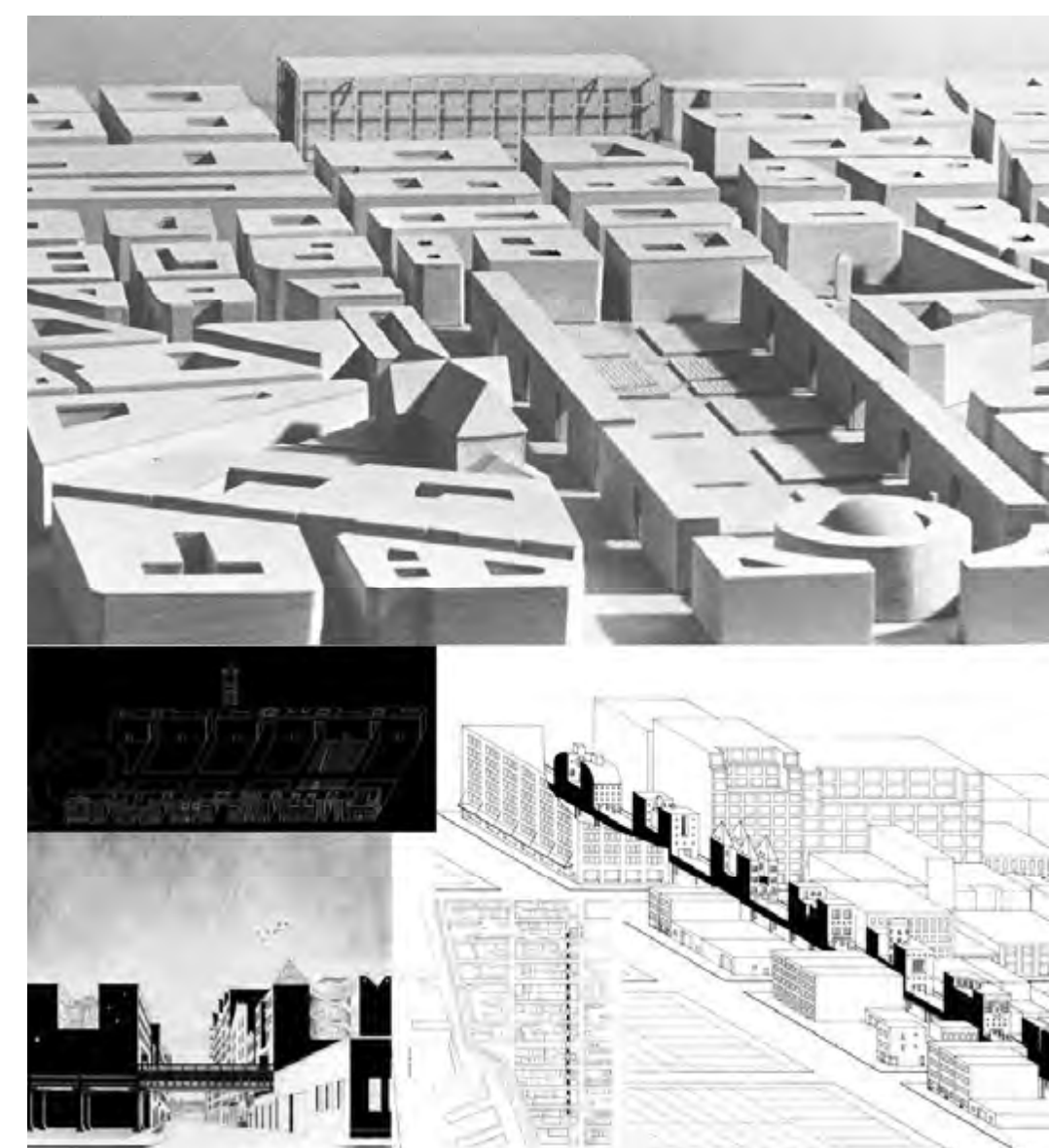


Izstāde "Roma un skolotāja, Astra Zariņa" 2024. gada 14. marta līdz 27. aprīlim Rīgā, Latvijas Nacionālajā bibliotēkā. Projekta pamatā ir iepazīstināt plašāku sabiedrības loku ar ievērojamās latviešu arhitektes Astras Zariņas intelektuālo mantojumu un sadarbībā ar Ņujorkā bāzēto nodibinājumu "T" Space / Steven Myron Holl Foundation eksponēt izstādi "Roma un skolotāja, Astra Zariņa" Rīgā.

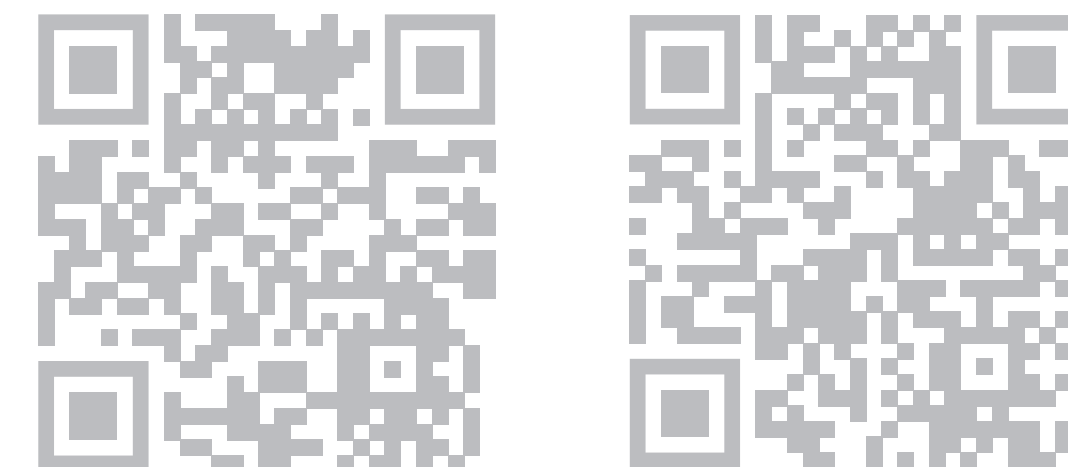
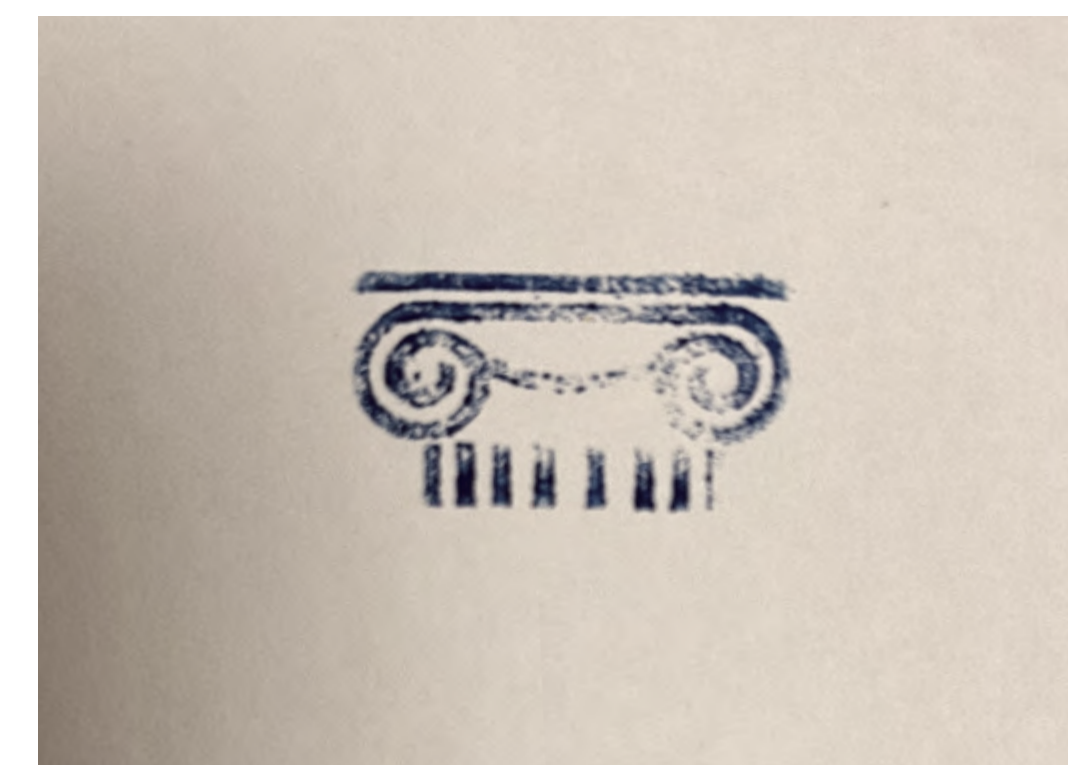
Izstādes atklāšanas programmā ar publisku lekcijas lasījumu uzstāsies arī pazīstamākais Zariņas students – atzītais amerikāņu arhitekts Stīvens Hols (Steven Holl).

Ekspozīcija tiks iekļauta augstskolas RISEBA Arhitektūras un Dizaina fakultātes (FAD) rīkotajā otrās starptautiskās arhitektūras konferences RIXARCH 2024 (2024. gada 12.-13. aprīlis) programmā, kuras tematika tiks veltīta Astrai Zariņai.

Izstāde "Birkerts – Itālijas gadi" tiks atklāta 2024. gada martā. Birkerts, kurš, būdams pazīstams ar Astru Zariņu, 1969. gadā iegādājās māju Itālijas pilsētā Civita di Bagnoregio.



## 2024



*Likumprojekts*

**Arhitektūras likums**

**I nodaļa**  
**Vispārīgie noteikumi**

**1.pants. Likumā lietotie termini**  
Likumā ir lietoti šādi termini:

- 1) arhitektūra** – vides veidošanas māksla, kas aptver integrētu skatījumu uz cilvēku dzīves telpu no telpiskās plānošanas, pilsētplānošanas un ainavu projektiem, līdz atsevišķām būvēm un to ārējai un iekšējai veidošanai, vienlaikus ievērojot estētiskos, funkcionālos, sociālos, ekoloģiskos un ekonomiskos aspektus;
- 2) arhitekts** – radoša persona, kura saņēmusi valsts atzītu otrā līmeņa augstākās izglītības diplomu, ieguvusi arhitekta kvalifikāciju un veic arhitekta profesionālo darbību;
- 3) sertificēts arhitekts** – arhitekts, kurš ieguvusi patstāvīgas prakses tiesības arhitektūras jomā, saņemot arhitekta prakses sertifikātu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;
- 4) arhitekta patstāvīga prakse** – šā likuma izpratnē faktiski un likumīgi veikta patstāvīga profesionālā darbība arhitektūras jomā, kurā saskaņā ar normatīvo aktu prasībām nepieciešams kvalifikāciju apliecinās sertifikāts;
- 5) arhitektoniski telpiskā vide** – jebkura projektēta, ar būvniecības paņēmieniem veidota telpiskā vide;
- 6) arhitektoniskais veidols** – būves telpisko un estētisko īpašību kopums, kas nosaka tās individualitāti;
- 7) ainavu arhitektūra** – telpiskās vides veidošanas māksla, kas ietver dabas, lauku un būvētas vides ainavu pētniecību, plānošanu, projektēšanu un pārvaldību dažādos laika un telpas mērogos;
- 8) ainavu arhitekts** – radoša persona, kura saņēmusi valsts atzītu otrā līmeņa augstākās izglītības diplomu, ieguvusi ainavu arhitekta kvalifikāciju un veic ainavu arhitekta profesionālo darbību;
- 9) sertificēts ainavu arhitekts** – ainavu arhitekts, kurš ieguvusi patstāvīgas prakses tiesības ainavu arhitektūras jomā, saņemot ainavu arhitekta prakses sertifikātu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;
- 10) ainavu arhitekta patstāvīga prakse** – šā likuma izpratnē faktiski un likumīgi veikta patstāvīga profesionālā darbība ainavu arhitektūras jomā, kurā saskaņā ar normatīvo aktu prasībām nepieciešams kvalifikāciju apliecinās sertifikāts;
- 11) ainava** – dabas un cilvēku veidota telpiska vide, kā to uztver cilvēks;
- 12) kultūrainava** – cilvēku veidota ainava;
- 13) būv kultūra** – integrēta pieeja ilgtspējīgas augstas kvalitātes būvētas vides veidošanai, kas balstās uz visu procesā iesaistīto daļbnieku kompetenci.

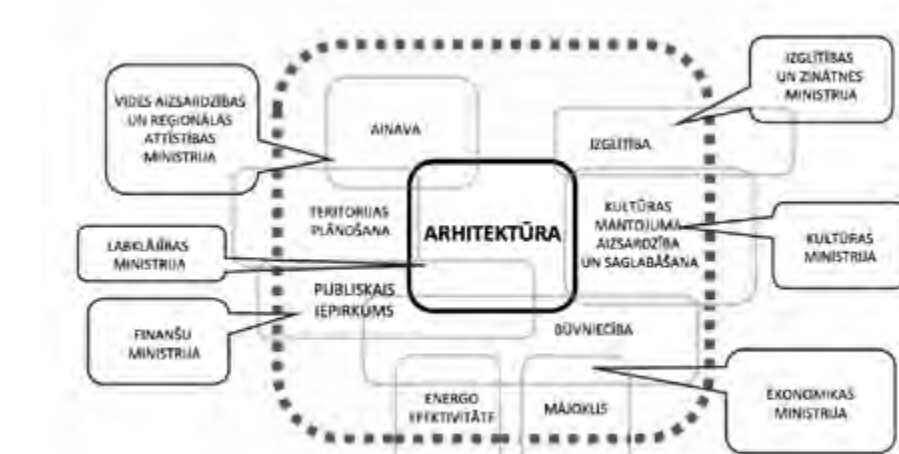
KMLA\_050721\_arhitekturas\_likums

Latvijas Arhitektūras stratēģijas plāns 2022.–2027. gadam ir vidēja termiņa plānošanas un sabiedrības informēšanas dokuments, kas ietver jaunus mērķus valsts politikai arhitektūras un dzīves vides veidošanas jomā, kā arī iezīmē rīcības plānu šīs politikas īstenošanai. Latvijas Arhitektu savienība darbojas pie plāna izstrādes.

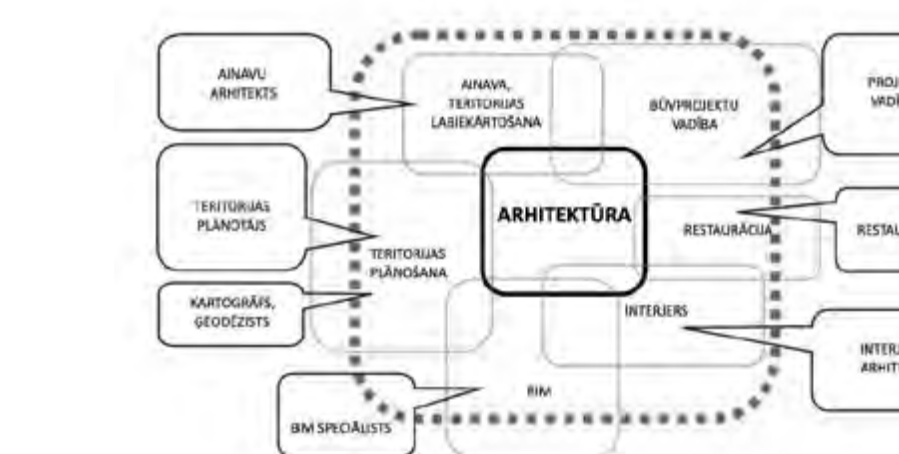
## 2025 +

2. Pielikums

**Arhitektūras jomas ekosistēma**  
Arhitektūras un dzīves vides veidotāji Latvijā – ministrijas un to darbības jomas.



Arhitektūras un dzīves vides veidotāji Latvijā – speciālisti un to darbības jomas.



LATVIJAS ARHITEKTŪRAS STRATĒĢIJA 2022-2027 21

Latvijas Arhitektu savienība 2023. gadā kopā ar vairāk kā 100 delegātiem no visas Eiropas piedalījās Eiropas Arhitektu padomes (Architects' Council of Europe/ ACE) ģenerālajā asamblejā Briselē. Latviju ACE valdē uz 2024.-2025. gadam pārstāvēs LAS valdes locekle, arhitekte Anda Kursiņa.

Šī organizācija ir būtisks instruments profesijas aizstāvēšanai Eiropas mērogā. ACE aktivitātes un projekti ļauj mums pozicionēt arhitekta profesiju, aizstāvēt kvalitatīvu arhitektūru, kas atbilst galvenajām sabiedrības un vides interesēm. Zemas oglekļa emisijas, mērķīgais intelekts, jauno profesionāļu piekļuve publiskajiem iepirkumiem, dzimumu līdztiesība, likumdošanas attīstība utt.: tik daudz tēmu, ko aizstāvēt Eiropas mērogā.



1 3 4 5 7 8 9  
2 6

1. Astra Zariņa Paula Kirka studijā. 1960
2. Vašingtonas Universitātes Romas programmas plakāts, 1970
3. Skats uz Čivitu di Banjoredžio (Civita di Bagnoregio), Itālija
4. Ekspozīcijas fragments, Stīvens Hols.
5. Arhitektu savienības zīmogs
6. QR kods – 100.latarh.lv
7. Arhitektūras likumprojekta fragments
8. Arhitektūras stratēģijas fragments
9. ACE valde. LAS valdes locekle arhitekte Anda Kursiņa centrā





Latvijas  
Arhitektu  
savienība  
**100**

Izstāde “Latvijas Arhitektu savienība 100” ir atskats uz biedrības pirmsākumiem, vēsturi un ietekmi uz Latvijas arhitektūras attīstību. Tā ir aizmetnis vēl neuzrakstītajam pētījumam par vienīgo profesionālo arhitektu apvienību Latvijā un, cerams, kļūs par iedvesmas avotam kādam šo pētījumu turpināt.

Izstāde pievēršas svarīgākajiem ar biedrību saistītajiem cilvēkiem, notikumiem un arhitektūras objektiem. Savienības vēsture atspoguļo arī nepilnīgu Latvijas arhitektūras vēsturi, iezīmējot būtiskākos pavērsiena punktus. Arhitektūras stilu attīstība un atsevišķu arhitektu veikums Latvijā ir plaši pētīts, taču arhitekta profesija un arhitektūras izpratne mainīgajos politiskajos, sociālajos un ekonomiskajos apstākļos ir vēl maz pētīta joma, it sevišķi okupācijas gados.

Sastādot izstādi, pētīti un tajā iekļauti vēl iepriekš nepublicēti Latvijas Arhitektu savienības arhīva, sēžu protokolu un vēsturiskās periodikas materiāli. Biedrības agrīnā vēsture iezīmē vācu kultūrtelpas ietekmi, mantojot darbības pamatprincipus no 1889. gadā dibinātās Rīgas Arhitektu apvienības. Latvijas brīvvalsts periods ir viens no ražīgākajiem un progresīvākajiem savienības vēstures posmiem, biedriem strādājot gan pie nacionālās arhitektūras apziņas veidošanas, gan integrējot būtiskākās Rietumu pasaules arhitektūras teorijas un idejas.

Pēc Otrā pasaules kara biedrība sašķēļas – lielākā daļa biedru dodas trimdā, kur izveido Latvijas Arhitektu biedrību, bet dzimtenē palikušie kolēģi turpina darboties PSRS Latvijas Arhitektu savienības sastāvā. Šis posms atklāj milzīgu ideoloģisko plaisu starp abām biedrības daļām – kamēr Latvijas Arhitektu savienība ir spiesta pakļauties Komunistiskajai partijai, kalpot par varas ruporu un propagandas instrumentu, trimdā esošie biedri turpina sekot notikumiem okupētajā Latvijā, asi kritizē celtniecības un arhitektūras degradāciju, izsaka nožēlu par nacionālās arhitektūras iznīcināšanu un ieņem saprāta balss lomu.

Latvijas Arhitektu Savienības agrīnā un padomju vēsture atklāj arī arhitektūras izglītības attīstību Latvijā, iezīmē atšķirības starp kādreizējo Arhitektūras fakultāti Latvijas Universitātē un arhitektūras izglītību Rīgas Politehniskajā institūtā, kā arī aktualizē jautājumu par nepieciešamību pēc arhitektūras programmas ar māksliniecisku un teorētisku ievirzi mūsdienās.

Astoņdesmitie gadi iezīmē neatkarības un nacionālās apziņas pamošanos. Lai arī padomju gados Latvijas arhitekti saglabā nosacītu radošo brīvību, arhitektūras teorijas attīstība, arhitektūras politikas veidošana un jēgpilns darbs ar arhitektūras popularizēšanu plašākā sabiedrībā savienības darbā atgriežas līdz ar deviņdesmitajiem.

Kopš neatkarības atgūšanas Latvijas Arhitektu savienības loma arhitektūras attīstībā ir nostiprinājusies un turpinās augt.

The exhibition “Latvian Architect’s Association 100” is a look back at the beginnings, history and influence of the union on the development of Latvian architecture. It is a seed for the yet-to-be-written research on the only professional association of architects in Latvia and, hopefully, will become a source of inspiration for someone to continue this research.

The exhibition focuses on the most important people, events and architectural objects associated with the union. The history of the association also reflects an incomplete history of Latvian architecture, marking the most important turning points. The development of architectural styles and the work of individual architects in Latvia have been widely studied, but the architect’s profession and the understanding of architecture in the changing political, social and economic conditions is still a little-studied field, especially during the years of occupation.

When compiling the exhibition, previously unpublished materials from the archives of the Latvian Architects’ Association, meeting minutes and historical periodicals were researched and included. The early history of the association marks the influence of the German cultural space, inheriting the basic principles of operation from the Riga Association of Architects founded in 1889. The period of the Free State of Latvia is one of the most productive and progressive stages of the union’s history, with members working both on building a national architectural consciousness and integrating the most important architectural theories and ideas of the Western world.

After the Second World War, the association splits – most of the members go into exile, where the Union of Latvian Architects is established, while the colleagues who remained in their homeland continue to work as part of the Latvian Architects’ Association of the USSR. This stage reveals a huge ideological gap between the two parts of the association – while the Latvian Architects’ Union is forced to submit to the Communist Party, to serve as a power mouthpiece and propaganda tool, the members in exile continue to follow the events in occupied Latvia, sharply criticize the degradation of construction and architecture, express regret for the national architecture destruction and takes on the role of voice of reason.

The early and Soviet history of the Latvian Architects’ Association also reveals the development of architectural education in Latvia, marks the differences between the former Faculty of Architecture at the University of Latvia and the architectural education at the Riga Polytechnic Institute, and also raises the question of the need for an architectural program with an artistic and theoretical focus today.

The eighties mark the awakening of independence and national consciousness. Even though during the Soviet years, Latvian architects maintained conditional creative freedom, the development of architectural theory, the formation of architectural policy and meaningful work with the popularization of architecture in the wider society returned to the work of the union in the 1990s. Since regaining independence, the role of the Union of Latvian Architects in the development of architecture has strengthened and will continue to grow.

Autori:

Linda Leitāne un Elīna Lībiete

Atbalsta:

Latvijas Arhitektu savienība

Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departaments

Pateicība Ivaram Veinbergam un

Oskaram Kotello

Izstādē izmantotie avoti un attēli:

1. Latvijas Arhitektu savienības arhīvs
2. Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes Latvijas arhitektūras muzeja materiāli
3. Latvijas Valsts vēstures arhīvs
4. Izstādes autoru personīgais arhīvs
5. Latvijas Arhitektu savienības biedru personīgais arhīvs
6. Publikācijas iespieddarbos
7. Brīvpieejas interneta resursi



**Biedrība Latvijas Arhitektu savienība ir vienīgā profesionālā arhitektu organizācija Latvijā un apvieno ap 390 biedru – profesionālu arhitektu.**

**Savienības galvenie darbības virzieni ir arhitektu profesionālo interešu aizstāvība, arhitektu sertificēšana un arhitektūras attīstība un popularizēšana. Latvijas Arhitektu savienība apvieno un koordinē Latvijas arhitektu, ārpus Latvijas dzīvojošo Latvijas arhitektu un sabiedrības centienus arhitektūras un kultūrvēsturiskās vides saglabāšanā, izkopšanā un tālākā attīstībā Latvijā, kā arī veicina arhitekta profesijas līdzdalību kultūras, saimnieciskajā un sociālajā dzīvē. Savienība sadarbojas ar Latvijas valsts un pašvaldību iestādēm jautājumos, kas skar visu arhitektūras jomu praksi, izglītību, zinātņi, arhitekta sociālo apstākļu nodrošinājumu un tiesību aizsardzību, kā arī būvpolitiku un citus ar arhitekta darbību saistītos jautājumus.**

**Latvijas Arhitektu savienība ik gadu organizē konkursu Latvijas Arhitektūras gada balva, kas ir prestižs apbalvojums un ne tikai akcentē izcilākos sasniegumus Latvijas arhitektūrā un rūpējas par nozares attīstību, bet arī veicina sabiedrības izpratni par arhitektūru. Latvijas Arhitektūras gada balva ir atzīta par valstiski nozīmīgu pasākumu, bet pati balva ir augstākais novērtējums Latvijas arhitektūrā.**

**Latvijas Arhitektu savienību veido tās biedru kopums. Augstākā lēmējinstītūcija ir biedru kopsapulce jeb kongress, kas tiek sasaukts reizi trīs gados. Kongresu starplaikā savienības lēmējinstītūcija ir padome, izpildinstītūcija – valde. Latvijas Arhitektu savienībā darbojas Ētikas un Revīzijas komisija, kā arī Sertificēšanas centrs.**

**Latvijas Arhitektu savienība piedāvā profesionālās kvalifikācijas pilnveidošanos par arhitektu praksi regulējošo normatīvo aktu aktualitātēm un to piemērošanu, ar arhitektu praksi saistītu problēmu analīzi, arhitektūras pakalpojumu ekspertu, autortiesību aizsardzības jautājumiem un citām tēmām. Tiek rīkoti tālākizglītības pasākumi – klātienēs semināri un diskusijas.**

**Sadarbojoties ar radniecīgām nevalstiskajām organizācijām, izglītības iestādēm un valsts institūcijām, savienība piedalās likumu, pētniecības un citu arhitektūras nozarei būtisku projektu izstrādē un realizēšanā. Latvijas Arhitektu savienība nozīmē ekspertus konkursu nolikuma izskatīšanā un valsts un privāto konkursu organizēšanas konsultēšanā, kā arī darbojas starptautiskās arhitektūras organizācijās Eiropā un pasaulē.**

The Latvian Architects' Association is the only professional organization of architects in Latvia and unites around 390 members – professional architects.

The Association's main activities are the defense of the professional interests of architects, the certification of architects and the development and popularization of architecture. The Association unites and coordinates the efforts of Latvian architects, Latvian architects living outside Latvia and society in the preservation, cultivation and further development of the architectural and cultural-historical environment in Latvia, as well as promotes the participation of the architect profession in cultural, economic and social life. The Association cooperates with the Latvian state and local government institutions in matters affecting the practice, education, science of all areas of architecture, ensuring the architect's social conditions and protection of rights, as well as construction policy and other issues related to the architect's activity.

The Latvian Architects' Association annually organizes the Latvian Architecture Yearly Award, which is a prestigious award and not only emphasizes the best achievements in Latvian architecture and takes care of the development of the industry, but also promotes public understanding of architecture. The Latvian Architecture Yearly Award is recognized as a nationally important event, but the award itself is the highest assessment in Latvian architecture.

The Latvian Architect's Association is made up of its members. The highest decision-making body is the general assembly of members, or the congress, which is convened once every three years. Between congresses, the decision-making body is the council, the executive body is the board. The Association has an Ethics and Audit Commission, as well as a Certification Center.

The Latvian Architects' Association offers the development of professional qualifications on the actualities of the regulatory acts regulating the practice of architects and their application, analysis of problems related to the practice of architects, expert in architectural services, issues of copyright protection and other topics.

By cooperating with related non-governmental organizations, educational institutions and state institutions, the union participates in the development and implementation of laws, research and other projects relevant to the architecture industry. The Association appoints experts in reviewing tender regulations and advising on the organization of state and private tenders, as well as working in international architectural organizations in Europe and the world.



## Latvijas pirmā profesionālā arhitektu organizācija dibināta 1889, gadā, Rīgā, kā vācvalodīga Latvijas teritorijā darbojošos arhitektu savienība – Architektenverein zu Riga. Šī biedrība, kurā pirms Pirmā Pasaules kara bija gandrīz 100 biedru, to vidū arī vairāki latviešu arhitekti, aizsāk vietējo arhitektu apvienošanos, interešu aizstāvību un nacionālās arhitektūras apzināšanos un stiprināšanu.

Rīgas arhitektu biedrība nosprauž sev piecus darbības mērķus – arhitektu līdzdalība būvvaldes uzdevumu veikšanā, būvju pieteikumu un pilsētas plānu izskatīšana, būvniecības industrijā strādājošo kvalifikācija un būvnoteikumu pārvaldīšana. Biedrība arī aktīvi aizstāv vietējo arhitektu sociālās un ekonomiskās intereses, piemēram, izstrādājot rekomendācijas būvdarbos iesaistīto personu atbildības dalīšanai.

Rīgas arhitektu biedrība izdeva publikācijas par Rīgas un Latvijas būvniecību, to starpā arī ikgadējas gadagrāmatas par Baltijas jūras areāla arhitektūru (Jarbucher der Bildenden Kunst in den Ostseeprovinzen), kā arī vairākas nozīmīgas grāmatas, kas tika izdotas Rīgā. Daļu šo funkciju tagad ir pārņēmusi mūsdienu Latvijas Arhitektu savienība.

19. gadsimtā Rīgas municipalitāti galvenokārt pārstāvēja vācu izcelsmes Rīgas patriciāts, kas sastādīja arī lielāko daļu pirmās Rīgas arhitektu apvienības. Pilsētas arhitektūru, Rīgas teritorijas plānu un arhitektonisko identitāti diktēja piederība vācu kultūrtelpai un sekošana jaunākajiem Rietumeiropas paraugiem. Šī kultūras pēctecība vērojama arī vēlāk izveidotajā Latvijas Arhitektu biedrībā.

Pēc 1. Pasaules kara valstis, kas vairāku gadsimtu laikā bija noteikušas Eiropas likteņus, bija stipri novājinātas, un Eiropas monarhistiskā sistēma nespēja atrisināt samilzušās starptautiskās sociālās un politiskās problēmas. Tā kontekstā, 1918. gada 30. janvārī tiek pieņemta deklarācija par Latvijas Republikas izveidi un Latvijas valsts pasludināšanu. Kara laikā izbraukušie latviešu arhitekti pēc neatkarības pasludināšanas atgriezās Latvijā un uzsāka darbu pie nacionālās arhitektūras attīstīšanas un stiprināšanas.

Jaunizveidotā Latvijas valsts dibina jaunu augstskolu – Latvijas Universitāti, kurā uz Rīgas Politehnikuma Arhitektūras nodaļas bāzes darbu sāk Arhitektūras fakultāte.

### 1869–1889

Rīgas Arhitektu biedrība (Architektenverein zu Riga) bija ietekmīga profesionāla organizācija, kuras darbības areāls aptvēra Latvijas teritoriju, un periodā līdz Pirmajam pasaules karam – toreizējās Krievijas Impērijas Baltijas guberņas.

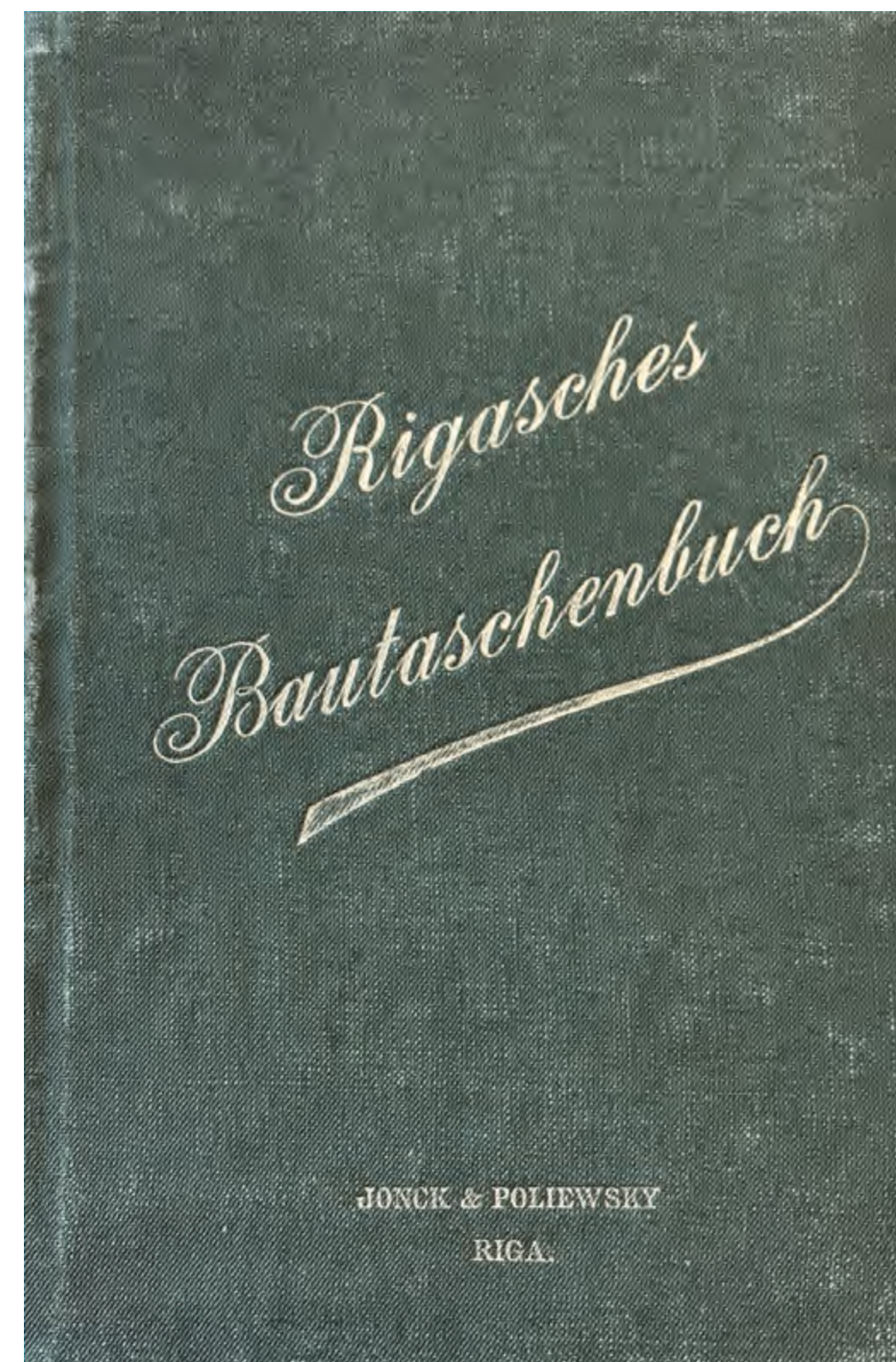
Pēc Jūliusa fon Hāgena un Augusta Reinberga ierosinājuma 1889. gada 21. janvārī tikās vairāki vietējie Rīgas arhitekti un vienojās, ka jaunā Rīgas Arhitektu biedrība jādibina kā profesionāla organizācija ar akadēmisku ievirzi, kā kritēriju biedru uzņemšanai izvirzot ne vien kvalificēšanos būvdarbu vadībai Rīgā, bet arī apgūtas studijas arhitektūras jomā vietējā vai arī ārzemju universitātē.

Rīgas Arhitektu biedrības dibināšanas sapulcē 1889. gada 3. martā tikās 19 vietējie arhitekti – biedrības dibinātāji: Oskars Bārs, Vilhelms Bokslafs, Gotfrīds Krons, Pauls Demme, Heinrihs Ēmke, Viktors Grabe, J. fon Hāgens, Hermans Hilbīgs, Nikolajs Hugenbergers, Johans Kohs, Zigismunds fon Lesels, Karls Mormans, Konstantīns Pēkšēns, Frīdrihs Pētersens, Alfrēds Pilemans, A. Reinbergs, Reinholds Šmēlings, Oto fon Zīverss un Rūdolfs Cirkvics.



Dažādas vietējās Rīgas un Baltijas reģiona iestādes un organizācijas bieži vērsās pie Rīgas Arhitektu biedrības ar lūgumu nodrošināt ekspertu pakalpojumus dažādu jaunbūvju projektu un plānu izvērtēšanai, kā arī organizēt arhitektūras projektu konkursus.

Rīgas Arhitektu biedrība rūpējās par arhitekta profesijas prestižu, aktīvi iesaistoties arhitektūras un mākslas attīstības veicināšanā. Rīgas Arhitektu biedrība izdeva Baltijas reģionā nozīmīgu ilustrētu turpinājumizdevumu – "Baltijas guberņu tēlotājas mākslas gadagrāmata" (Jahrbuch für bildende Kunst in den Ostseeprovinzen, Jahrbuch der bildenden Kunst in den Ostseeprovinzen, Bildende Kunst in den Ostseeprovinzen, Jahrbuch der Bildenden Kunst, 1907–1913, 1926), kas A. Šmēlinga redakcijā iznāca pavisam astoņos laidienos un kurā piedāvāts ikgadējs atskats uz nozīmīgākajām parādībām un norisēm vietējā arhitektūrā, glezniecībā, tēlniecībā un mākslas amatniecībā.



### 1900



### 1918



1 3 4 6  
2 5

1. Rīgas Arhitektu biedrības zīmogs. 1889. gads
2. Rīgas pilsētas otrā teātris. Augusts Reinbergs 1897
3. Rīgas 700 gadu jubilejas izstādes izklašu pilsētiņas "Vecrīga" projekts. 1900. gads.
4. V Dziesmu svētku estrāde. Ernests Polis. 1910
5. 1908. gada Rīgas būvniecības grāmatas vāks
6. Ciņa pret bermontiešiem uz Dzelzs tilta – cilnis Brīvības pieminekli



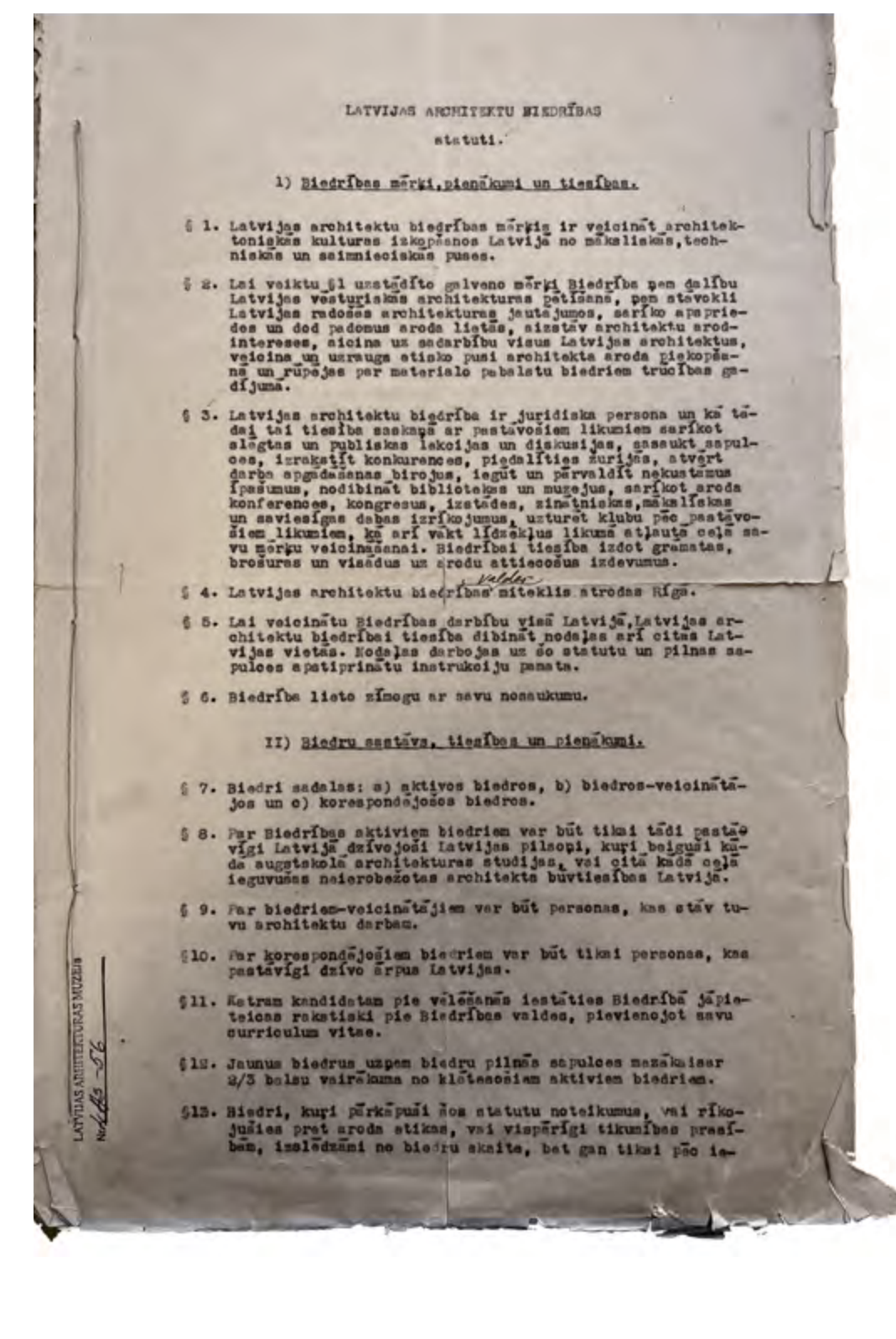
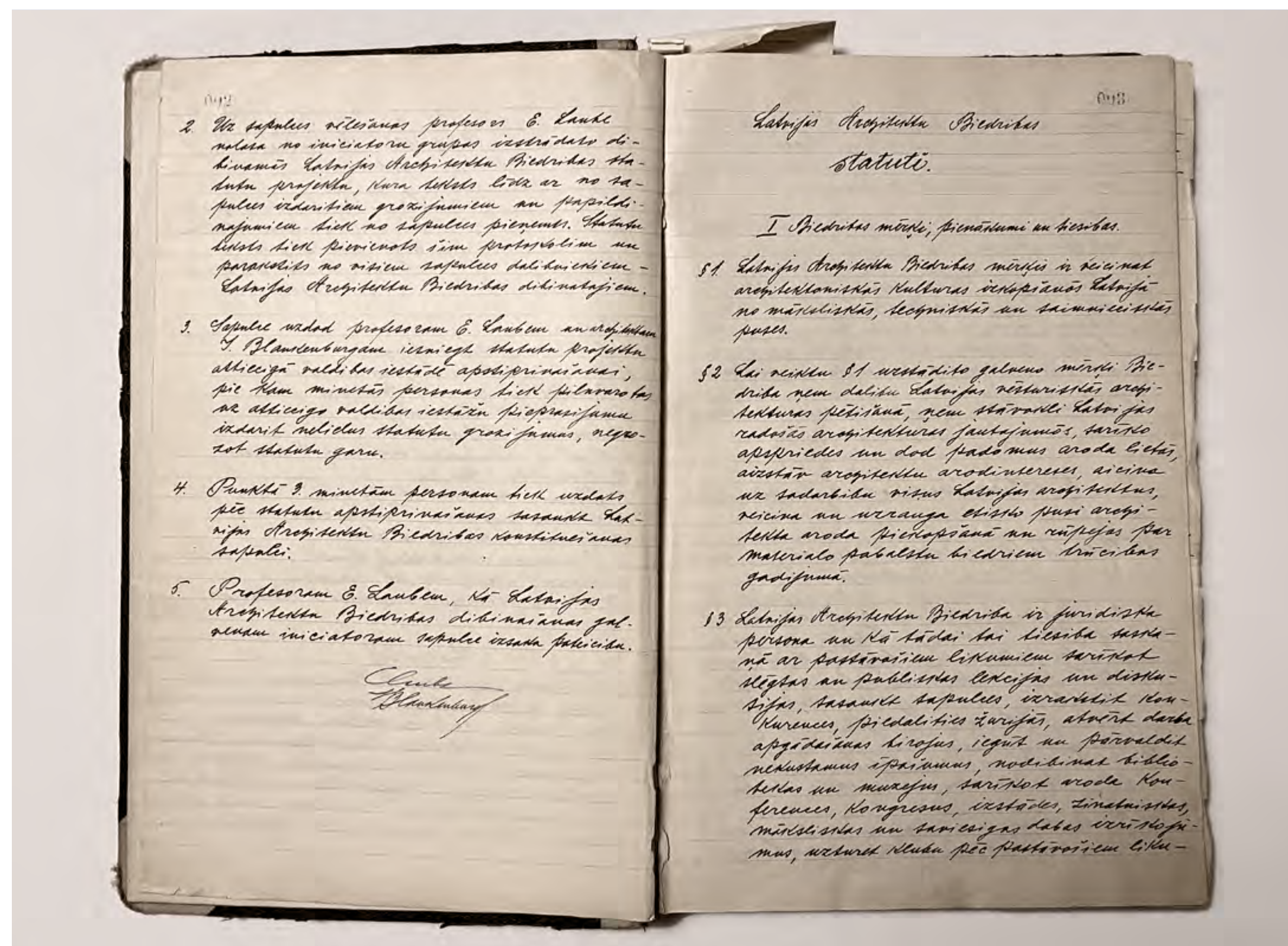
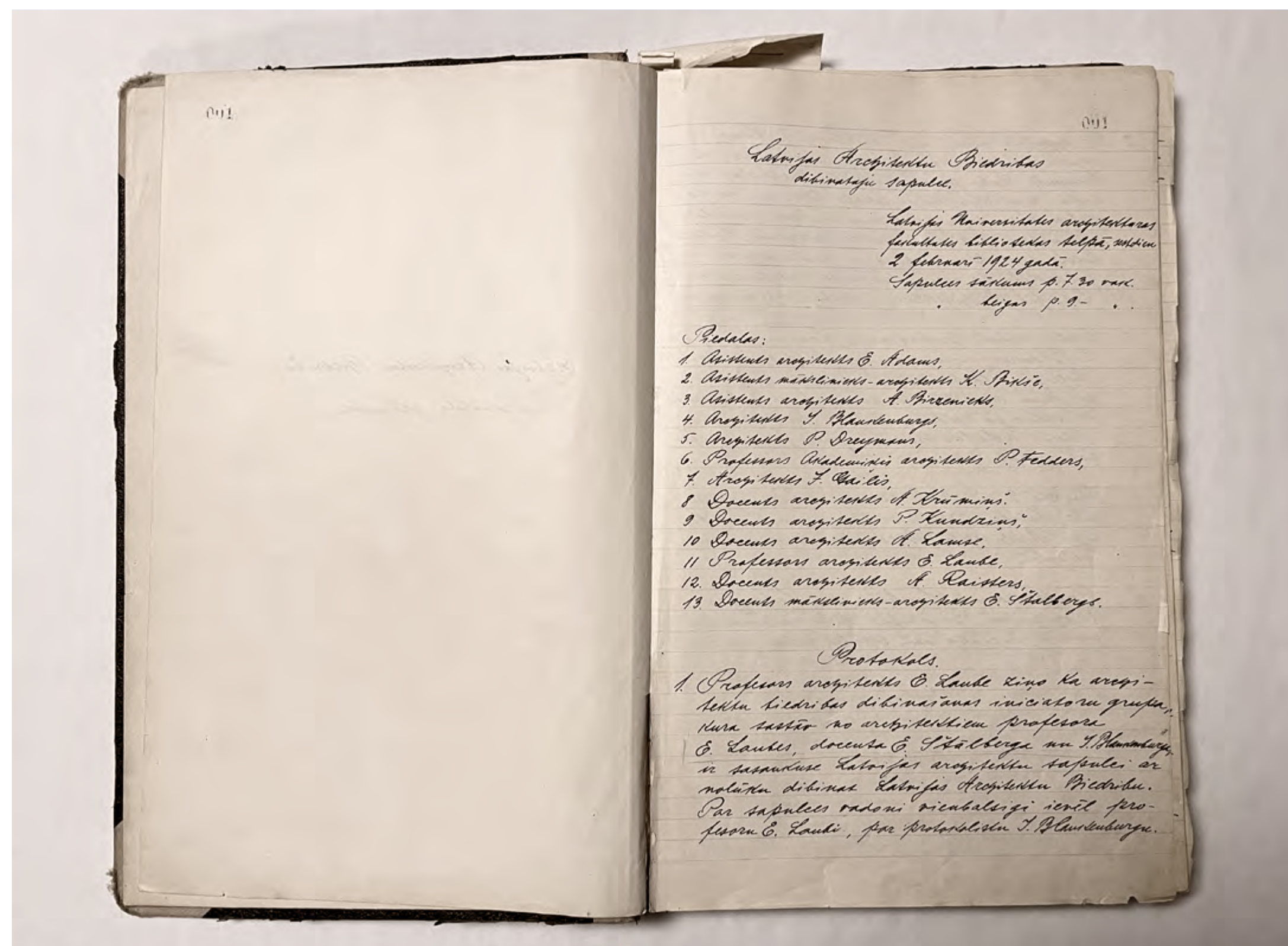
## 1924. gada 2. februārī Latvijas Universitātes Arhitektūras bibliotēkas telpās nieka pusotras stundas laikā tiek nodibināta Latvijas Arhitektu biedrība – mūsdienu Latvijas Arhitektu savienība ir tieša šīs organizācijas pēctece. Biedrības pirmais priekšsēdis bija arhitekts Eižens Laube, un organizācijas mērķis bija veicināt arhitektūras uzplaukumu Latvijā.

Tāpat kā Rīgas Arhitektu biedrība, arī jaundibinātās Latvijas Arhitektu biedrības statūti pieļauj tikai tādu biedru uzņemšanu, kas pabeiguši arhitektūras studijas augstskolā vai arī kādā citā ceļā ieguvuši neierobežotas arhitekta būvtiesības Latvijā. Nēmot vērā politisko kontekstu, nav pārsteidzoši, ka biedrībā tiek uzņemti tikai pastāvīgi Latvijā dzīvojoši Latvijas pilsoņi.

Latvijas Arhitektu biedrības mērķis ir veicināt Latvijas arhitektūras attīstību mākslinieciskā, tehniskā un saimnieciskā aspektā. Līdz ar dibināšanu biedrība uzņemas veikt vēsturiskās arhitektūras pētīšanu, formulēt un paust viedokli profesionālos jautājumos, aizstāvēt arhitektu aradintereses un uzraudzīt profesionālo praksi.

Eižens Laube ir pirmais Latvijas Arhitektu biedrības priekšsēdis (1924–1926) – Latvijas ievērojamākais 20. gadsimta pirmās puses arhitekts, kurš gan ar saviem projektiem, gan publikācijām nostiprināja jūgendstila nacionālā romantisma virzienu, bet, mainoties stilu paradigmai, kļuva par Kārļa Ulmaņa režīma valsts vadošo arhitektu un radīja spožas neoklētisma ēkas un mēbeles. 1938. gadā Laube piedalījās pirmā speciālā arhitektūras žurnāla "Latvijas Architektūra" (1938–1940) izveidošanā.

Laubes profesionālās gaitas saistītas ne tikai ar arhitekta praksi – biroju viņš dibina 1907. gadā, t.s. Romanova bazārā Lāčplēša ielā 70a -, bet arī ar pedagoģiju. Kā docents Rīgas Politehniskajā institūtā Laube lasa lekcijas tēlotāja ģeometrijā, ornamentu mācībā, arhitektūras formas, kā arī vadīja nodarbības zīmēšanā un arhitektūras projektēšanā. Laube strādā arī 1918. gadā dibinātajā Baltijas Tehniskajā augstskolā, kā arī piedalījies Latvijas Augstskolas dibināšanā, kur bija Arhitektūras fakultātes dekāns.



1 2 3 4

1. Latvijas Arhitektu biedrības protokolu grāmata.
2. Dibināšanas sapulces protokols.
3. Latvijas Arhitektu biedrības statūti. Fragments
4. Eižens Laube - pirmais Latvijas Arhitektu biedrības priekšsēdis



Latvijas Arhitektu biedrība iesaistās vietējo arhitektūras, tēlniecības un pilsēt būvniecības konkursu organizēšanā. Viena no pirmajām biedrības organizētajām sacensībām ir konkurss par Kalpaka pieminekļa celšanu Meiranes kapsētā. Biedrība sastāda arī konkursa organizatoriskos noteikumus, nosakot mūsdienīgus anonimitātes, taisnīgas žūrijas un iesniegto darbu publicēšanas noteikumus.

20. gadu otrajā pusē tiek veikta Rīgas pilsētas izbūves plāna izstrādāšana; starpkaru periodā aktuāls arī pilsētas aizsardzības jautājums – Latvijas Arhitektu biedrībā notiek, piemēram, priekšlasījums un diskusija par kaujas gāzu iespaidu uz pilsētu būvniecību.

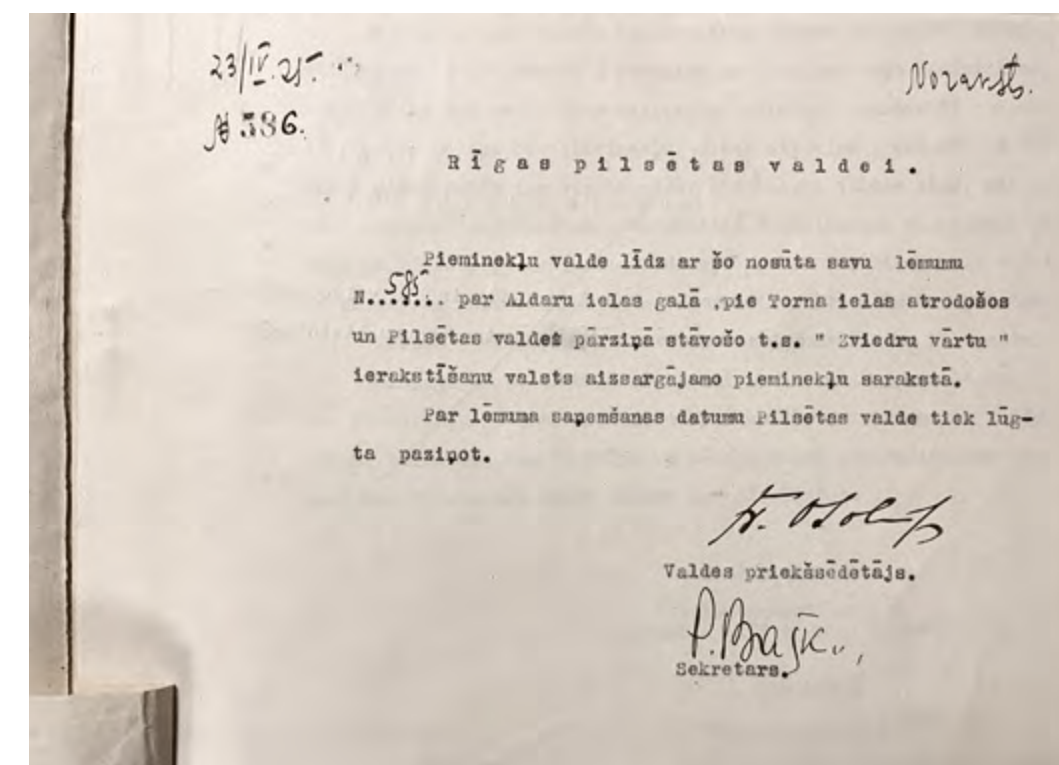
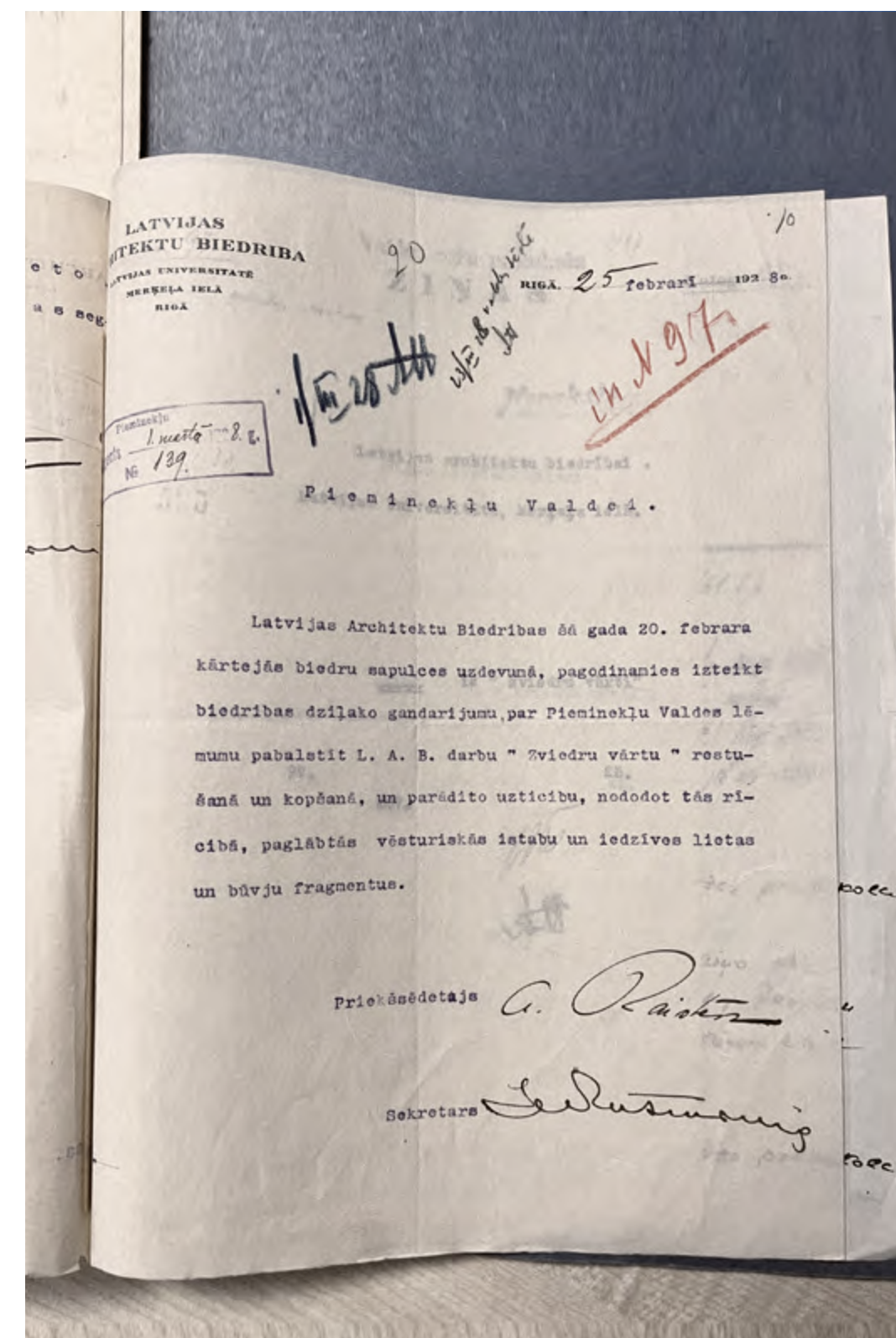
Arhitektu biedrība no 1913. līdz 1915. gadam izdeva rokasgrāmatu–kalendāru celtniekiem “Rigasches Bau-Taschenbuch” un no 1907. līdz 1913. gadam – ilustrētu gadagrāmatu “Jahrbuch für bildende Kunst in den Ostseeprovinzen”. Atsevišķs pēdējais izdevums pie lasītājiem nokļuva 1926. gadā. Gadagrāmatā publicēja arhitektūras projektus, konkursu rezultātus un aprakstus ar plašu ilustratīvo materiālu.

Siguldas stacijas ēku 1926. gadā uzbūvēja pēc arhitekta Pētera Federa projekta. Iepriekš – 1923. gadā – tai tika rīkots starptautisks konkurss. Stacija sagrauta 1944. gadā.

Latvijas Arhitektu biedrības pirmsākumus raksturo akadēmiska ievirze un cieša sadarbība ar augstskolu – Rīgas Politehniskā institūta un Latvijas Universitātes – mācībspēkiem. Ievērojama daļa biedrības priekšsēžu ir bijuši arhitektūras profesori vai docenti.

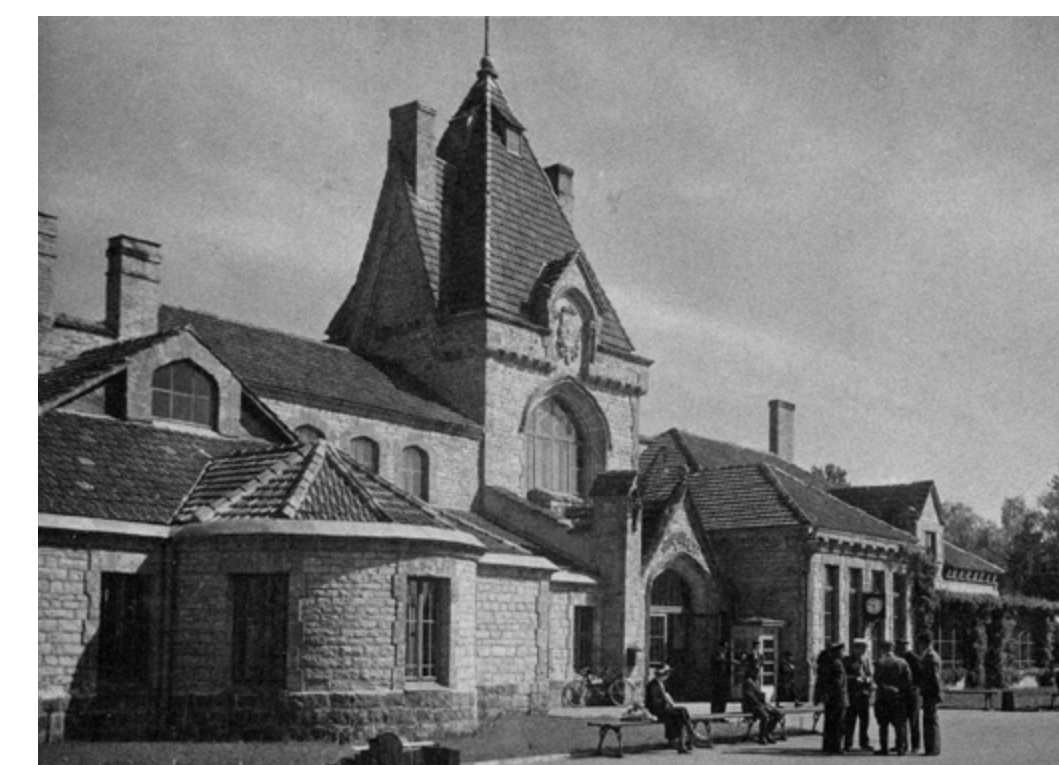
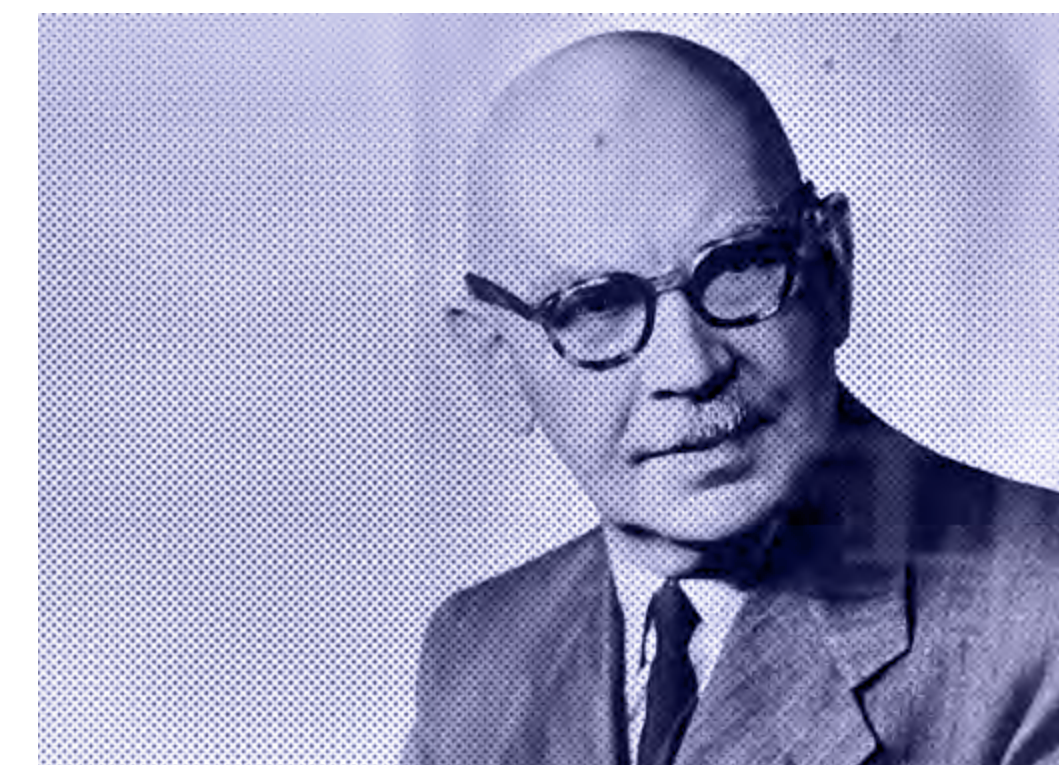
13. gadsimtā gar krievu sētas austrumu robežu, no Smilšu ielas līdz pilsētas nocietinājumu sienai, izveidojās iela ar senāko nosaukumu – Krievu iela (no 1394. gada līdz 1584. gadam). No 17. gadsimta ielas nosakums bija Lielā Brūveru iela, no 1914. gada – Aldaru iela. 1698. gadā pilsētas nocietinājumu mūrī ierīkoja caurbrauktuvi – Zviedru vārtus. Tā savienoja Aldaru ielu ar, mūra otrā pusē esošo, Torņa ielu. Tie ir vienīgie no astoņiem vārtiem, kas saglabājušies pilsētas aizsargmūrī līdz mūsdienām.

## 1925

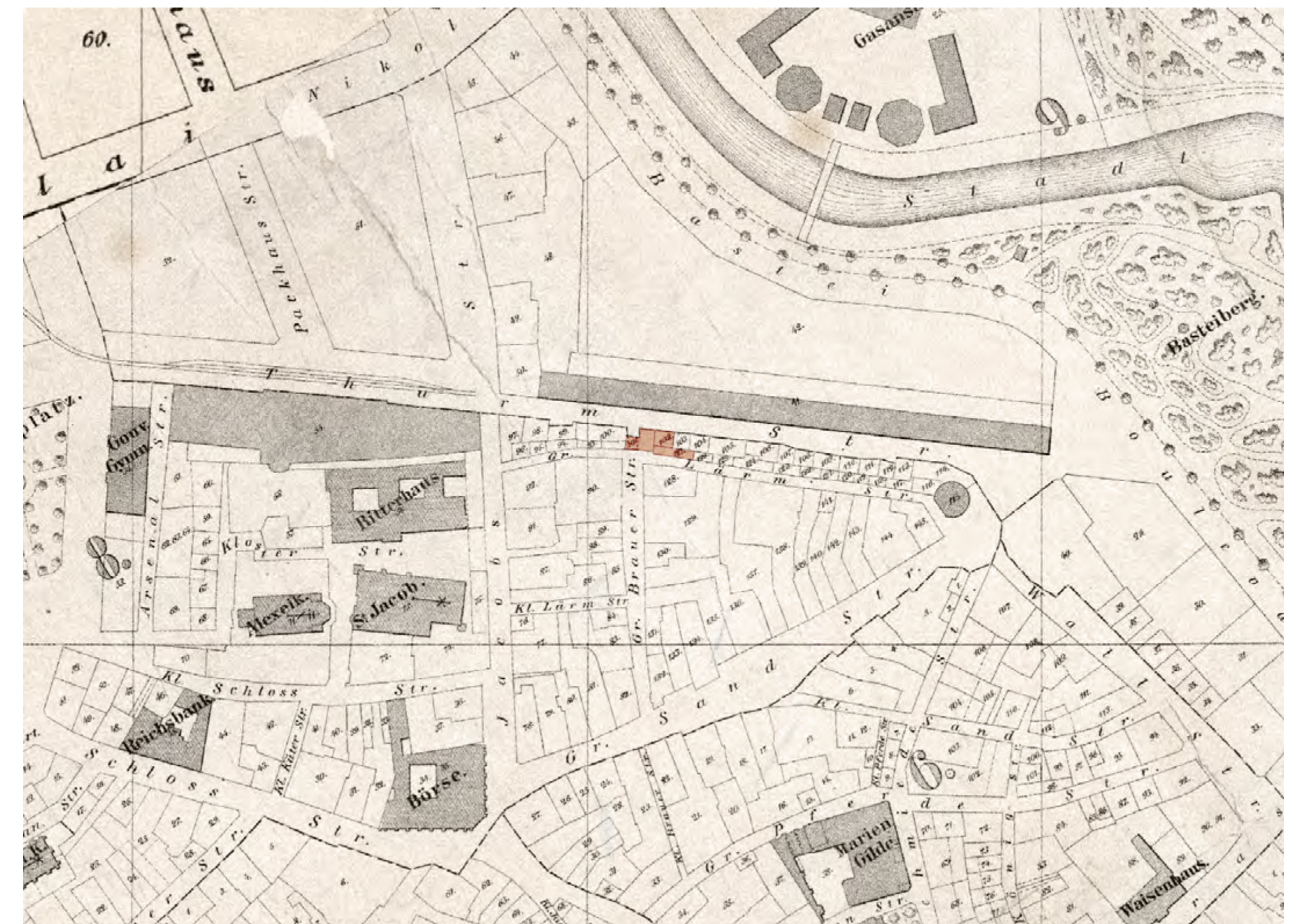


1 3  
2

1. Konkursa noteikumu Oskara Kalpaka piemiņas vietas izveidei. 1925
2. Latvijas Arhitektu biedrības vēstule Pieminekļu valdei. 1925
3. Pieminekļu valdes vēstule Latvijas Arhitektu biedrībai. 1925



## 1926



1 3 4  
2

1. Jahrbuch für bildende Kunst in den Ostseeprovinzen. 1926
2. Augusts Raisters – LAB priekšsēdis. 1926
3. Siguldas stacija. 1920-to gadu beigas
4. Rīgas karte ar Zviedru vārtiem. 19. gs. beigas
5. Skats uz Zviedru vārtiem. 1920-tie gadi

## 1926. gadā Latvijas Arhitektu biedrība iegādājās no Rīgas pilsētas dzīvojamo ēku Torņa ielā 11, t.s. Zviedru vārtus, un pēc arhitekta Aleksandra Trofimova projekta izbūvēja tajā biedrības mītņi, kura pēc vairākām pārbūvēm joprojām darbojas kā Arhitektu nams.



**Nams Torņa ielā 11, saukts arī par Arhitektu namu, Latvijas Arhitektu savienības īpašumā ir no 1926. gada un tā ir arhitektu tikšanās vieta. Ēka Torņa ielā 11 atrodas starp Torņa un Trokšņu ielu un ietver daļu viduslaiku Rīgas nocietinājumu mūra un vienu no tā daudzajiem torņiem – Sv. Jura torni.**

Pirms Rīgas pilsētas valde telpas Torņa ielā nodod Latvijas Arhitektu biedrībai, Zviedru vārti un tiem piegulošās ēkas ir degradētā stāvoklī. Biedrības veiktie restaurācijas darbi vēsturisko arhitektūru paglābj no iznīcības un ēkas veidolu daļēji saglabā līdz mūsdienām. Restaurācijas darbi ilgst divus gadus.

Ēkas veidols ir mainījies vairākkārt. 17. gadsimta beigās Rīgas iedzīvotāju ērtībām aizsargmūri izveidoja caurbrauktuvi, tagadējos Zviedru vārtus, savienojot Aldaru un Torņa ielu un pārbūvējot Trokšņa ielas ēku. Trokšņa ielas pusē ēkai nevarēja ierīkot priekšnamu, tāpēc to uzbūvēja Jirģena torņa priekšā Torņa ielas pusē. Tā Torņa ielā pie vecā nocietinājuma mūra tapa pirmais nams, kurā bija apvienotas divas ēkas ar nocietinājuma mūri un Svētā Jirģena torni pa vidu.

Ēka Torņa ielā 11 atrodas starp Torņa un Trokšņu ielu un ietver daļu viduslaiku Rīgas nocietinājumu mūra un vienu no tā daudzajiem torņiem – Sv. Jura torni. Aizsardzības mūris celts laikā no 1215. līdz 1234. gadam, bet 16. gadsimtā, kad aizsardzības mūris bija zaudējis savu militāro nozīmi, to no abām pusēm pamazām nosedza dzīvojamās ēkas. Pilsētas pusē celtie namiņi bija īpaši mazi Trokšņu ielas niecīgā platuma dēļ, savukārt ārpusē pusē gar mūri radās jauna iela – Torņa iela.

1926.–1928. gadā pēc arhitekta Aleksandra Trofimova projekta ēka pirmo reizi tika pielāgota jaunā saimnieka, toreizējās Latvijas Arhitektu biedrības, vajadzībām. Veidojot interjeru, arhitekts izmantoja senas arhitektoniskās detaļas no vēsturiskajām Rīgas celtnēm – vītas kolonnas no ēkas Nometņu ielā, trīs barokālas durvis no citiem 17. un 18. gs. Vecrīgas namiem. Grezni apgleznotā podiņu krāsns uz Arhitektu namu atceļojusi no Krustpils, savukārt tumši brūno podiņu krāsns – no nama Melngalvju ielā.

1926



A. Trofimova projektu pilsētas valde iekatīja 1927. g. 2. septembra sēdē un atzina, ka tas nesaskan ar pastāvošajiem būvnoteikumiem (tiem neatbilda kšņu telpas izbūve un kšņu konstrukcija, kā arī stāvu augstums, kas bija sasnāgs par 2,75 m). Tomēr sakarā ar ēkas vēsturisko nozīmi pārbūves – restaurācijas projektu atstiprināja.

Pēc pārbūves apakšējā stāvā atradās vestibils un Jirģena torni bibliotēka. Pēdējās Arhitektu biedrības vajadzībām izmantoja arī torņa trešo stāvu un vīre vārtiem otro stāvu. Sēniņu stāvā Trokšņa ielas pusē atradās viens vienistabu dzīvoklis ar virtuvi.

Pārbūvē izmantotās detaļas:

No L. Nometņu ielas Nr. 23 pagalma ēkas vītās kolonnas, izbūvēja 3 barokālas 17/18 g. s. darinātas durvis no M. Kaļķu ielas 8, Smilšu ielas 11, Pēterbanniona ielas 2. Torņa II stāva griestu profilējums pēc kda veca Krāmu ielas nama parauga. 1928. g. izbūvētas arī divas krāsnis ar apgleznotajiem podiņiem no nama M. Melngalvju ielā 4.

Trokšņu ielas pusē divstāvu zelinai A. Trofimova atrada pēdas, kas liecināja, ka tā malās senāk nav bijušas gludas, bet gan griezotas ar bolītiem.

Tas ierosināja A. Trofimovu izveidot Rīgas 17. gs. celtnē raksturīgo barokālo zelinai (pēc parauga, kas saglabājies Mērotaļu ielas pagalma ēkā – pretī Dannenšterna nama).

Torņa ielas pusē abpus vārtiem ieraka kopā 17. gs. saglabājušos lielgabalus, kuri bija atradušies zem šķērvelīpī, kas pirms finansu ministrijas ēkas uzcelsšanas savienoja Zīrgu ielu ar Smilšu ielu.



1. Zviedru vārti. Skats no Trokšņu un Aldaru ielas. 1920-tie gadi
2. Zviedru vārti. Skats no Trokšņu ielas uz Pulvertorni. 1920-tie gadi
3. Zviedru vārti. Skats no Aldaru ielas. 1920-tie gadi
4. Zviedru vārti. Skats no Torņa ielas. 1920-tie gadi
5. Apraksts par Zviedru vārtu – Arhitektu nama pārbūvi. 20. gs. 60-tie gadi
6. Arhitektu nama podiņu krāsns apgleznotās flizes



1927. gadā tiek rīkota pirmā Latvijas Universitātes Arhitektūras fakultātes atklātā darbu izstāde. Tajā izstādīti Latvijas Arhitektu biedrības biedru Laubes, Kundziņa un Štālberga audzēkņu darbi. Visdrosmīgākie projekti radīti Laubes darbnīcā – debesskrāpis Doma laukumā, kinoteātris “Staburags” un tautas nama piedāvājums, kura estētika mūsdienai skatītājam nolasās kā postmoderna i krietni priekšā savam laikam.

Latvijas Arhitektu biedrība piedalījās periodiskā izdevuma Tehniskais žurnāls redakcijā, un no 1927. gada veidoja atsevišķu arhitektūras nodaļu izdevumā Ilustrēts žurnāls.

**Pēc divus gadus ilgiem restaurācijas darbiem, 1928. gadā jaunā Latvijas Arhitektu biedrības mītne – Arhitektu nams – ver durvis apmeklētājiem. 1929. gadā tur tiek sarīkota pirmā arhitektūras izstāde, kas piesaista plašu uzmanību un kalpo arī kā atjaunotā nama izrādīšanas pasākums.**

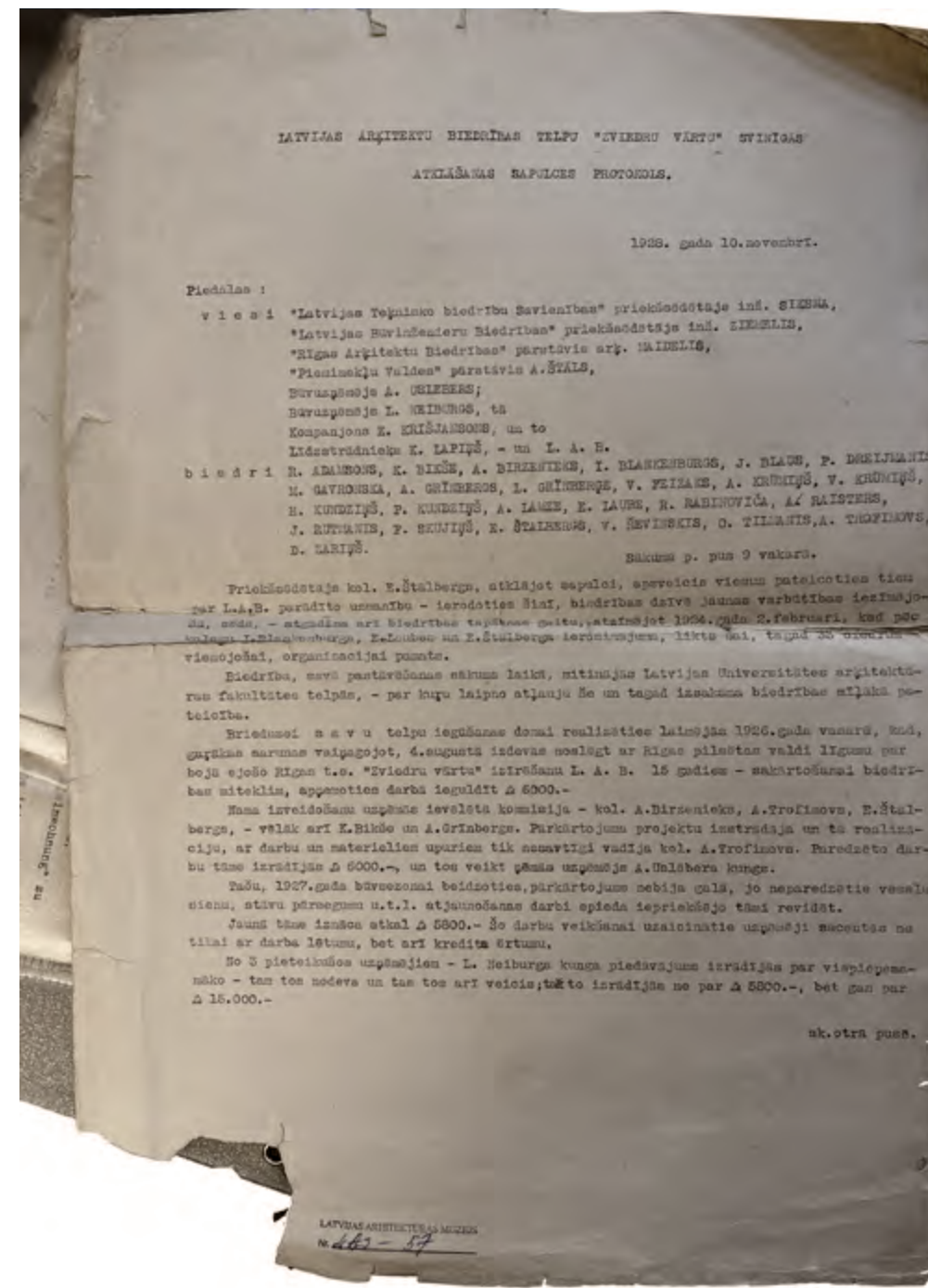
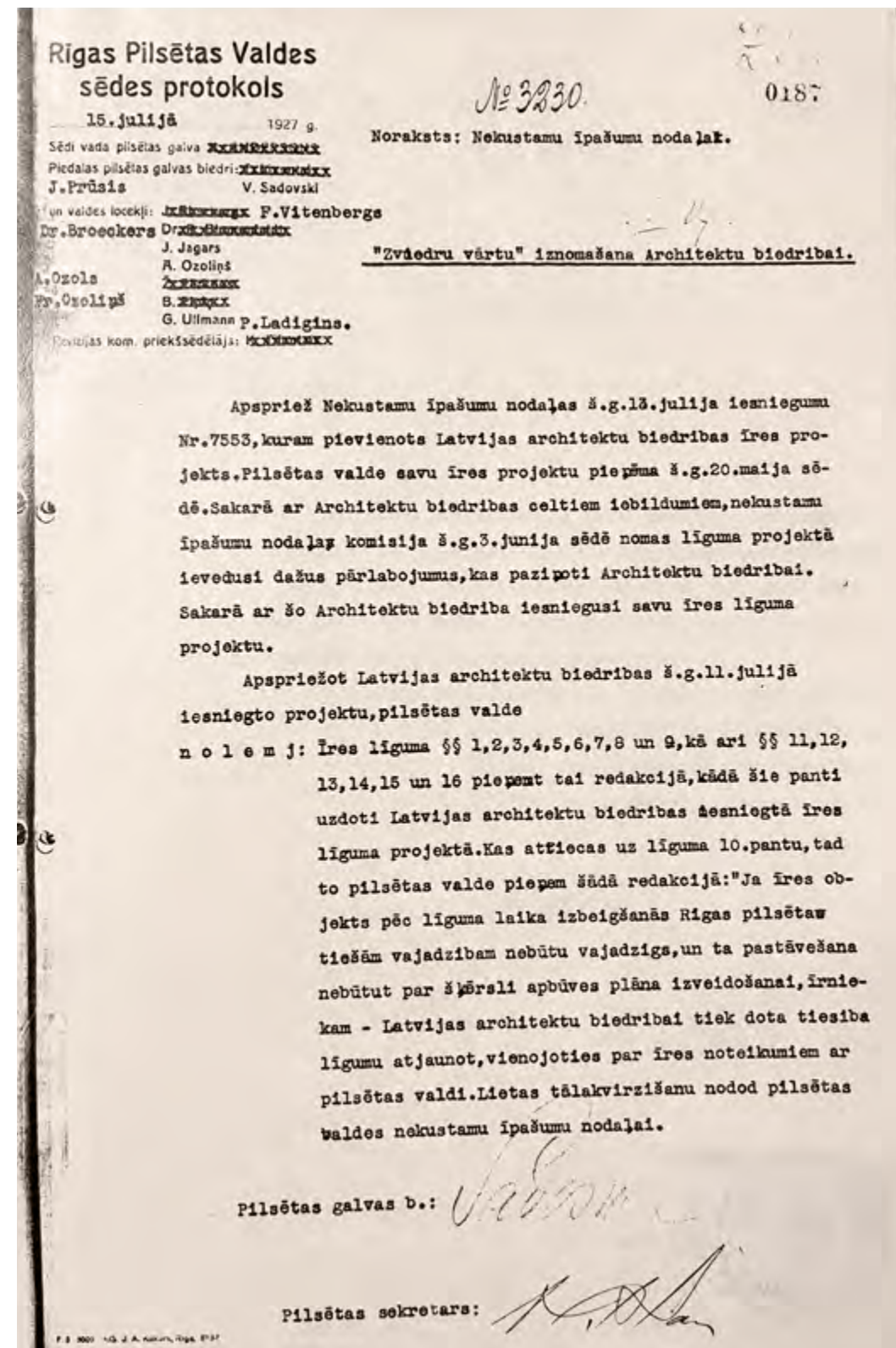
Visiem Latvijas Arhitektu biedrības biedriem ir aktīvas un ražīgas profesionālās prakses. 1929. gada izstādē tiek izrādīti biedru projekti, tostarp biedrības priekšsēžu Laubes, Štālberga un Blankenburga darbi, kā arī P. Kundziņa Allažu baznīcas modelis J. Skujiņa projekts kinoteātrim “Splendid Palace” un Laubes projektētā Saeimas zāle.

1928. gadā Latvijas Tautas namu biedrība izsludināja starptautisku konkursu Tautas namam (tagadējā Arodbiedrību ēka) Rīgā, Bruņinieku ielā 29/31. Žūrijā bija LAB biedri – arhitekti E. Laube, H. Meilbards, P. Dreijmanis. Ēku kompleksa pirmo kārtu – biroju namu 1931. gadā, istenoja konkursa trešās vietas ieguvēji Rīgas arhitektu birojs „A. Karr & K. Baetge”.

Ernests Štālbergs ir trešais Latvijas Arhitektu biedrības priekšsēdis. Štālbergs ir arhitekts, Pēterburgas Mākslas akadēmijas profesors un rektors, Latvijas Universitātes mācībspēks un leģendārs Arhitektūras fakultātes dekāns, kura audzēkņu vidū ir Marta Staņa, Aleksandrs Klinklāvs, Alfrēds Laukirbe un Artūrs Reinfelds. Starp Štālberga ievērojamākajiem projektiem ir Brīvības pieminekļa arhitektoniski telpiskā kompozīcija un Latvijas Universitātes Lielā aula. Padomju gados Štālbergs atkal atgriežas pie biedrības vadīšanas un turpina akadēmisko darbu PSR Zinātņu akadēmijā.

Latviešu Akciju banka 1929. gadā izsludināja starptautisku konkursu bankas un veikalu nama jaunbūvei Valņu ielā 11, Rīgā. Bankas ēku uzcēla 1931. gadā pēc Alfreda Karra un Kurta Betges projekta.

## 1927



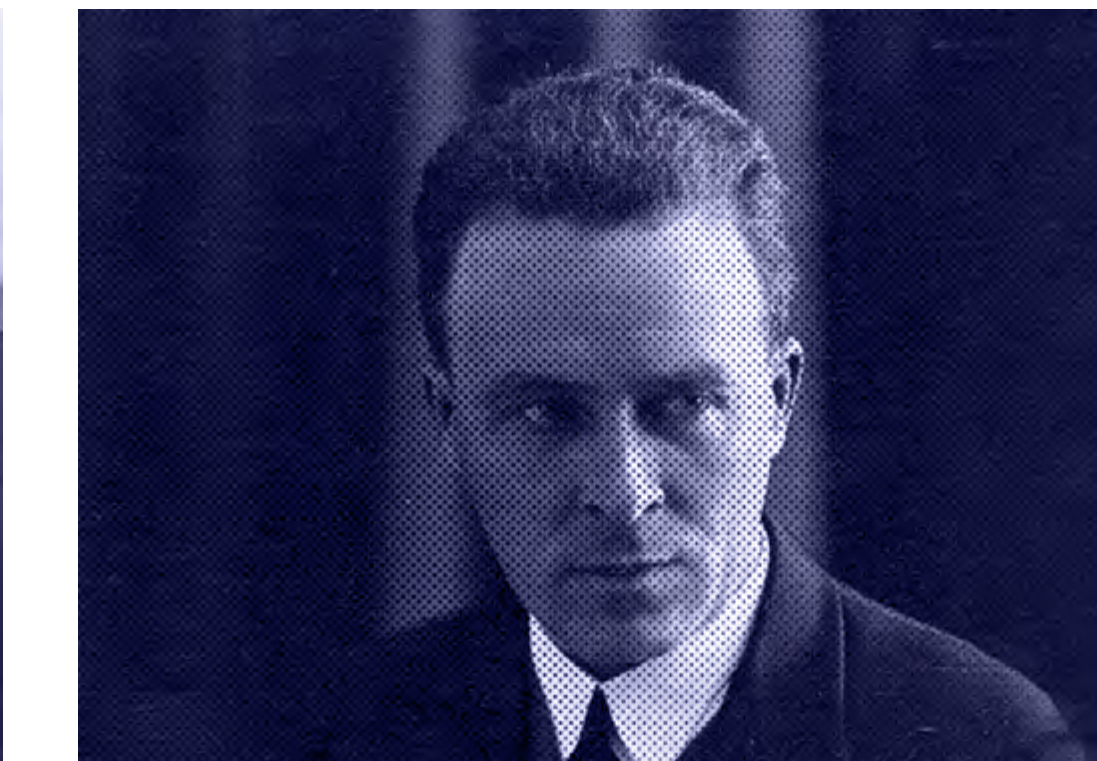
1 2 3

1. Rīgas Pilsētas valdes sēdes protokols par Zviedru vārtu iznomāšanu Latvijas Arhitektu biedrībai. 1927
2. Latvijas arhitektu biedrības sanāksme – Zviedru vārtu atklāšanas sapulces protokols. 1928
3. Masku balle Arhitektu namā. 1927

## 1928



## 1929



1 2 4 6  
3 5

1. Latvijas arhitektu biedrības sanāksme – Zviedru vārtu atklāšana. 1928. gada 10. novembris.
2. Latvijas arhitektu biedrības sanāksme – Zviedru vārtu atklāšana. 1928
3. Latvijas Tautas nams. 1931
4. Ernests Štālbergs, LAB priekšsēdis. 1929
5. Darbnīca Latvijas Universitātē
6. Latviešu akciju banka. 1931



Latvijas Sarkanais Krusts 1930. gadā izsludināja starptautisku konkursu Kalnmuižas (tagad Tērvete) Tuberkulozes sanatorijas jaunbūvei. Ēka īstenota 1932. gadā pēc LAB biedra arhitekta Aleksandra Klinklāva projekta. 20. gadsimta trīsdesmitajos gados tā bija lielākā un modernākā tuberkulozes sanatorija Baltijas valstīs.

1930. gadā rodas ideja Rīgā celt ēku dziesmu svētkiem un citiem kultūras un sporta pasākumiem. Latvijas Arhitektu biedrībai tiek dots uzdevums veikt priekšizpēti par iespējamām dziesmu svētku būves atrašanās vietām.

Rīgas pārtikas produktu tirgus īstenots pēc LAB biedra Rīgas pilsētas būvju valdes priekšnieka, arhitekta Pāvila Dreijmaņa projekta un tā celtniecības darbi ilga no 1924.–1930. gadam.

Sadarbībā ar Latvijas Arhitektu biedrību Valsts Zemes banka Valmieras nodaļas nama būvprojektam Valmierā, Rīgas ielā 40, rīkoja konkursu 1930. gadā. 1932. gadā bankas būvprojektu īstenoja pirmās vietas ieguvēji, tobrīd arhitektūras studente Emma Kalniņa un arhitekts Ansis Kalniņš. Konkurss ar līdzīgu uzdevumu un nolikumu notika tajā pašā gadā Valsts Zemes bankas Rēzeknes nodaļas nama jaunbūves projekta sacensībai Rēzeknē, bij. O. Kalpaka ielā 18.

**Latvijas Arhitektu biedrība izdod pirmo tehnisko rokasgrāmatu arhitektiem un būvtehniķiem, ko vietējie aroda meistari aktīvi izmanto un kas ar papildinājumiem tik pārizdota vairākas reizes. Izdevumā iekļauti projektēšanai nepieciešami pamatdati, kā arī informācija par materiālu īpašībām, telpu akustiku, dabīgo un mākslīgo apgaismojumu, u.c.**

Indriķis Blankenburgs Latvijas Arhitektu biedrību vada no 1929. līdz 1932. gadam. Blankenburgs ir studējis Rīgas Politehniskajā institūtā un Dancigas Tehniskajā augstskolā, praktizējies pie Eižena Laubes, specializējies lauku saimniecību tipveida plānu izstrādē. Vadījis Izglītības ministrijas Būvtehnisko biroju, starp Blankenburga ievērojamākajiem projektiem ir Valsts arhīva piebūve, kā arī dzīvojamie nami Tērbatas un Valdemāra ielās.

1931. gadā tiek pieņemts likumprojekts par akadēmiskajiem grādiem un tiesībām, kuru izstrādē Latvijas Arhitektu biedrības pārstāvji konsultējuši Izglītības ministriju. Likumprojekts paredz, ka akadēmiskos grādus, kas dod tiesības uz būvprojekta vadību, arhitektiem un inženieriem piešķir vienīgi Latvijas Universitātes, savukārt tehnikuma absolventi saņem tehniķa grādu.

Latvijas Arhitektu biedrības pārstāvji piedalās apjomīga arhitektūras konkursa organizēšanā – Rīgas pilsēta izsludina sacensību par pašvaldības iestāžu ēkas celtniecību Kronvalda parkā (tolaik – Strēlnieku dārzā), kā arī apstiprina projektu par apzaļumotās teritorijas pārbūves un uzlabošanas darbiem.

Latvijas Arhitektu biedrības biedri nodarbojas ar aktīvo pētniecisko un akadēmisko darbu. Tā 1932. gadā arhitekts un biedrības biedrs Pauls Kundziņš aizstāv apjomīgu disertāciju par dzīvojamajām rījām Latvijā, savukārt E. Laube publicē apcerējumu par arhitektūras izpratni, demonstrējot zināšanas par arhitektūras teorijām ārvalstīs un atsaucoties uz Le Korbizjē, Franka Loida Raita, El Lisicka un Hēgeļa rakstiem.

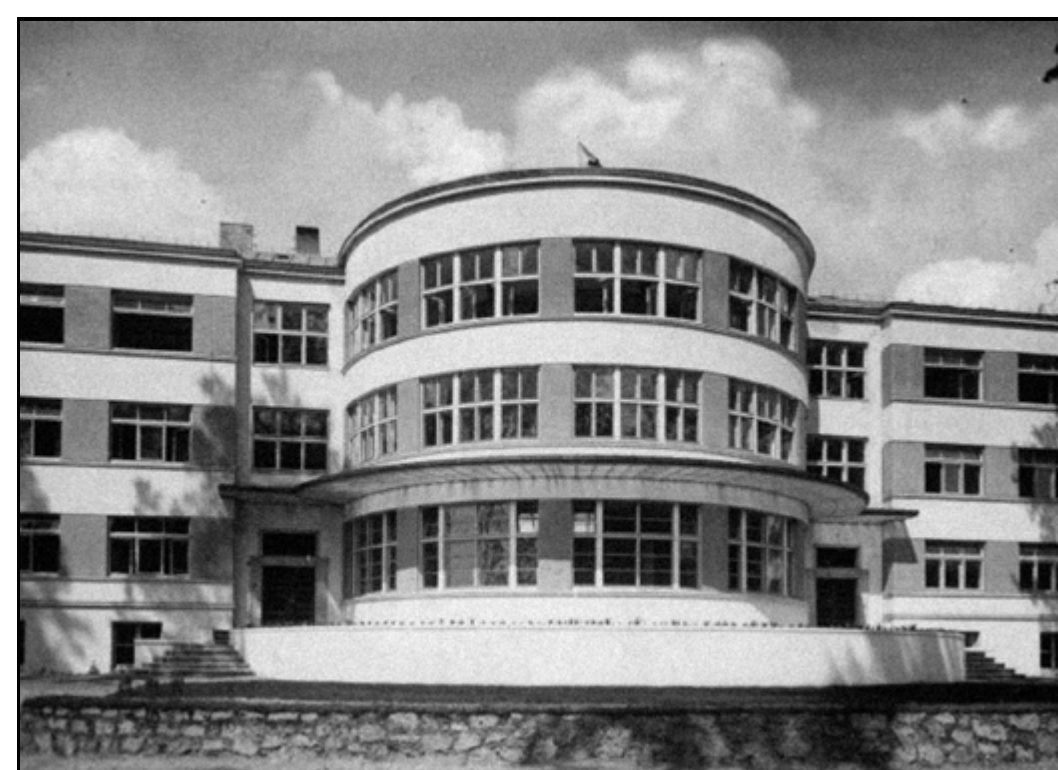
Konkursu Studentu namam Rīgā, Kronvalda bulvāra un Elizabetes ielas stūrī, Latvijas Universitātes Studentu padome izsludināja 1932. gadā. Žūrijas sastāvā bija arī LAB pārstāvji – arhitekti – E. Laube, P. Kundziņš, E. Štālbergs, P. Dreijmanis. Būvkomisija būvprojekta izstrādi uzticēja A. Klinklāvam, par pamatu izvēloties konkursa pirmās vietas ieguvēja A. Kalniņa variantu. Būvniecības darbi netika uzsākti.

## 1930



1 2 4  
3 5

1. Arhitektu nama Sv. Jirgena torņa mēbeļu fragments, 1930–tie
2. Tērvetes sanatorija, 1930
3. Rīgas tirgus paviljoni, 1930
4. Valsts Zemes banka Rēzeknē, 1934
5. Valsts Zemes banka Valmierā, 1930–tie



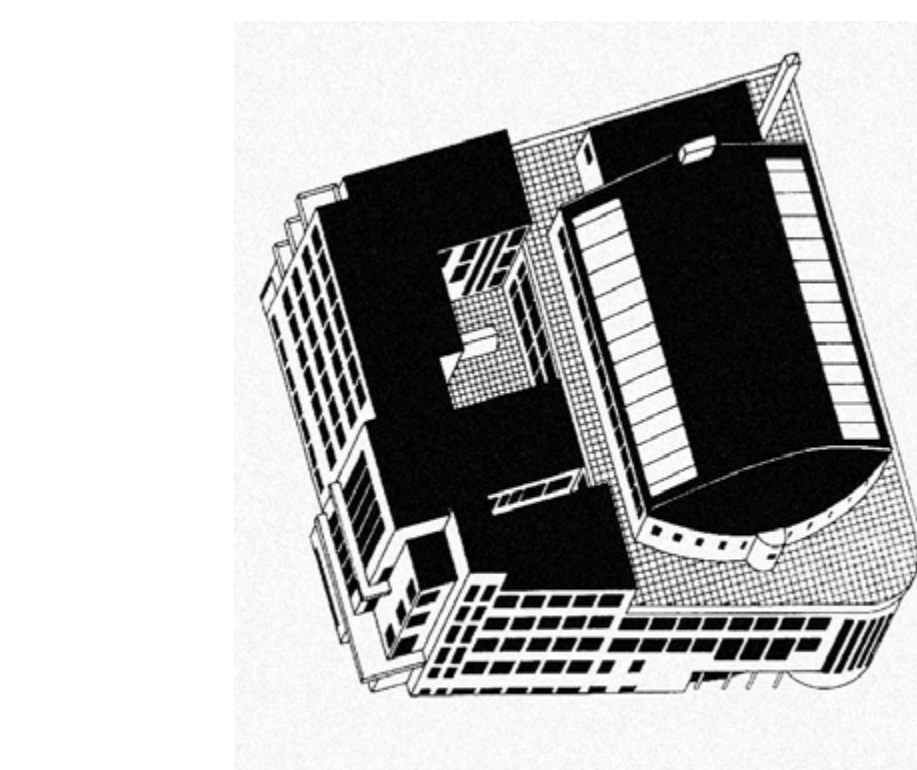
1 2  
3

1. Indriķis Blankenburgs, LAB priekšsēdis
2. Latvijas Universitātes Arhitektūras fakultātes mācībspēki un studenti
3. Latvijas Universitātes Arhitektūras fakultātes zīmēšanas studija

## 1931



## 1932



1 2

1. Latvijas Arhitektu biedrības izbraukums uz Bauskas pilsdrūpām
2. Studentu nama projekts 1932



1933. gadā notiek pirmā un vienīgā visu Latvijas arhitektu konference ar somu un igauņu viesu līdzdalību, un tajā tika pieņemtas arhitektu aroda tiesību tēzes.

1934. gada nogalē Rīgas valde rīkoja Rīgas pilsētas pašvaldības iestāžu nama projektu konkursu. To bija paredzēts celt Bulvāru lokā. Īstenojot projektu, būtu jānojauc pilsētas gāzes iestāde un 3. ģimnāzija. Žūrijā bija E. Laube, P. Kundziņš un H. Pīrangs. Devīnpadsmit dalībnieku konkurencē uzvarēja Aleksandra Klinkāva priekšlikums. Klinkāva projektā bija paredzēts 60 m augsts tornis, kas akcentēja ēkas Krišjāņa Valdemāra ielas stūrī, bet ēkas galvenais korpusis bija izliekts gar pilsētas kanālu. Projekta priekšlikums netika īstenots.

## Dažādu paudžu arhitektu uzskatu daudzveidības dēļ no Latvijas Arhitektu biedrības atdalās jauno arhitektu grupa, kas 1934. gada martā nodibina Arhitektu vienību, kas, lai arī darbojas autonomi, saglabā saites ar Latvijas Arhitektu biedrību profesionālu jautājumu izskatīšanā.

1934. gadā, lai atzīmētu Latvijas Arhitektu biedrības desmit pastāvēšanas gadus, Rīgas pilsētas muzejā tiek organizēta Latvijas arhitektu darbu izstāde, to vidū daudzi biedru projekti. Pirmajā desmitgadē biedru skaits ir pieaudzis līdz 66 aktīviem biedriem.

Pēc 1934. gada 15. maija valsts apvērsuma politiskā režīma transformācija tika nostiprināta arī telpiski – veidojot jaunas monumentālas publiskās ēkas un laukumus masu pasākumiem un modernizējot pilsētelpu. Tika iecerēti vairāki plaši pilsētbūvnieciski pārveidojumi un saistībā ar tiem norisinājās vairāki konkursi.

Pauls Kundziņš ir Latvijas Arhitektu biedrības vadītājs no 1934. līdz 1936. gadam. Kundziņš ir VI dziesmu svētku brīvdabas estrādes Esplanādes laukumā projektētājs un galvenais Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja izveides iniciators un pirmais vadītājs, kā arī vairāk nekā 100 zinātnisku publikāciju autors. Kundziņš ir ilggadējs Latvijas Universitātes Arhitektūras fakultātes pasniedzējs, katedras vadītājs un dekāns; sadarbibā ar fakultāti organizē Latvijas tautas celtniecības materiālu vākšanu un publicēšanu.

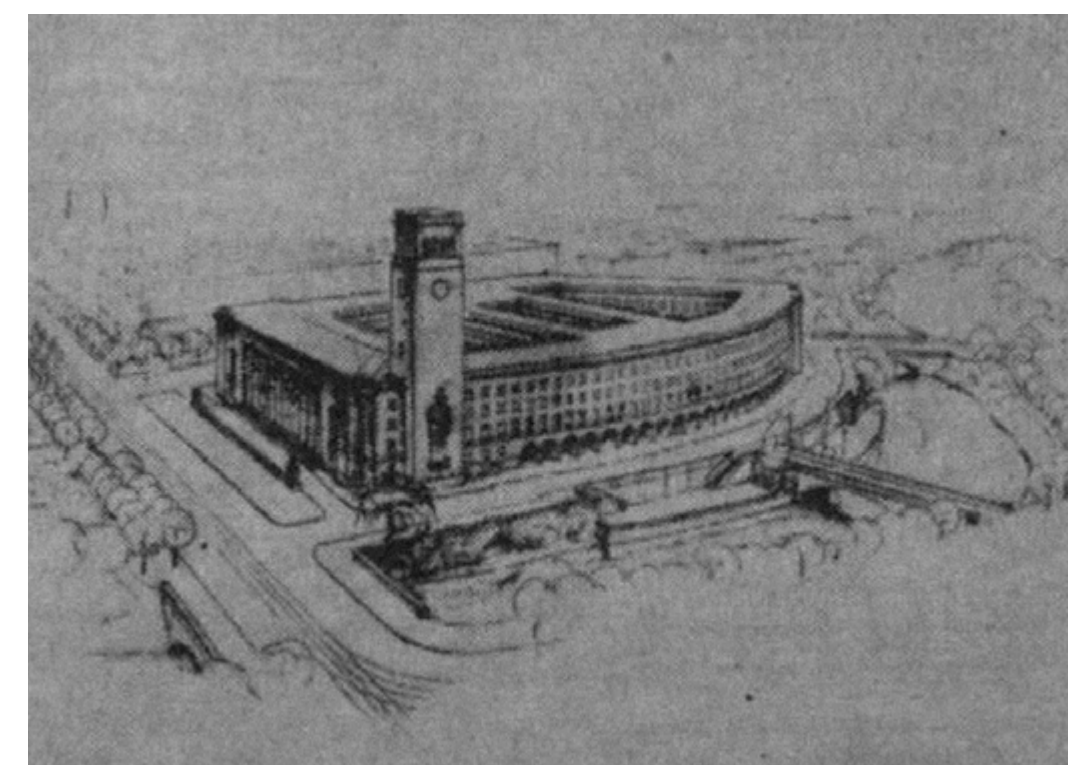
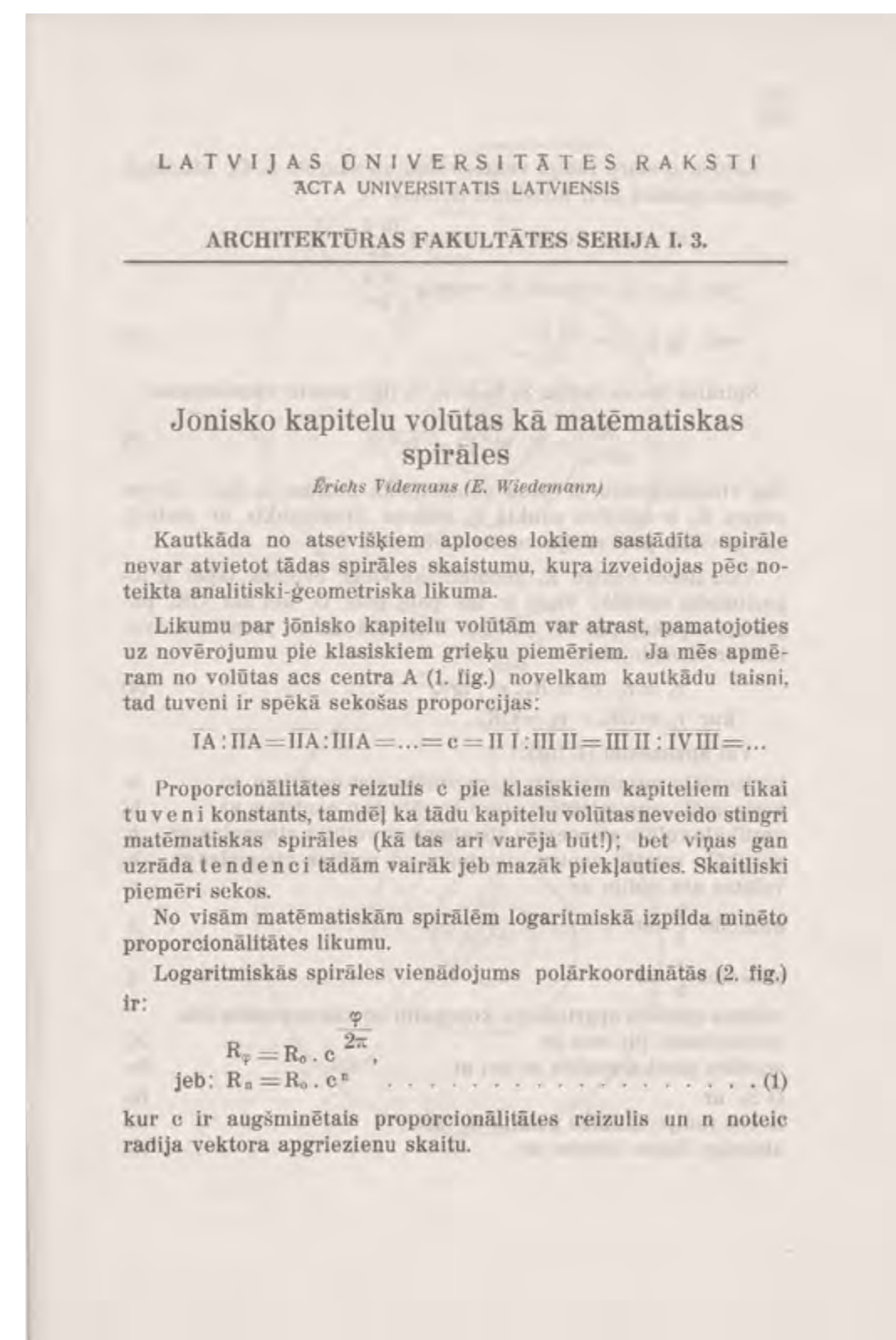
Arhitektu vienības dibinātāju vidējais vecums ir 33 gadi, līderi – Pēteris Bērzkalsns un Ansis Kalniņš. Arhitektu vienība izstrādā arhitektu ētikas normas, sarīko ģimeņu ēku būvniecības propagandas dienas un, vēršoties pie Valsts prezidenta, protestē pret Vecrīgas rekonstrukcijas plāniem.

Līdz 1934. gadam arhitektūras projektu konkursi tika organizēti, balstoties uz jau iedibinātām labas prakses tradīcijām. 1933. gadā LAB sasauca pirmo arhitektu kongresu, lai koleģiāli apspriestu profesionālās prakses jautājumus. Tā rezultātā 1934. gadā tika izdoti „Labi tikumi Latvijas Arhitektu biedrības darbu sacensībās”, kas līdz 1940. gadam noteica arhitektūras konkursu praksi Latvijā. LAB uzņēmās konkursu rīkošanu un savu biedru informēšanu gan par konkursiem Latvijā, gan ārvalstīs, kā arī biedru deleģēšanu žūrijās sastāvos. Par darbu žūrijā nebija paredzēta atlīdzība.

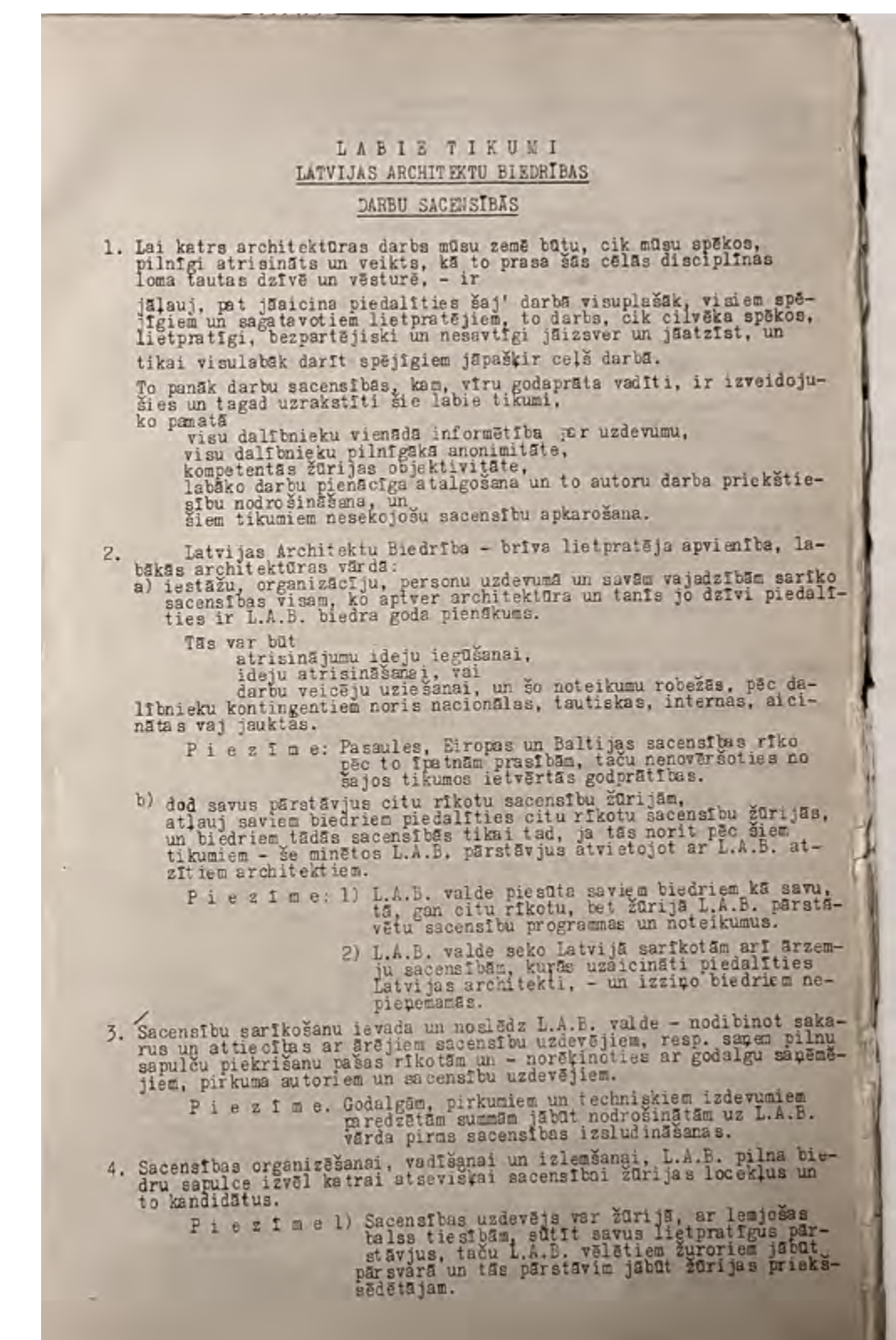
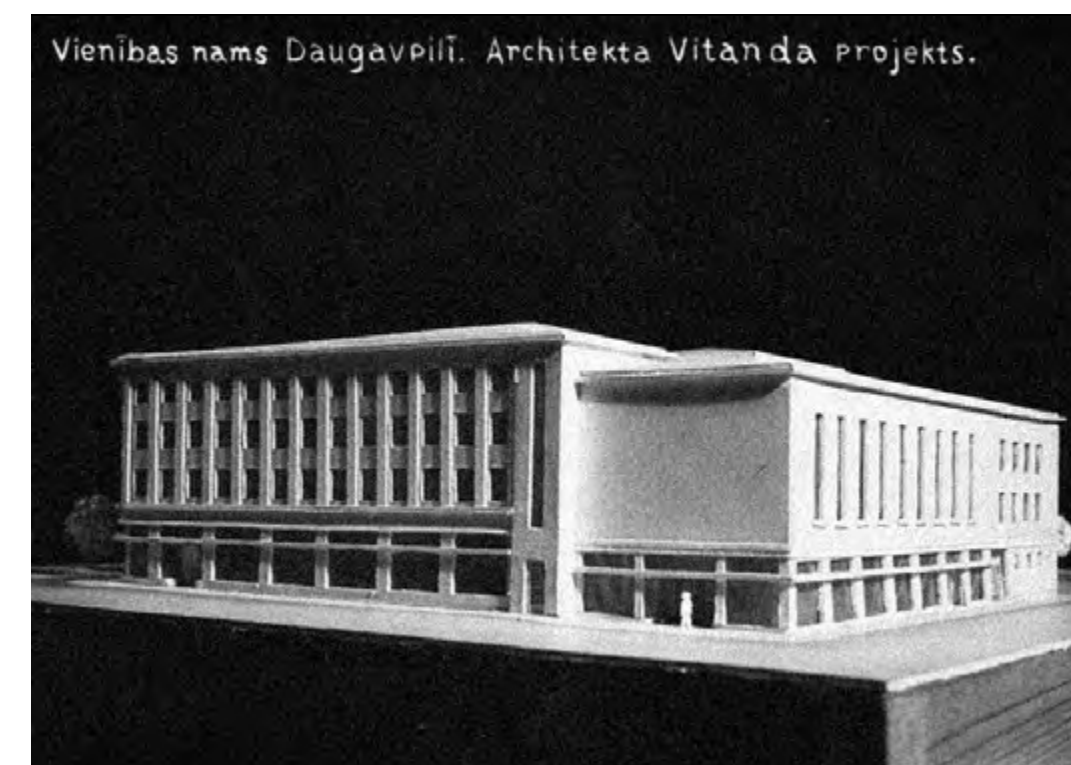
1935  
Latvijas Arhitektu biedrības 10 gadu jubileja.  
Foto: K. Rake, NKMP LAM. inv. Nr. LAS-6

1935. gadā norisinājās sacensība idejas projektu iegūšanai Armijas ekonomiskā veikala (AEV) jaunbūvei. Žūrijā bija AEV trīs pārstāvji, Kara Ministrijas Apgādes pārvaldes būvniecības daļas priekšnieks arhitekts pulkvedis Arturs Galindoms, kā arī Latvijas Arhitektu biedrības pārstāvji arhitekti E. Laube, P. Kundziņš un P. Dreimanis. Attēlā – Aleksandra Klinkāva priekšlikums un pulkveža Galindoma vadībā īstenotais projekts (1940).

## 1933



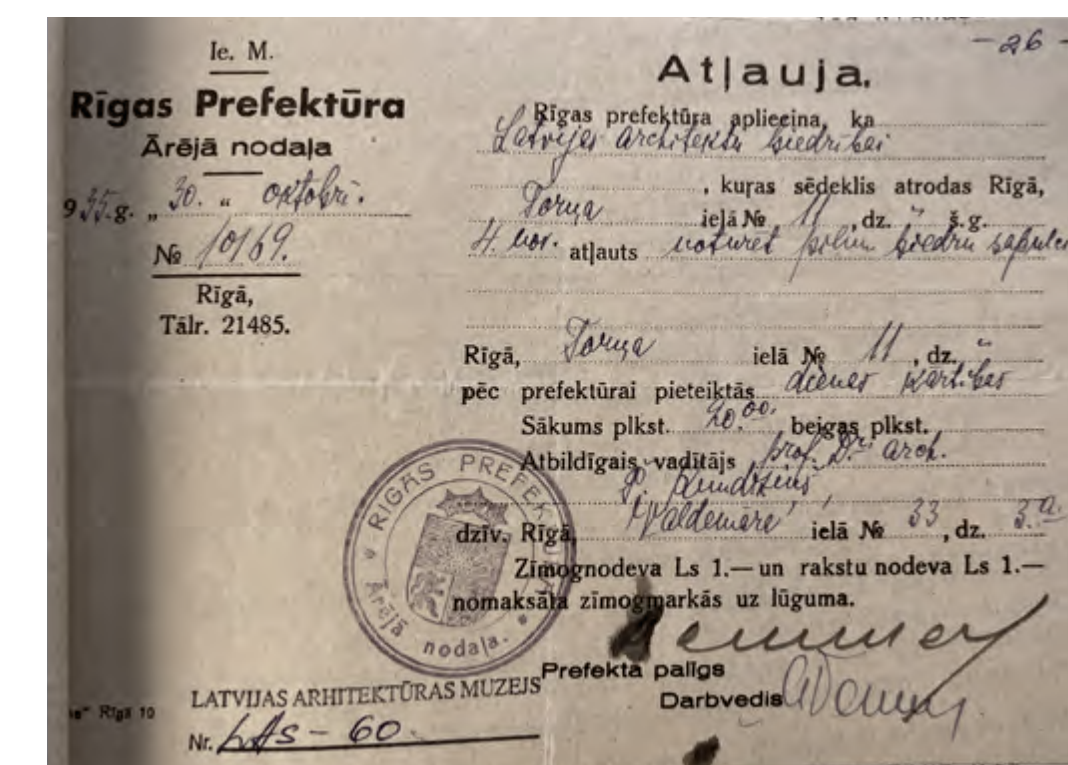
## 1934



## 1935



1. Nakts Zviedru vārtos. 1933. gada 25. februāris
2. Latvijas Arhitektu I konference. 1933. gada 16. un 17. decembris
3. Latvijas Universitātes raksti. Arhitektūras fakultātes sekcija. 1933
4. Pauls Kundziņš. LAB vadītājs. 1934
5. Rīgas pilsētas pašvaldības iestāžu nama projektu konkursa mets. Autors - Aleksandrs Klinkāvs. 1934
6. Vienības nams Daugavpilī, makets. Arhitekts Verners Vitāns. 1934
7. Doma laukuma (bij. 15. maija laukuma) apbāves nojaukšana. 1934
8. Latvijas Arhitektu biedrības 10 gadu jubileja.
9. Atļauja rīkot LAB pasākumu
10. Armijas ekonomiskā veikala projekta makets. 1935





1936. gadā Latvijas Arhitektu biedrība Latvijas Tehnisko biedrību savienības sastāvā strādā pie arhitektu, inženieru un mērnieku honorāru normām, kā arī pēta un attīsta arhitektu, inženieru un tehniņu saimniecisko un tiesisko stāvokli, iestājoties par aroda meistarību tiesību nostiprināšanu.

„Likums par Nacionālās celtniecības komiteju” stājās spēkā 1936. gada 14. janvārī. Komitejas uzdevumos ietilpa valsts ieviejamāko celtniecības darbu plānu izstrāde, sabiedriski nepieciešamo celtni jaunbūves un lauku būvniecības sekmēšana, „nostiprinot celtniecības darbā latvisko nacionālo garu”. Komisiju darbības virzieni bija pilsēt būvniecības, nacionālā stila priekšnoteikumu radīšana un izkopšanas un citi jautājumi. Komisijās darbojās LAB biedri – arhitekti E. Laube, P. Kundziņš, E. Štālbergs, A. Galindoms, O. Tilmanis un citi, kā arī būvuzņēmējs L. Neiburgs un citi..

No 1936. līdz 1937. gadam Latvijas Arhitektu biedrību vada arhitekts Artūrs Galindoms. Piedalījies Latvijas brīvības cīņās, Kārļa Ulmaņa valdības laikā iekāmis sakaru virsnieka amatu, 1933. gadā iecelts par Kara būvniecības pārvaldes priekšnieku. Pēc Galindoma projektiem celts O. Kalpaka muzejs, Armijas Ekonomiskais veikals un Latvijas Kara muzejs.

Latvijas Kredītbanka 1936. gadā izsludināja sacensību idejas projektu iegūšanai Finanšu ministrijas nama jaunbūvei, Rīgā, Smilšu ielā 1. Projekta autors – LAB biedrs Aleksandrs Klinklāvs. Būvdarbus no 1937. līdz 1940. gadam veica būvuzņēmējs Ludvigs Neiburgs, kurš dažādos laika posmos ir finansiāli atbalstījis LAB. Sautārt lekšlietu ministrijas Būvniecības pārvalde 1936. gadā rīkoja sacensību ideju pirmmeta iegūšanai Tiesu nama jaunbūvei, Rīgā, Brīvības bulvārī 36. Ēku uzcēla pēc arhitekta Fridriha Skujiņa projekta.

Latvijas Kredītbanka 1936. gadā rīkoja sacensību idejas projektu iegūšanai Kara muzeja jaunbūvei Rīgā, pie Pulvertorņa. LAB konkursa žūrijā pārstāvēja Pāvils Dreijmanis. Muzeja ēku no 1937. līdz 1939. gadam istenoja pēc pulkveža Artura Galindoma projekta, izmantojot godalgoto Almas Dugas un Valtera Dambrāna projektu, kā arī Georga Duges izstrādātā meta ieceres.

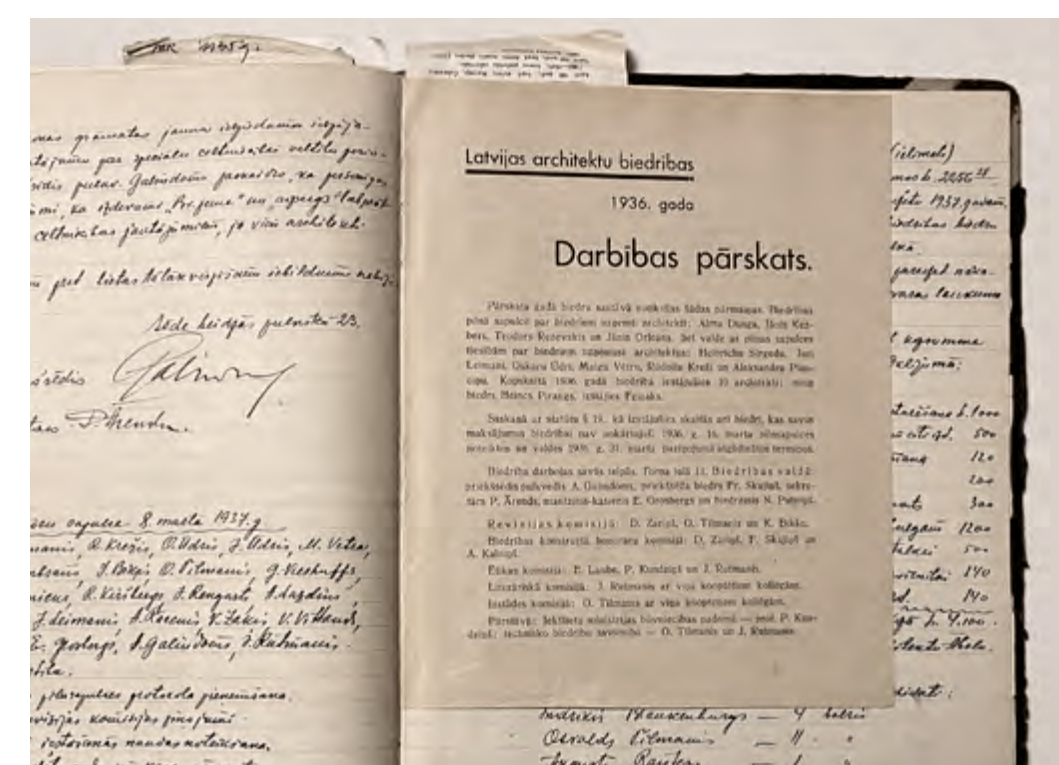
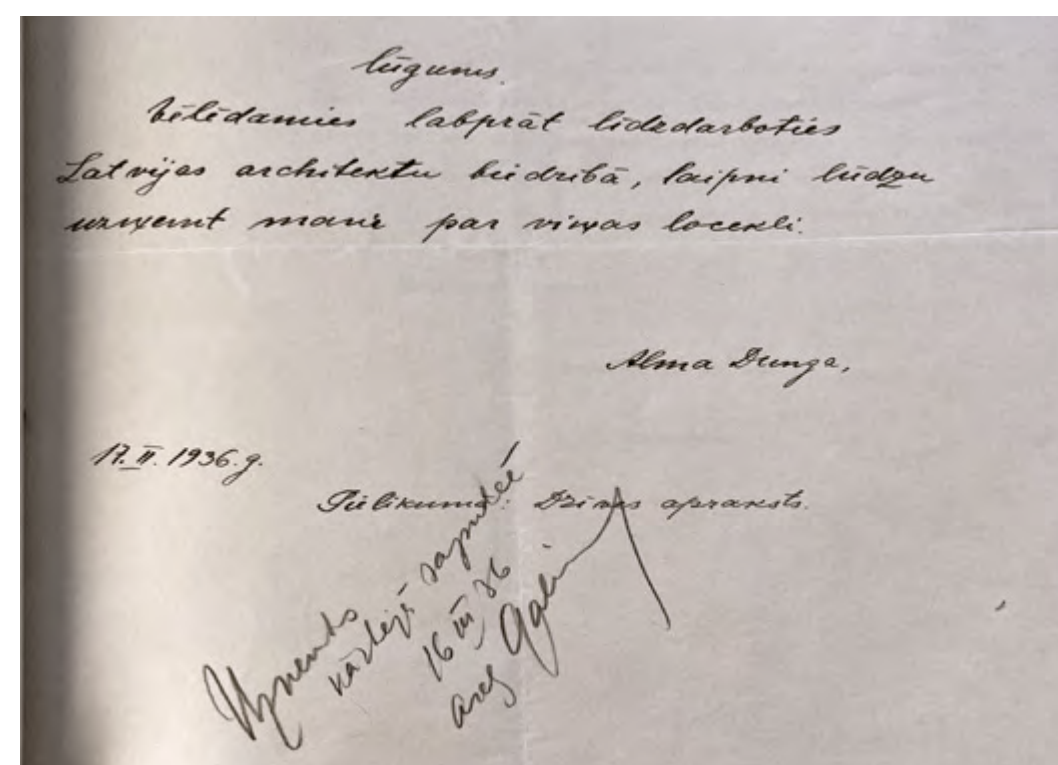
Osvalds Tilmanis ir ilggadējs Latvijas Arhitektu biedrības, vēlāk – Latvijas Arhitektu savienības – vadītājs. Arhitekta darbu skaits ir blokēkas Grīziņkalnā, Rīgas krematorijs, Rīgas Tehniskās universitātes ēka Kaļķu ielā 1 un virkne savrupmāju. Lielākā daļa Tilmaņa profesionālās dzīves aizvadīta Rīgas galvenā arhitekta postenī, kā arī Rīgas Politehniskā institūta Arhitektūras katedras vadītāja amatā. Viens no Zinātņu akadēmijas – pirmās Latvijas augstceltnes – autoriem.

## 1938. gadā Latvijas Arhitektu biedrība uzsāk izdot vietējai arhitektūrai veltītu žurnālu “Latvijas Arhitektūra”. Tā pēctecis ir mūsdienu izdevums “Latvijas Arhitektūra”.

Latvijas Arhitektu biedrība piedalās Uzvaras laukuma arhitektūras metu konkursa organizēšanā. Nolikumā paredzēts centrālais stadions futbolam, tāllekšanai, augstlēkšanai un kārtslēkšanai, sporta un treniņu laukumi, piemiņas celtnes, izpriecu parks un sporta un sanāksmju pils. Uzvaras laukumam pieļaujotās teritorijas paredzētas sabiedriskām un monumentālām celtnēm. Konkursa uzvarētāji Fridrihs Skujiņš un Georgs Dauge turpināja darbu pie godalgotā projekta līdz 1940. gadam, kad tā izstrādi pārtrauca PSRS okupācija.

Uzsākot žurnāla “Latvijas Arhitektūra” izdošanu, Latvijas Arhitektu biedrība uzstāda šī mēnešraksta pamatmērķi – latviešu nacionālās arhitektūras izkopšana, tās tehnikās un mākslinieciskās izpratnes popularizēšana un tuvināšana plašākam sabiedrības lokam.

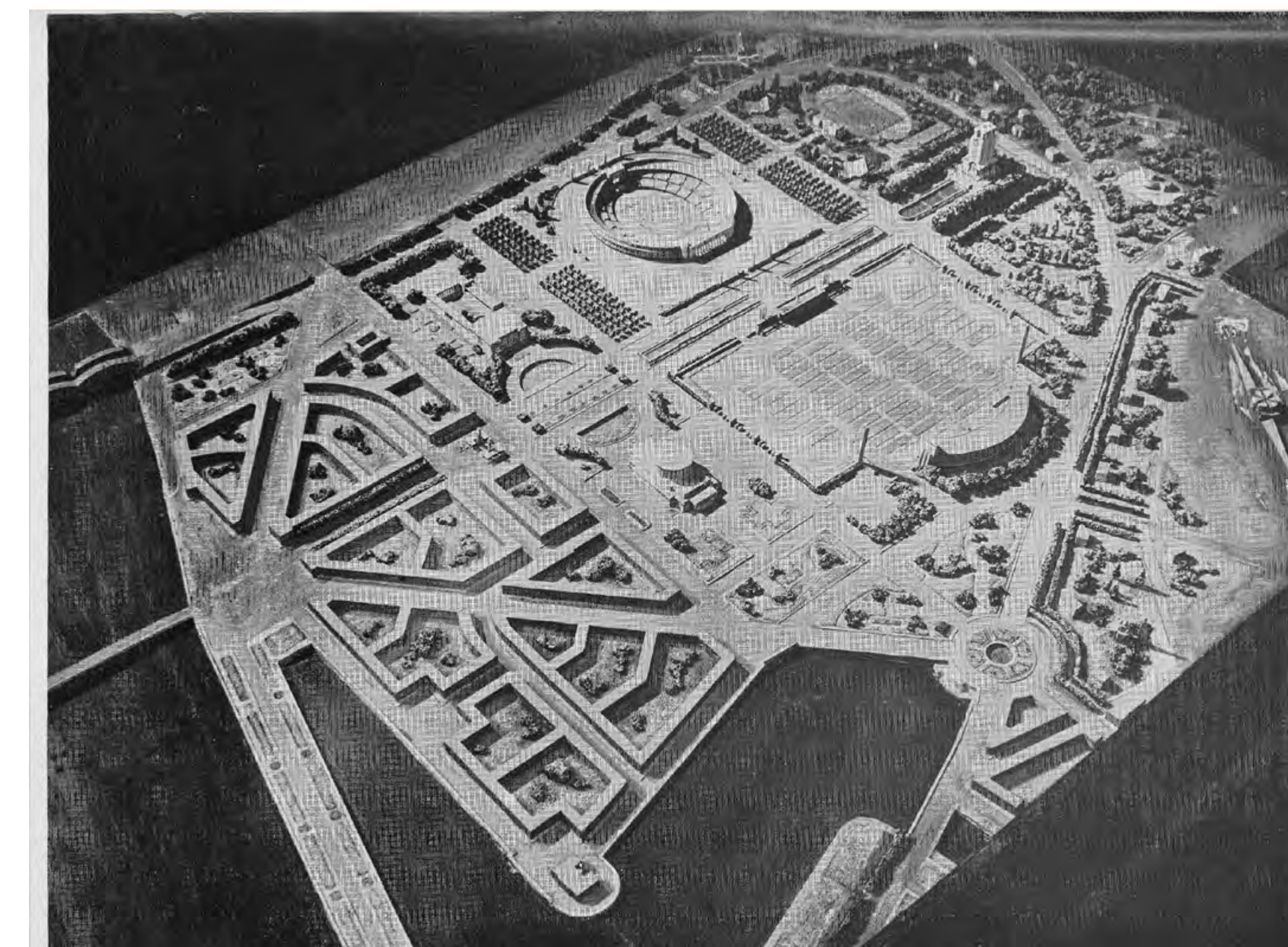
## 1936



## 1937



## 1938



- 1 2 4 5 7 9 10 11
- 3 6 8

1. Almas Dugas iesniegums par uzņemšanu LAB. 1936
2. LAB darbības pārskats. 1936
3. LAB darbības pārskats. 1936
4. Arturs Galindoms, LAB vadītājs, 1936
5. x
6. Tiesu pils (Ministru kabinets). 1936
7. Kara muzejs. 1936
8. Osvalds Tilmanis, LAB vadītājs. 1937
9. Latvijas Universitātes Arhitektūras fakultātes mācībbspēki un studenti. 1937
10. Uzvaras laukuma projekta makets. 1938
11. Žurnāls “Latvijas Arhitektūra” pirmais numurs. 1938







Otrā Pasaules kara gados Latvijas Arhitektu biedrību vada arhitekts, pedagogs un dizainers Aleksandrs Birzenieks. Pēc viņa projektiem celta Dzintaru koncertzāle un Latvijas zāle Tautu Savienības pili Žēnēvā. Birzenieka ievērojamākais ieguldījums Latvijas arhitektūrā ir ir 1931. gada Vispārējo dziesmu svētku estrāde un 1933. gada Vispārējo dziesmu svētku estrāde Esplanādes laukumā. Viņš ir arī IX Dziesmu svētku estrādes projekta autors Uzvaras laukumā.

1943. gadā Latvijas tehnisko industriju darbinieki sanāk plašā tehnikas darbinieku sanāksmē, kurā piedalās arī Latvijas Arhitektu biedrība. Sanāksmes laikā tiek oficiāli atjauno biedrības darbība, kas pēc okupācijas bija daļēji apstājusies. Sanāksmē tiek uzsvērtā nepieciešamība kara laikā panākt tehnisko, arhitektūras un militāro profesiju kopīgu sadarbību. Biedrību darbību atjauno pēc Reichskomisāra rīkojuma un apvieno kopīgā tehnisko profesiju biedrībā.

## Otrā Pasaules kara laikā apmēram trīs ceturtdaļa Latvijas Arhitektu biedrības biedru dodas emigrācijā uz Rietumiem.

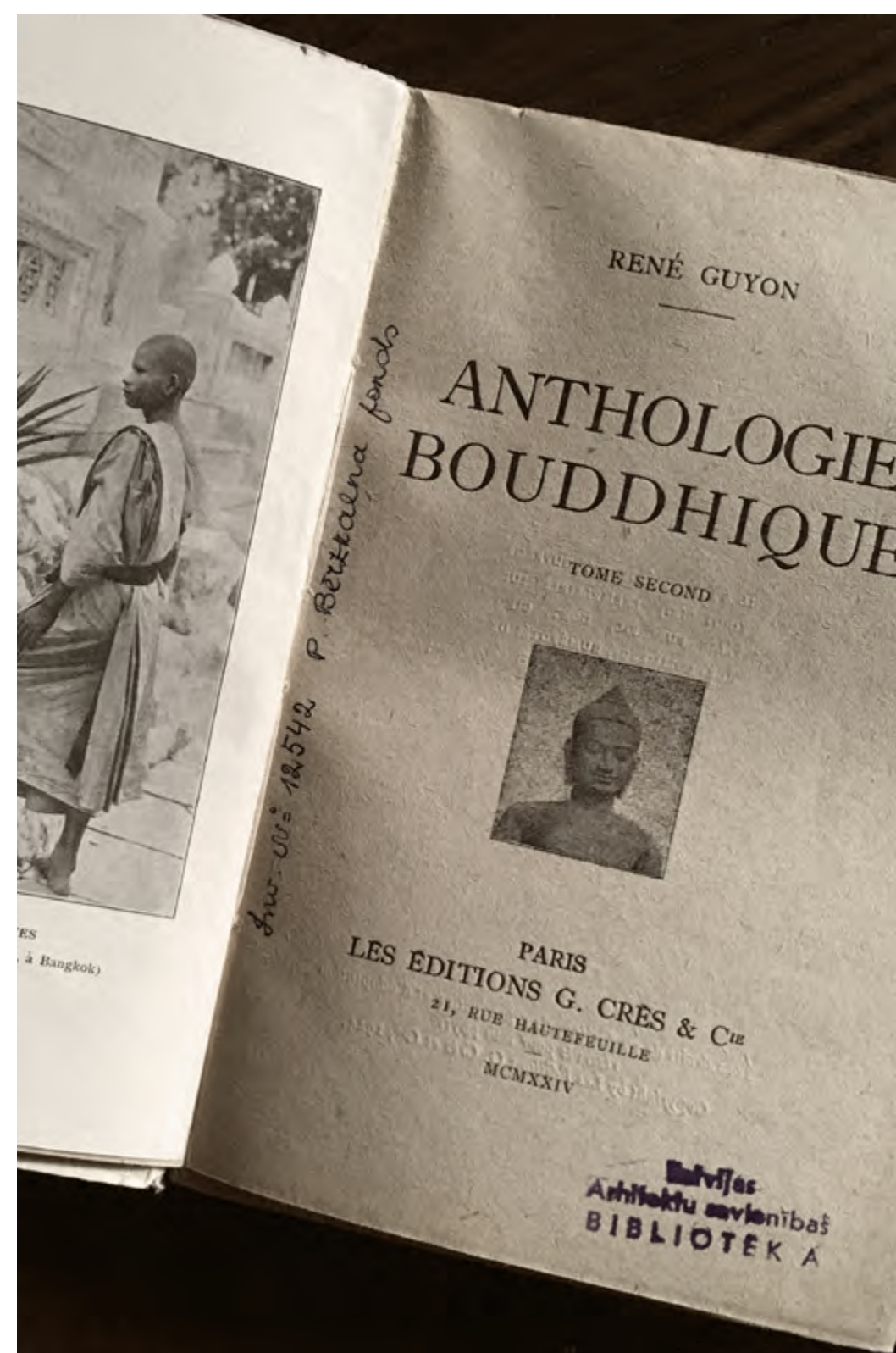
Par spīti kara apstākļiem biedru skaits Latvijas Arhitektu biedrībā turpina pieaugt - kamēr liela daļa biedru dodas emigrācijā, Latvijā palikušie arhitekti aktīvi stājas biedrībā. 1944. gadā tiek sasaukta ārkārtas kopsapulce, kurā tiek pieņemts turpmākās darbības plāns un budžets. Biedrībā darbojas trīs komisijas - tēlojošo mākslu izstāžu komisija, referātu komisija un izrikojumu komisija. Darbs pie profesijas tiesiskajiem aspektiem norisinās samazinātā kapacitātē.

Latvijas Arhitektu biedrība 1944. gadā apmeklēja Brīvdabas muzeju, kur tikko pārvestas un jo jauna uzstādītas tradicionālās Latvijas būvniecības celtnes.

Trīmdā Latvijas Arhitektu biedrība septiņās biedru kopās darbojas ASV, Kanādā, Austrālijā, Zviedrijā un Vācijā. Aktivitātes augstākajā posmā biedrībā darbojās 360 biedri. Biedrības trīmdā galvenais uzdevums bija apzināt pasaulē izklīdušos kolēģus un iespēju robežās sniegt viņiem atbalstu.

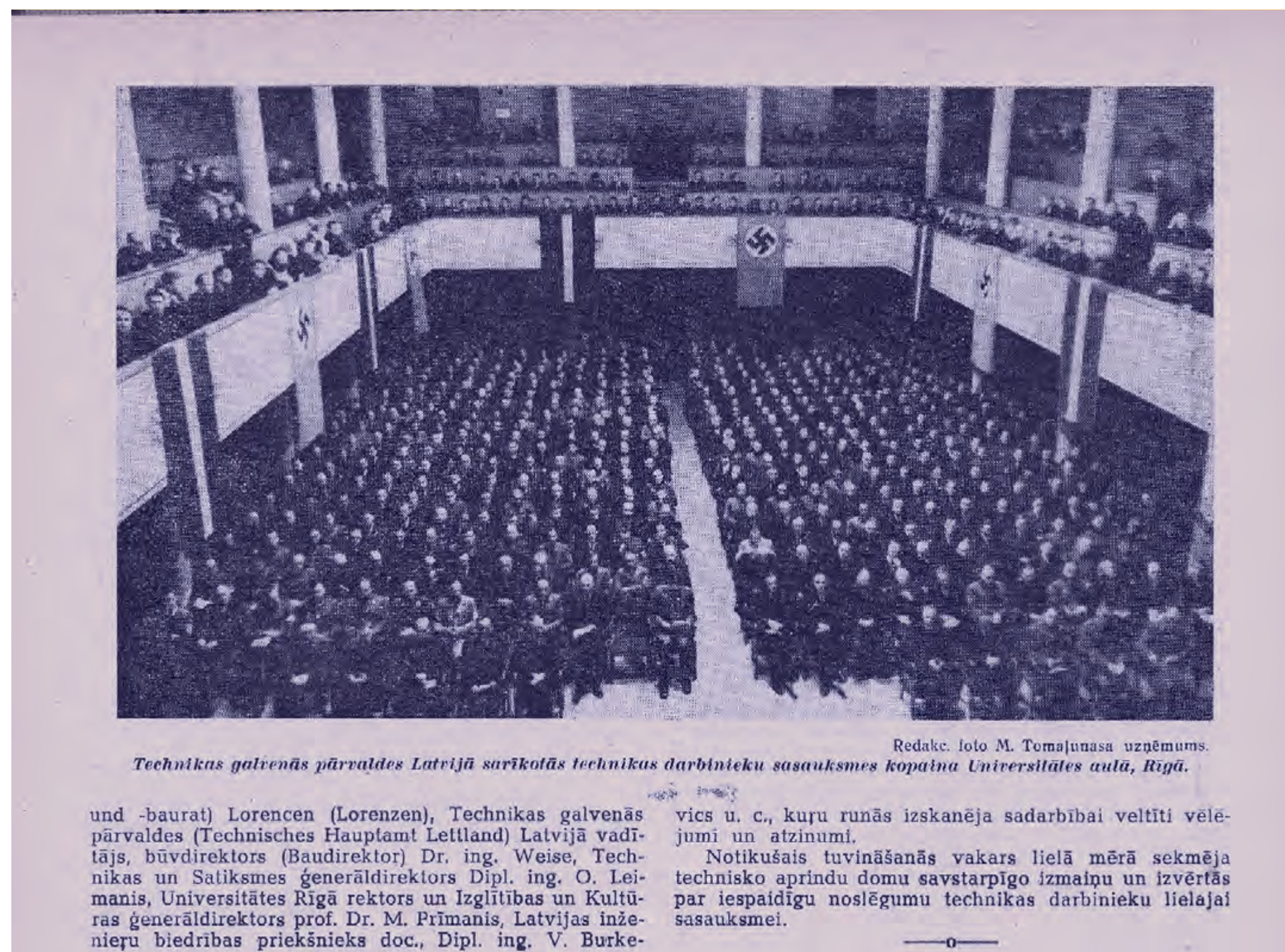
Biedrību vadīja Staņislavs (Stenlijs) Borbals ASV (1957–1965), Artūrs Damroze ASV (1965–1979), Eižens Janišs Kanādā (1979–1984), Andris Roze Kanādā (1984–1996) un Juris Galdiņš Kanādā (1996–2010). Sākot ar 2010. gadu, vadību kopā ar jaunu valdi ir uzņēmis Juris Zvidris. Pēckara padomju varas gados Arhitektūras fakultāte turpina darbu Latvijas Valsts universitātē.

## 1942



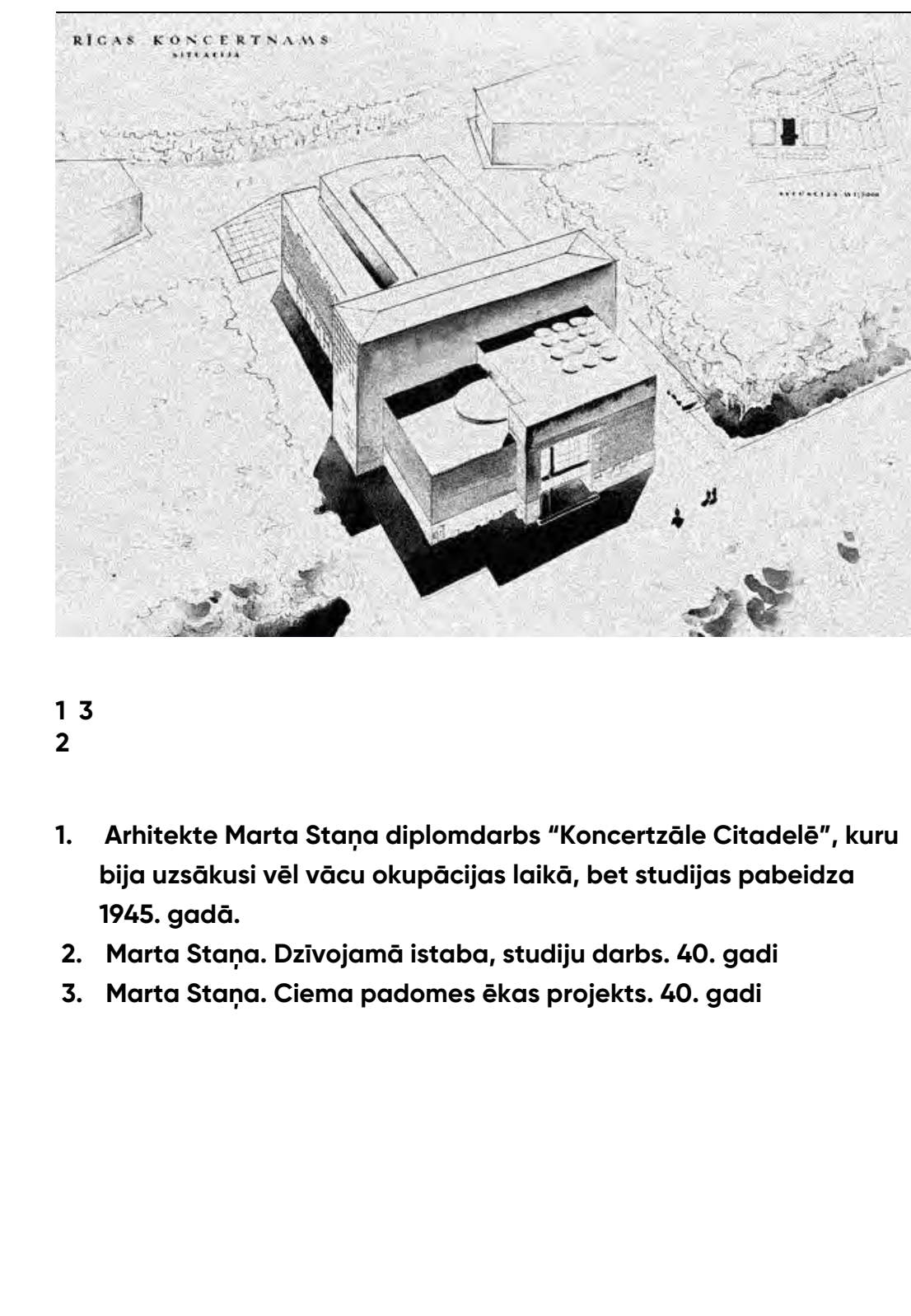
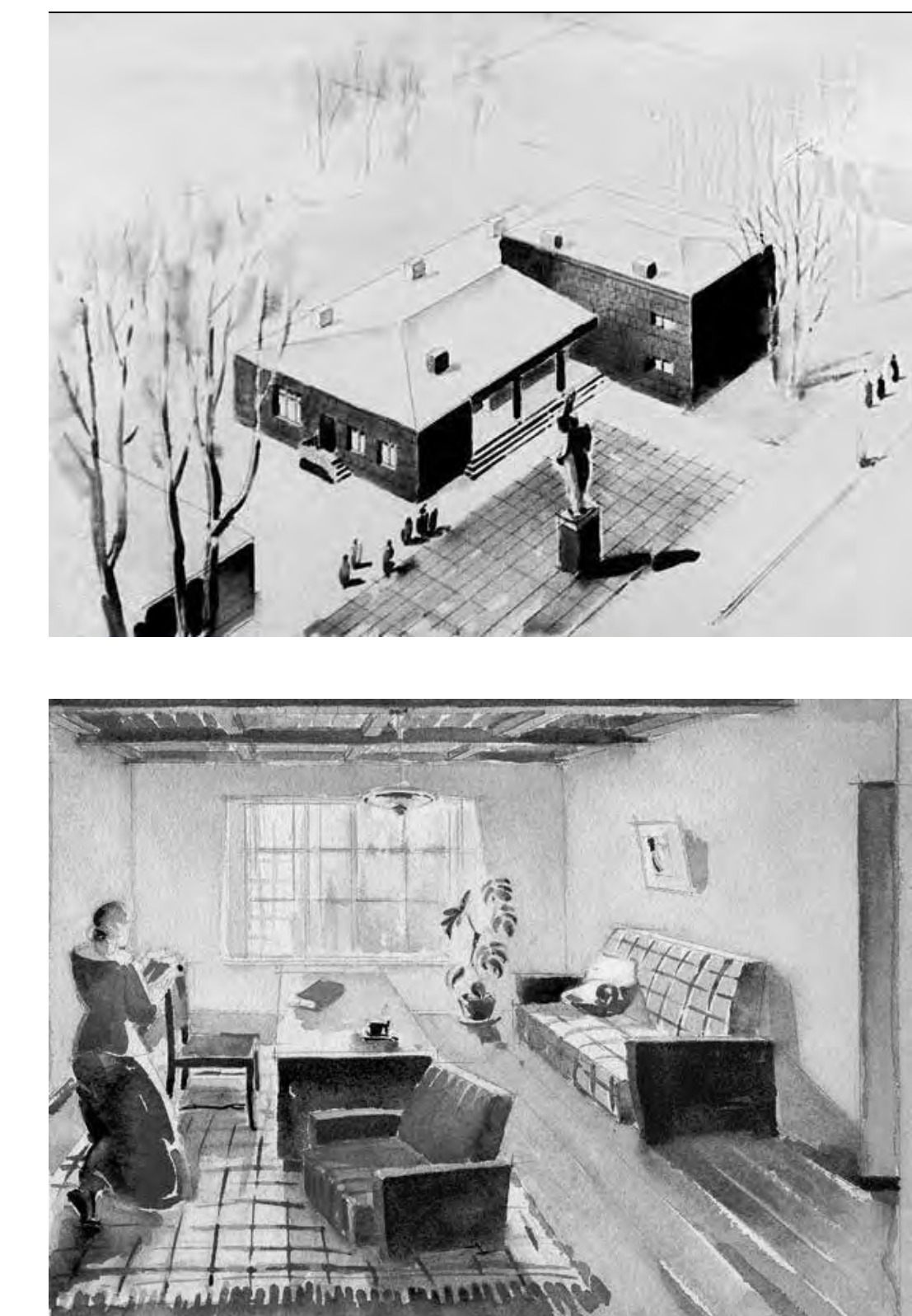
Фамилия И.И.О.	Год рожд.	Год оконч. уч.	Место работы.
ПЛУКА Е.О. Ур.Лаздия/	1905	1932	"Госстрой".
КВШКИН И.В.	1913	1940	"Центросоюз".
КРЖМИНЫ Э.Я.	1909	1941	"Гидроотройнтерпрям".
ВГЛАЙО П.Ф.	1912	1943	"Латпромосвет".
ДРЖВИТКО В.Л.	1914	1943	
АБЕВИКЕ Э.Л. <i>чл.И.С.</i>	1913	1944	"Латгидросельстрой".
ПУПОЛО А.Р.	1911	1944	"Латгидрогострой".
ВАЙВАДС Я.К.			г.Лиепая, Горисполком т.92
ДАВНО Я.А.		1937	г. Лиепая, преподав. в технич.
ТРОЙМОВ А.И.		1933	г.Рига, ул.Ленина 150-17
КРАМЕРС А.И.	1916	1938	г.Рига, Вырса 10-б.
ЧОТАКОВСКАЯ И.		1952	"Латгидрогострой".

## 1943



und -baurat) Lorenzen (Lorenzen), Technikas galvenās pārvaldes (Technisches Hauptamt Lettland) Latvijā vadītājs, būvdirektors (Baudirektor) Dr. ing. Weise, Technikas un Satiksmes ģenerāldirektors Dipl. ing. O. Leimanis, Universitātes Rīgā rektors un Izglītības un Kultūras ģenerāldirektors prof. Dr. M. Pīrmanis, Latvijas inženieru biedrības priekšnieks doc., Dipl. ing. V. Burke-

## 1944



1 2 3 4

1. Grāmata no arhitekta Pētera Bērkalna kolekcijas Latvijas Arhitektu savienības bibliotēkā
2. Latvijas Valsts Universitātes Arhitektūras fakultātes absolventu 1932-1944 saraksts
3. Latvijas tehnisko industriju darbinieku sanāksme. 1943
4. Latvijas Universitātes Arhitektūras fakultātes mācībspēki un studenti. 1943

1 3  
2

1. Arhitekta Marta Staņa diplomdarbs "Konzertzāle Citadelē", kuru bija uzsākusī vēl vācu okupācijas laikā, bet studijas pabeidza 1945. gadā.
2. Marta Staņa. Dzīvojamā istaba, studiju darbs. 40. gadi
3. Marta Staņa. Ciema padomes ēkas projekts. 40. gadi



## Kā PSRS Arhitektu savienības sastāvdaļa tiek dibināta Latvijas Arhitektu savienība, kas tolaik tiek saukta par Latvijas Padomju arhitektu savienību. Sākotnējais biedru skaits – 88, trešdaļa no tiem ir no Krievijas iebraukušie arhitekti. No pirmskara Latvijas Arhitektu biedrības biedriem savienībā reģistrējas tikai 16 arhitekti.

Padomju laikā mainījās arhitektu darba formāts uz plānošanas darbnīcām un projektēšanas institūtiem, faktiski tika likvidēta privāta pasūtījuma iniciatīvas un privātprakses iespēja. Tā piemēram, no 1945. līdz 1951. gadam eksistēja Latvijas PSR Ministru padomes Arhitektūras lietu pārvaldes Republikāniskās arhitektūras plānošanas darbnīcas.

Pirmajos pastāvēšanas gados Latvijas Arhitektu savienība izpelnās asu kritiku no jaunās padomju varas. Izdevumā "Literatūra un māksla" savienība izpelnās šādu raksturojumu: "Pirmām kārtām te vairojama Arhitektu savienība un tās valde, kas vāji veic savus pienākumus un ļoti maz darījusi, lai katrs arhitekts aktīvi piedalītos sociālistiskajā celtniecībā."

Pēckara gados Latvijas Arhitektu savienību vada Ernests Štālbergs – arhitekts, Latvijas Universitātes un Latvijas PSRS Zinātņu akadēmijas profesors. Štālbergs bija funkcionālisma ideju piekritējs un kopā ar asistenti Martu Staņu Arhitektūras fakultātē saņēma kritiku par neoeklektisma principu noraidīšanu un buržuāzistisku vērtību ieviešanu.

Latvijas Arhitektu savienībā darbojas pilsētbūvniecības, dzīvojamā un sabiedrisko ēku, lauku arhitektūras, ainavu arhitektūras, rūpniecības arhitektūras, arhitektūras pieminekļu un vēstures, interjera dizaina, arhitektūras teorijas, kritikas un propagandas sekcija, kā arī konkursu, kultūras un audzināšanas, kā arī jauno arhitektu komisija.

Latvijas Arhitektu savienība izveido arhitektu jaunrades namu "Dzintari", kas darbojas Jūrmalā – koka ēku grupā Rīgas ielā 50/52. Lai arī jaunrades nams darbojas tikai vasaras sezonā, tajā tiek rīkoti pasākumi līdz pat 120 biedriem.

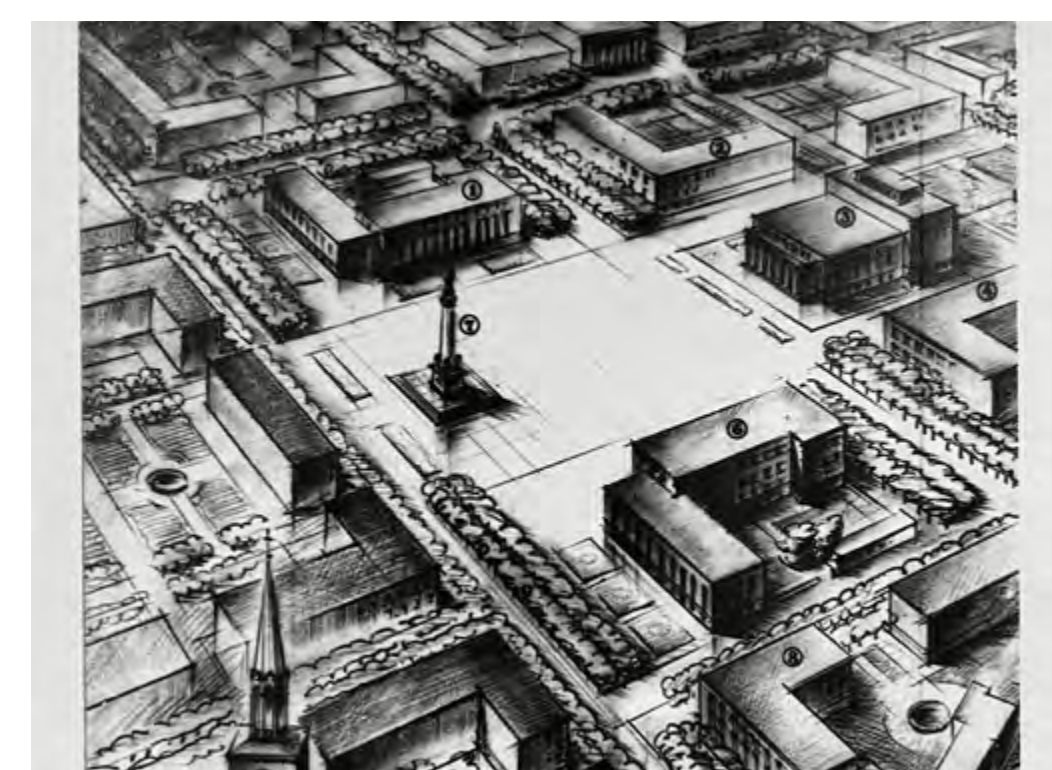
Pinebergā Baltijas Universitātes Inženierzinātņu fakultātē 1947. gadā sapulcējās vairāki LU Arhitektūras fakultātes mācībspēki un Paula Kundziņa vadībā izveido Latvijas Arhitektu biedrības valdi.

### 1945



1. Latvijas Arhitektu savienības izbraukums uz Maskavu
2. Ernests Štālbergs, LAS priekšsēdētājs
3. Arhitekti Marta Staņa un Andrejs Holcmanis. 1945
4. Izziņa par Latvijas Valsts arhitektūras fakultātes absolventiem. 1946

### 1946



В 1946 году  
Латвийский Госуниверситет  
не окончили  
ни один архитектор.

### 1947

СПИСОК архитекторов, окончивших Латвийский Государственный Университет в 1947 году. / 5 чел./			
№ п/п	Фамилия, и.и.о.	Год рождения.	Домашний адрес.
1	УНТЕР Янис Альфредович	1906	Рига, Руннишбас 5-6
2	СТАНЬ Марта Яковна	1918	Басейла 5-а
3	ТРАННИН Гюсерт Карлович	1909	Матера 11-1
4	ХИЛМАНИС Андрей Вячеслав	1920	Игера III - 68
5	ШТЕЙН Эмилия Александровна	1916	Л.Шагала 4-5

СПИСОК архитекторов, окончивших Латвийский Государственный Университет в 1945 году. / 5 чел./			
№ п/п	Фамилия, и.и.о.	Год рождения.	Домашний адрес.
1	УНТЕР Янис Альфредович	1906	Рига, Руннишбас 5-6
2	СТАНЬ Марта Яковна	1918	Басейла 5-а
3	ТРАННИН Гюсерт Карлович	1909	Матера 11-1
4	ХИЛМАНИС Андрей Вячеслав	1920	Игера III - 68
5	ШТЕЙН Эмилия Александровна	1916	Л.Шагала 4-5

Зам.Председателя Правления Союза Архитекторов Латвийской ССР / АРСИНИКМ Э.К./



1. Arhitektu jaunrades nama "Dzintari" zīmogs. 1940-tie
2. Jelgavas atjaunošanas projekts. Arhitekts Osvalds Tilmanis. 1947
3. Izziņa par Latvijas Valsts arhitektūras fakultātes absolventiem. 1945 un 1947. gadā
4. Latvijas Arhitektu savienības valdes izbraukums uz Valmieru



1948. gadā Vācijā iznāca apkārtraksts, kas noteica, ka "par Latvijas Arhitektūras biedrības biedriem ir jāuzskata visi kolēģi, kas līdz 1944. gada 1. oktobrim skaitījās LAB biedri un kas nav izteikuši vēlēšanos no biedrības izstāties vai nav pieņēmuši citu pavalstniecību". Pavalstniecības kritērijs atspoguļoja domu, ka atgriešanās Latvijā būs tikai dažu gadu jautājums.

Laikā, kad latviešu arhitekti pamazām pārcēlās uz Zviedriju, ASV, Kanādu un Austrāliju, LAB galvenais uzdevums bija apzināt pasaulē izklidušos kolēģus un iespēju robežās sniegt viņiem atbalstu. Latvijas Universitātē iegūtās arhitekta diploma kvalifikācijas apliecināšanai nozīmīga izrādījās žurnālā "Latvijas Arhitektūra" publicētā Latvijas Universitātes Arhitektūras fakultātes mācību programma.

## Pirmajos trimdas gados Latvijas Arhitektūras biedrība organizējas Vācijā, pārvietoto personu jeb DP nometnēs. Pinebergā Baltijas Universitātes Inženierzinātņu fakultātē 1947. gadā sapulcējas vairāki Latvijas Universitātes Arhitektūras fakultātes mācībspēki un Paula Kundziņa vadībā izveido Latvijas Arhitektu biedrības valdi.

Otrā pasaules kara laikā trešdaļa Vecrīgas apbūves tika iznīcināta. Tika izsludināti vairāki pilsētbūvnieciski nozīmīgi konkursi apbūves priekšlikumiem kara laikā sagrauto būvju vietā. Tāds bija 1947. gadā tika izsludināts Vecrīgas rekonstrukcijas projekts. Savukārt viens no pirmajiem viesnicu ēku projektu konkursiem – viesnīcai „Rīga” – organizēts īsi pēc Otrā pasaules kara beigām – 1946. gadā.

Trimdā esošā Latvijas Arhitektūras biedrība izdevumā "Arhitekts" publicē gan izceļojušo, gan par trimdu domājošo arhitektu vēstules. Tajā atklājas grūtības pielāgoties jaunajai videi un neveiksmes darba meklēšanā – izceļojušie arhitekti strādā kā kokgriezēji, betona lējēji, būvnieki. Lidzīgas raizes pauz arī Latvijā palikušies kolēģi.

Latvijas Arhitektu savienība organizē arhitektūras konkursu Komunāru laukumam – tagadējai Esplanādei. Par uzvarētājiem atzīti A. Blauberģa un P. Seļeckca piedāvājumi.

Kopš 1950. gada Latvijas Arhitektūras biedrība izdod žurnālu "Arhitekts", kura pēdējais numurs iznāk 1993. gadā Latvijā. Žurnāla ievadvārdi izsaka biedrības mērķus: "neļaut izirt saitēm, kas līdz šim vienojušas mūsu architektu saimi, ja tā arī tagad izklidusi pa visu pasauli; gādāt, lai arhitektūras problēmas un aroda jautājumi domu izmaiņās skaidrotos arī tagadējos apstākļos; piesaistīt biedrībā arī jaunos mūsu saimes locekļus, kam mainīgi apstākļi nav ļāvuši pabeigt profesionālās studijas, bet kam arhitektūra joprojām ir sirdslieta; vienot, rosināt un vairot mūsu spēkus vienam mērķim – celtniecības darbam atbrīvotā dzimtenē". Redzama pielāgošanās trimdas apstākļiem – atļaujot Latvijas Arhitektūras biedrībā būt personām, "kam mainīgi apstākļi nav ļāvuši pabeigt profesionālās studijas", un atmetot kritēriju par pavalstniecību.

## 1948

- 1 2 3 4 5 6 7

1. Vēstules žurnālā "Arhitekts". 1948
2. Viesnīca "Rīga" istenota 1954. gadā pēc A. Mieža, S. Antonova u.c. projekta.
3. Martas Staņas, viesnīcas "Rīga" projekts (1947–1948).
4. LAS sēdes protokols par iespēju iegūt īpašumā Arhitektu namu Torņa ielā. 1949
5. Arhitektūras konkursa "Arhitektu nams" nolikums. 1949
6. Arhitektu nama konkursa mets. Arturs Reinfelds. 1950
7. Raksts žurnālā "Arhitekts". 1950



bet mazāka tīri arhitektoniskai pusei. Starp citu tiku izprojektējis operas nama idejas 2 variantus. Sākumā darbs un angļu valodas vājas zināšanas man sagādāja lielu nopli, bet tagad jau visam tam esmu pāri un darbā jūtos kā mājās.”

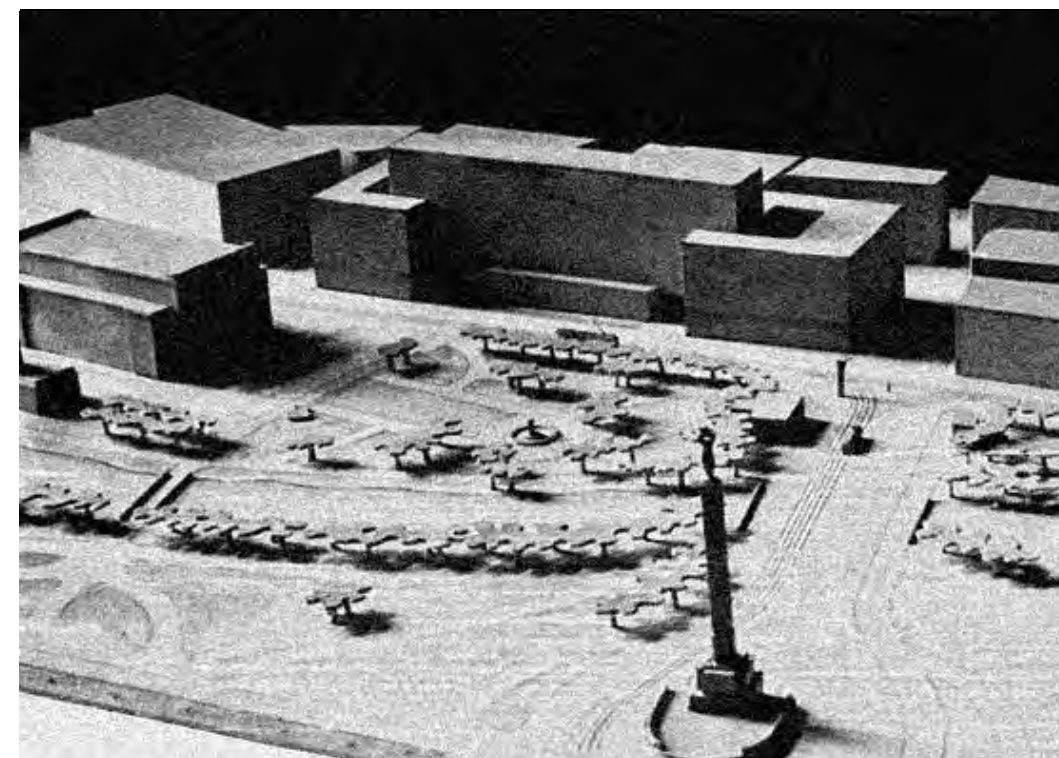
„Pēc darba izbeigšanas dzelceļa būvē tiku nozīmēts kā urbējs. Pirmajā laikā, kad strādāju ar rokas urbi, domāju ka neizturēšu, rokas pastāvīgi sāpēja un naktīs gulot pastāvīgi notirpa. Strādā ar spasiestu gaisu, un urbjot rokā turamais daikts nežēlīgi mētajās, taisot lielu troksni un putekļus.”

„...uzņēmums rāda mani ar manu 8-cilindru Pontiacu pie Niagaras ūdens krituma.”

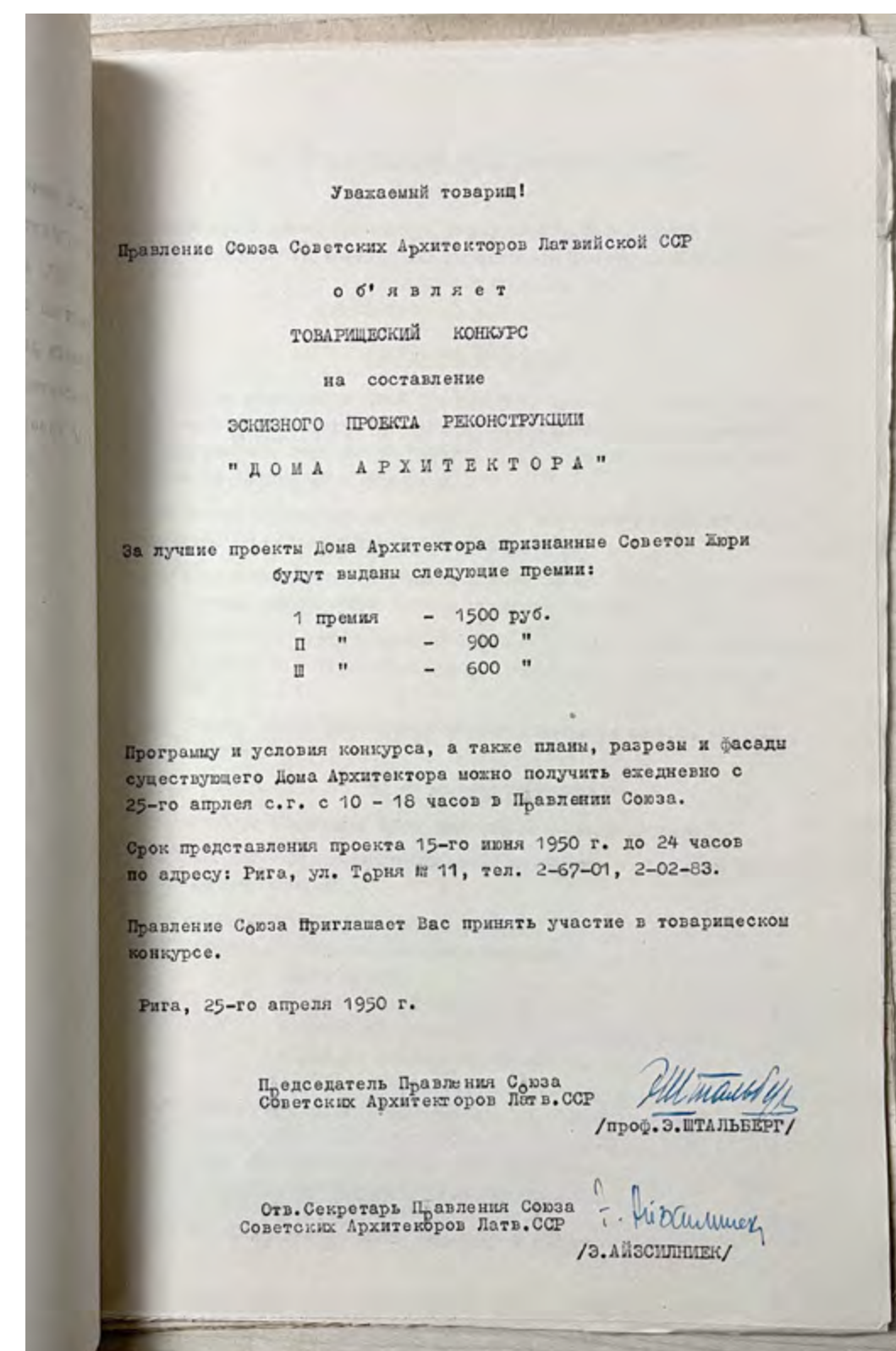
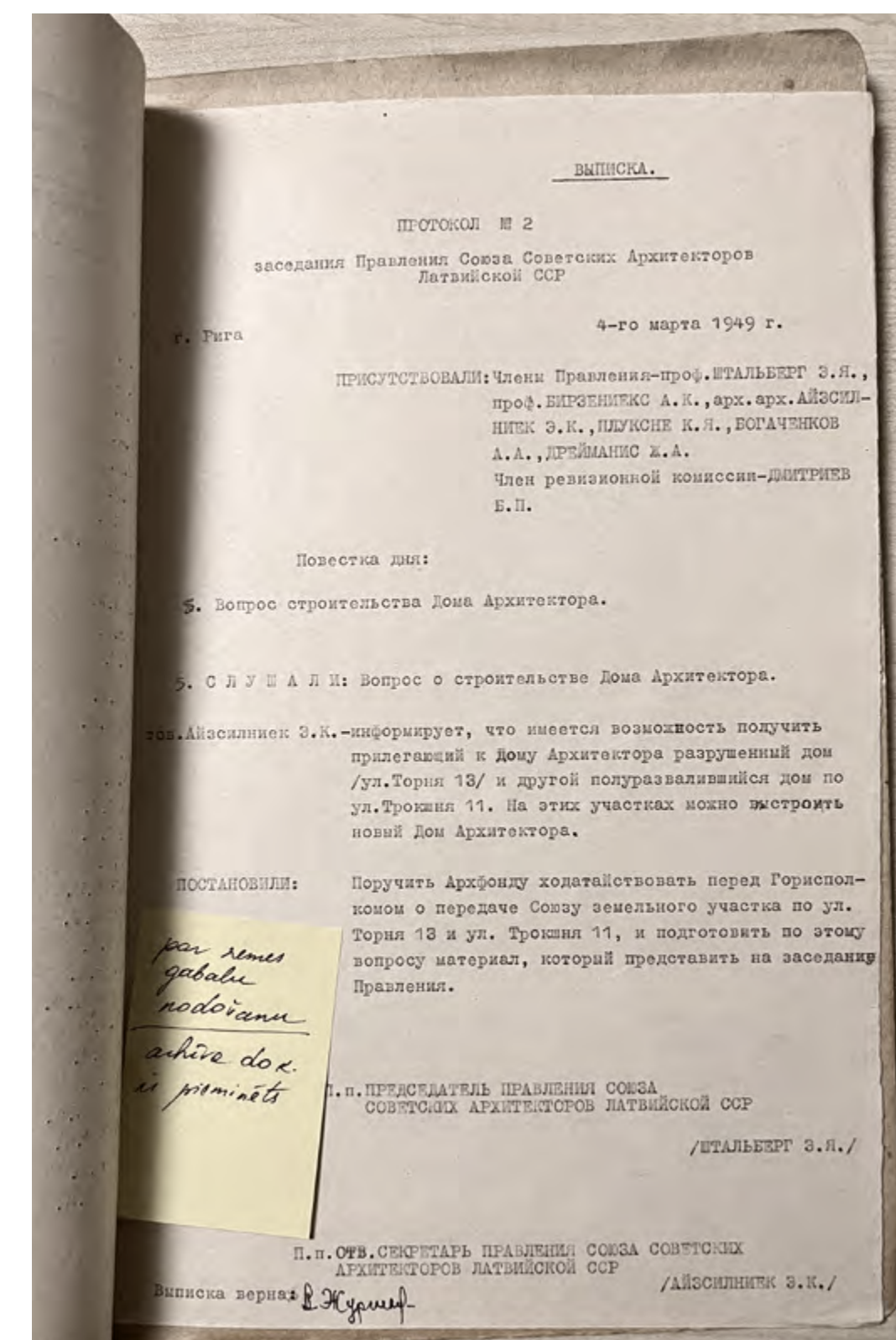
„... Strādāju pie privāta architekta. No sākuma bija diezgan grūti pierast pie šienes īpatnībām un domāšanas veida, bet laiks palīdz, un tā nu jau esmu lietas kur-sā. Pirmais darbs bij katoļu baznīcas fasādes gotiskā stilā. Tā bija draudzes prasība, un to arī veicu ar lielām blakus studijām par gotiku. Sevišķu vēribu piegriezī labiem zīmējumiem un bieži vien ideja nav galvenais. Veikalnieciskums nereti ir pirmā vietā.”

no ASV

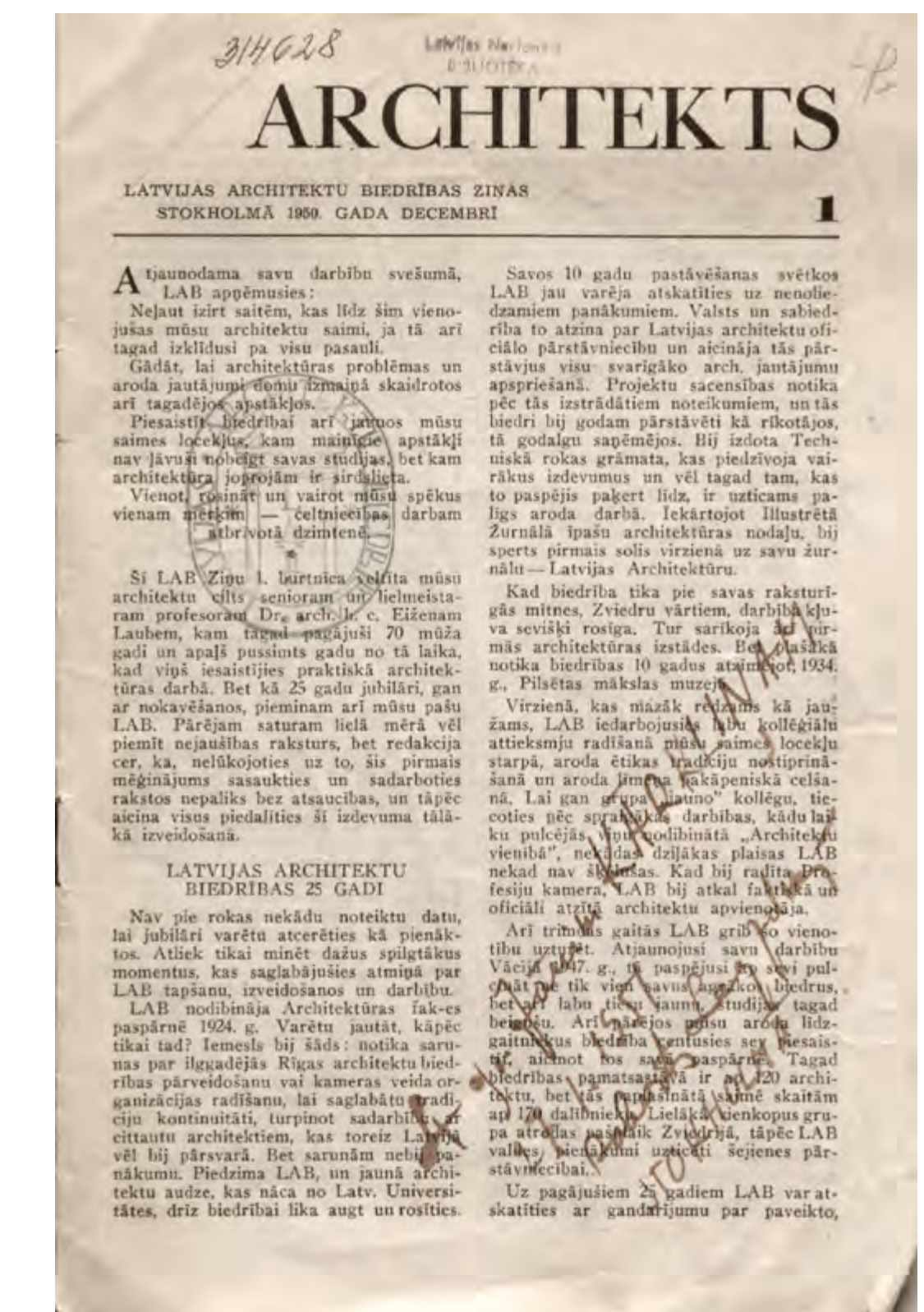
„... un tagad svešā zemē un svešā apkārtmē vērojot mūsu amata brāļu darbību šeit, gan vēl no tālienes (jo zīmulis un sliede ir reti viesi manos pirktos, kam jā-tur veseris, lauznis, lāpsta vai kaplis), cik



## 1949



## 1950





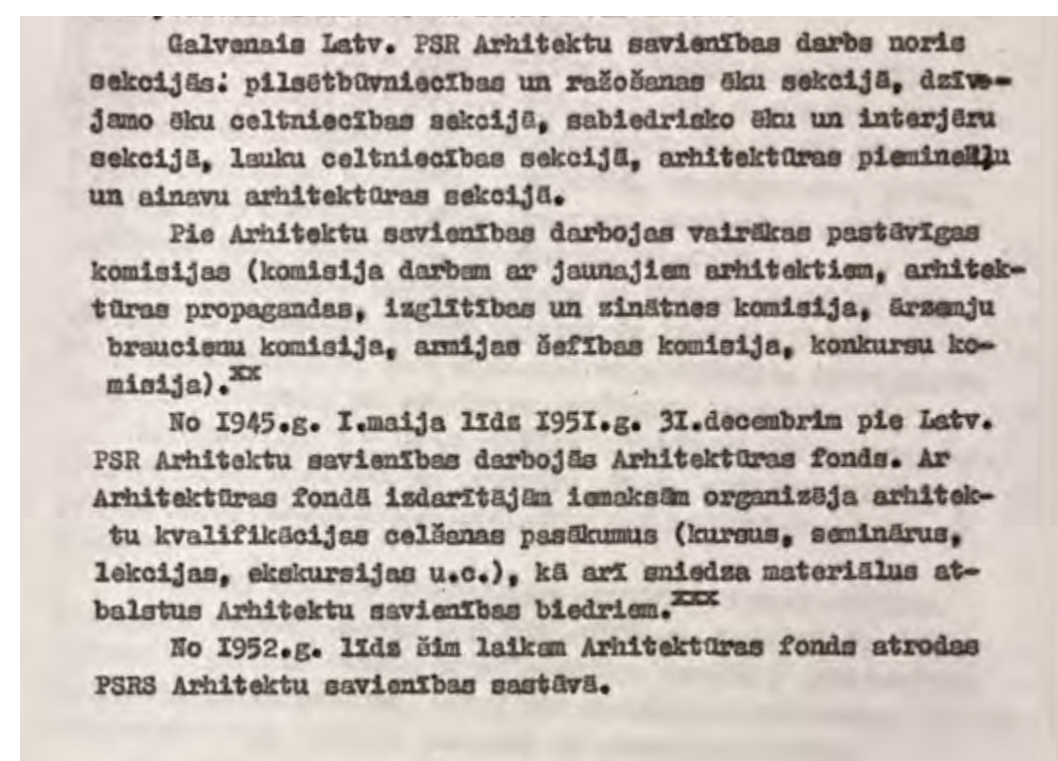
Sākot ar 1951. gadu tika dibināti projektēšanas institūti – Latvijas PSR Valsts celtniecības komitejas Latvijas valsts pilsētu celtniecības projektēšanas institūts „Latgiprogorstroj” jeb „Pilsētprojekts” („Латгипрогорстрой”), Latvijas Valsts Lauku celtniecības projektēšanas institūts „Lauku celtniecības projekts”, Latvijas Valsts rūpniecības uzņēmumu projektēšanas institūts “Rūpniecprojekts” („Латгипропром”), Latvijas Republikas Lauksaimniecības ministrijas Latvijas republikāniskās celtniecības apvienības “Laukceltnieks” projektēšanas institūts “Agroprojekts” un citi. Institūtu darbību noteica centralizētā būvniecības politika un rīkojumi, kā arī Vissavienības celtniecības normatīvi un standarti.

1950. gadā reorganizācijas apsvērumu dēļ Arhitektūras fakultāte tiek slēgta, lai gan pret to vētrāini ieblīst studenti.

1951. gadā daļēji respektējot studentu prasības pēc arhitektūras skolas saglabāšanas, Latvijas Valsts universitātes Inženierceltniecības fakultātē izveido Arhitektūras nodaļu, kas vēlāk tiek pārsaukta par Arhitektūras katedru.

Attēls: Studentu instalācija LVU Arhitektūras fakultātes darbnīcā – protests pret fakultātes slēgšanu. 1950. gada decembris

## 1951



СПИСОК  
архитекторов по годам, окончивших  
Латвийский Госуниверситет и архитектурное  
отделение Рижского Политехнического Института  
строительного факультета  
с 1945 года по 1972 год :

В 1945 году окончено 8 чел.	
1946	5
1947	6
1948	1
1949	1
1950	9
1951	2
1952	2
1953	2
1954	2
1955	2
1956	2
1957	2
1958	2
1959	2
1960	2
1961	2
1962	18
1963	18
1964	16
1965	16
1966	10
1967	18
1968	12
1969	18
1970	8
1971	17
1972	15
1973	30

Итого : 520 чел.

/ А.В.СИМОНОВ Э.К./  
Зам.председателя Правления Союза  
архитекторов Латвийской ССР



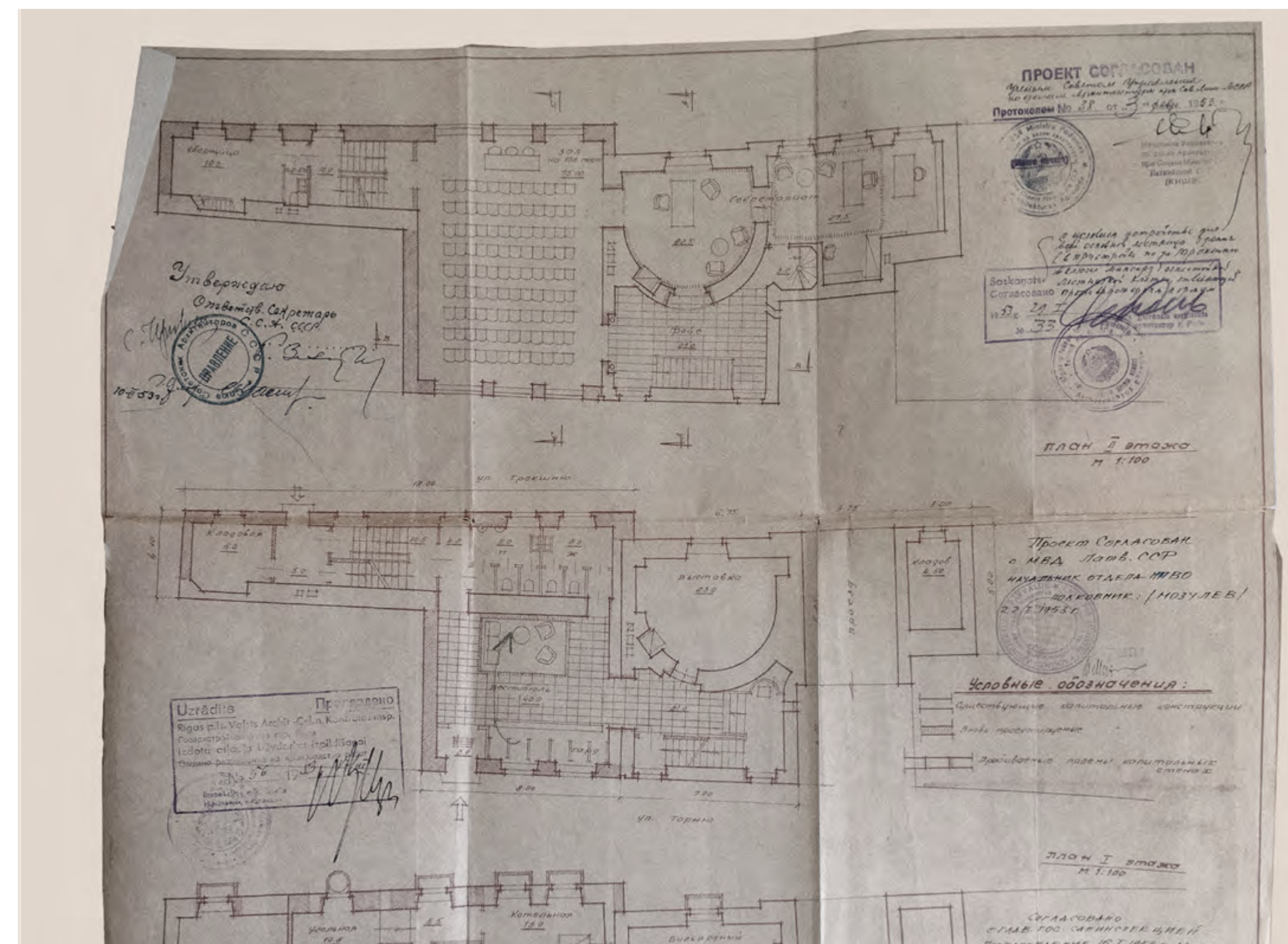
## 1952



1952. gadā savienības vadītājs K. Plūksne piedalās PSRS arhitektu savienības plēnumā, kurā uzstājas ar priekšlasījumu par tipveida būvēm: “Tipa ēku projektēšana ir viens no svarīgākajiem pasākumiem, kas veikti partijas XIX kongresa lēmumu sekmīgai realizēšanai par dzīvojamo un sabiedrisko ēku masveida celtniecību. Tipa ēku projektēšanai ir liela loma padomju arhitektu jaunradē, jo projekta kvalitāte nosaka arhitektūras kvaitātes līmeni, dod iespēju pilnībā izmantot pirmšķirīgo celtniecības tehniku, celt ātri un lēti, radot pabeigtu pilsētas kvartāla un ielas ansambli.”

No 1951. līdz 1959. gadam Latvijas Arhitektu savienību vada Kārlis Plūksne. Studējis Latvijas Universitātē, piedalījies sabiedrisko ēku projektēšanā Rīgā, Jūrmalā un Madonā, strādājis pie Armijas Ekonomiskā veikala projektēšanas kā arhitekta A. Galindoma vietnieks. Pēc Otrā pasaules kara strādājis Latvijas PSR Ministru padomes Arhitektūras pārvaldes pilsētprojektēšanas institūtā.

Latvijas Arhitektūras biedrība izdevumā “Arhitekts” tiek publicētas Latvijas Arhitektu savienības iesūtītas atskaite par arhitektu darbu Latvijā, taču trimdas kolēģi asi kritizē profesijas attīstību aiz dzelzs priekšvara, atsaucoties uz latviešu viensētu iznīcināšanu, brīvvalsts laikā realizētajām sagrautajām ekām, kolhozu attīstīšanu un Staļinisma monumentālceltniecību, ko tulko kā Rīgas pārkrievošanu.



1 3 5 6 8 9 10  
2 4 7

1. Izzaņa par LAS darbību 1950-tajos
2. Aicinājums uz III LAS kongresu. 1950
3. Studentu instalācija LVU Arhitektūras fakultātes darbnīcā – protests pret fakultātes slēgšanu. 1950. gada decembris
4. Izzaņa par arhitektūras fakultātes absolventu skaitu 1945–1978
5. Kārlis Plūksne ar kolēģiem apspriež Zinātņu akadēmijas projektu
6. Kārlis Plūksne, LAS priekšsēdētājs. 1951
7. Latvijas Arhitektu savienības biedru grupa Kijevā. 1952
8. Arhitektu nama plānojuma rasējumi. 1953
9. Izzaņa par Arhitektu nama pārbūvi.

## 1953. gadā Latvijas Arhitektu savienība no Rīgas pilsētas saņem ēku blakus Zviedru vārtiem un pēc arhitekta Artūra Reinfelda projekta paplašina savu mītņi.

1952. gadā, kad arhitekts P. Kundziņš un zS. Borbals pārcēlās uz Ziemeļameriku, tur nonāk arī Latvijas Arhitektu biedrības centrs, bet žurnāla redakciju un izdošanu Zviedrijā turpina Roberts Legzdīņš.

1953. gadā Latvijas Arhitektūras biedrība izdod pirmo informatīvo izdevumu “LAB Kopraksts, un kopš tā laika iznākuši jau 60 numuri.



## No 1953. līdz 1956. gadam Arhitektu nams tiek pārbūvēts pēc Latvijas Arhitektu savienības organizēta konkursa uzvarētāja – Artūra Reinfelda – projekta, izveidojot piebūvi kara laikā stipri cietušās kaimiņu ēkas vietā.

Arhitektu nama pārbūvē tiek izmantoti Valsts muzeja arhīvā esošais Zviedru kara laika lielgabals un tā lodes. Lodes integrētas Arhitektu nama vestibila un citu telpu interjera, savukārt lielgabals novietots pie vienas no nama ieejām.

Artūrs Reinfelds projektējis arī Arhitektu nama otrā stāva zāli, kuras interjera dekoratīvā apdare ir iekļauta valsts nozīmes kultūras pieminekļu sarakstā.

Arhitektu nama pārbūves laikā namam pievienotas abas pussagruvušās blakus esošās ēkas Torņa ielā 13 un Trokšņu ielā 11. Pēc veco mūru un sienu nojaukšanas šeit uzcelj jaunu korpusu, kas ievērojami paplašina līdzšinējās telpas Jaunbūves augšējā stāvā izveido sanāksmju zāli, bet apakšējā – vestibulu. Būtiski pārveido Torņa ielas fasāde, jauno ieejas portālu veidojot pēc parauga Mūku ielā 1. Trokšņu ielas fasādē iebūvētais portāls pārvietots no kāda nama Rīdzenes ielā. Pārbūves laikā Arhitektu nama sienās iemūrē vairākus vecus kalumus, kas senāk rotājuši citus Rīgas namus, bet pēc to bojā ejas kara laikā bija nonākuši glabāšanā Valsts Rīgas vēstures muzejā. Īpašs elements ir latviešu tautiskie elementi kāpņu telpu apdare.

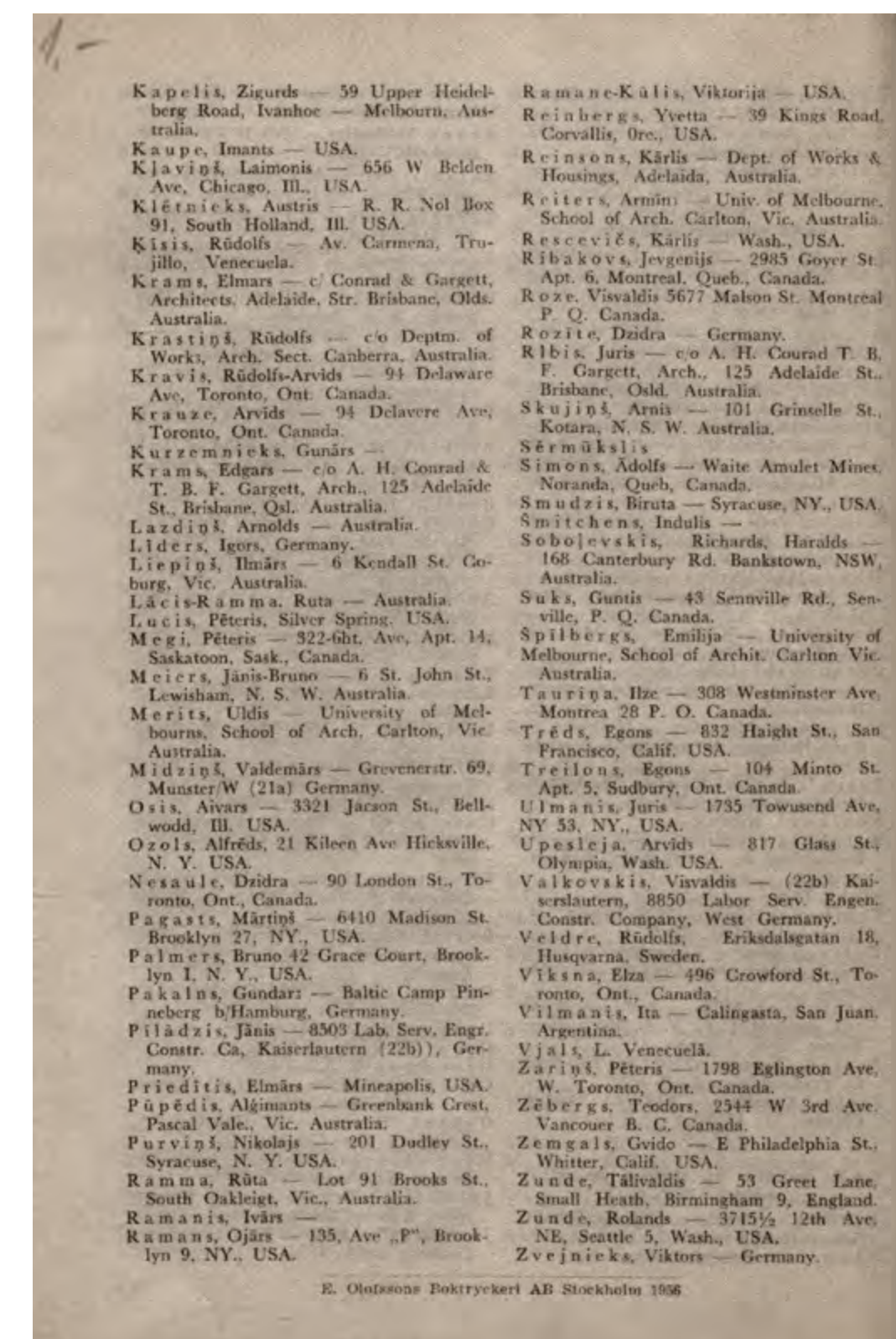
Arhitektu nama pārbūve noslēdzas 1956. gada 30. decembrī. Tā sienas glabā daļu no Rīgas celtniecības vēstures, un tādēļ tas uzskatāms par vienu no nozīmīgajiem arhitektūras pieminekļiem Rīgā.

### 1954



x 2 3 4 5 6 7 8

1. x
2. Sv. Jānis Kristītājs Arhitektu nama Sv. Jirgena torņa 1. stāvā
3. Vecrīgā atrastās būvdetaļas iemūrētas Arhitektu namā
4. LAB biedru saraksta fragments no publikācijas žurnālā "Arhitekts". 1955
5. Arhitektu nama būvniecība. Skats uz Zviedru mūri un Pulvertorni. 1955
6. LAB Ņujorkas kopa. 1955
7. Arhitektu nama 2. stāva zāle
8. Arhitektu nama būvniecība. Skats uz atsegto Sv. Jirgena torni. 1955



Čikāgā dabīju labi iepazīties ar „ex-rossway” projektētānu, divi un lieto-anu dabā. Čikāgā bijām viegprātīgi un egājām „naktislokālī”. Tū ka cenas bija „piņarotas”, nosēdējām pie vienas lāzītes. Bija karsti un man nekad mī-ā nav bijusi tik sausa mute, kā Čikāgā. No Čikāgas Gulbis mani aizveda līdz talamam, kur šķērīnējis un es paliku šeit nia vīnām”. Laimānais nozīm loam-

### 1955





Padomju gados Latvijas Arhitektu savienība tiek aktīvi piesaistīta pie PSRS tautas saimniecības attīstības piecgades un septiņgades plānu sasniegšanas. Savienības kongresos vairākus gadus pēc kārtas svarīgākais jautājums ir komunisma celtniecības plāna īstenošana.

## Trimdā Latvijas Arhitektu biedrības valde darbojas ASV Rietumu krastā (1958–1980) un sasniedz savu biedru skaita maksimumu – 360. Aktīvi darbojās septiņas kopas piecās valstīs – ASV, Kanādā, Austrālijā, Zviedrijā un Vācijā.

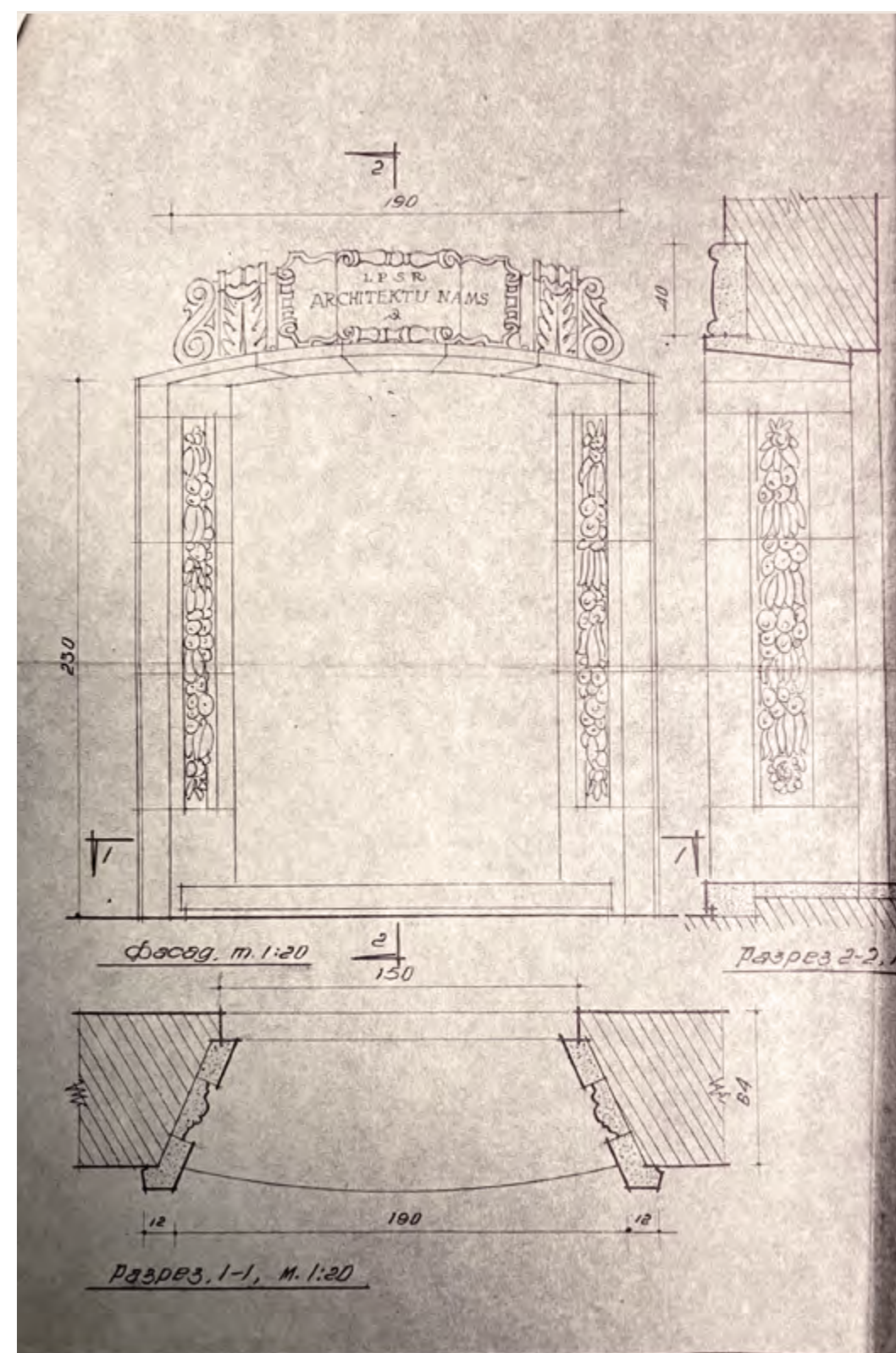
Latvijas Arhitektu savienība 1959. gadā organizē atklātu arhitektūras metu konkursu par Dailes teātra būvniecību. Tajā uzvar arhitekts Marta Staņa un turpina to realizēt kopā ar arhitektiem Imantu Jākobsonu un Haroldu Kanderu. Dailes teātra ēka Rīgā Brīvības ielā 75 ir vērienīgākā 20. gadsimta vidus kultūras būve un spilgts padomju modernisma arhitektūras piemērs. Ēka ir unikāls internacionālā funkcionālisma arhitektūras paraugs un zīmīga sava laikmeta liecība gan tās ārējā veidolā, gan interjerā.

Latvijas Arhitektu biedrības (ASV) priekšsēdētājs arhitekts Staņislavs (Stenlijs) Borbals amatā ir no 1957. līdz 1965. gadam.

No Latvijas Valsts universitātes atdalot tehniskās nozares, atjauno Rīgas Politehnisko institūtu, un arhitektūras skola turpina darbu kā Celtniecības fakultātes Arhitektūras katedra.

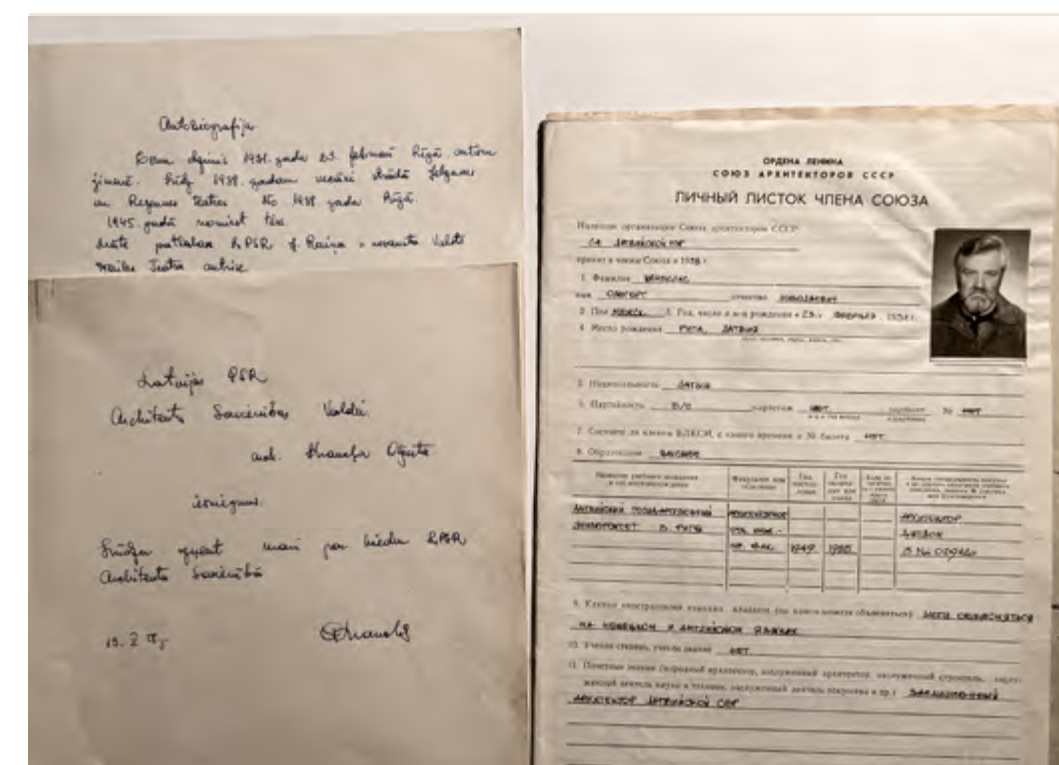
Arhitektu Savienības priekšsēdētājs Osvalds Tilmanis profesijas attīstībā kā īpašu prioritāti izvirza dzīvojamo ēku būvniecību: "Sakarā ar šo uzdevumu, kam izcila vieta septiņgades plānā, arhitektiem jārisina divas svarīgas problēmas: kādus pilsētas rajonus apbūvēt un ar kādiem dzīvojamo ēku tipiem. Mums jākāpina projektēšanas tempi un jāpariet uz vēl stingrāku tipizāciju. Tas nozīmē, ka jāpanāk, lai visas māju detaļas izgatavotu fabrikās un ēkas būvdarbi būtu tikai montāža. Jārada jauni projekti, jāuzlabo tipveida ēku pojektēšana."

### 1957

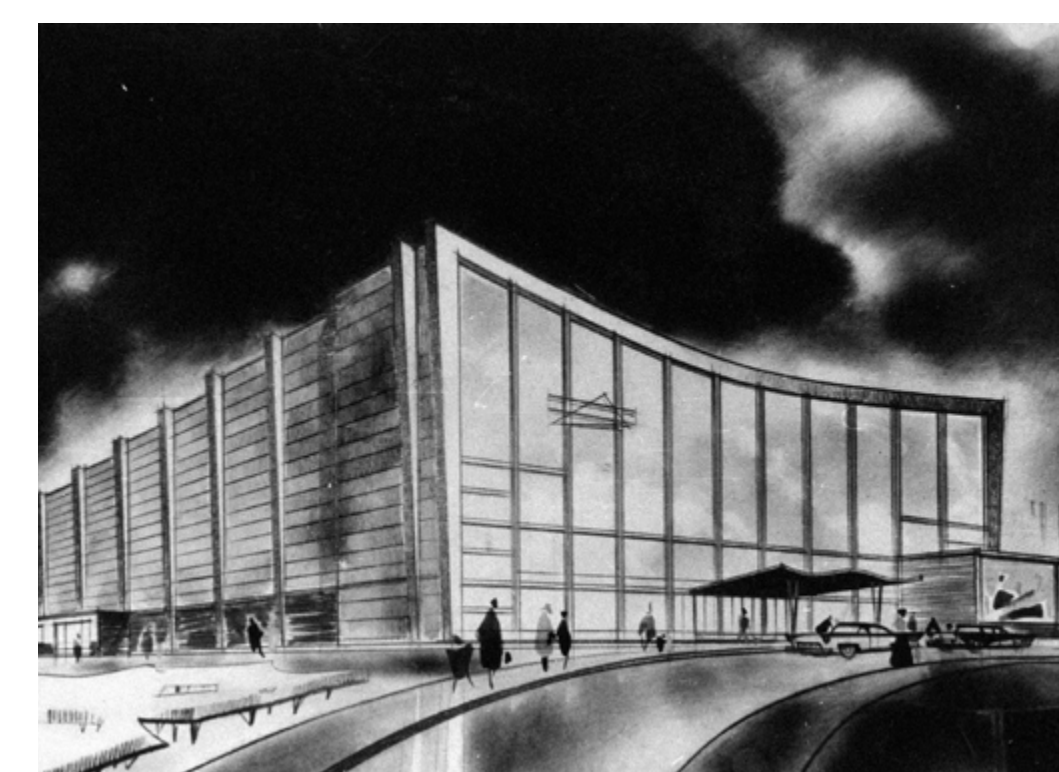


1 2 3 4 5 7 8  
6 9

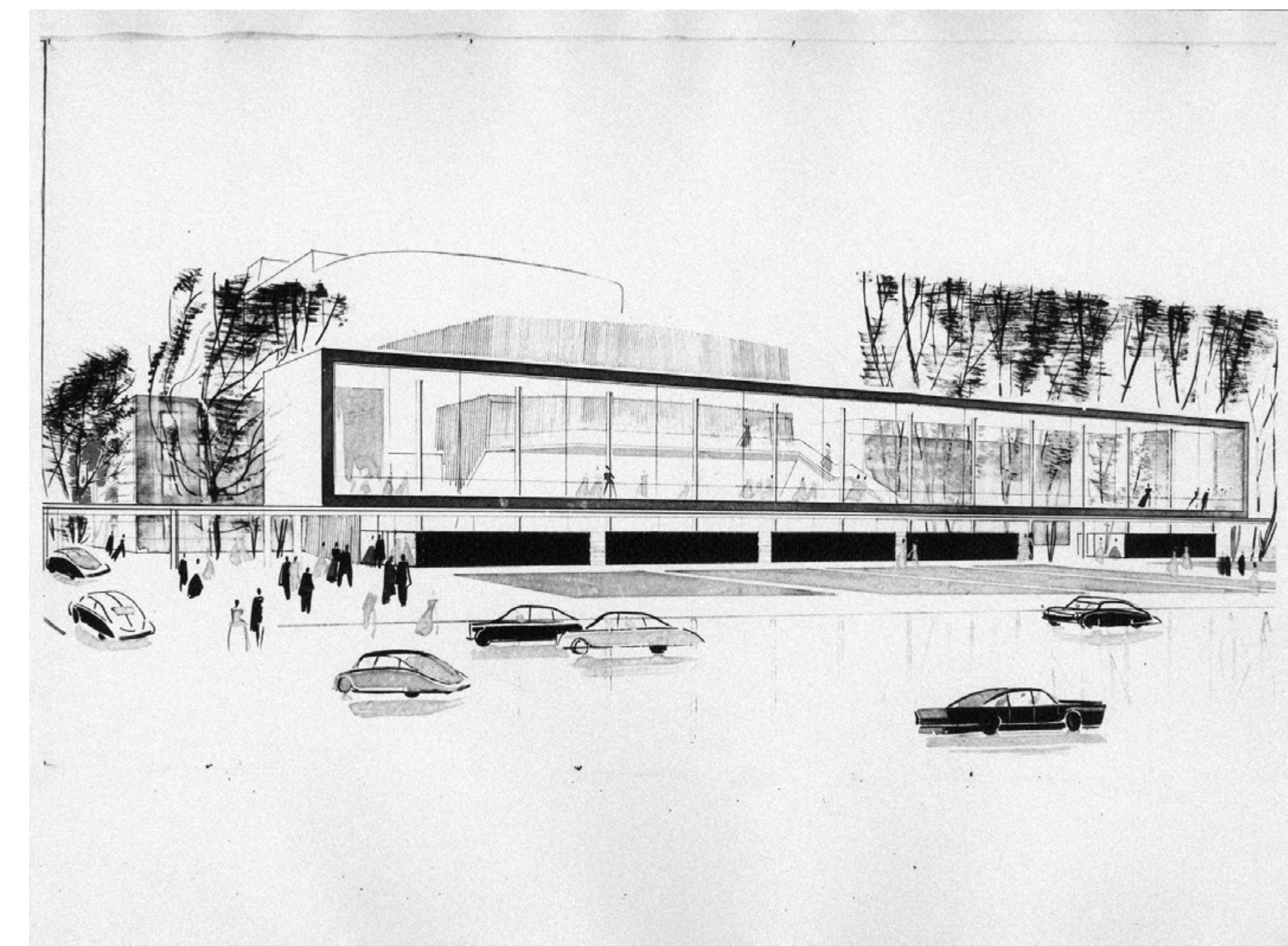
1. Arhitektu nama ieejas portāla rasējums
2. Arhitektu nama ieejas portāls
3. Staņislavs Borbals, LAS vadītājs. 1957
4. LAS biedru kartes. Iesniegums par uzņemšanu
5. Maskavas metro stacijas "Rīga" projekta apspriešana Arhitektu namā
6. Panorāmas kinoteātris starp Kr.Barona un Artilērijas ielām, Rīga
7. Dailes teātris, konkurss. 1958
8. Osvalds Tilmanis, LAS vadītājs. 1959
9. LAS V kongress. 1959



### 1958



### 1959



LATVIJAS PSR ARHITEKTU S-BAS 5. KONGRESS Rīgā, 3.-4. vii 1959.



## 1960. gadā Latvijas Arhitektu savienība rīko konkursu fašisma upuru piemineklim un bijušās Salaspils koncentrācijas nometnes teritorijai. Konkursā uzvar arhitekti G. Asaris, O. Ostenbergs un O. Zakamennijs; tēlnieki O. Skarainis, Ļ. Bukovskis un J.Zariņš

### Memoriālais ansamblis ir starptautiska mēroga un nozīmes brutālisma stila objekts, spilgts tēlniecības un arhitektūras sintēzes piemērs.

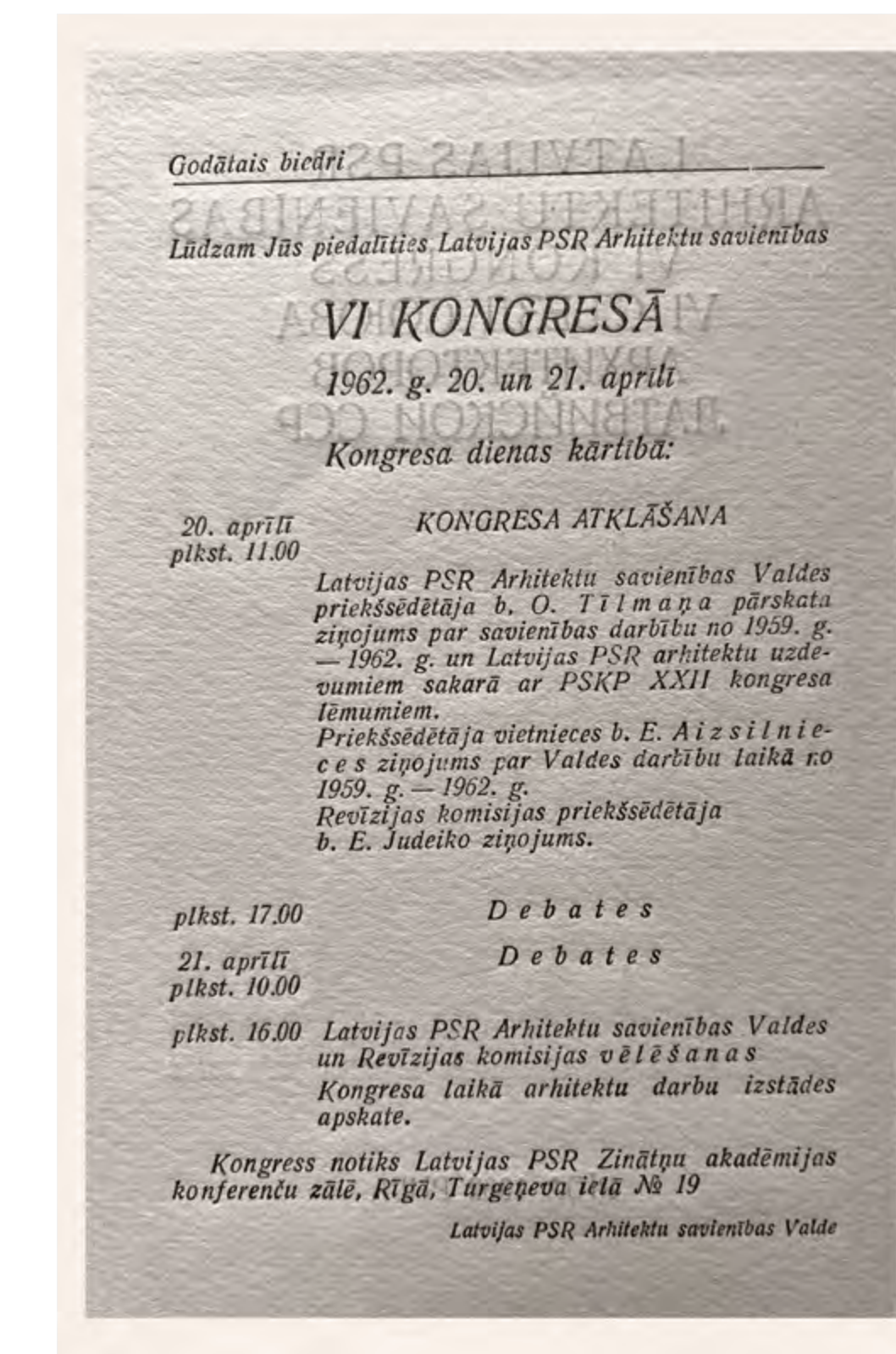
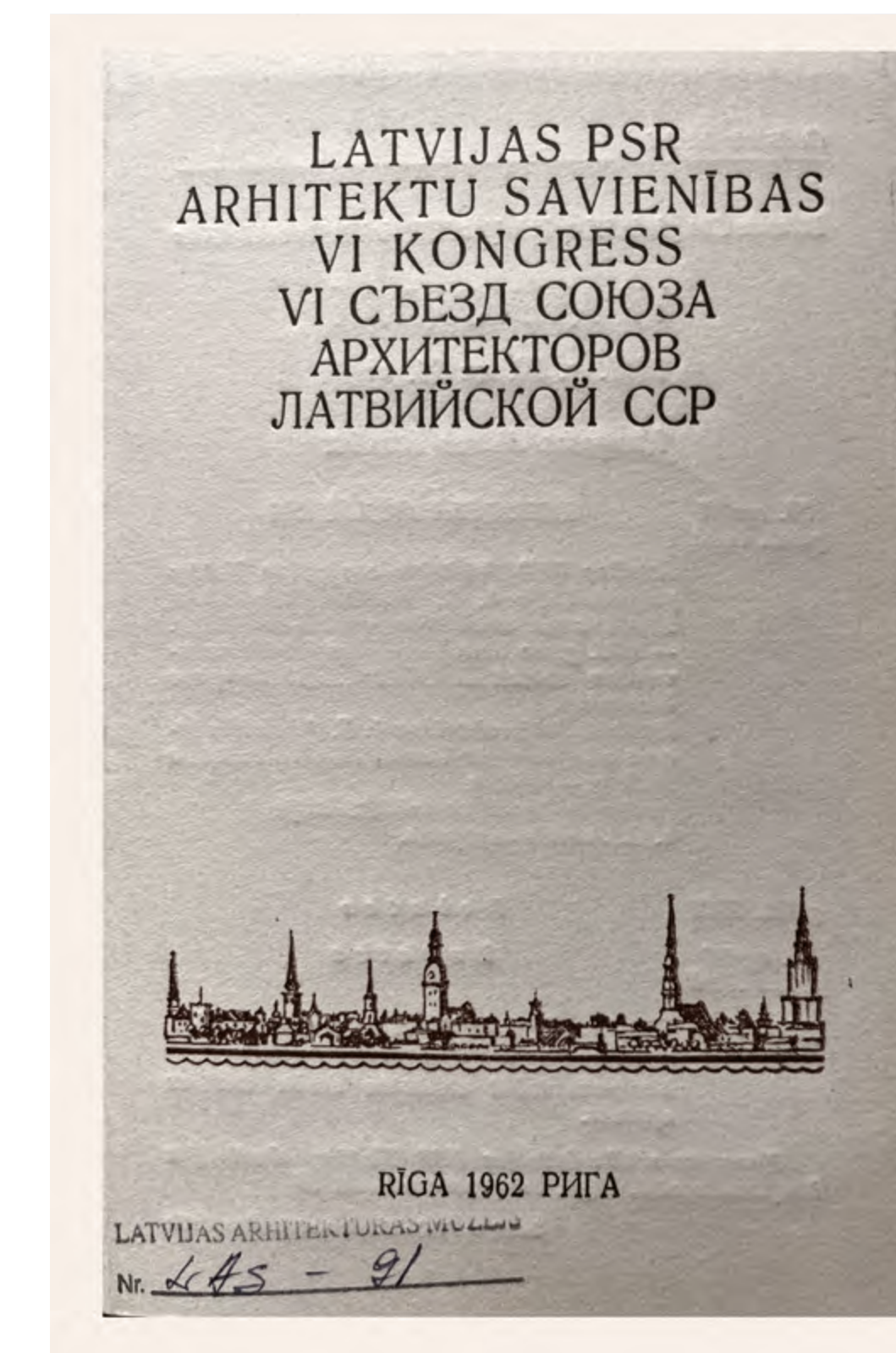
Otrs nozīmīgs Latvijas Arhitektu savienības organizēts konkurss 1960. gadā ir arhitektūras metu sacensība par Rīgas panorāmas kinoteātri, kas bija iecerēts laikumā starp Kr. Barona, Lielgabalu, P. Stučkas un Artilērijas ielām. Panorāmas kinoteātris paredzēts 2500 skatītājiem un izmantojams arī sanāksmēm un koncertiem. Konkursā uzvar arhitekti O. Krauklis un D. Dannbergs. Lai arī viņu piedāvātais projekts Rīgā netiek realizēts, kinoteātra projekts tiek pamanīts kādā Maskavas arhitektūras izstādē un tiek uzcelts Čeļinogradā, tagadējā Astanā.

## 1961



1 2 3 4 5 6

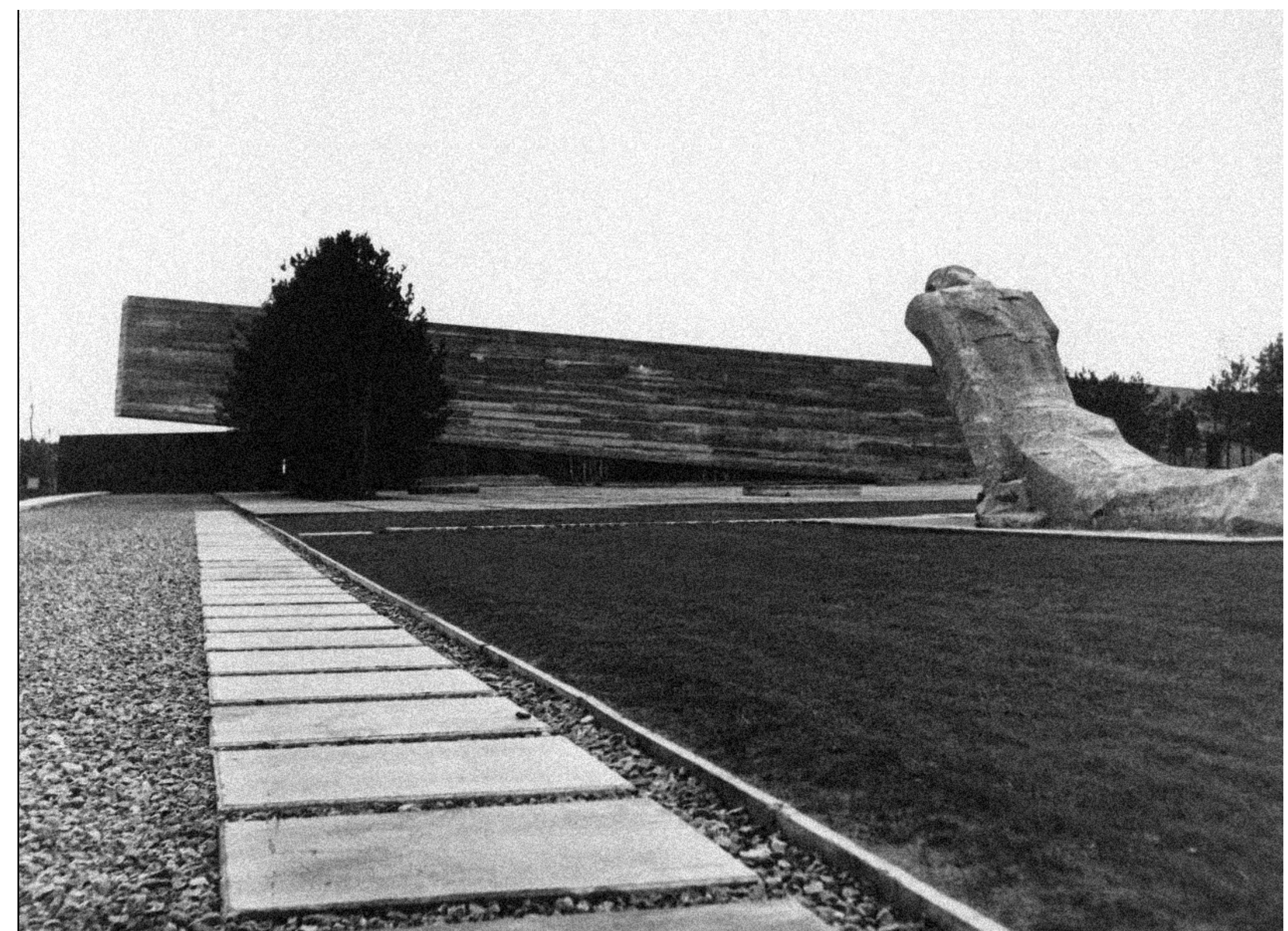
1. Raksts žurnālā "Arhitekts"
2. Salaspils memoriāls
3. Arhitektu nama interjera fragments
4. Arhitektu nama interjera fragments
5. Raksts žurnālā "Arhitekts"
6. Aicinājums uz LAS VI kongresu



Teodors Nigulis, Latvijas Arhitektu savienības biedrs kopš 1959. gada raksturo biedrības darbību zem padomju varas: "Savienība stiprināja arhitektu kopību, dalīšanos pieredzē. Ja liels projektēšanas institūts strādāja pie pamatīga pasūtījuma, rezultātu tas iesniedza Arhitektu savienībā apskatei. Ikviens varēja aplūkot, paklausīties, ko saka autori, ko – citi arhitekti. Ko ar dzirdēto darīja tālāk? Pēc izvēles, varēja ņemt vērā. Tās bija koleģiālas sarunas, nekas vairāk."

Latvijas Arhitektu savienība iesaistās pilsētu ģenerālo plānu sastādīšanā un apspriešanā – sešdesmito gadu sākumāorganizētas vairākas sanāksmes par Cēsu, Daugavpils, Valmieras un citu pilsētu ģenerālajiem attīstības plāniem.

## 1960









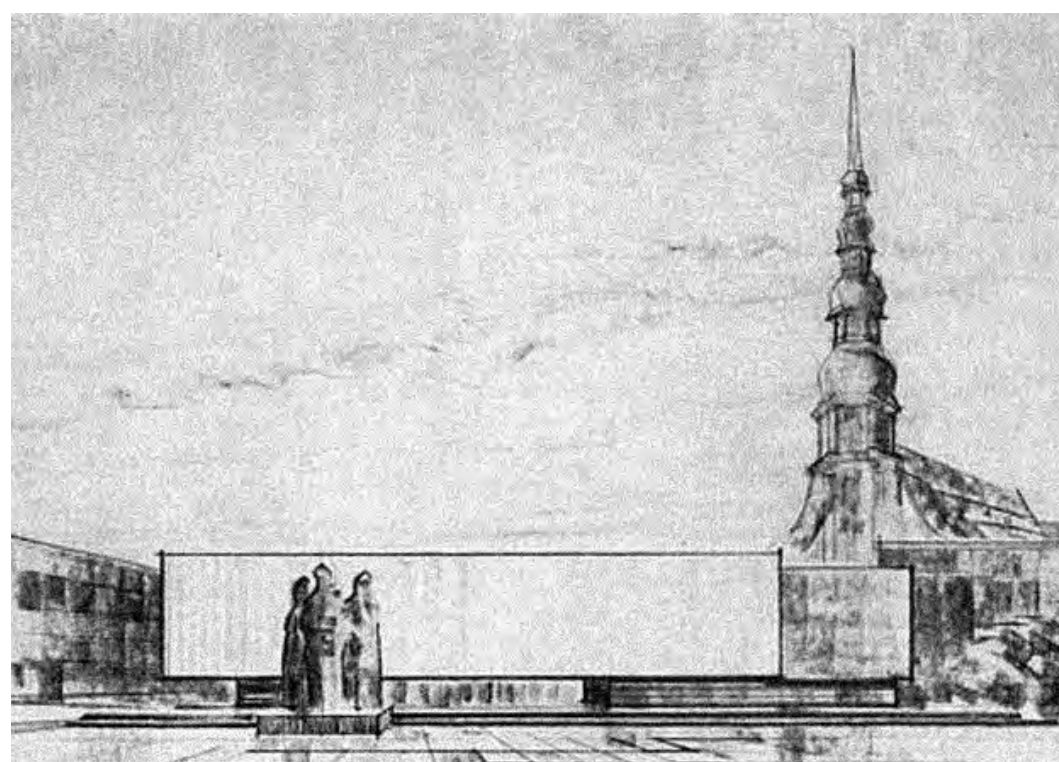
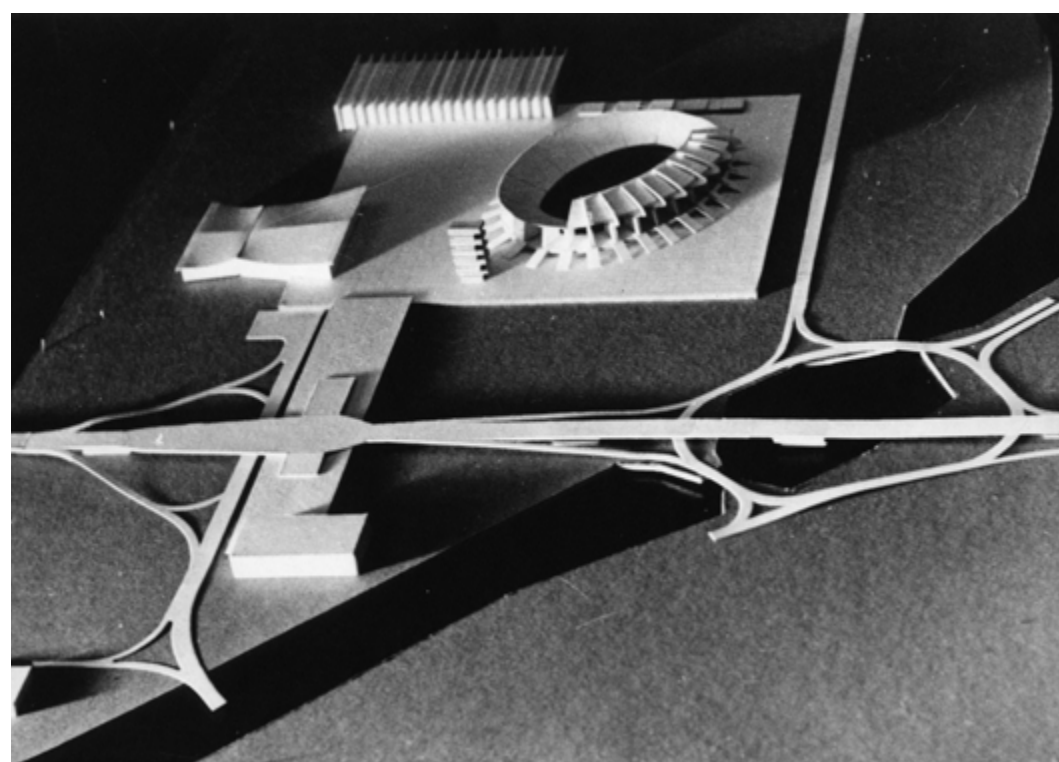
Sešdesmito gadu otro pusi raksturo aktīva konkursa rīkošana sabiedriskām celtnēm – no 1966. līdz 1969. gadam Latvijas Arhitektu savienība rīko konkursus sporta kompleksam Lucavsālā, Zinātņu akadēmijas ģenerālplānam, izstāžu zālei Uzvaras parkā (attēlā), kafejnicai Kijova parkā – tagadējā Vērmanes dārzā – , kā arī Rīgas un Talsu pilsētu centrālo daļu rekonstrukcijas projektiem (attēlā).

**1966. gadā Latvijas Arhitektu savienība rīkoja konkursu par pieminēkļa izveidi latviešu Sarkanajiem strēlniekiem. Konkursā nav paredzēta sabiedriskas funkcijas būve, taču daži autori tādu piedāvāja. Otrās prēmijas ieguvēju V. Alberga, arhitektu Dz. Dribas un G. Lūša-Grinberga projekts sastāvēja no Latviešu strēlnieku muzeja, tagadējā Latvijas Okupācijas muzeja, un laukuma līmenī novietotas skulptūras.**

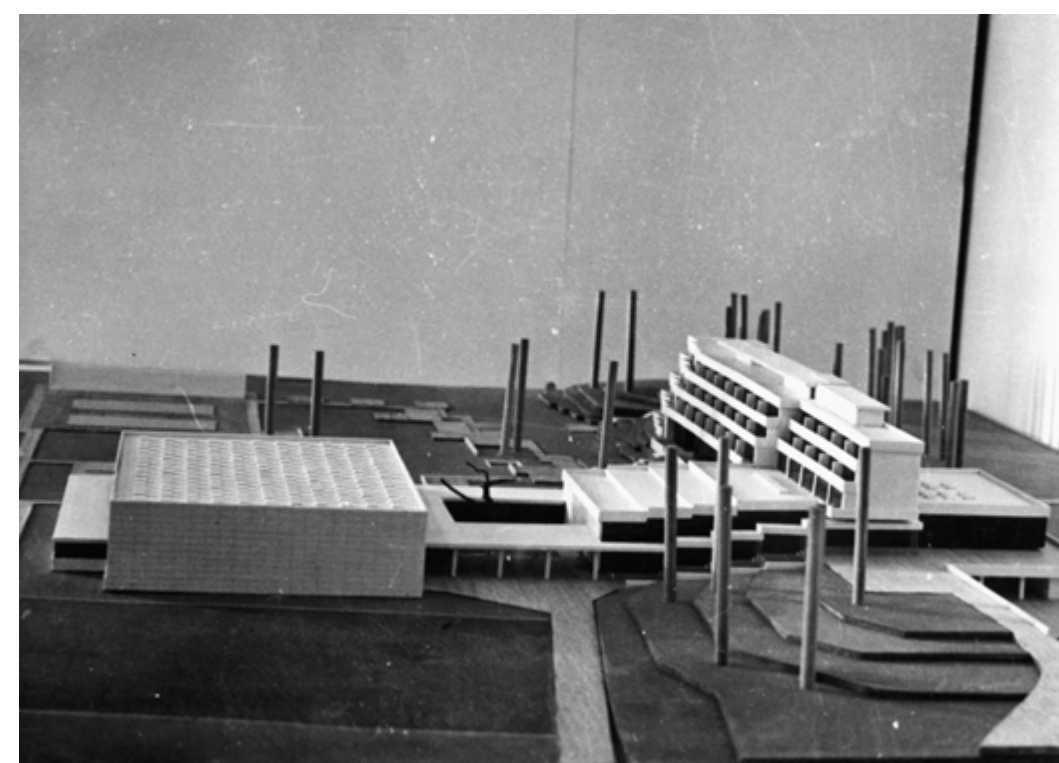
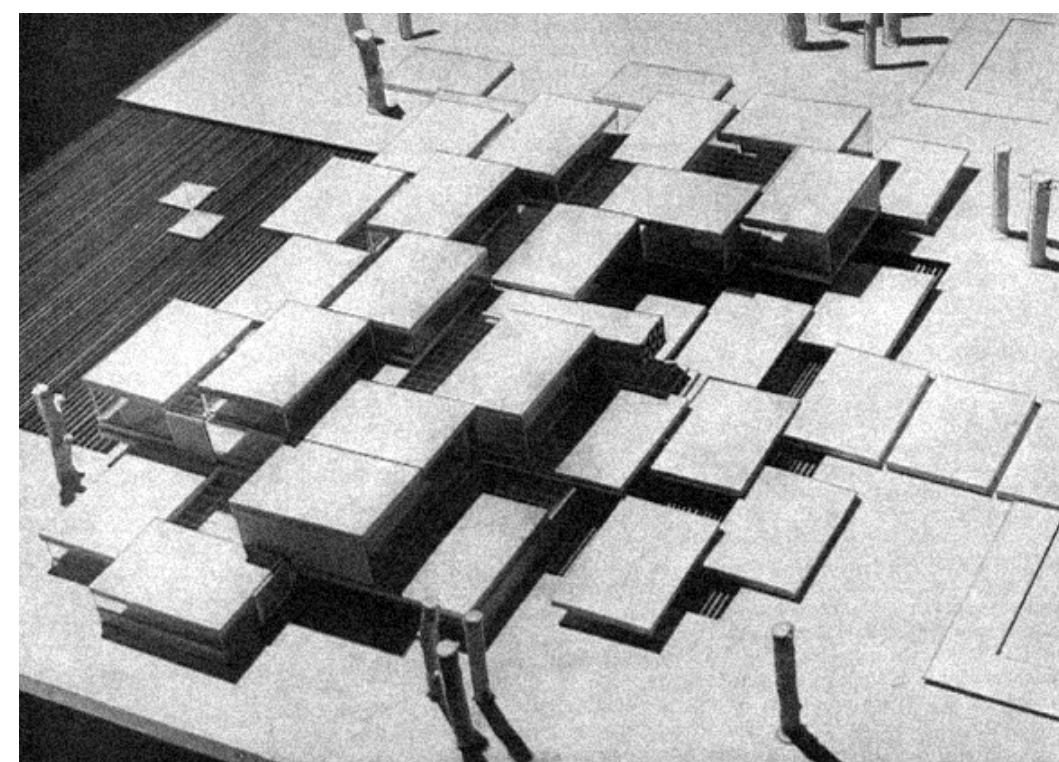
Celtniecībai vairāk pievēršoties administratīvajām un sabiedriskajām funkcijām, aktualizējās jautājums par jaunbūvju ienākšanu Rīgas centrā un Vecrīgas rekonstrukciju. Latvijas Arhitektu savienība sarīko šiem jautājumiem veltītu konferenci, kurā piedalās galvaspilsētas arhitekti, mākslinieki, ekonomisti, vietējo padomju un komunālās saimniecības speciālisti, vēsturnieki un sabiedrisko organizāciju pārstāvji.

1964. gadā Latvijas Arhitektu savienības vadību pārņēma arhitekts un tēlnieks Voldemārs Šusts. Viņš ir Latvijas Mākslas akadēmijas pasniedzējs, Arhitektūras un vides mākslas katedras dibinātājs. Publicējis rakstus par arhitektūras un mākslas jautājumiem, sarakstījis grāmatu „Telpas uztvere un kompozīcija”

## 1966



ВЫСТАВКИ .	
1966 г.	
24 января	Выставка проектов памятников архитектуры Старой Риги к конференции, посвященной проблемам реконструкции Старой Риги.
25 - 26 февраля	Выставка работ арх. Паулине К.И./ рисунки, акварели, проекты /.
8 апреля	Выставка работ архитекторов к творческому отчету проектного института "Латгипроэлектрострой".
18 апреля по 1 мая	Выставка проектов "Советская архитектура за 1961-1965 гг." в Доме Архитектора.
30 мая по 6 июня	Выставка образцов вычужденных и декоративных строительных элементов Латвийской ССР в союзных городах. Показу Президиума СС ССР, Латвийского республиканского управления Научно-технического общества строительства ССР и Латвийского республиканского управления Госкомитета Латвийской области имени Д.И. Нонделеева /в Доме Знаний /.
5-8 сентября	Выставка конкурсных проектов "Дома добрых услуг".
28 сентября	Выставка премированных проектов конкурса "Дома добрых услуг" в Доме Архитектора.
8 - 31 декабря	Выставка конкурсных проектов на монумент латышским Красным стрелкам на площади за - тысячек Красных стрелков в г.Риге /в Музее Революции/.
1967 г.	
24 апреля - 10 мая	Выставка конкурсных проектов памятника В.И. Ленину в г. Вильяи .
13 - 15 апреля	Выставка работ советских архитекторов Латвии и творческому отчету Союза архитекторов Латвийской ССР в г. Москве, посвященная юбилею 50-летия Великой Октябрьской Социалистической Революции.
5 -17 июня	Фотоматка -реконструкция городов Везица в Доме Знаний .



## 1967

ЭКСКУРСИИ .	
/ централизованные /.	
1966 г.	
1	АКОВИЦА А.Е. ЛЬВОВ 30 мая -6 июня
2	ШПЕКТОРОВ М.Д. ПЕТРОПАВЛОВСКОЕ - 22 - 26 июня
3	ГРИГОРЬЕВ В.А. СЕВАСТОПОЛЬ 23 июня - 1 июля
1967 г.	
1	ГРОТОВСКИЙ М.Г. Мурманск и города Мурманской области 18-22 апреля
2	ВЕРНИН В.И. ПИКОВ-НОВГОРОД 4-12 июня
3	ВИРНИС Г.А. СЕВАСТОПОЛЬ 21 - 30 июля
1968 г.	
1	АПОСТОЛ В.И. ЕРЭВАН 20 - 28 мая
1969 г.	
1	СМИЛДЖИ В.Ф. ТБИЛИСИ 15 - 20 мая
2	ЛОДЖА И.И. СЕВАСТОПОЛЬ 19 - 27 мая

## 1968



1968 г.	
1	ШУСТ В.Д. МОСКВА по творческим вопросам в Президиуме СС ССР 6 - 10.И.
2	ШУСТ В.Д. ТБИЛИСИ на заседании Президиума Президиум СС ССР 13 - 28.И.
3	АРТАМОНОВ Б.А. МОСКВА на совещание по вопросам культуры в Президиуме Президиума СС ССР 2 - 7.И.
4	АВСОЛОНОВ Э.И. МОСКВА на совещание Президиума СС ССР 4 - 9.И.
5	ШУСТ В.Д. МОСКВА в Президиуме СС ССР по вопросам дискуссии о современной моде 8 - 12.И.
6	БЕЛЕНКО В.В. МОСКВА на совещание по вопросам строительства школ и детских учреждений 14 - 19.И.
7	ТРИКОМИ И.И. МОСКВА на совещание по вопросам

1 2 3	4 6 7	8 9
	6	

- Sporta kompleksa Lucavsālā konkursa mets. . V. Jakunovs, I. Strautmanis, E. Timrots, J. Galviņš un G. Asaris 1966
- Latviešu sarkano strēlnieku pieminēklis un muzejs. Tēlnieks V. Albergs, arhitekti Dz. Driba un G. Lūsis- Grinbergs 1966
- LAS rīkotās izstādes 1966-1967
- LAS rīkotie konkursi 1966-1967
- Izstāžu zāles Uzvaras parkā konkursa projekts. Marta Staņa. 1967.
- LAS rīkotās ekskursijas 1966-1968
- Rīgas centra rekonstrukcijas projektu konkurss. 1968
- LAS vadības konadējumu uzskaitījums. 1968



1969. gada Latvijas Arhitektu savienības kongresā PSKP Centrālkomitejas Politbirojs tiek vienprātīgi ievēlēts kongresa goda prezidijā. No vienas puses tas ilustrē valdošās iekārtas lomu un iesaisti savienības darbā, taču praktizējošie arhitekti saglabā nosacītu radošu brīvību.

Noslēdzas konkurss par Rīgas centra ģenerālplānu, kurā uzvar rīdzinieki – arhitekti A. Berķe, R. Leļis, G. Melbergs, E. Pučiņš, L. Stipnieke un inženieri V. Gricovskis un E. Terlovskis. Projekts piedāvā radikālus transporta risinājumus – paredzēti tuneļi zem Daugavas, jauna piepilsētas vilciena trase zem centra, par vienu no svarīgākajām centra šķērsmagistrālēm projektēta Dzirnau iela ar satiksmi vairākos līmeņos. Latvijas Arhitektu savienība par konkursa piedāvājumiem rīko vairākas sanāksmes un uzvarējušo darbu skati.

Paralēli Rīgas centra ģenerālplāna konkursam ir izstrādāts visas Rīgas pilsētas ģenerālais plāns un piepilsētas zonas plānojums, kurā paredzēti krasi atšķirīgi risinājumi. Realizēts netiek neviens no plānošanas dokumentiem.

## Rīgas centra apbūves ģenerālā plāna projekts un tā autori izpelnās PSRS Valsts prēmiju, savukārt Ļeņina prēmiju saņem Salaspils memoriālais ansamblis. Sos apbalvojumus var uzskatīt par mūsdienu Latvijas Arhitektūras gada balvas priekštečiem.

1970. gadā Rīgas Politehniskā institūta Arhitektūras katedra atzīmē savas pastāvēšanas simtgadi. kamēr svinīgajā sēdē atzīmē arhitektūras specialitātes studentu un pasniedzēju augsto kvalitāti, Latvijas Arhitektūras biedrība trimdā asi kritizē Politehniskā institūta izglītības programmu un atzīmē, ka labāko realizēto būvju un godalgoto konkursa darbu autori ir kādreizējās Latvijas Universitātes Arhitektūras fakultātes absolventi.

### 1969

СТАТИСТИЧЕСКИЕ ДАННЫЕ  
о составе, организации  
Союза архитекторов Латвийской ССР  
на  
1 декабря 1969 года .

Всего на учете в Союзе советских архитекторов Латвии на 1-ое декабря 1969 года состоит 500 архитекторов.

Мужчины – 184  
Женщины – 116

По образованию :

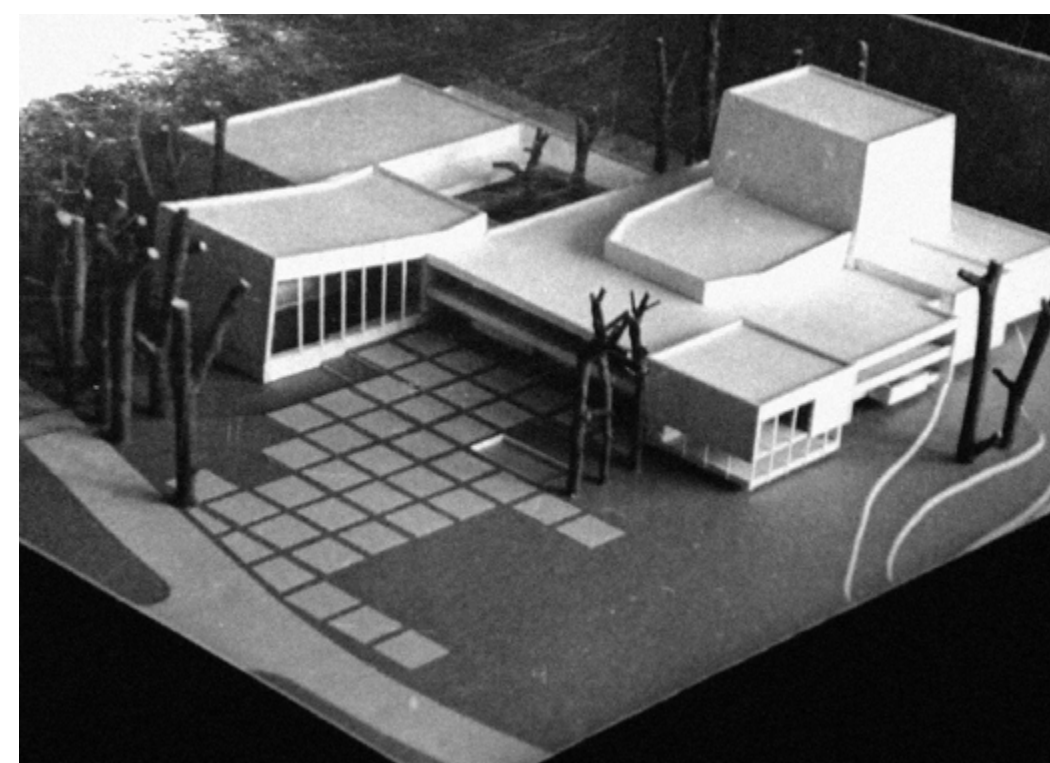
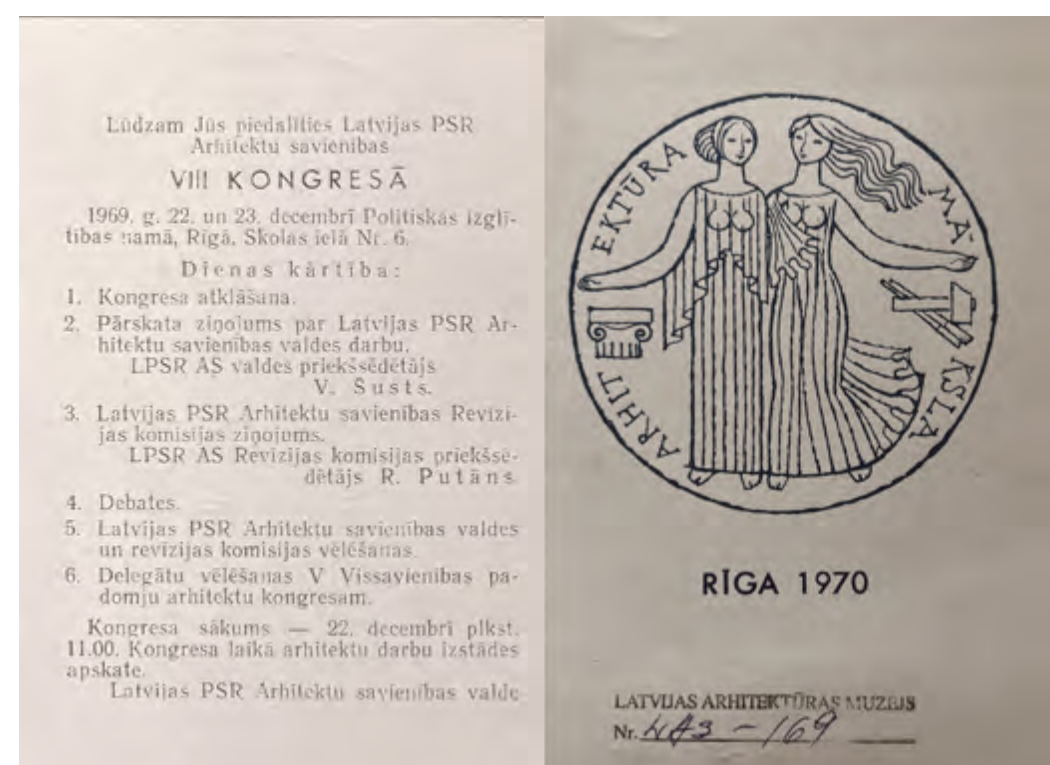
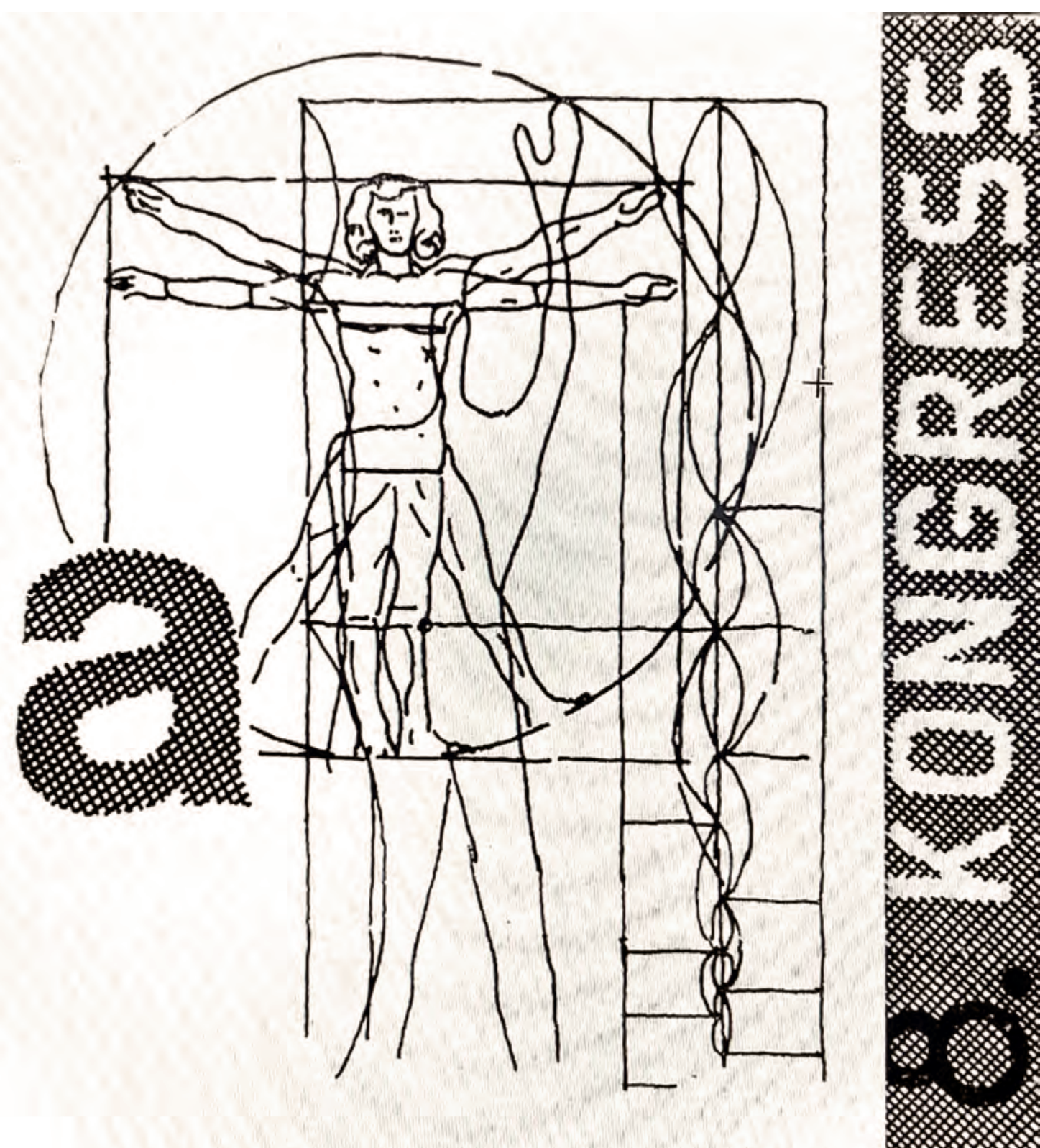
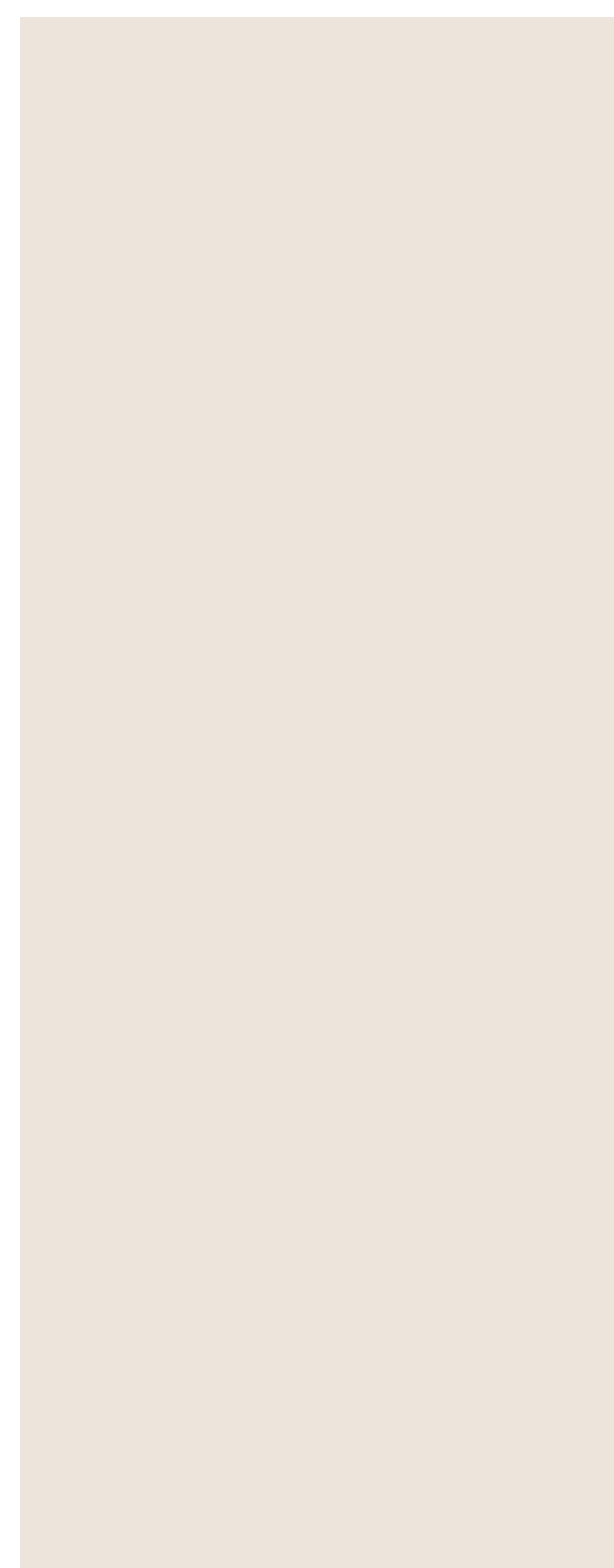
с высшим образованием.....296 чел.  
с неполным высшим образованием..... 1 \*  
со средним техническим образованием 4 \*

Национальный состав СА :

Латвийский	221
русский	52
евреев	17
украинцев	5
поляков	2
эстонцев	1
грузин	1
советар	1

Состав членов СА по возрасту :

25-35	.....48 чел.
36-45	.....101
46-55	.....59
56-65	.....65
66-75	.....26
76-85	.....6

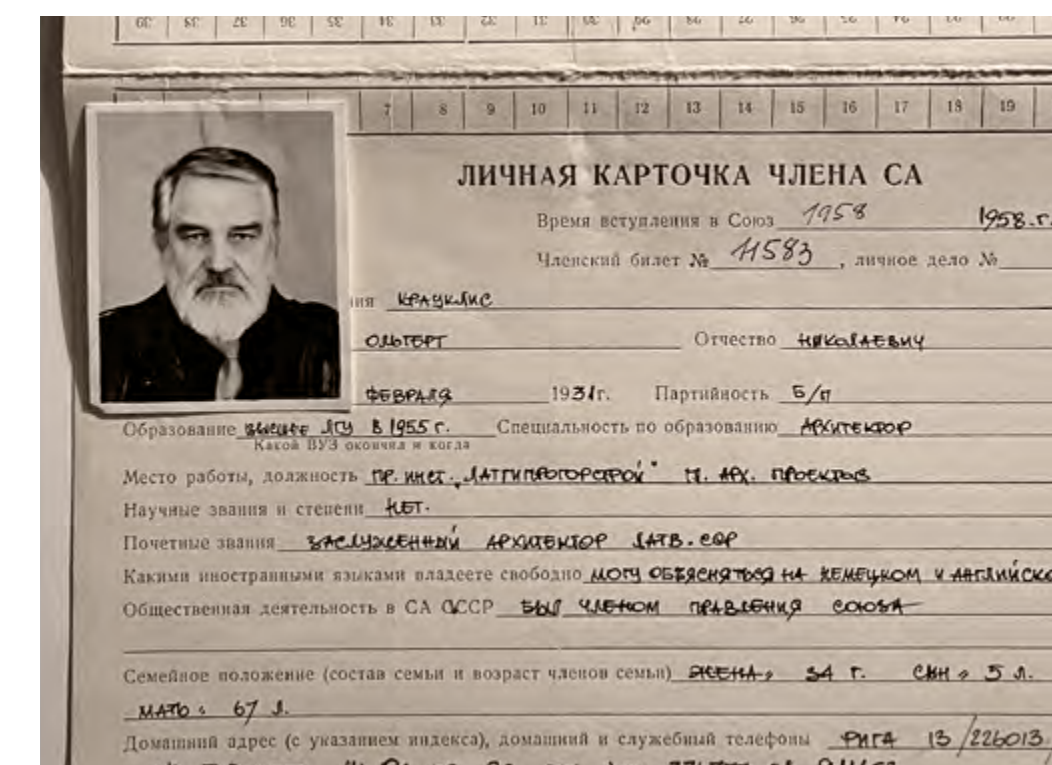


### 1970

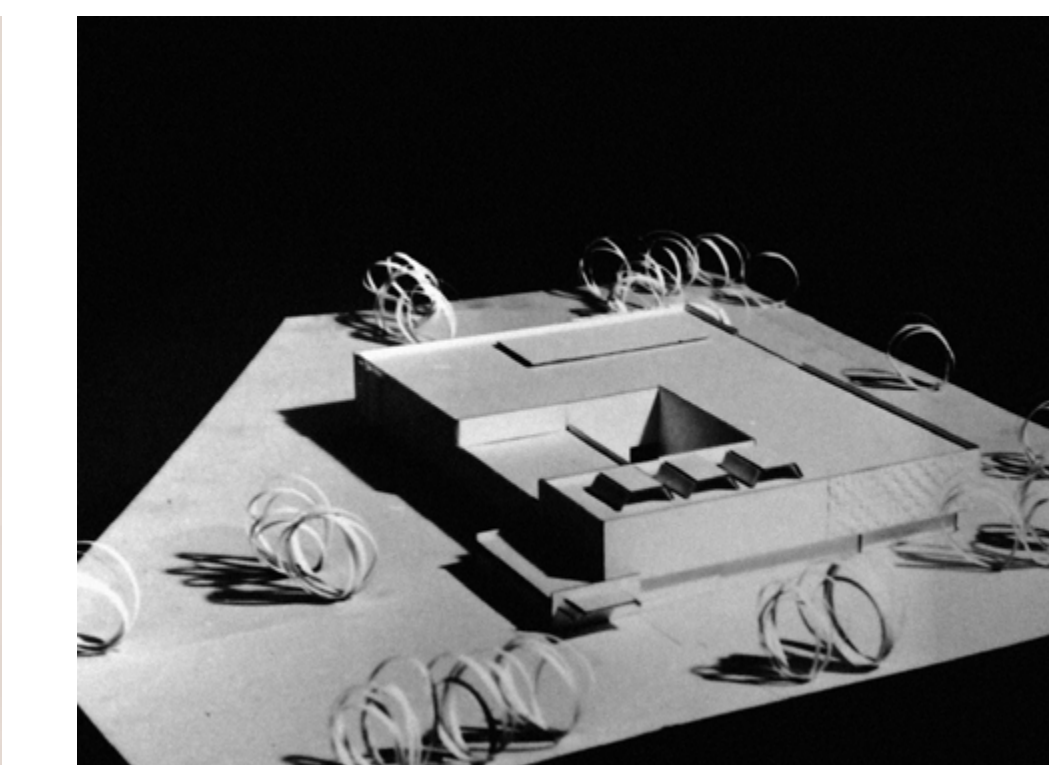
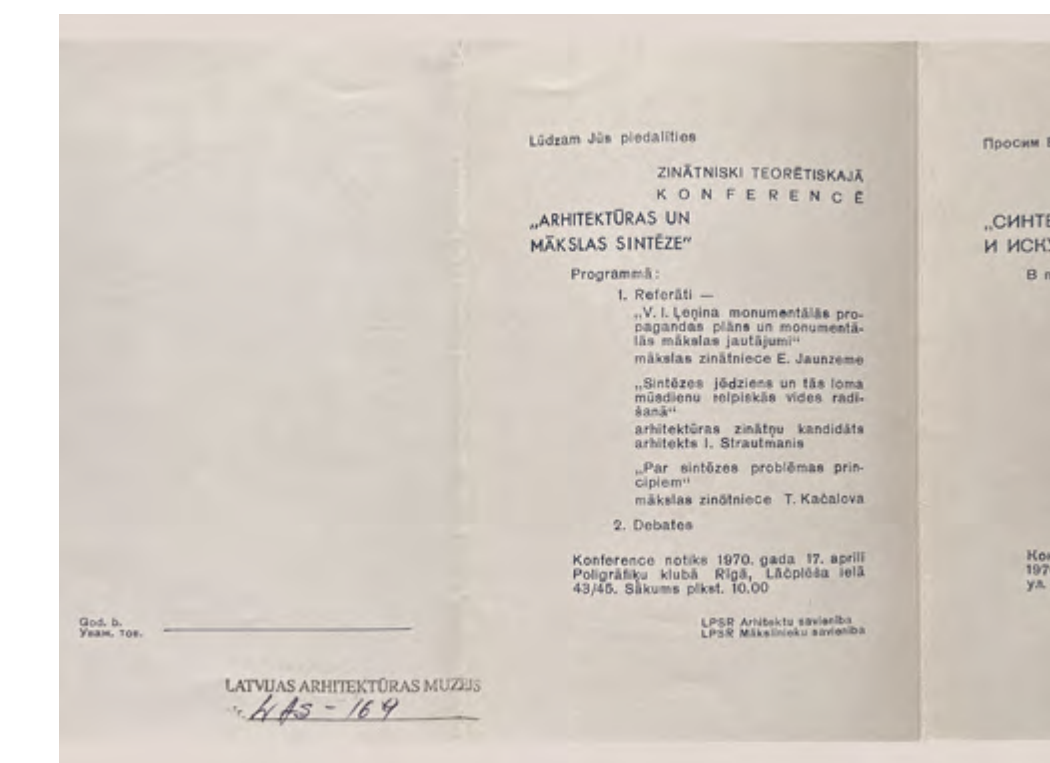
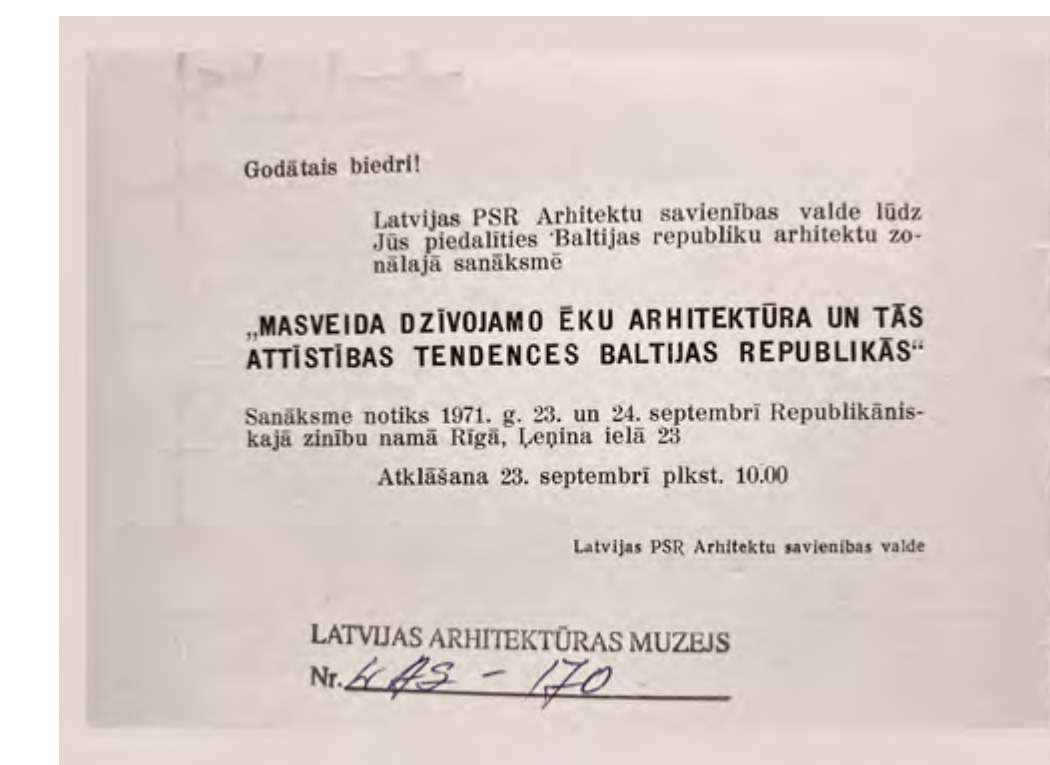


1 2 3 5  
4

1. LAS biedru sastāvs
2. LAS VIII kongresa buklets
3. LAS VIII kongresa buklets
4. Cesvaines kluba ar skatītāju zāli 650 vietām konkursa mets. 1969. J. Bērziņš
5. LAS valdes izbrauciens



### 1971



1 2 4  
3

1. LAS biedra karte. 1970-tie
2. Ielūgums uz sanāksmi. 1971
3. Ielūgums uz zinātnisko konferenci. 1971
4. Priekules brāļu kapu konkursa mets. 1971. J. Sorok



## Latvijas Arhitektūras biedrība trimdā atzīmē Latvijas proklamēšanas 50. gada dienu, organizējot vairākas Latvijas arhitektūrai veltītas izstādes, tostarp Hanoverā, Stokholmā un Amerikā. Biedrība turpina cerēt un gatavoties Latvijas neatkarības atjaunošanai, kā savu galveno ieroci minot izdevumu "Arhitekts", ko slepus sūta uz okupēto Latviju.

"Arhitekta" galvenais redaktors R. Legzdīns sniedz pārskatu par 28 okupācijas gadiem Latvijas arhitektūrā:  
 "1. Tiek uzcelts vissavienības mērogā republikāniskais kolhoznieku nams Rīgā.  
 2. Rīgas pilsētas nama pasākto būvi apturēja un tai vietā uzcēla "poļitruku skolu".  
 3. Latvijas laikā iesākto Uzvaras laukuma būvi, kur bija paredzēta parmanent dziesmu dvētku celtnē, kultūras institūti, muzeji, pārtrauca un pārdēvēja par XXIV kongresa parku.  
 4. Rīgas vecpilsētu sajauca. Uzspridzināja izdegušo rātsnamu. Nojauca karā nopostīto Melngalvju namu. Vecpilsētai izlaida cauri galveno satiksmi ar Pārdaugavu.  
 5. Iznīcināja Latvijas viensētas, to vietā ievadot kolhozus."

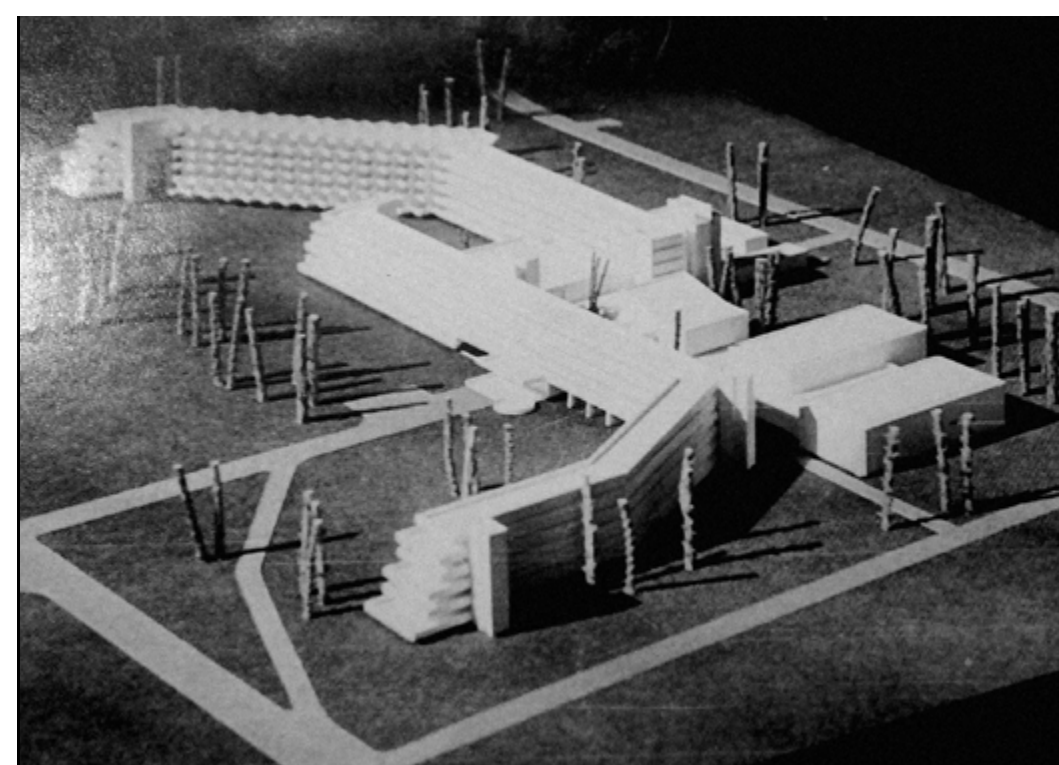
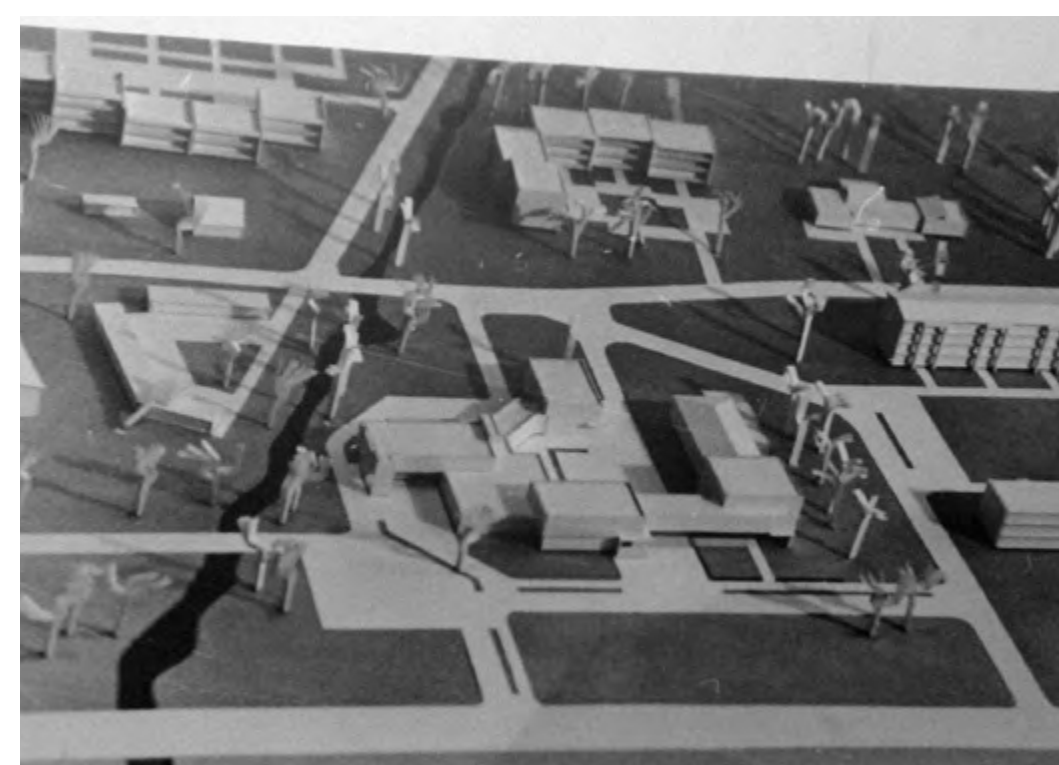
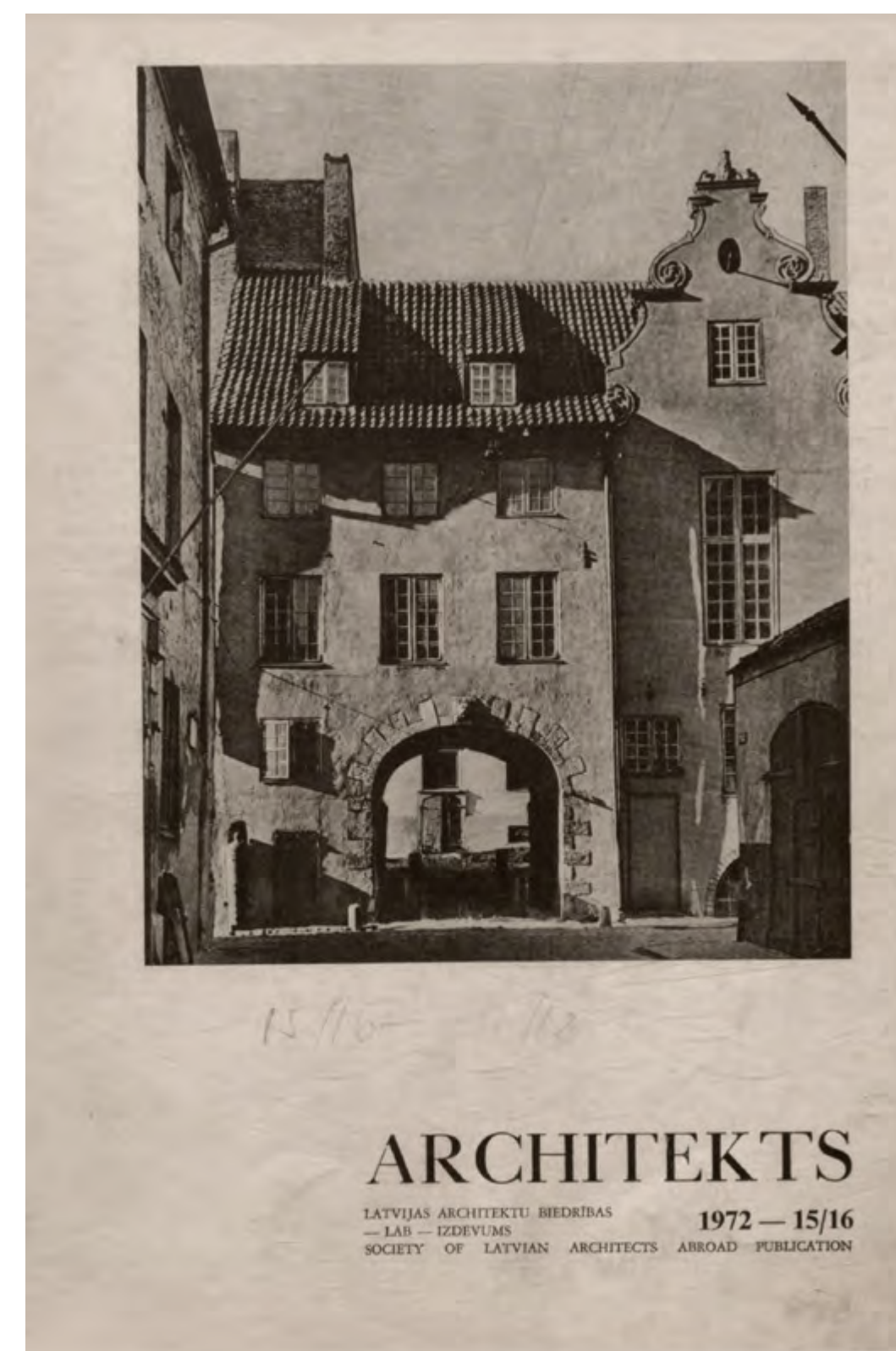
Latvijas Arhitektu savienībā jaunas vēsmas ienes Gunārs Asaris, kurš pēc pāris gadiem kļuvis par nākamo savienības priekšsēdi. Kādā 1974. gada intervijā viņš raksturo Latvijas arhitektūru šādi: "Vērojot saskaņošanai un apstiprināšanai iesniegto projektu klāstu, nākas konstatēt, ka acīmredzot vajag daudz vairāk uzticēties jaunajiem arhitektiem, atbalstīt viņus, uzdot viņiem arī jauno rajonu komplekso projektēšanu. Dīemžēl vadošie republikas vecākās paaudzes arhitekti, manuprāt, dažādu iemeslu dēļ vairs aktīvi necinās par sākotnējā risinājuma aizstāvēšanu un tā pilnīgu īstenošanu. Gribētos piebilst, ka jāvērtē nevis skaista ideja uz papīra, bet gan darba rezultāts dabā, īstais vērtētājs ir tauta, un tā vienmēr vērtē tieši šo rezultātu."

Sprīdēt pēc tā laika preses, Latvijas Arhitektu savienībai laika posmā no 1972. līdz 1974. gadam ir bijuši vismaz 67 izbraukumi, plēnumi un objektu apskates – savienība ir klātesoša praktiski katrā ievērojamā jaunā projektā, konkursā un pilsētplānā.

Septiņdesmitajos gados Latvijas Arhitektu savienības biedri un citi arhitekti sāk doties apskates un mācību vizītēs uz Rietumvalstīm, pēc tam sniedzot savienībai par saviem ceļojumiem atskaites un iespaidus. Tā A. Šēnberga un J. Pētersons sniedz ziņojumu par pieredzes vizīti Itālijā, savukārt Jūrmalā tiek atklāta izstāde "Francijas arhitektūra".

### 1972

18			
Periodā kopā 1945.g. Latvijas Arhitekti saņēmuši sekojošus apbalvojumus –			
Lauņa prēmijas – 1970.g. G.Asaris, O.Ostenbergs, I.Strautmanis, O.Zakamemijs.			
PSRS Valsts prēmijas – 1972.g. Dz.Driba, G.Lācis-Grinbergs.			
Latvijas Valsts prēmijas – 1960.g. O.Zakamemijs, A.Birzenieks, 1970.g. L.Flakane, Z.Mežulis, 1975.g. B.Salgusa, 1977.g. K.Aikenis, 1980.g. O.Buka.			
PSRS LKSJ prēmijas – 1962.g. M.Gelzis, Z.Kalinka, A.Reinfelde.			
LLKjs prēmija – 1978.g. V.Fedorova.			
PSRS Ministru Padome prēmijas – 1972.g. E.Bālnis, V.Bērziņš, O.Buka, V.Bikiforova, 1974.g. V.Friede, 1978.g. J.Kronbergs, 1982.g. A.Sulviņš.			
Latvijas Ministru Padomes prēmijas –			
1971.g.		1972.g.	
A.Aivars	M.Medinskis	L.Ose	G.Janoms
E.Pogelis	I.Millers	L.Flakane	A.Upišis
M.Hoha	V.Bikiforova	L.Skuja	
R.Jaunmāns	T.Nikovskis	M.Zagars	
1973.g.			
A.Aivars (2x)	M.Hoha	L.Muntere	A.Skujins
A.Berke	E.Leitāns	L.Ose	V.Šmitskova
L.Dorofajeva	G.Meļbergs	I.Paegle	M.Zagars
V.Fedorova	Z.Mežulis		
1974.g.			
S.Brēdere	V.Baņane	D.Tiļi	R.Kuzņecovs
M.Gundars	L.Stipnieks	V.Fedorova	A.Filčuks
Z.Krakulīte	A.Titmans	J.Kronbergs	I.Viļupe
1976.g.			
G.Baumanis	V.Fedorova	L.Tiļmanis	L.Bērziņš
A.Čeris	J.Kronbergs	M.Zuhovickis	I.Paegle
1980.g.			
I.Čerņiņte	Dz.Bērziņš	M.Skalbergs	
E.Vacumnieks	O.Krakulīte	E.Sēnbergs	
V.Zilgalvis	H.Lavtus		



### 1973

Iepriekšējās sadales rezultāti		И П С О К
specialitāte 1201 VI kurss I <sub>1</sub> un I <sub>2</sub> gr.		отд. архитектуры РИИ
		в 1974 году
		/ 80 чел./
1. Saulesma Z.	- Latgiprogorstroj	1948 g.p. - А.АРИ, ул.Каду 90
2. Lejnīka J.	- " - "	1949 - Калицема 77-1
3. Bisenieks A.	- " - "	1949 - Мелужа, Путе 61
4. Venclovičs P.	- " - "	1949 - "
5. Tima J.	- Gostroj	1960 - "
6. Kronbergs A.	- Latgiprogorstroj	1951 К, Маржа 31-3
7. Lācis V.	- " - "	1946 Прыла, Мяскава 3а-8
8. Līpore G.	- " - "	1921 Лачлаша 24-17
9. Heinrihsone A.	- RPI stud.konstr.birojs	1948 Тамжу 9/II - 99
10. Abeltis Ie.	- Latgiprogorstroj	1950 Алгулдес 10 - 2
11. Rukks J.	- Centrojuzprojekt	1951 Зилдус 19-3
12. Blūma G.	- Latgiprogorstroj	1948 Тамжу 9/II - 99
13. Grīgore G.	- Latgiprogorstroj	1948 Тамжу 9/II - 99
14. Bartembergs A.	- Dobeles raj. arhitekts	1950 Кавказская 14-3
15. Lejnīca I.	- RPI stud.konstr.birojs	1929 Залес 1-9
16. Krūgere A.	- RPI stud.konstr.birojs	1950 Кавказская 14-3
17. Devede	- " - "	1951 Зилдус 19-3
18. Jankova	- " - "	1950 Кавказская 14-3
19. Mīlmaistars	- " - "	1950 Залес 1-9
20. Šmāle	- " - "	1950 Кавказская 14-3
21. Maršins	- Saldus raj. pakalpojumu proj.birojs	1959 Девяна 90-62
22. Badis	- Latkoloprojekt Rīga	1959 Суворова 10-116
23. Baka	- " - "	1959 Революция 68-1
24. Kūlpa	- Latv. Rāj. cent. zin.-pētn. institūts	1959 Кавказская 14-3
25. Grūncovs	- " - "	1959 Гагарина 58-16
26. Švāids	- RPI cel. spec. katedra	1951 Девяна 90-62
27. Balčus	- Latgiprogorstroj	1959 Революция 68-1
28. Pivriņkova	- Rīgas galv. arh. pārvalde	1951 Девяна 90-62
29. Kozlars	- " - "	1959 Революция 68-1
30. Puzka	- " - "	1959 Гагарина 58-16
31. Lācis	- " - "	1951 Девяна 90-62
32. Baļģis	- " - "	1959 Революция 68-1
33. Šmāle	- " - "	1959 Гагарина 58-16
34. Šmāle	- " - "	1951 Девяна 90-62
35. Kraslīga	- " - "	1959 Революция 68-1
36. Šmāle	- " - "	1959 Гагарина 58-16
37. Lācis	- " - "	1951 Девяна 90-62
38. Švāids	- " - "	1959 Революция 68-1
39. Šmāle	- " - "	1959 Гагарина 58-16
40. Rūdsītis	- " - "	1951 Девяна 90-62

### 1974

Правление Союза архитекторов Латвийской ССР было избрано IX съездом архитекторов Латвии 26 ноября 1974 года в составе 34 человек: А. Айварс, Э. Айсэлиньекс, В. Апситис, Г. Асарис, О. Бука, Г. Бауманис, Э. Буш, В. Берзиньш, А. Вайновскис, Э. Венциньекс, В. Валескале, Д. Диале, И. Давидсонс, Дз. Дриба, М. Гелзис, А. Галенекс, Ю. Гертманис, В. Зилгалвис, Я. Пиешиньш, Э. Пушис, Я. Рубинс, Л. Кнакс, Ю. Кронбергс, В. Калдыков, М. Лусс, Г. Лусис-Гринбергс, В. Савикс, Ю. Скалбергс, Л. Скуя, Р. Траниньш, О. Тилманис, А. Холманис, В. Шустс.

Ревизионная комиссия избиралась в составе 8 человек: Я. Карклиньш, Р. Лавиньш, Л. Лиена, Т. Муравска, И. Паэгле (председатель), Ю. Паэгле, Р. Путан, В. Цауне.

Для руководства работой правлением был избран президент в следующем составе: В. Шустс (председатель), М. Гелзис (зам. председателя, Л. Скуя (зам. председателя), Г. Бауманис (зам. председателя), В. Апситис, А. Вайновскис, Э. Венциньекс, Ю. Гертманис, Ю. Кронбергс, Я. Пиешиньш, М. Лусс.

В. Шустс, Г. Асарис, Я. Рубинс, М. Гелзис являются членами Правления Союза архитекторов СССР.

Основная идейно-творческая деятельность Союза архитекторов Латвийской ССР в период между IX и X съездами осуществлялась комиссиями правления: градостроительства (руководитель В. Апситис); строительства жилых зданий (руководитель М. Гелзис); сельского строительства (руководитель Ю. Кронбергс); строительства общественных зданий (руководитель Э. Венциньекс); строительства промышленных зданий (руководитель Д. Диале); памятников архитектуры и

### 1974

создании ландшафта охраняемых природных объектов, природных парков и др. об охране мемориальных памятников в мемориальном парке «Лиекле кали», о сокращении территориального развития бумажной фабрики в национальном парке «Гауя» в Лигатне и др.).

Комиссией был организован творческий отчет авторского коллектива по проектированию озеленения и благоустройства проектного института «Латгипрозем».

Состоялся ряд тематических поездок с последующим обсуждением проблем формирования и охраны ландшафта (Девинькалнс, Гайзинькалнс, Национальный парк «Гауя»).

Проводились консультации по проектированию объектов ландшафтной архитектуры. Прочитаны отдельные лекции и циклы лекций на семинарах, курсах, в народных университетах, организованных различными учреждениями (архитекторы И. Давидсонс, К. Дауяте, М. Лусс, В. Озола и др.). Подготовлена публикация книги «Озеленение малых городов Латвии» (М. Лусс), «Парки и сады Риги I» (И. Давидсонс), а также ряд статей в сборниках и в периодике.

Основными проблемами ландшафтной архитектуры последующих лет являются:

- организация загородных зон отдыха, природных парков, национального парка Гауя;
- реконструкция исторических парков, садов, скверов и уличных насаждений;
- организация городского ландшафта, образование системы озеленения гор, Риги, организация ландшафта новых жилых районов;
- создание ландшафта сельских населенных мест.

1	2	3	4	5	6	7	8

1. LAS apbalvoto biedru saraksts. 1972
2. Žurnāla "Arhitekts" vāks ar Zviedru vārtiem. 1972
3. Valmieras rajona zvejnieku kolhoza "Enkurs" plānojums un apbūves projekta sabiedriskam centram konkursa mets. V. Felcs. 1973
4. Lauksaimniecības darbinieku pansionāta Melužos konkursa mets. V. Felcs. 1973.
5. Arhitektūras studentu sadale uz projektēšanas institūtiem. 1973
6. LAS kongresa buklets – darbības apraksts. 1974
7. LAS biedra naudas iemaksu uzskaites karte. 1970-tie



1975. gadā Latvijas Arhitektu savienība uzsāk darbu pie arhitektu autortiesību jautājuma sakārtošanas, noorganizējot tēmai veltītu sanāksmi. Tiek izveidota jauna komisija, kuras mērķis ir LPSR AS valdei iesniegt priekšlikumus par arhitektūras objektu autoriem, to tiesībām un pienākumiem.

**Arhitektūras katedra 1976. gadā pārceļas uz Ķīpsalu, kur top studentu pilsētiņa. Tajā pašā gadā Latvijas Arhitektu savienība tur organizē arhitektūras studentu diplomdarbu skati, kas izceļas ar drosmīgiem un radikāliem piedāvājumiem, kas acīmredzami ir iespaidojušies no citās valstīs aktuālām arhitektūras teorijām.**

1977. gadā organizēts pirmais Latvijas Arhitektu savienības kalnu slēpošanas izbrauciens. Slēpošanas klubs mūsdienu Latvijas Arhitektu savienībā ir aktīvs vēl joprojām.

Latvijas Arhitektu savienības priekšsēdētājs V. Šusts 1975. gadā izdod albumu "Uzskatāmā aģitācija". Tajā fotogrāfijās un zīmējumos attēloti labākie aģitācijas noformējuma paraugi, kas izmantoti Rīgas un citu pilsētu publiskajās un administratīvajās ēkās, rūpniecās un tautas namos.

## 1975

**КОНКУРСЫ,  
проведенные за отчетный**

Год	1975			1976			Арх. объ-емы
	Арх. объ-емы	Планировка	Монументы	Арх. объ-емы	Планировка	Монументы	
Кол-во проведенных конкурсов	—	3	—	3	2	—	1
Кол-во представл. проектов	—	52	—	49	26	—	6
Кол-во премиров. проектов	—	26	—	20	18	—	6

**КУЛЬТУРНОЕ ШЕФСТВО  
НАД ВООРУЖЕННЫМИ СИЛАМИ**

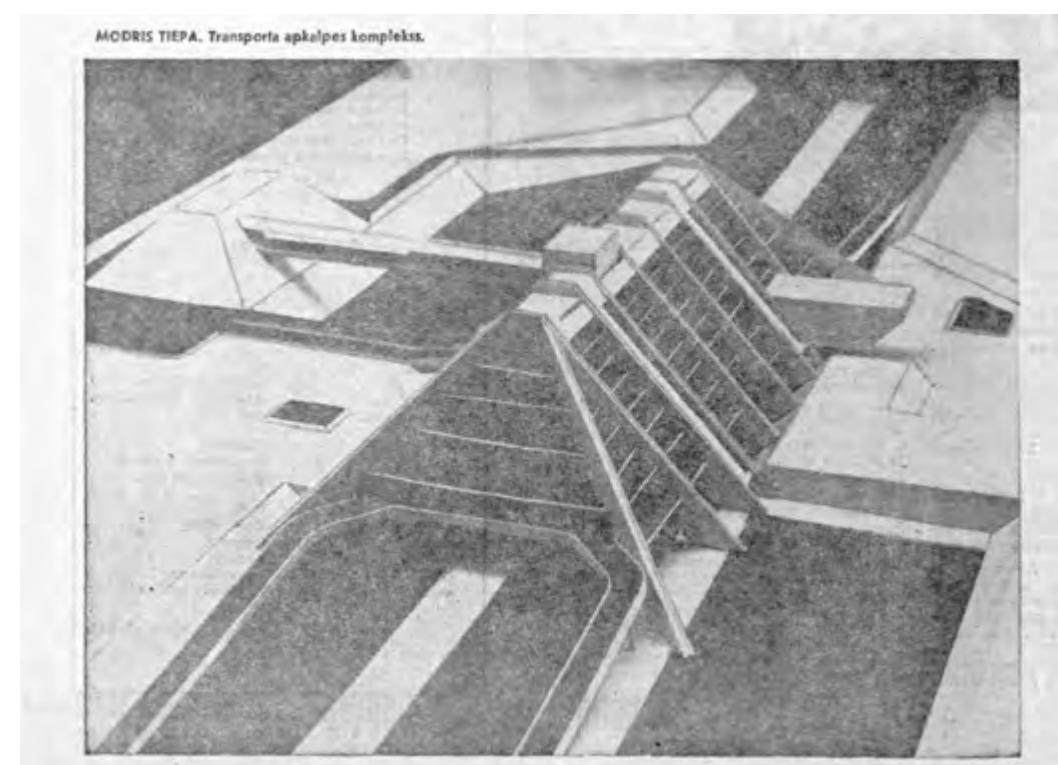
Военно-шефская комиссия Союза архитекторов Латвийской ССР координирует свою работу с Республиканской военно-шефской комиссией и Рижским домом офицеров. Для участия в мероприятиях по культурному шефству ежегодно привлекаются 15–20 архитекторов из проектных институтов, ЛатНИИСтроительства и ГлавАПУ г. Риги.

Основной формой шефской работы являются лекции по вопросам градостроительства, архитектуры и монументальной скульптуры, предусмотренные в программах школ культуры воинских частей и подразделений. За отчетный период прочтено более 80 таких лекций.

В 1975—77 гг. был организован лекторий по вопросам архитектуры и строительства для военнослужащих, которым прочтен был из 6 лекций. Эта форма шефской работы получила положительную оценку, и лекторий следует возобновить в очередном учебном году.

Силами проектных институтов и ЛатНИИСтроительства была создана передвижная фотовыставка «Архитектура Советской Латвии», содержание которой трижды обновлялось.

34



**Творческие мероприятия секций и комиссий Союза архитекторов Латвийской ССР за отчетный период**

Наименование мероприятия	Количество					Всего
	1975	1976	1977	1978	1979 по август м-ца	
1	2	3	4	5	6	7
Заседания комиссий	19	25	34	23	14	124
Совещания, смотры и обсуждения проектов и выставок	14	24	13	14	12	77
Отчеты участников семинаров, конференций, выставок	7	9	8	5	3	32
Тематические экскурсии	10	4	8	6	3	32

**СВЕДЕНИЯ О ЧЛЕНАХ СОЮЗА АРХИТЕКТОРОВ ЛАТВИЙСКОЙ ССР**

В Союзе архитекторов Латвийской ССР на 1 августа 1979 года состоит 394 члена.

За период между IX и X съездами выбыло 17 членов.

Вновь в Союз архитекторов принято 82 члена, из других республик прибыло 4 члена. Таким образом количество членов Союза архитекторов Латвийской ССР за отчетный период увеличилось на 65 человек.

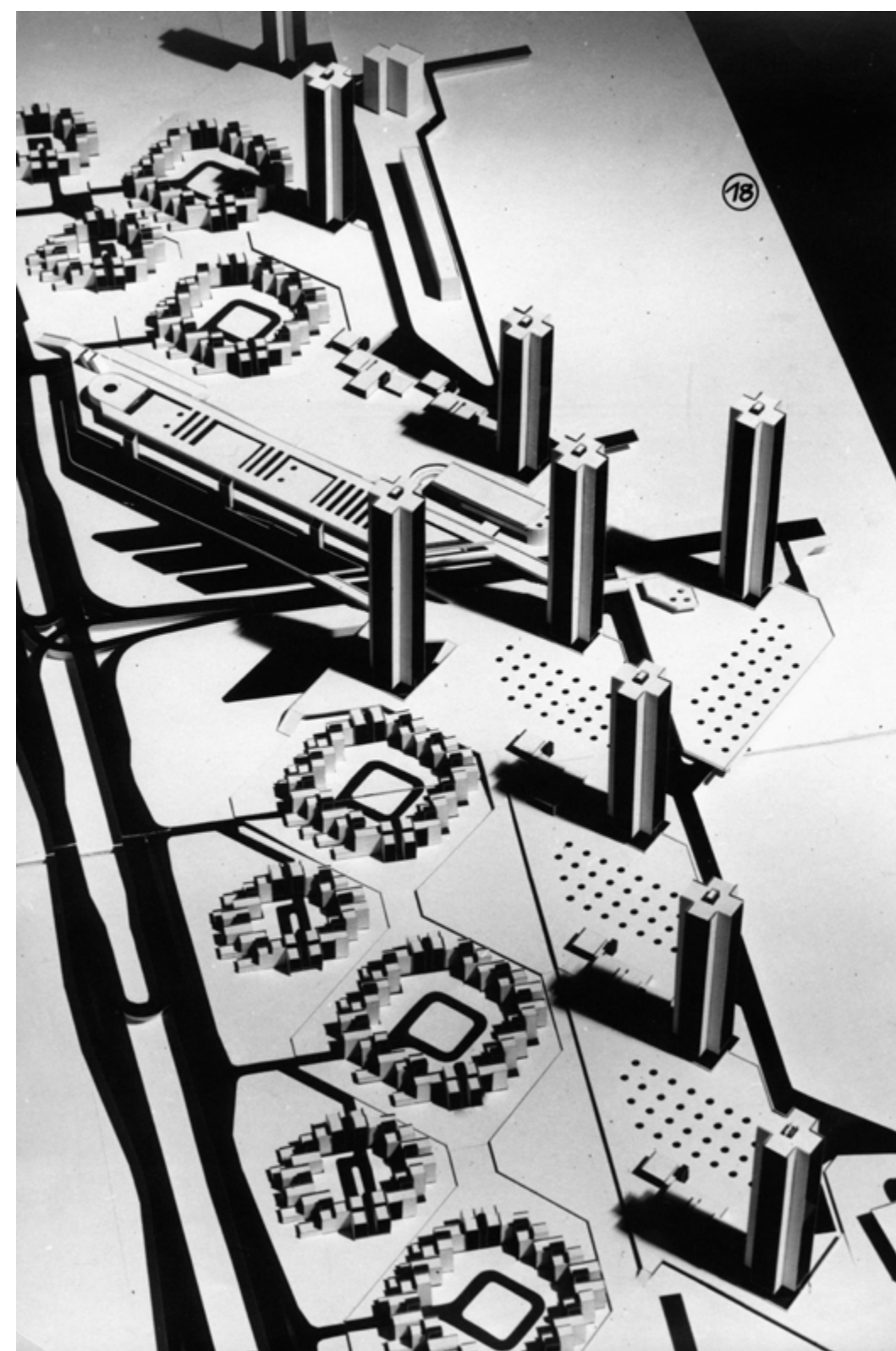
Из общего числа членов Союза архитекторов Латвийской ССР:

мужчины 222, т. е. 56,4%,  
женщины 172, т. е. 43,6%.

**ЗАКЛЮЧЕНИЕ**

За прошедший период архитекторы Советской Латвии руководствуясь решениями XXV съезда КПСС активно участвовали в выполнении заданий десятого пятилетнего плана развития народного хозяйства. Как показывает анализ проделан-

40



## 1976

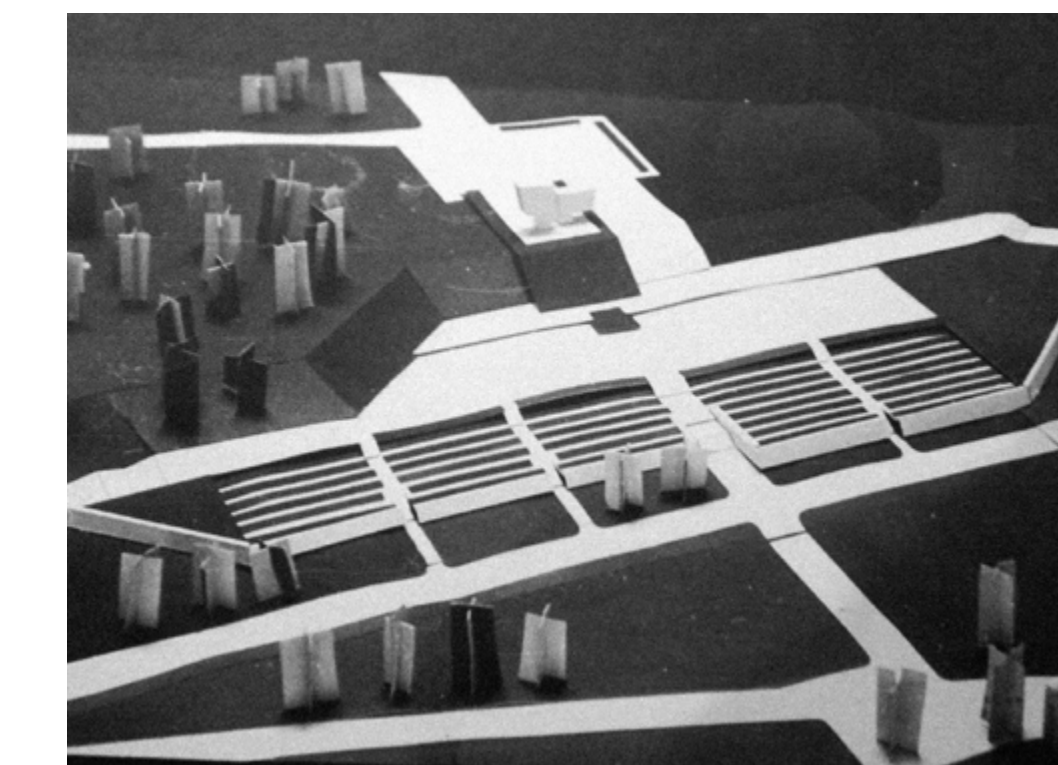
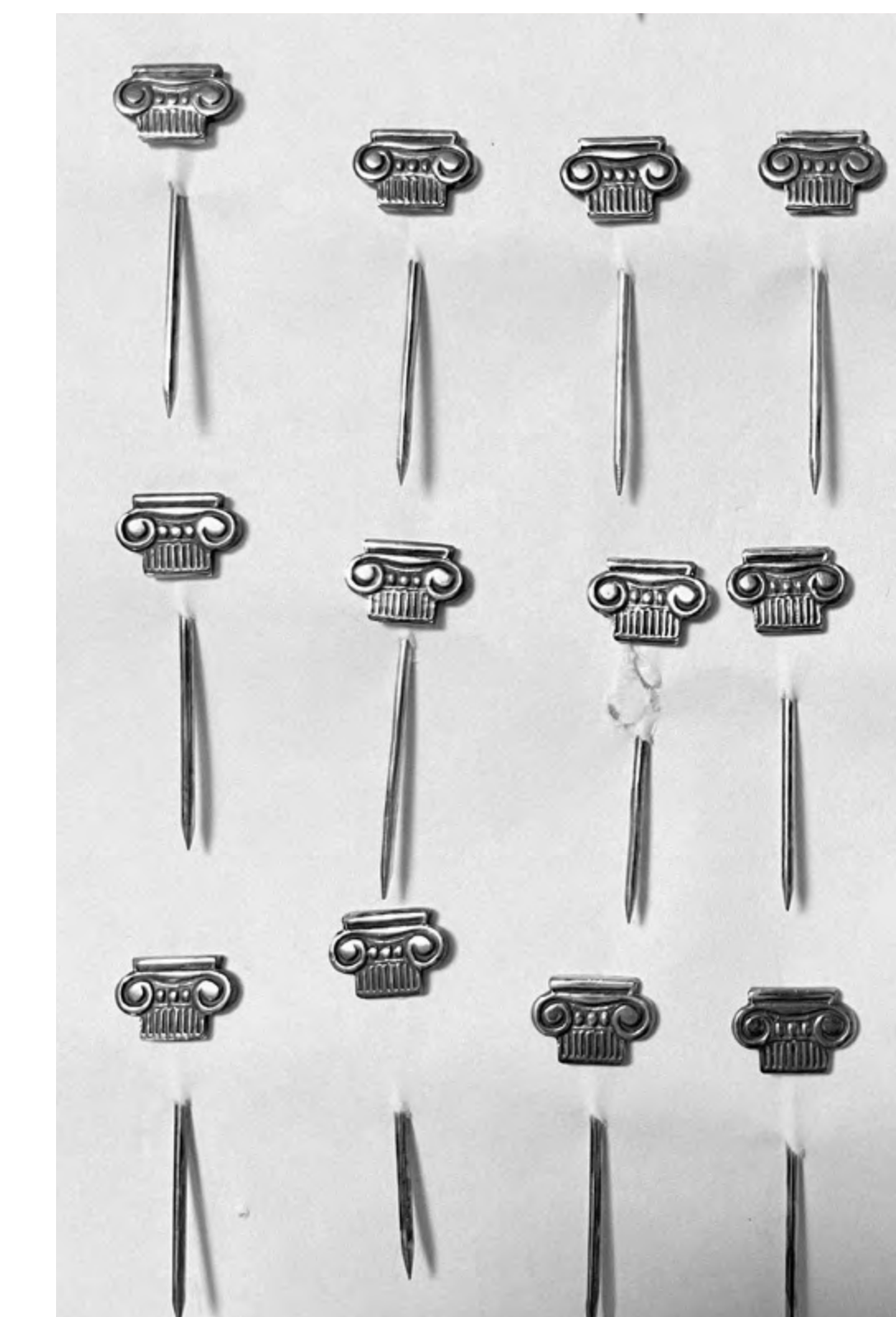
**Мероприятия Правления Союза архитекторов Латвийской ССР за отчетный период**

Наименование мероприятия	Количество					Всего
	1975	1976	1977	1978	1979 по август м-ца	
1	2	3	4	5	6	7
Пленумы Правления	7	5	6	6	2	26
Всесоюзные и межресп. конференции	—	1	1	2	1	5
Всесоюзные семинары	—	—	—	1	—	1
Общие собрания архитекторов Латвии, конференции и совещания, творч. дискуссии	6	12	11	9	5	43
Сообщения о вопросах градостроительства и архитектуры, обсуждения проектов	8	12	2	5	5	32
Смотры дипломных проектов	1	1	1	1	1	5
Отчеты участников специализированных туристических экскурсий	11	9	12	7	6	45
Смотры и обсуждения построенных зданий	4	8	5	5	3	25
Выставки	12	6	8	8	5	39
Экскурсии на новостройки	2	5	2	2	1	12
Занятия в студии рисунка и акварели	30	56	52	56	46	240

39



## 1977



1 2 4 5 6 7 8 9  
3

1. LAS ríkoto konkursu statistika. 1975
2. Arhitektu savienības zīmogs. 1975
3. Diplompjēkts. Autors - Modris Tiepa. 1975
4. LAS darbības pārskats. 1975
5. Eksperimentāla dzīvokļa vienība 10 000 iedzīvotājiem Rīgā, Krasta ielā konkursa mets. Autoru kolektīvs - M. Ģelzis, A. Bisenieks, A. Kronbergs, J. Paegle u.c. 1976.
6. LAS ríkoto pasākumu pārskats
7. Arhitektu nama Sv. Jirģena torņa 1. stāvs.
8. Valmieras brāģu kapu konkursa mets. J. Lejnietis, Ē. Fogelis u.c. 1977
9. LAS biedru nozīmītes



## Jaunais Latvijas Arhitektu savienības priekšsēdis Gunārs Asaris iedibina tradīciju organizēt Arhitektūras dienas – kultūras pasākumus ar tematisku ievirzi. 1978. gadā Arhitektūras dienas veltītas Arhitektūras sasniegumiem un attīstības perspektīvām; 1979. gada Arhitektūras dienu sauklis ir “Katrai pilsētai, katrai apdzīvotai vietai – savu seju”. Arhitektūras dienas atzīmē arī mūsdienu Latvijas Arhitektu savienība.

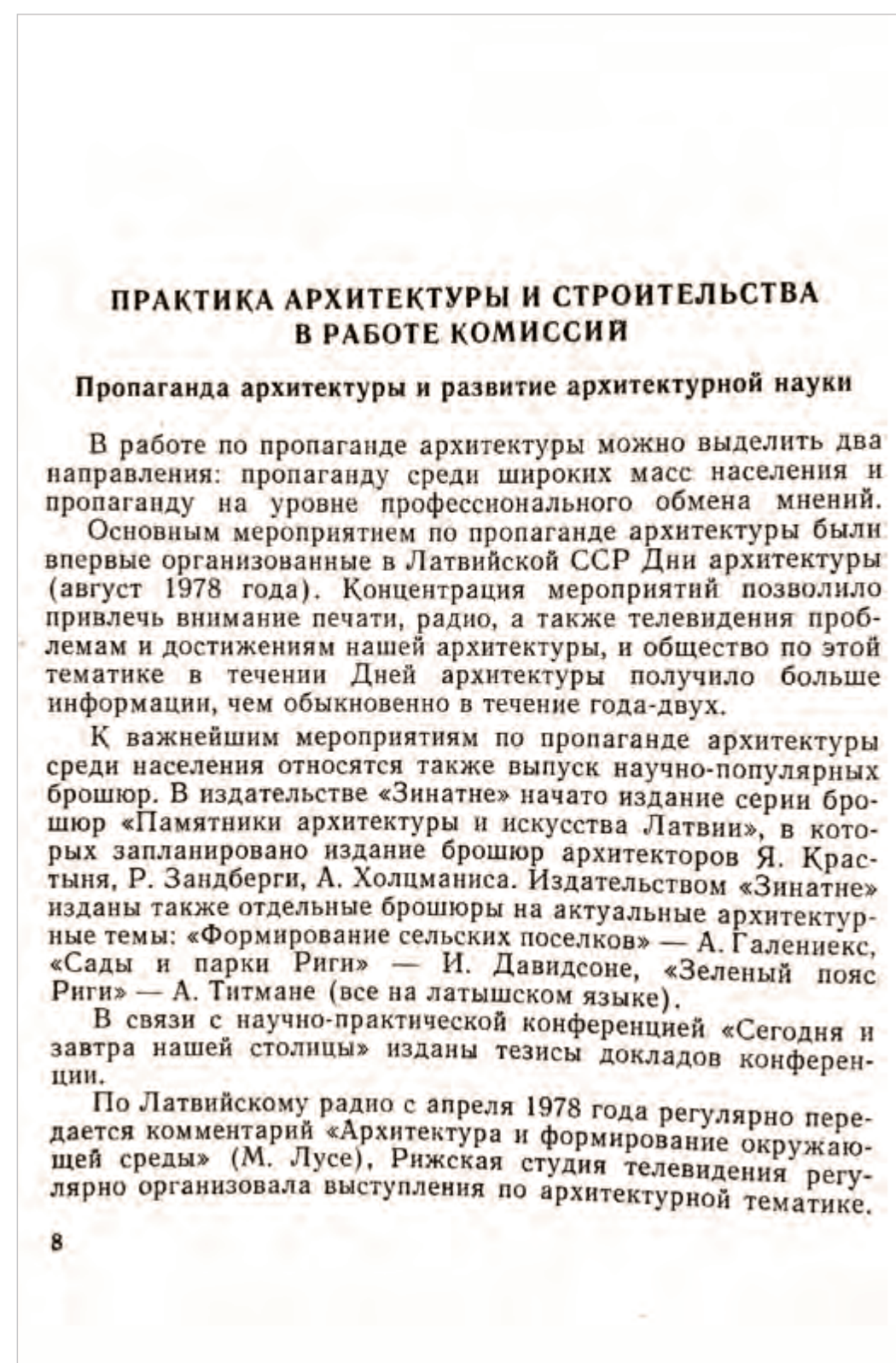
No 1979. līdz 1989. gadam Latvijas Arhitektu savienību vada Gunārs Asaris – Rīgas Politehniskā institūta Arhitektūras nodaļas absolvents, rajona arhitekts Rīgas pilsētas Galvenajā arhitektūras plānošanas pārvaldē, Rīgas pilsētas galvenais arhitekts kopš 1971. gada. Neatkarīgajā Latvijā kļūst par profesoru Rīgas Tehniskās universitātes Arhitektūras fakultātē. Piedalījies Rīgas pilsētas ģenerālpilāna izstrādē, bet pēc neatkarības atgūšanas strādājis pie jauna, uz demokrātiskiem principiem balstīta Rīgas teritorijas plānojuma. Projektējis Salaspils memoriālu un Latvijas Komunistiskās partijas Centrālkomitejas ēku Kronvalda parkā. Asaris bija arī publicists un grāmatu autors.

Latvijas Arhitektūras biedrība trimdā atzīmē 50 gadu jubileju, sarīkojot biedru salidojumu un atceres pasākumu. Biedrs Valdis Zēbauers trimdas gados cenšas saskatīt arī pozitīvo: “Latviešu arhitekta misija un pienākums šajā, sākumā negribētajā, studiju ceļojumā būtībā ir uzsūkt sevi, savā domu pasaulē un darba iecerēs visu pozitīvo, ko savos vērojumos tas ir atzinis par pieņemamu, sekot celtniecības notikumu attīstībai arī tālāk un saglabāt to visu kā savu devu latvju tautas nākamības ēkas celšanai, kad laiks tam pienāks.”

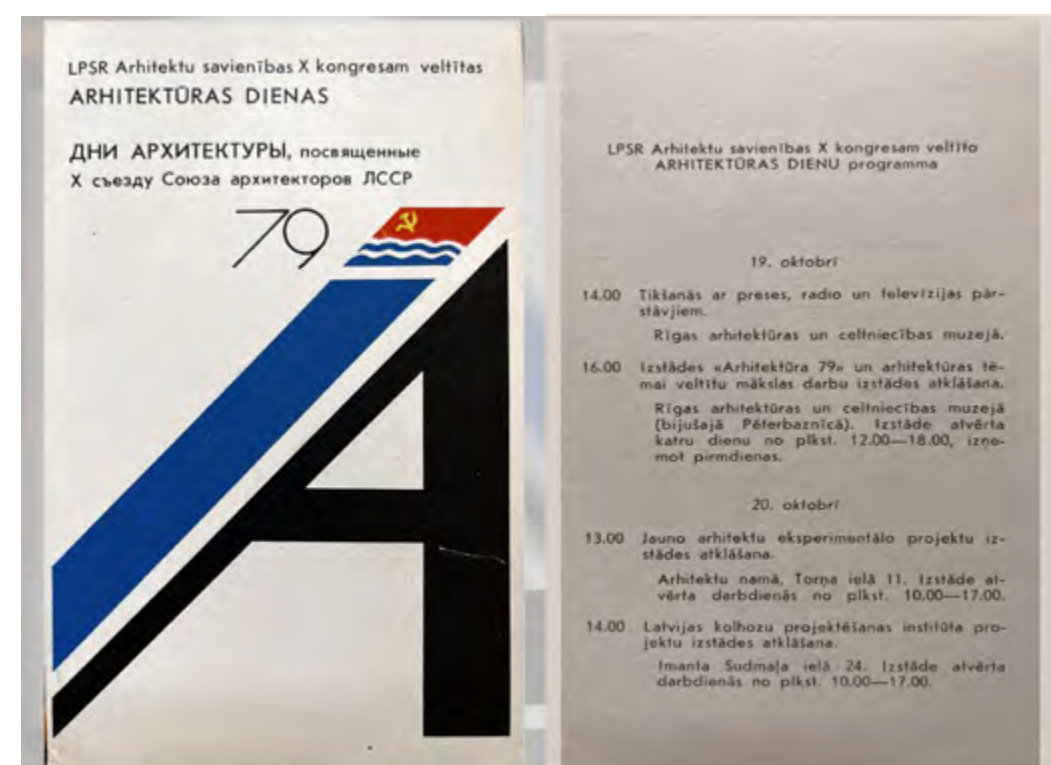
### 1978



- 1 2 3
  - 4 6 8
  - 9 11
  - 5 7
  - 10 12
1. x
  2. Avīze “Literatūra un Māksla” par LAS rīkotajām Arhitektūras dienām. 1978
  3. LAS kongresa materiāli par celtniecību
  4. Gunārs Asaris - LAS vadītājs. 1979
  5. Raksts par Modra Ģeļža personālizstādi un LAS rīkotajām Arhitektūras dienām. 1979
  6. LAS kongresa buklets. 1979
  7. Raksts par LAS rīkotajām Arhitektūras dienām. 1979
  8. LAS rikoto pasākumu pārskats. 1979
  9. Saviesīgs vakars Arhitektu namā. 1980
  10. Jauno biedru uzņemšana Arhitektu namā. 1980
  11. Arhitektūras izstādes buklets. 1980



### 1979



**Творческие мероприятия секций и комиссий Союза архитекторов Латвийской ССР за отчетный период**

Наименование мероприятия	Количество						Всего
	1975	1976	1977	1978	1979 по августу м-я		
Заседания комиссий	19	25	34	23	14		124
Совещания, смотры и обсуждения проектов и выставок	14	24	13	14	12		77
Отчеты участников семинаров, конференций, выставок	7	9	8	5	3		32
Тематические экскурсии	10	4	8	6	3		32

**СВЕДЕНИЯ О ЧЛЕНАХ СОЮЗА АРХИТЕКТОРОВ ЛАТВИЙСКОЙ ССР**

В Союзе архитекторов Латвийской ССР на 1 августа 1979 года состоит 394 члена. За период между IX и X съездами выбыло 17 членов. Вновь в Союз архитекторов принято 82 члена, из других республик прибыло 4 члена. Таким образом количество членов Союза архитекторов Латвийской ССР за отчетный период увеличилось на 65 человек. Из общего числа членов Союза архитекторов Латвийской ССР: мужчины 222, т. е. 56,4%; женщины 172, т. е. 43,6%.

**ЗАКЛЮЧЕНИЕ**

За прошедший период архитектуры Советской Латвии руководствуясь решениями XXV съезда КПСС активно участвовали в выполнении заданий десятого пятилетнего плана развития народного хозяйства. Как показывает анализ проделан-

40

### 1980









Latvijas Arhitektu savienības kongresā tās priekšsēdis G. Asaris veic novērojumus un kritiku par pēdējām tendencēm būvniecībā: "Vēl līdz šai dienai nav pārvarēta pretruna starp normatīvajām pilsēt būvnieciskajām prasībām apkalpes objektu izvietojšanā un projektēšanā ar faktisko šo objektu celtniecības kārtību un apjomiem. Nav noslēpums, ka būtībā tādā veidā "plānveidīgi" pašlaik izslēgta jauno rajonu kompleksa apbūve. Jau vairāk nekā 20 gadus mēs, piemēram, Rīgā būvējam veselas "pilsētas" ar 50 līdz 80 tūkstošiem iedzīvotāju (piemēram, tādi rajoni kā Imanta, Ķengarags, Pļavnieki, Purvciems), bet būtībā pilnā mērā, atbilstoši izstrādātajiem projektiem, ar visiem šeit paredzētajiem tirdzniecības, apkalpes, kultūras un sporta objektiem, neviens no šiem rajoniem nav pabeigts." Astoņdesmitie gadi iezīmē lielāku domas brīvību un esošās sistēmas kritiku arī Latvijas Arhitektu savienībā.

Norisinās Latvijas Arhitektu savienības rīkotais X kongress un Arhitektūras dienas "Arhitektoniskās vides veidošanas ideoloģiskie un sociālie aspekti", kuru ietvaros Pēterbaznicā notiek arhitektūras vēsturei un sasniegumiem veltīta izstāde, ekskursijas, fotoizstādes, atvērtās dienas Arhitektūras katedrā un citi publiski pasākumi.

## Latvijas Arhitektu biedrība groza statūtus, lai atļautu uzņemt ainavu arhitektus un pilsētplānotājus, biedrībai pievienojās vairāki gados jauni radniecīgo profesiju kolēģi.

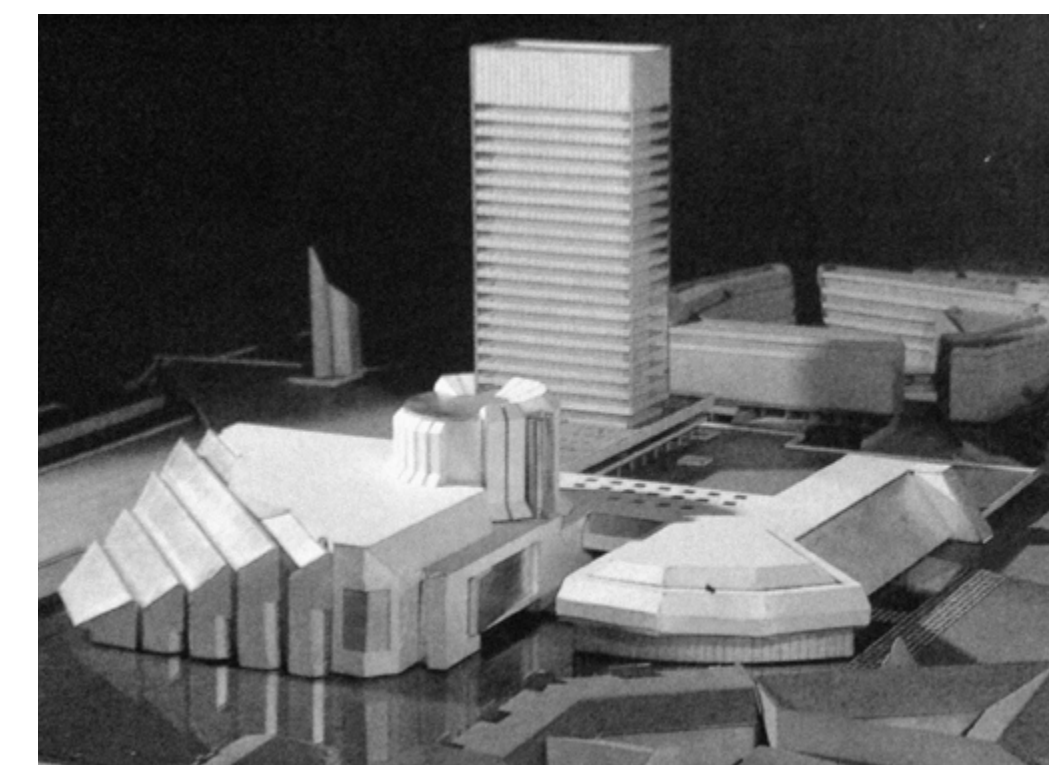
Latvijas Arhitektu savienība piedalās ikonisku tā laika būvprojektu apspriešanās un skatēs, piemēram, Rīgas radio un TV centra skatē, dzīvojamā rajona "Ziepniekkalns-4" apbūves projekta sabiedriskajā apspriešanās un Brīvības pieminekļa ansambļa izbūves projekta apspriešanās.

Astoņdesmitajos gados Latvijas Arhitektu savienībā sāk darboties arhitekts Hardijs Lediņš, caur publikācijām instalācijām un videoakcijām vērot uzmanību uz padomju būvniecības un arhitektūras trūkumiem, it sevišķi uz nehumāno, haotisko un tipizēto mikrorajonu dzīvojamu apbūvi: "Jaunie dzīvojamie rajoni, ja tajos nav īpašas dabas dāvanas, šķiet daudz interesantāki celtniecības stadijā, kad acu augstuma līmenis aizņemts ar dažādām būvkonstrukcijām, zemes kaudzēm, celtniecības tehniku, toties pēc labiekārtošanas pabeigšanas tie parasti kļūst bāli un sterili - līdz patiet gadu desmiti, kamēr izaug iedzīvotāju iestādītie koki. Varbūt šo tukšumo periodu iespējams aizpildīt ar celtniecības konveijera brāķa atbirumiem, sabojātiem mehānismiem? Izdrupumi un plaisasno vienas puses liecina par zemu tehnoloģiju, bet no otras - ar savu amorfumu un mikstumu neitralizē pāreju no cietās mašīnu pasaules uz cilvēka organisko pasauli."

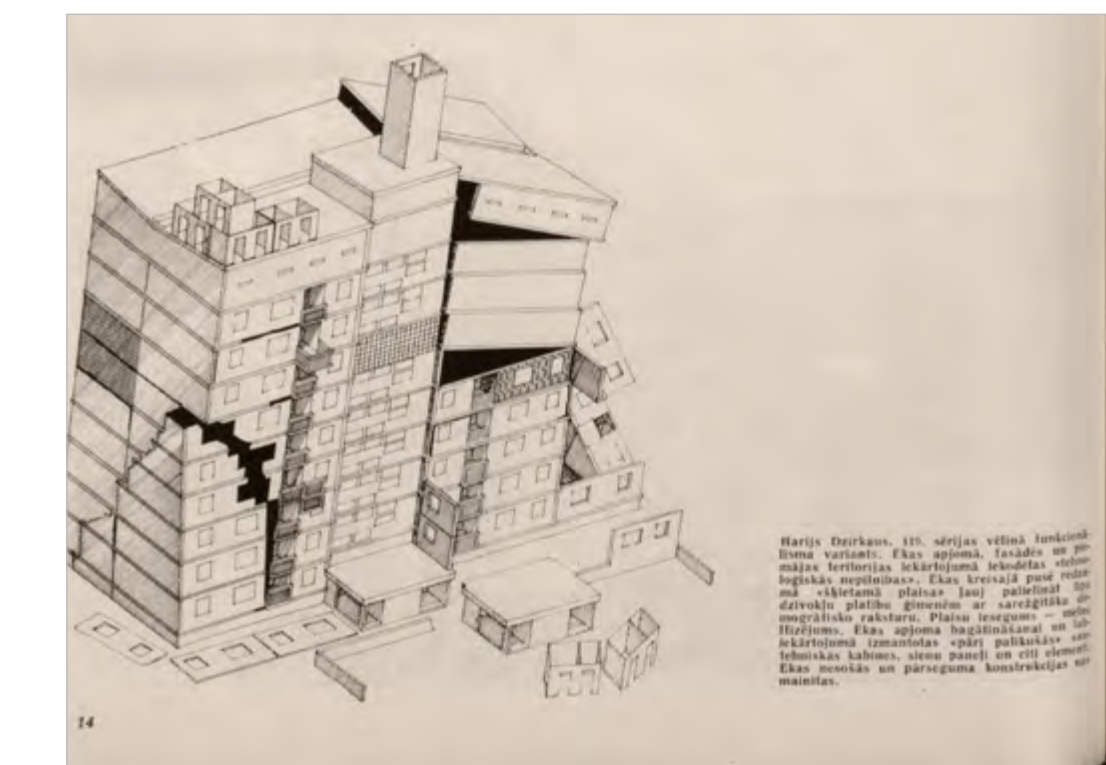
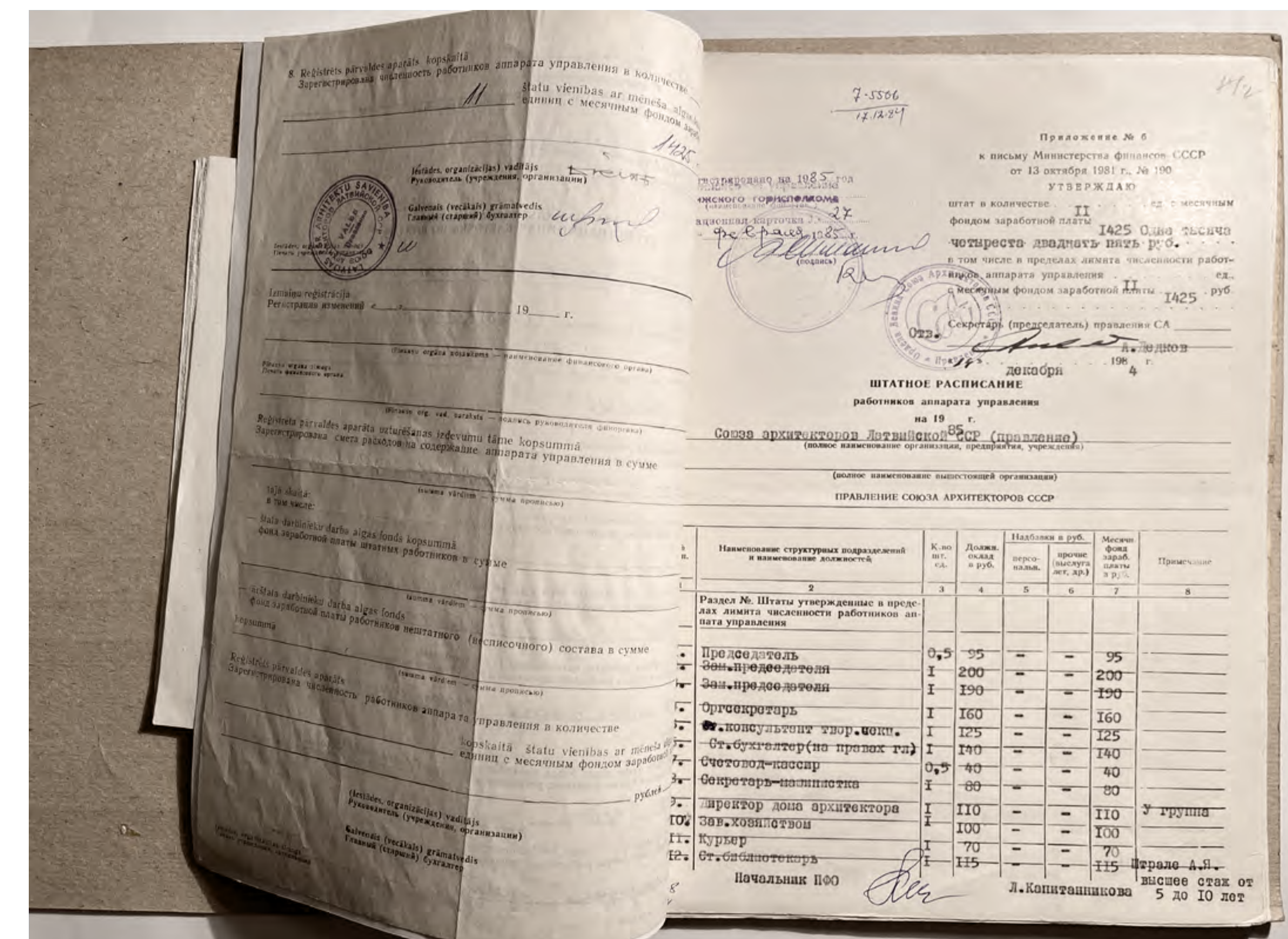
## 1984



## 1985



## 1986

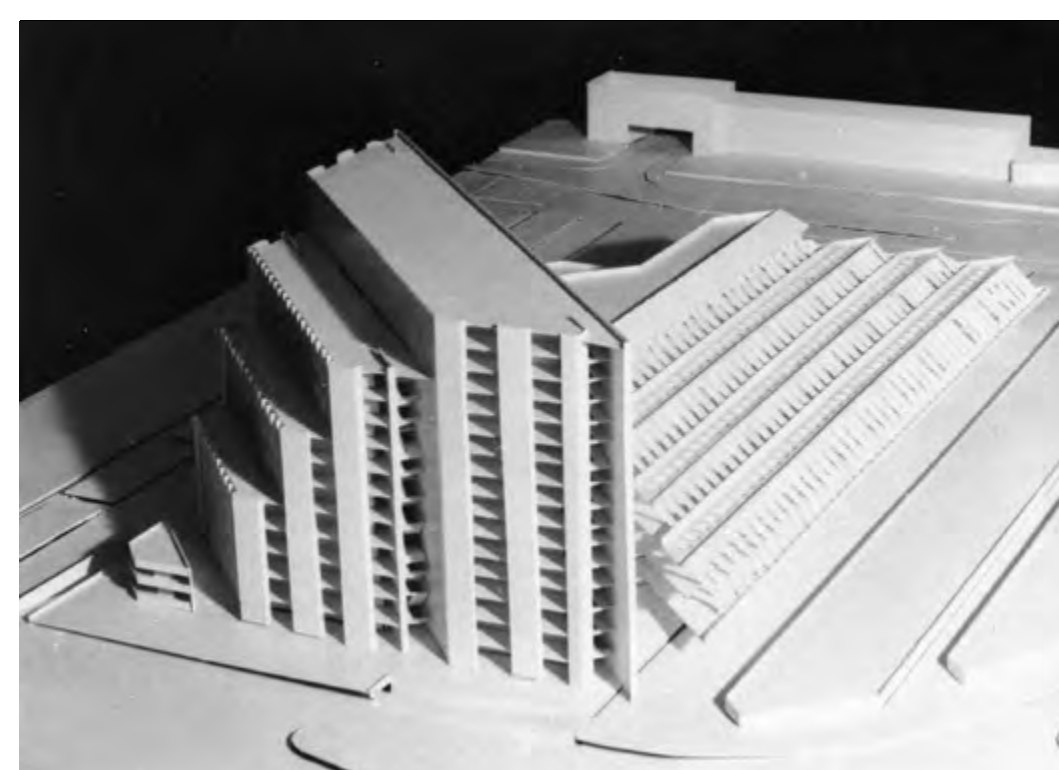
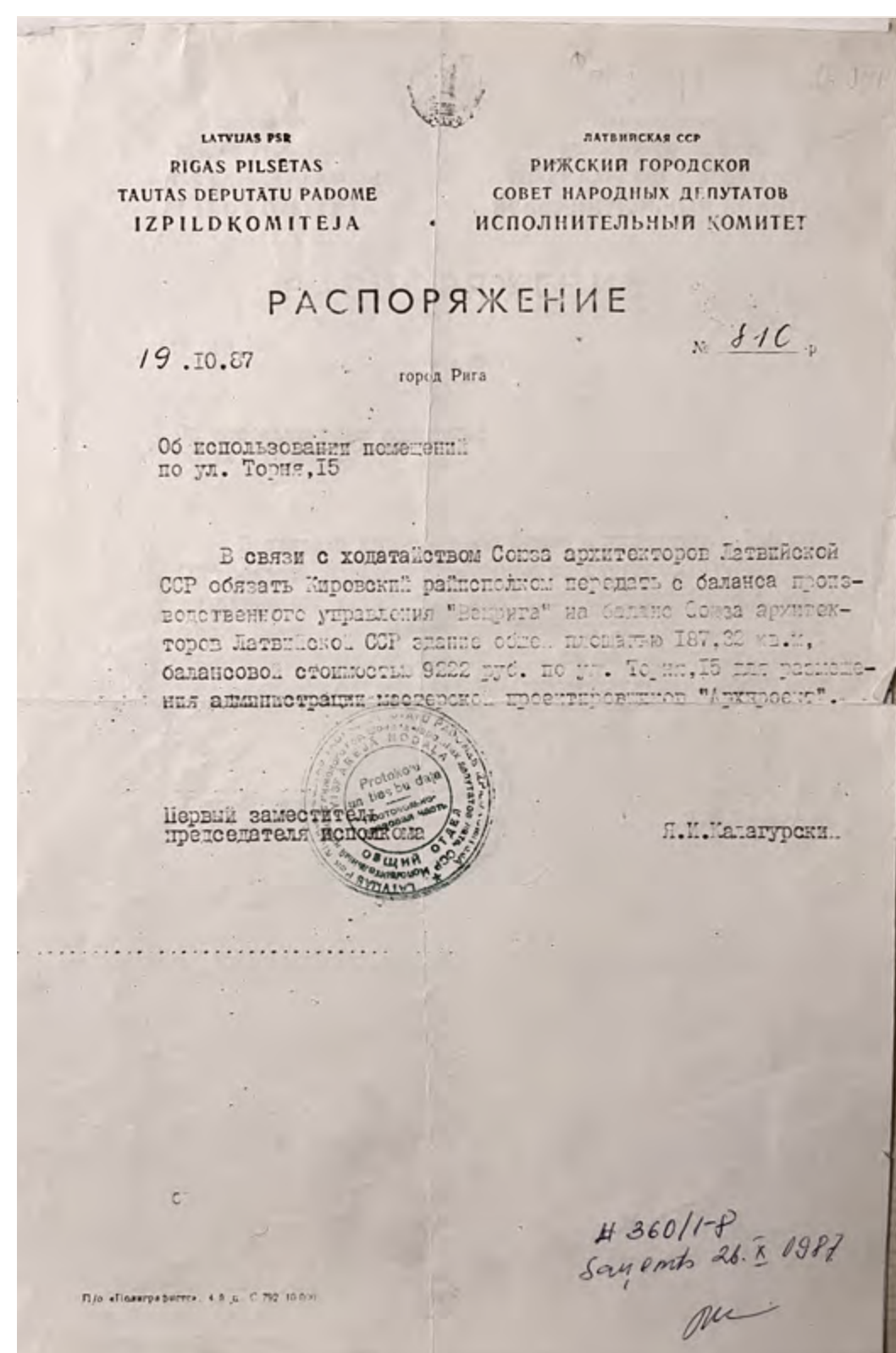


1. Arhitektūras dienas. 1984
2. Igaunju arhitektūras izstāde Pēterbaznicā
3. Arhitektūras dienas. 1984
4. LAS XXI kongresa buklets. 1984
5. Jauno arhitektu izstādes apspriešana. 1985
6. Igaunju arhitektūras izstāde Sv. Pēterbaznicā, Rīgā. 1985
7. Osvaldam Tilmanim - 85. Saviesīgs vakars Arhitektu namā. 1985
8. Koncertzāle Citadelē un Republikas laukuma koncepcijas konkursa mets. Valērijs Kadirkovs, Juris Paegle, I. Jākobsons. 1986
9. Arhitektu savienības izdevumu saskaņošana Maskavā. 1986
10. Mākslas dienas - basketbola zibenturnīrs
11. Attēls no H. Ledīņa raksta "Literatūrā un Mākslā"



Tiek paplašināts Arhitektu nams, pievienojot Latvijas Arhitektu savienības īpašumam dzīvojamo ēku Torņa ielā 13/15, savukārt Rīgas pilsēta piešķir platību tehnisko telpu izbūvei Aldaru ielā 12/14.

## 1987



1987.gads.  
Ar Jūrmalas ģeoplāna izstrādāšanu saistīto problēmu apspriešana (janvāris), Vienotais "Konventa ašts" Vecrīgā projekta variantu apspriešana (janvāris), Apspriede - Rīgas priekšpilsētu vēsturiskās apbūves saglabāšanas problēmas (janvāris), Latvijas Leikutehnikas autobūvēs Rīgā jaunatnes sabiedriskā skate (februāris), Sanāksme, veltīta Daugavpils HES celtniecības projekta ekoloģiskās ekspertīzes rezultātiem (februāris), Sanāksme par republikas Dizaina centra organizatorisko struktūru un AI centra ēkas izbūvi (februāris), AS valdes paplašinātā prezidija, Rīgas pilsētas IK un LPSR Kultūras ministrijas kopīgā sanāksme - Rīgas vēsturiskā centra rekonstrukcijas problēmas (marts), Beidzās darbojams apbūves rajons Salda, Smiltene un Jūrmalā rekonstrukcijas projektu sabiedriskā skate (marts), Valdes plēnums - Tipveida darbojamo ēku attīstības ieviešanas (aprīlis).

## 1988

15  
Starptautiskā sadarbība starpkongresu periodā (morālgēknie pasākumi)  
Profesionālās izstādes Rīgā - Pēterbaznīca -  
- Igaunijas arhitektūra (1988),  
- V.Deivīdas (Oruļiņa) personālizstāde (1987),  
- Brēmenes arhitektūra (Brēmenes diēnās Rīgā) - (1987),  
- Lietuvas arhitektūra (1987),  
- Somijas bōvē - 7 (1987),  
- Dānijas arhitektūra (1988),  
- A.Ālsto personālizstāde (1988),  
- Špandavas vecpilsēta - vakar, šodien, rīt (1989),  
- G.Birkerta personālizstāde (1989),  
Arhitektūras izstādes (fotogrāfijas) Arhitektu namā -  
- Zviedrijas mājoklis (1986),  
- Francijas arhitektūra (1988),  
- S.Vārkvases (Švilaka) personālizstāde (1987),  
- Anglijas arhitektūra (1987),  
- R. Angustano (Meksika) darbi (1988),  
- Klaiņpēdas dizains (1989),  
Latvijas arhitektūras izstādes notikums -  
Zviedrijā (1987), Vīnā (1988),  
Maskavā - M.Geisa, O.Kraukļa personālizstāde (1988),  
Sagatavošanā - ekspozīcija Baltijas jūras valstu triamāliņ Tallinā (1990) un "Jugendstils Latvijas arhitektūrā" izstāde Rīgā (1991),  
Latvijas arhitekti piedalījās starptautiskos semināros un plēnros Romānijā (1985) - A.Heinrichsons, Bulgārijā (1985, 1987, 1989) - M.Ezergāle, U.Sēnbergs, A.Orniņš, J.Poga, E.Treimaniņš, Vidusjūras apollojuma laikā (1988) - V.Pilāns, V.Neillands, Grieķijā (1989) - U.Sēnbergs, Kubā (1989) - S.Nikiforovs,  
Rīgā pirmais starptautiskais plēnros - "Objekts Vecrīgā" organizāte 1989.g. (piedaloties Igaunijas, Lietuvas, Latvijas, Bulgārijas, Itālijas, Francijas, Polijas, VDR arhitektiem).  
Sadarbības līgumi noslēgti un arhitektu delegāciju apmaiņa kopā 1988.gada notikumi ar Poliju un Bulgāriju.  
Arhitektūras sadarbība ar ārvalstu darbojamos latvisku arhitektiem, organizātejs lekcijas un tikšanās ar - A.Ālsto (1987), S.Gruvu (1986, 1988), R. un A.Lagrdinien (1988), G.Birkertu (1988, 1989), N.Būlmani (1989), J.Dūki (1989), S.Pilānu (1988).



1988. gadā dibināta Radošo savienību Kultūras padome, kurā aktīvi iesaistās arī Latvijas Arhitektu savienības biedri. Padomes darbība ir orientēta uz kultūrpolitikas veidošanu un praktisku kultūras jautājumu risināšanu sadarbībā ar valdību un parlamentu. Pirms PSKP 19.Vissavienības konferences Rīgā 1988. gada 1. un 2. jūnijā notika Radošo savienību Plēnums, kuras darbs beidzās ar Rezolūciju, kura pamatīgi izmainīja sabiedriski politisko dzīvi Latvijā, kā arī guva plašu rezonansi ne tikai visā Padomju Savienībā, bet arī ārpus tās. Latvijas PSR Rakstnieku savienības valdes plēnums ar republikas Arhitektu, Dizaineru, Kinematogrāfistu, Komponistu, Mākslinieku, Teātra darbinieku, Žurnālistu savienību vadītāju un ekspertu piedalīšanos notika Kongresu namā - liela un pamatīga pilsoniska uzdrīkstēšanās, trešās Atmodas sākums. Plēnums un tā Rezolūcija pamatīgi pievērsa Rietumu sabiedrības uzmanību demokratizācijas procesiem Padomju Savienībā, kuru galvenais detonators bija Baltijas republikas - Latvija, Lietuva, Igaunija.

1989. gadā Latvijas Arhitektu savienībā darbojas 526 arhitekti jeb puse no visiem Latvijas arhitektiem.

## Latvijas neatkarības atjaunošana iezīmē trešo Arhitektu savienības un Latvijas arhitektūras pastāvēšanas posmu pēc brīvvalsts un padomju okupācijas periodiem. Latvijas Arhitektu savienība arī piedalās atmodas notikumos, dibinot Latvijas Arhitektu savienības Tautas frontes atbalsta grupu, atjauno saites ar Latvijas Arhitektu biedrību trimdā un pasludina neatkarību no PSRS Arhitektu savienības.

Sadarbība starp arhitektiem trimdā un Latvijā atjaunojās astoņdesmito gadu beigās ar Latvijas Arhitektu savienības priekšsēdētāja vietnieka J. Dripes braucienu uz Kanādu un Latvijas Arhitektu biedrības pārstāvja E. Janiša līdzdalību savienības kongresā Rīgā 1989. gadā, kurā savienība pasludina neatkarību no PSRS Arhitektu savienības.

No 1989. līdz 1993. gadam Latvijas Arhitektu savienību vada arhitekts Edvīns Vecumnieks. Rīgas Politehniskā institūta absolvents, kā institūta "Komunālprojekts" tehniskās daļas galvenais arhitekts piedalījies Jūrmalas sanatorijas "Rīgas Jūrmala" projektēšana, veidojis Rīgas veikalu, kafejnīcu un grāmatnīcu interjerus, ņēmis dalību Uzvaras parka monumenta atgūšanas vadījis Rīgas pilsētas attīstības komisiju un izveidojis savu biroju "Vecumnieks un Bērziņi".

1. Rīkojums par Torņa ielas 15 telpu izmantošanu.
2. Arhitektu savienību kongress Maskavā. 1987
3. LAS īpašums Aldaru ielā 12/14.
4. Jaunā gada sagaidīšana Arhitektu namā
5. Arhitektūras dienas Pēterbaznīcā. Uztājas Gunārs Asaris. 1987
6. Viļa Lāča Latvijas PSR Valsts bibliotēkas konkursa mets. Modris Ģelzis. 1978
7. Izraksts no LAS XX kongresa bukleta
8. Izraksts no LAS XX kongresa bukleta
9. LAS XII kongress. Ziedu nolikšana 1989. gada 18. novembrī pie Brīvības pieminekļa.
10. LAB renovācijas grupa Arhitektu namā
11. LAS statūti 1989. gadā
12. LAS vadītājs E. Vecumnieks



BAUA jeb Baltijas Arhitektu savienību asociācija ir dibināta 1990. gadā un ir oficiālā Baltijas valstu pārstāve Starptautiskajā Arhitektu apvienībā. To veido Latvijas, Lietuvas un Igaunijas arhitektu savienības, kuru kopīgais mērķis ir popularizēt Baltijas arhitektūru pasaulē. Starptautiskajā Arhitektu apvienībā Latvijas Arhitektu savienība atsevišķi iestājas 1993. gadā.

## 1990. gadā arhitekts Gunārs Birkerts viesojas Latvijā un prezentē savu Nacionālās bibliotēkas vīziju; projekts publiskai apspriešanai tiek izstādīts Arhitektu namā.

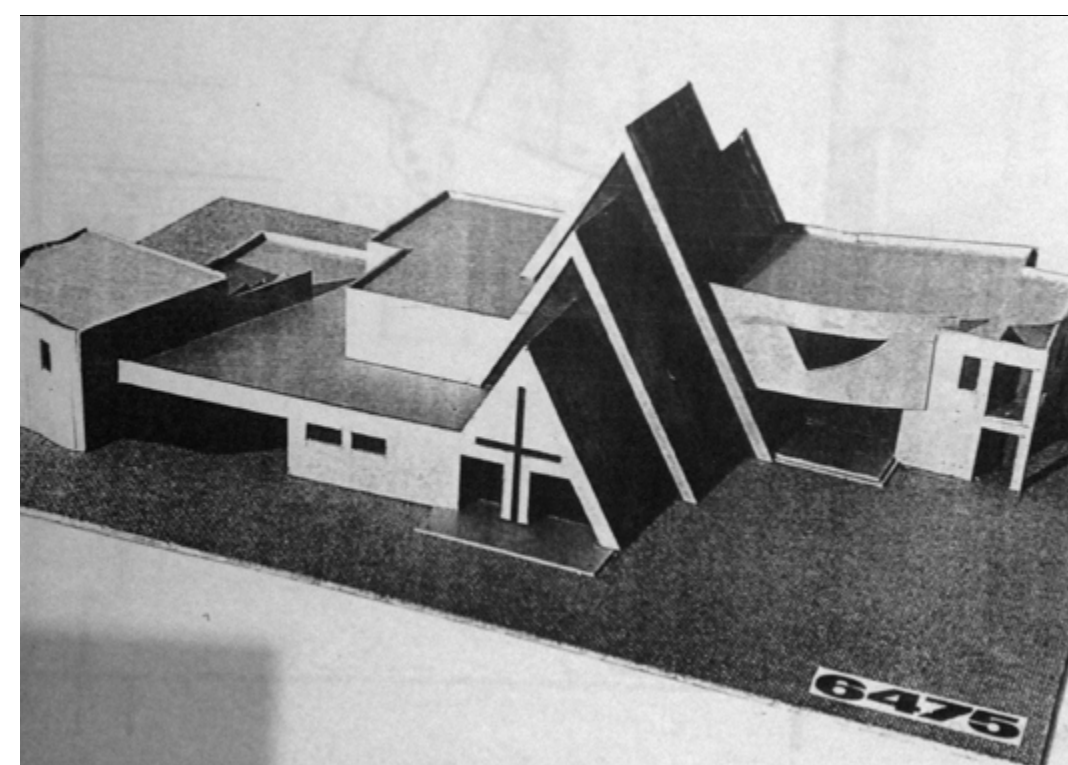
Atmoda maina Latvijas Arhitektu biedrības ierasto darbību. Tiek dibināti jauni kontakti ar Latviju, un 1990. gadā Latvijas Arhitektu biedrības priekšsēdis A. Roze piedalās Latvijas Arhitektu savienības valdes sēdē, lai pārrunātu sadarbības iespējas un organizētu plānošanas plenērus nākamā gada vasarā saistībā ar Latviešu Vispasaules zinātnieku kongresu.

Latvijas Arhitektu savienība piedalās profesionālo darbību regulējošu nolikumu un vadliniju izstrādē, pielāgojot tās jaunajiem politiskajiem apstākļiem. Savienība sagatavo nolikumus, kas attiecas uz arhitektu kā būvprojekta autoru, arhitektu licencēšanu un projektētāju apmaksu. 1991. gadā tiek pieņemts nolikums par tiesībām nodarboties ar arhitekta praksi Latvijas Republikā, Latvijas Arhitektu savienība uzņemas licencēšanas un uzraudzības funkciju atsevišķas komisijas sastāvā.

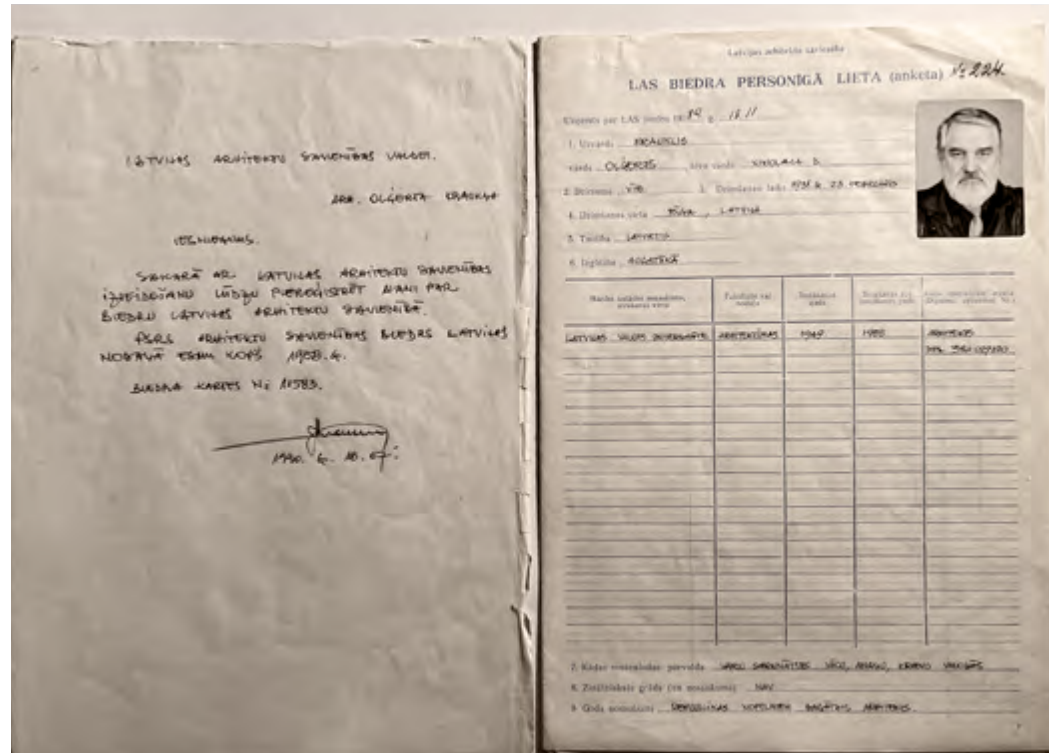
Līdz ar izmaiņām valsts ekonomiskajā struktūrā mainījies Latvijas Arhitektu savienības birojs "Arhprojekts" – no starpniekfirmas ar ievērojamu apgrozījumu 1992. gadā tas pārveidots par biroju, kur pieredzi gūst topošie arhitekti, kā arī arhitekti un citi speciālisti bez licenzēm. "Arhprojekts" Trokšņu ielā blakus Arhitektu namam iekārto aunas biroja telpas.

Rīgas Politehnisko institūtu pārveido par Rīgas Tehnisko universitāti, un tās sastāvā tiek atjaunota Arhitektūras fakultāte ar četrām – Arhitektūras projektēšanas, Arhitektūras un pilsēt būvniecības, Arhitektūras vēstures un Tēlotājas mākslas – katedrām.

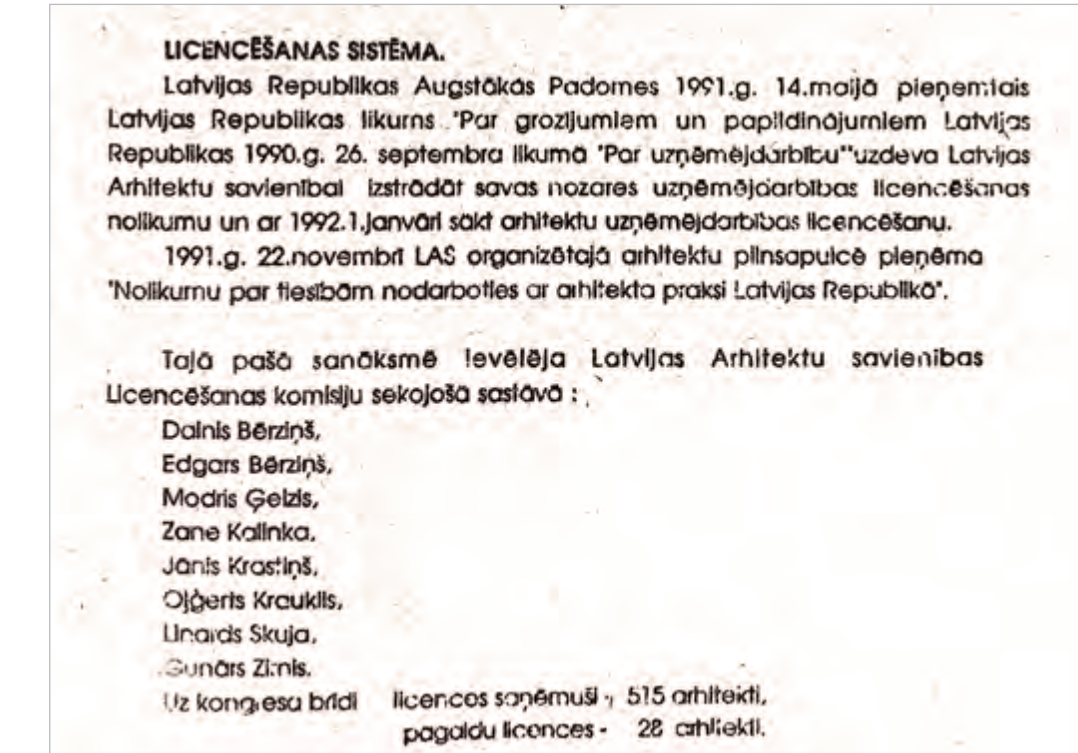
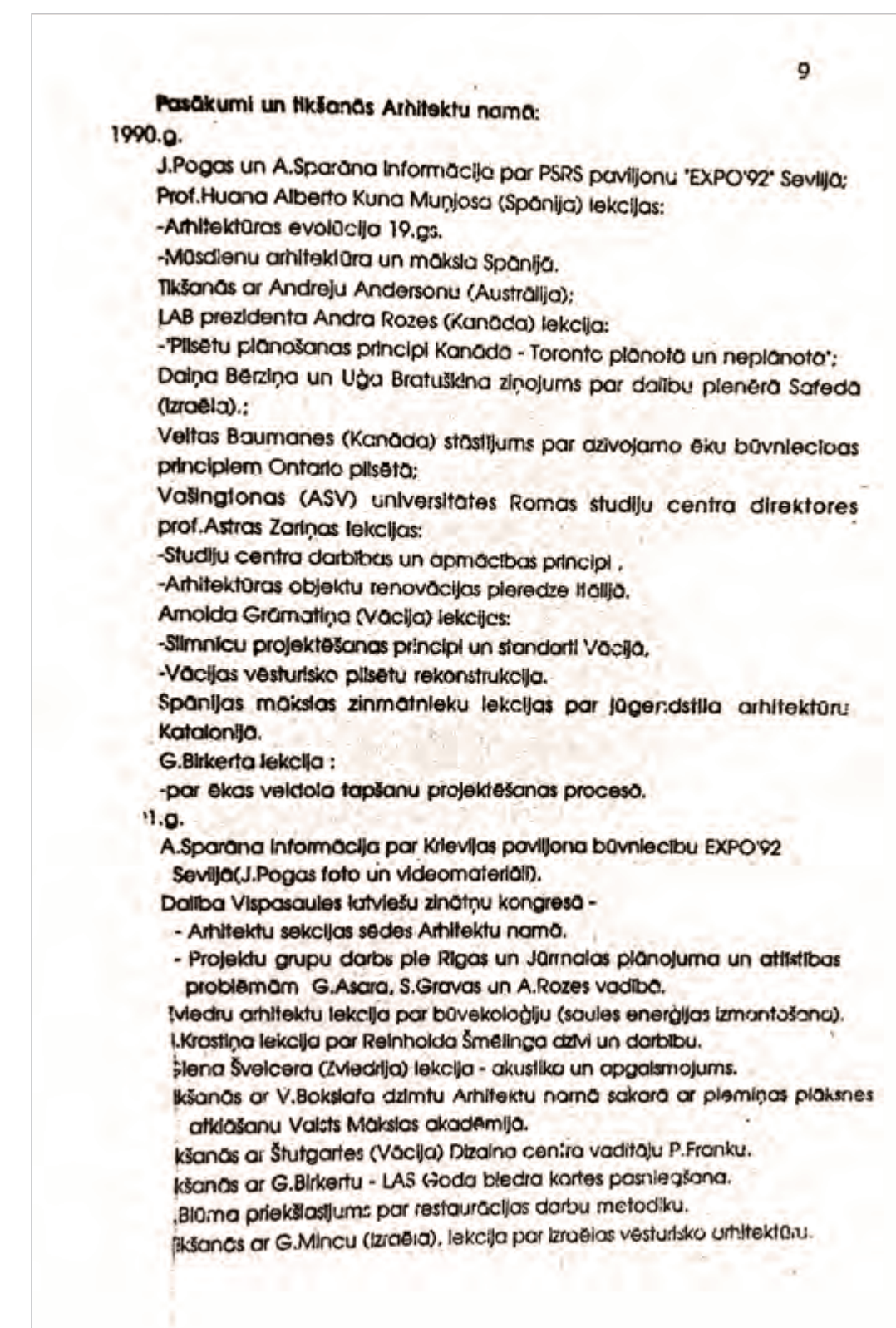
## 1990



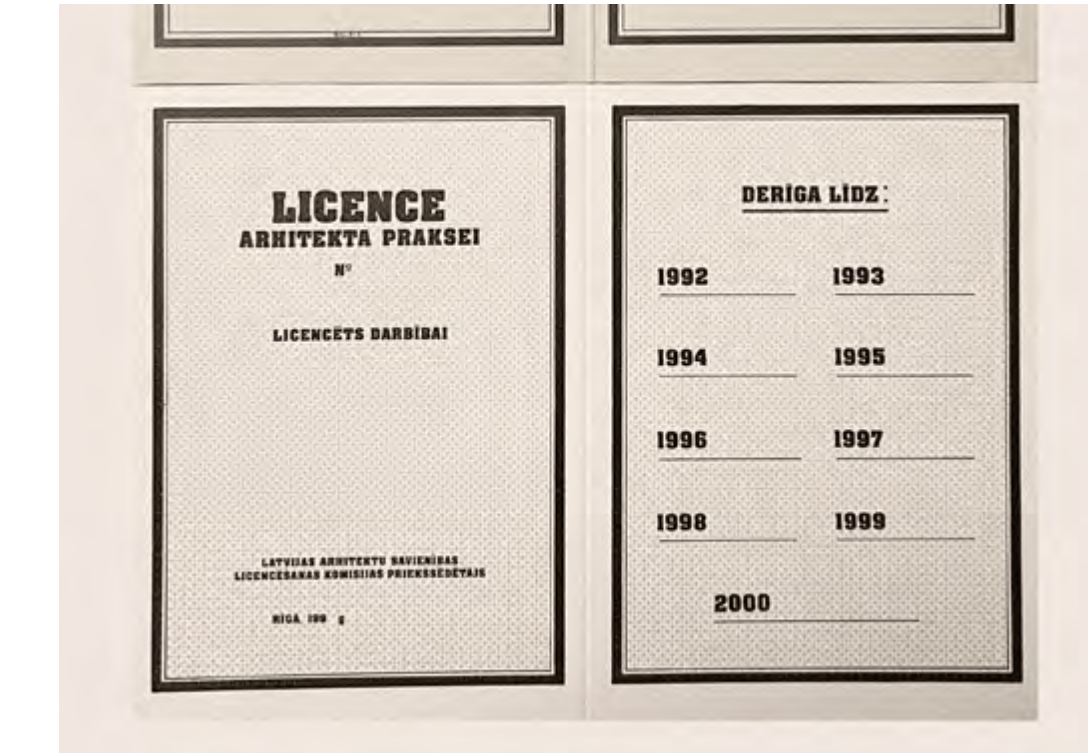
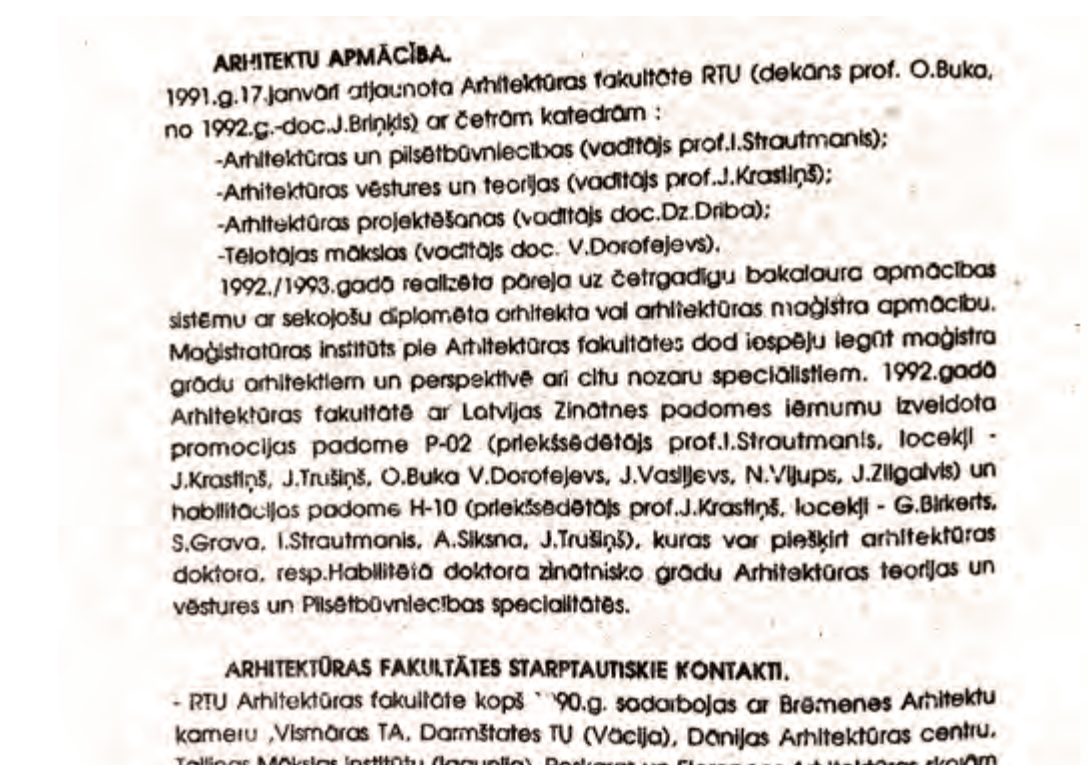
1. LAS atbalstīts konkurss Siguldas baptistu baznīcai, konkursa makets. Māris Meilands. 1990.
2. LAS biedru kartes
3. LAS biedra Oļģerta Kraukļa personīgā lieta. Visiem biedriem atjaunoti iestāšanās dati 1990. gadā
4. Izraksts no LAS XXI kongresa bukleta
5. Barikādes Zviedru vārtos
6. LAS valde 1991. gadā
7. Izraksts par Latvijas arhitektu licencēšanas sistēmu
8. Arhitekta prakses licence
9. Arhitekta prakses licence
10. Izraksts no LAS XXI kongresa bukleta
11. LAS atbalstīts 1993. gada konkurss Konveta sētas atjaunošanai un turpmāka izmantošanai. Īstenots – 1996 – Edvins Vecumnieks, Dainis Bērziņš



## 1991



## 1992





Latvijas Arhitektu savienība aktīvi iesaistās arhitektūras konkursu organizēšanā. Arhitekti iesaistās arī Latvijas Kultūras fonda organizētajos konkursos – viens no tiem ir priekšlikumu sacensība Latvijas Republikas papīra naudās – lata – dizaina izstrādē. Konkurss uzvar Valda Ošiņa un Imanta Žodžika izstrādātā banknošu koncepcija, kas tiek ieviesta 1993. gadā.

1993. gadā Latvijas Arhitektu savienības vadību pārņēma arhitekts, publicists un diplomāts Jānis Dripe. Latvijas Radošo savienību Kultūras padomes priekšsēdētājs, kultūras ministrs V. Birkava un M. Gaiļa valdībā, Latvijas vēstnieks Zviedrijā, Lielbritānijā un Ziemeļīrijā. Ieņēmis Rīgas pilsētas galvenā arhitekta amatu no 2006. līdz 2011. gadam. Viens no žurnāla "Latvijas Arhitektūra" dibinātājiem, augstskolas RISEBA Arhitektūras un dizaina fakultātes dekāns un mācībspēks.

## Latvijas Arhitektu savienība un Latvijas Arhitektu biedrība apvienojas kopējā organizācijā, Latvijas Arhitektu biedrībai tiek otificiāli iekļautai Latvijas Arhitektu savienības sastāvā.

Kopš 1995. gada sadarbībā ar Latvijas Arhitektu savienību tiek piešķirta Latvijas Arhitektūras gada balva – augstākais apbalvojums Latvijas arhitektūrā. Latvijas Arhitektūras gada balva ir prestižs apbalvojums, kas ne tikai akcentē izcilākos sasniegumus Latvijas arhitektūrā un rūpējas par nozares attīstību, bet arī veicina sabiedrības izpratni par arhitektūru. Dienā, kad Latvijas Arhitektūras Savienības priekšsēdētājs Jānis Lejnīks lūdzis izstādes kuratorei Veltai Holcmanei iegādāties ziedus, kurus pasniegt pirmās Latvijas Arhitektūras gada balva ieguvējiem, Veltai un skates rīkotāju komandai radusies ideja, ka ziedu dāvināšanas procesu vajadzētu vienkāršot. Tieši tāpēc viņa no veikala atgriezies ar ananāsu, kas kļuvis par Latvijas arhitektūras augstākā apbalvojuma simbolu.

Tiek izveidota Centrālās un Austrumeiropas arhitektu padome, kuras sastāvā ir arī Latvijas Arhitektu savienības pārstāvji. Padome ir reģionāla profesionālā organizācija ar mērķi Austrumeiropas valstīm to neatkarības un demokrātijas veidošanās laikā sakārtot profesionālo likumdošanu, vadoties pēc Eiropas Savienības piemēra.

Ar Latvijas Arhitektu savienības atbalstu tiek atjaunots 1940. gadā pārtrauktā žurnāla Latvijas Arhitektūra izdošana. Žurnāls ir ietekmīgākais arhitektūrai veltīts izdevums Latvijā un tiek izdots joprojām.

Tiek atklāts Latvijas Arhitektūras muzejs – ilggadējs Latvijas Arhitektu savienības sadarbības partneris

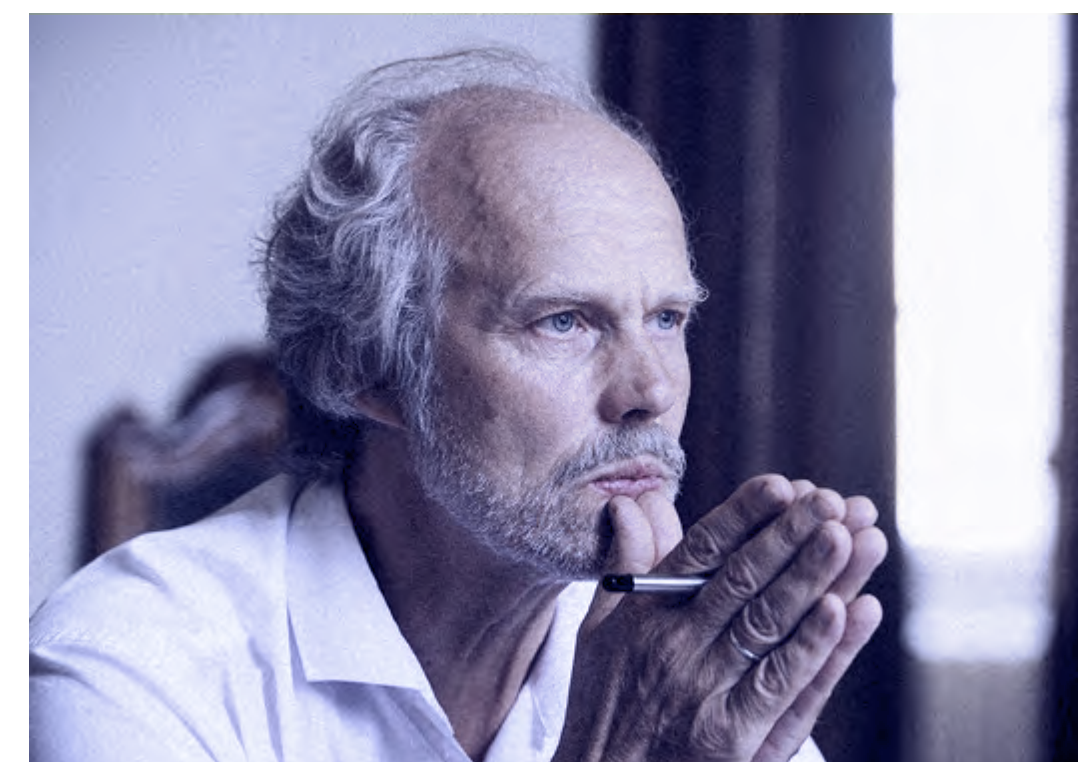
## 1993



12  
BUKLETI  
-Dripe J., Lejnīks J., Kajone G. "Rīga 1201.-2001.", izd. "Balrika", 1994.  
Arh. birojs "Padme-Lins un Kauņurs" - "Pastaiņas Liepājā", Liepāja, 1995.  
PUBLIKĀCIJAS.  
Zinātniskus rakstus un rakstu sērijas publicējis –  
"J.Krašļiņš – avīzē "DIENA", žurnālos "MĀKSĻA", "Latvijas Akadēmijas Vēstis",  
"Latvijas Arhitektūra", kā arī rakstu krājumos periodikā un enciklopēdijās Latvijā,  
Somijā, Zviedrijā, Vācijā, Polijā, Holandā, Francijā, Lielbritānijā un ASV  
(publikāciju kopskaits 1993.-1996. - ap 140).  
-A.Holcmanis "Rīgas Altstadt heute" (Rīgas vecpilsēta šodien) izdevumā "Mare  
Balticum", Libava, 1994.  
-I.Strautmanis - žurnāls "MĀKSĻA".  
-S.Levīns un I.Rībena - žurnāls "Latvijas Arhitektūra",  
-A.Tipāne - avīzē "Latvijas Vēstnesis",  
-J.Lejnīks - žurnālos "MĀKSĻA", "Latvijas Arhitektūra" (vienlaicīgi kā šo izdevumu  
redaktors), rakstu krājumos un enciklopēdijās (publikāciju kopskaits - ap 90).  
Aktīvi publicējušies žurnālos un laikrakstos arī J.Dripe, A.Galienieks, A.Holcmanis,  
A.Mangale, J.Paeģle, J.Skalbergs, V.Zigavīns, Z.Šmate.

ATZĪNĪBAS UN APBALVOJUMI.  
Arhitektu darbība guvusi augstu sabiedrisku novērtējumu.  
- Par Latvijas Zinātņu akadēmijas Iesteno lokālā 1994.gadā ievēlēts  
Arhitektūras fakultātes profesors, habilitētais arh. doktors Jānis Krašļiņš.  
- Par Latvijas Zinātņu akadēmijas gada locekli 1995.gadā ievēlēts Vaidelotis  
Apātis.  
- 1995.gadā ar Trīsvaigāju ordeni apbalvoti Vaidelotis Apātis un Gunārs  
Birkerts.  
LEKCIJAS UN TIKŠANĀS ARHITEKTU NAMĀ.  
1993.  
-Zviedrijas arhitektu lekcija par energoekonomisko arhitektūru.  
-Semināri : -Hālijas arhitektūras tēls  
-Profesionālās darbības pasākums.  
-Stokholmas Karaliskais tehniskais universitātes lektora Glēna Šveicera  
priekšlasījums - "Apdzīvojamais jūma stāvs".  
-Vispasaules arhitektu un inženieru kongresa atklāšanas vakars.  
-Angļu firmas "Echo" santehniko un apkures uekārtu izstāde- prezentācija.  
-Tikšanās ar dāņu arhitektu firmu.  
-Tikšanās ar "Bauhaus" arhitektu grupu no Desevas.  
-Pasākums - izstāve, iepazīšanās ar Vācijas grāmatu izstādes - "grāmatas  
arhitektūrai" ekspozīcijām.  
-Tikšanās ar Eišeru Janišu (Kanāda).  
-UNESCO seminārs - Rīgas jūgendstila arhitektūra.

1. LAS atbalstīts konkurss Jēkabu kazarmu rekonstrukcijas un būvprojoma izmantošanas koncepcijai. 1993. SARMA & NORDE
2. Izraksts no LAS XXII kongresa bukleta. 1993
3. LAS vadītājs Jānis Dripe
4. Izraksts no LAS XXII kongresa bukleta
5. LAB valdes tikšanās. 1993
6. Latvijas Ainavu arhitektu biedrības un Latvijas Reģionālās arhitektūras akadēmijas dibināšanas dokumenti
7. Izraksts no LAS XXII kongresa bukleta
8. LAS apkārtkrasts
9. LAGB laureāta diploms. 1195
10. Žurnāli ""Latvijas Arhitektūra. Izdoti kopš 1995. gada
11. Pirmais Latvijas Arhitektūras gada skates laureāts – St.Gregora skola Saldū, Lielā ielā 26. Arhitekti A. Andersons un I. Andersone. 1995



DARBĪBA PA PROFESIJAS NOZARĒM pēc ilgāka klusuma perioda aktivizējās 1995.gada nogalē nodibinājās Latvijas Ainavu arhitektūras biedrība, iesaistot kopējā darbā arī dendrologus, dāļdzirzniekus un citus saskarīgo profesiju pārstāvjus. Tās prezidente ir ainavu arhitekts Inese Grundiņa.  
1996.gada februārī iniciatīvas grupa, kuras sastāvā bez arhitektu vairākuma ir arī žurnāli un zemes ierīkotāji, nodibināja Latvijas Teritoriāloplānotāju asociāciju (SOLTA).  
Savu darbību atjaunojuši arī Lauku arhitektu kopa,  
UIA darba grupā "Lūgšanu vietas" Latvijas Arhitektu savienības Sakrālās arhitektūras kopu, pārstāv Alis Bivīns.

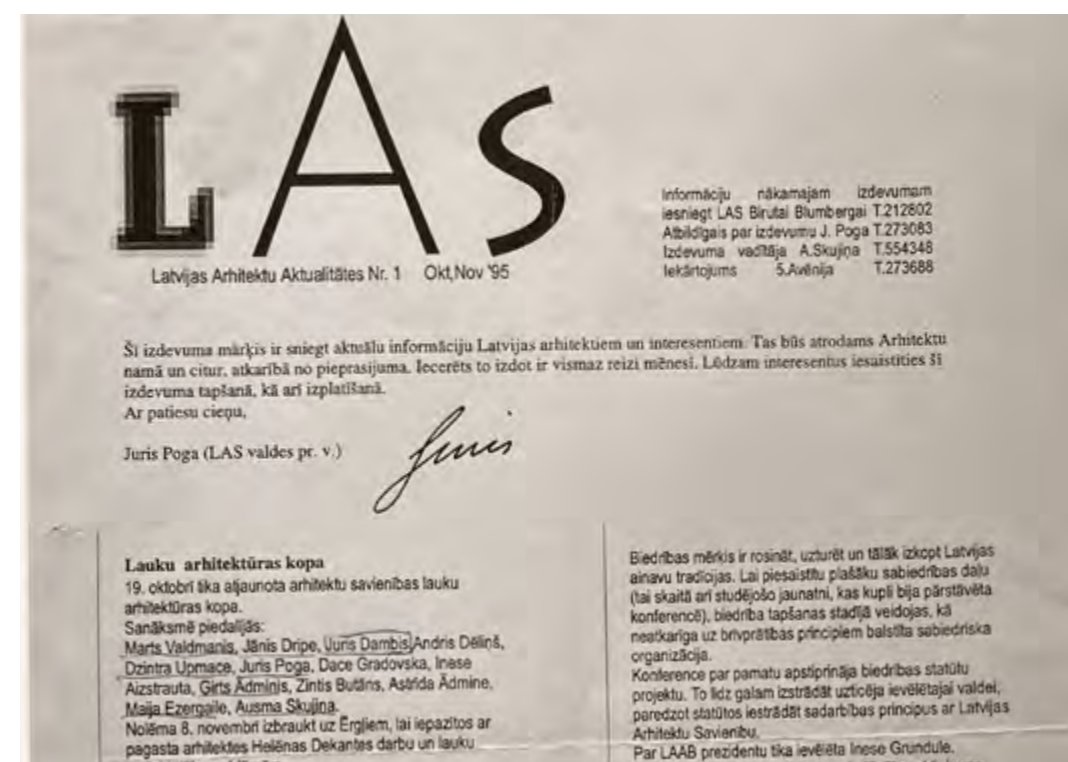
LATVIJAS REĢIONĀLĀS ARHITEKTŪRAS AKADĒMIJA.  
Latvijas Reģionālās arhitektūras akadēmija (LRAA) dibināta 1993.gada septembrī. Tās prezidents ir profesors I.Strautmanis.  
LRAA darbība tiek attīstīta sekojošos virzienos :  
1. Kultūrvēsturiskā arhitektūras mantojuma vispusīgu, zinātniski pamatotu vērtējuma kritēriju un metodikas izstrādāšana, akcentējot reģionālo iezīmju saglabāšanu un attīstību.  
2. Pilsētu un lauku apdzīvoto vietu telpiskās vides plānošana reģionālo īpatnību apzīmēšana un izpēti, kompleksi ieviešot gan ekoloģiskos un ainaviskos, gan arhitektoniskos un infrastruktūras aspektus.



## 1994

8  
DARBS RADOŠO SAVIENĪBU KULTŪRAS PADOMĒ.  
LAS pārstāvji J.Poga, J.Skalbergs un S.Nikiforovs regulāri piedalās Kultūras padomes sēdēs, kuras izskata ļoti plašu problēmu loku. Dažas no tēmām :  
- pensiju fonda dibināšana,  
- likumdošanas akti, kas reglamentē radošo profesiju un radošo savienību darbu,  
- jaunizdotā profesiju klasifikatora kritiska analīze,  
- avīzes "Literatūra, Māksla un Mūs" izdošanas problēmas, diskusijas par tās saturu un ietekmi aktualizēt avīžu saturu.  
1995.g. 26.oktobrī notika radošo darbinieku seminārs, kurā piedalījās Eiropas savienības pārstāvji (no Dānijas, Irijas un Beļģijas). Tēmas : radošo darbinieku alrsdzības un tīstiskie pamati, mākslinieku statuss un privilēģijas, radošo profesiju likums.

ARHITEKTU DARBS LATVIJAS KULTŪRAS FONDA IETVAROS.  
I.KĒ Melngaiļu nama atjaunošanas krājī E.Puļiņa vadībā darbojas : E.Burkovskis, U.Brutskēns, V.Caune, I.Dzane, L.Gintere, A.Holcmanis, G.Jansons, Z.Krašļiņa, I.Kujkovska, M.Levīna, G.Meibergs, J.Plešņis, P.Sautiis, D.Sa, G.Zīma, E.Zīte u.c.  
Melngaiļu nama kompleksa atjaunošana:  
1993.gadā - izstrādāta un apstiprināta programma,  
- veikta vēsturiskā arhitektoniskā izpēte (G.Jansons),  
1994.gadā - izstrādāta un apstiprināta sēdņu projekta (autoru kolektīvs: U.Brutskēns, I.Dzane, I.Kujkovska, E.Zīte, no a/s "Komunālprojekts", E.Puļiņš, V.Caune no Ceļniecības ZPI),  
- pabeigti pirmās kārtas darba zīmējumi (atjaunojamo arhitektonisko detaļu projektēšanā bez jau minētajiem piedalīti I.Saunags, M.Saunags, O.Sotns),  
- turpināta kompleksa otrās kārtas projektēšana,  
- uzskaitē būvdarbi, nostiprināti atrakti pagrabu mūrī, izveidots Melngaiļu un Švābes namu pagrabu pārsegums.  
1996.gadā - izstrādāta koncepcija Melngaiļu nama vidusslaiku pagrabu restaurācijai (G.Jansons, I.Saunags).  
Melngaiļu nama atjaunošanas nolimes izskaidrošana:  
G.Jansons - "Melngaiļu nama pirmie gadsimti", Latvijas ZA Vēstis, 1993. Nr.1, 29-34.lpp.  
Grāmata "Melngaiļu nama Rīgā", SIA "Rīgas nam", Rīgas Vēstures un kuģniecības muzejs, 1995., ar A.Holcmanu un E.Puļiņa līdzdarību.  
Bukleti : "Melngaiļu nama Rīgā", 1993., latviešu, angļu, krievu un vācu valodās.  
"Melngaiļu nama Rīgā - atjaunošanas projekts", 1994.  
Publikācija periodikā ("Ceļne", "Rīgas Balva") 1993.-1995.  
Melngaiļu nama atjaunošanas darbu konsultatīvajā padomē (dibinājis Rīgā pašvaldība) akad. J.Freļmaņa vadībā darbojas G.Baumanis, V.Caune, A.Holcmanis, G.Jansons, E.Kalniņš, G.Meibergs, J.Plešņis, E.Puļiņš, V.Šnāls, G.Zīmis.



## 1995





Kopš 1996. gada Arhitektu Savienības paspārnē darbojas Senioru klubs, kas sanāk katra mēneša trešajā trešdienā un ir joprojām aktīvs.

## Latvijas Arhitektu savienības statūti tiek pieņemti 1996. gadā, kas kā galveno biedrības mērķi uzstāda apvienot un koordinēt Latvijas arhitektu, ārpus Latvijas dzīvojošo latviešu arhitektu un sabiedrības centienus arhitektūras un kultūrvēsturiskās vides saglabāšanās, izkopšanas un tālākā attīstībā, veicinot arhitekta profesijas līdzdalību kultūrā, kā arī saimnieciskā un sociālā darbībā.

Latvijas Arhitektu savienība atgūst īpašumā ēku Torņa ielā 11. Nedzīvojamās telpas Aldaru ielā 12/14 tiek privatizētas un izpirktas.

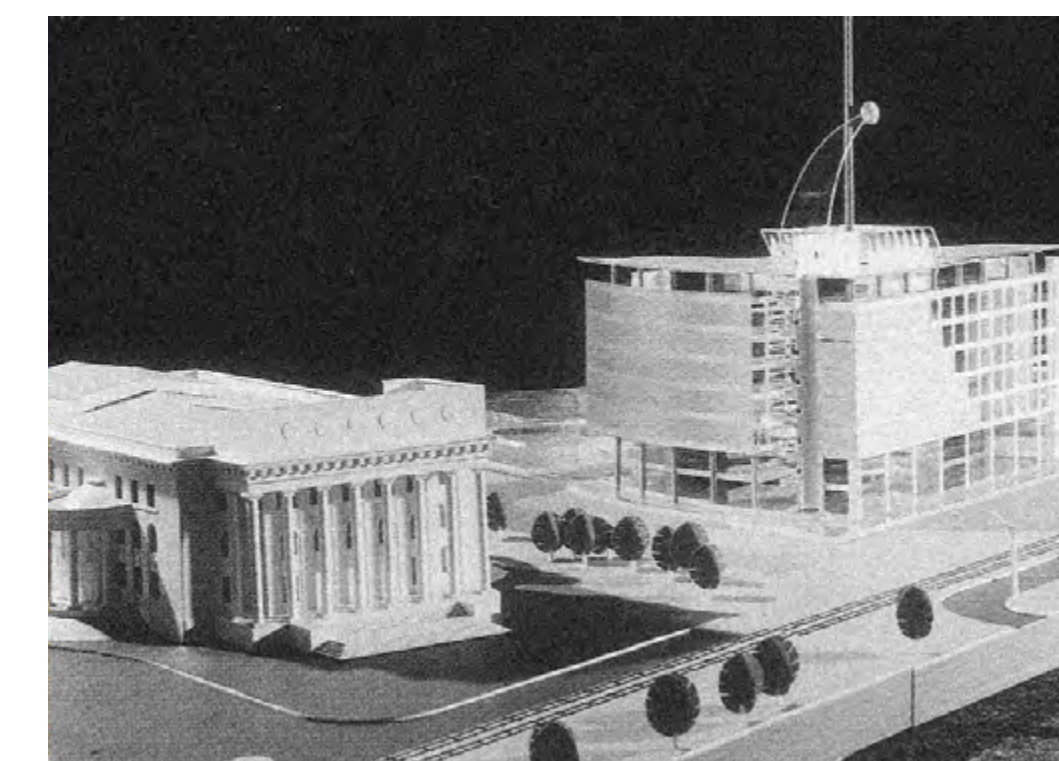
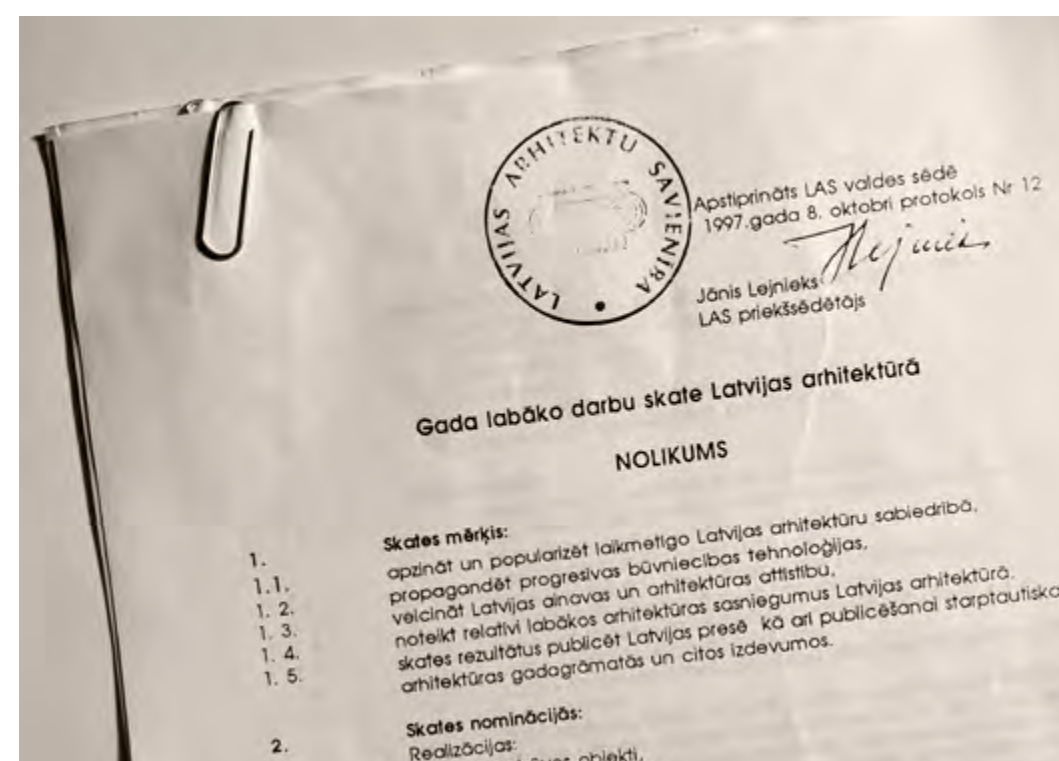
Jānis Lejnietis vada Latvijas Arhitektu savienību no 1996. līdz 1999. gadam. Rīgas Politehniskā institūta absolvents, kā institūta "Pilsētprojekts" galvenais arhitekts izstrādājis virkni dzīvojamo ēku projektu un pilsētplānojumu, tostarp, Lielvārdes, Rojas un Subates ģenerālos plānus. Žurnāla "Latvijas Arhitektūra" galvenais redaktors, Latvijas arhitektūras muzeja direktors un dibinātājs, arhitektūras vēsturei veltītu grāmatu autors.

Latvijas Arhitektu biedrības (ASV) priekšsēdētājs arhitekts Andris Roze amatā ir no 1984. līdz 1996. gadam.

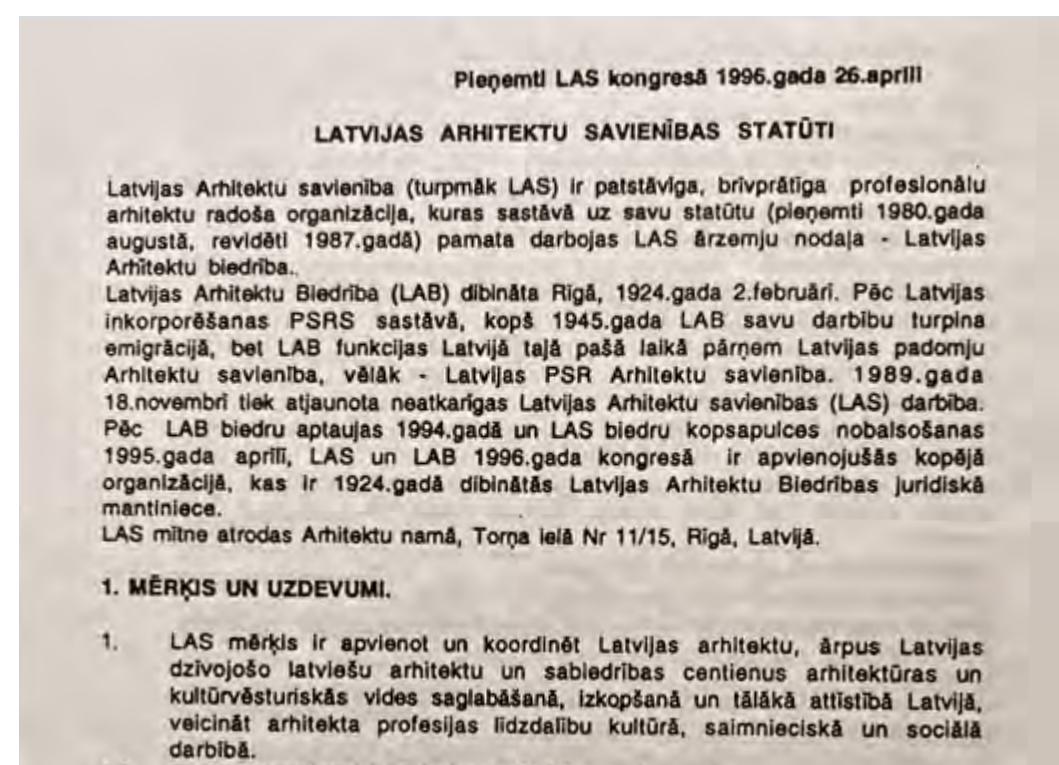
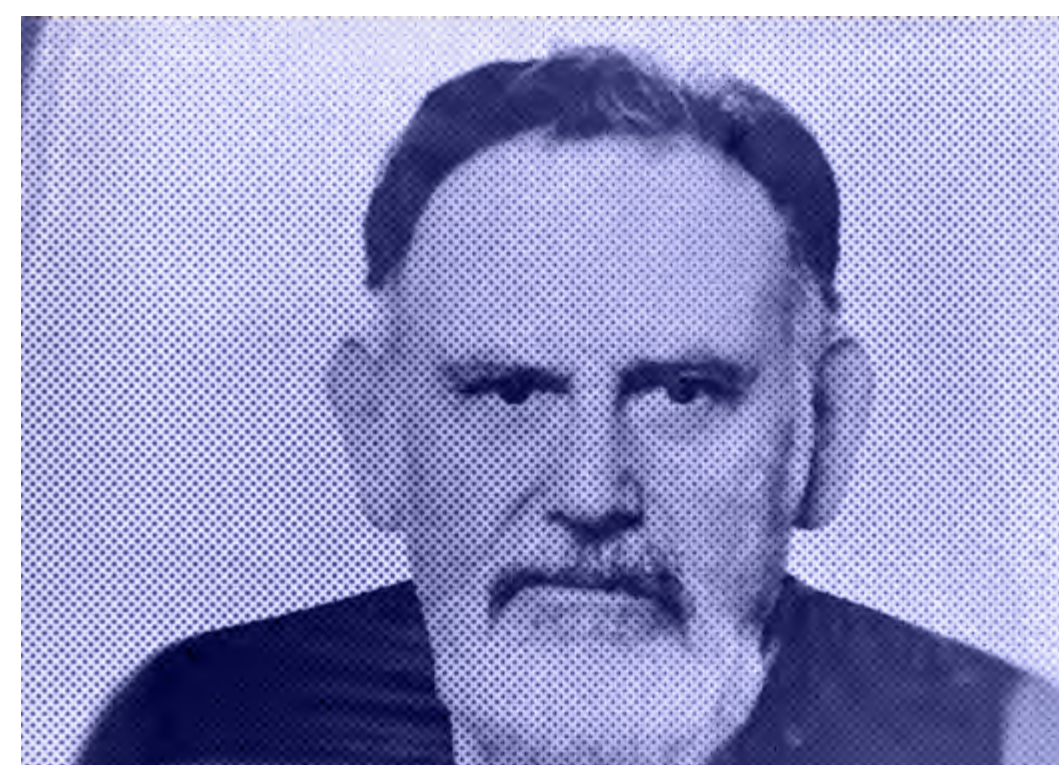
Tiek pieņemti Ministru kabineta noteikumi par kārtību, kādā organizējami būvprojektu un teritoriālpārveidošanas projektu skicju konkursi, kas paredz, ka visi konkursu nolikumi saskaņojami ar Latvijas Arhitektu savienību.

1996. gadā Latvijas Arhitektu biedrība pirmo reizi piedalās Latvijas Arhitektu savienības kongresā. Abas biedrības vairākus gadus ir sadarbojušās, apmainoties ar aktuālo informāciju Austrumos un Rietumos, taču tagad Latvijas Arhitektu biedrība konsultē savienību arī, izstrādājot jaunus statūtus un nolikumus par arhitekta profesiju.

### 1996



- LAGB 1996 laureāts – dzīvojamā ēka Rīgā, K. Alksnis, A. Kļaviņš u.c.
- BAUA sanāksme Viļņā
- LAS vadītājs J. Lejnietis
- LAB vadītājs A. Roze
- LAGB 1996 laureāts – dzīvojamā ēka Rīgā, K. Alksnis, A. Kļaviņš, S. Fogaļe, E. Miķelsons
- LAGB 1997 skates nolikums
- LAS 1996. gada statūti
- Rātslaukuma apbūves reģenerācijas konkursa mets. Nams. 1997
- LAGB 1997 laureāts – Vecpēdīgas baznīcas atjaunošana, A. Skujiņa
- Svinības Arhitektu namā. 1998
- „Latvijas Mobilais telefons” administratīvā ēka 1998. gada konkursa makets. Tectum.
- LAGB 1998 laureāts – Ledus hokeja halle Liepājā, UPB



### 1998





Latvijas Arhitektu savienība strādā pie arhitektu profesionālās likumdošanas sakārtošanas, panākot juridiska statusa atjaunošanu arhitekta praksei, ar tiesībām sniegt visus arhitekta profesijas būtībai un izglītībai atbilstošus pakalpojumus. Latvijas Arhitektu savienība vērsās pie Ministru kabineta ar lūgumu veikt izmaiņas Būvniecības likumā un noteikt, ka būvniecību Latvijā var veikt vienīgi uz noteiktā kārtībā izstrādāta būvprojekta pamata, kura izstrādāšanas vadīšanu veic arhitekts.

Juris Poga ir ilggadējs Latvijas Arhitektu savienības vadītājs. Strādājis institūtā "Pilsētprojekts", 1994. gadā izveidojis savu biroju. Uzvarējis konkursā par PSRS paviljona veidolu EXPO 1992 izstādē Sevijā, daudzu sabiedrisko ēku arhitekts - projektējis Ventspils bibliotēkas pārbūvi, viesnīcas "Latvija" renovācijas 1. kārtu, Ventspils teātra namu "Jūras vārti", Vidzemes mūzikas un kultūras centru Cēsis, Mežaparka Lielās estrādes rekonstrukciju.

**Arhitektu savienība iestājas par Okupācijas muzeja ēkas saglabāšanu un kā pārsteidzīgu vērtē Rīgas domes lēmumu to nojaukt. Savienība uzsver memoriālu Latviešu strēlnieku laukumā kā neordināru sava laikmeta arhitektūras un monumentālās mākslas darbu un pieprasa Rīgas domei pārstrādāt arī Rātsnama atjaunošanas projektu, pieaicinot darbā savienības nozīmētus speciālistus.**

Latvijas Arhitektu savienībā darbību uzsāk Diskusiju klubs, kura mērķis ir operatīvi reaģēt uz būvniecības un vides organizācijas problēmām, kā arī sociāli ekonomiskām sabiedrības aktivitātēm. Diskusiju klubā īpašu uzmanību izpelnījās Strēlnieku laukuma iespējamā nākotne, Rīgas centra sociālās aspekti, kā arī hokeja halles iespējamās lokācijas Rīgā.

Latvijas Arhitektu savienība organizē vairākus nozīmīgus metu konkursus, tostarp, starptautiskās lidostas "Rīga" pasažieru termināla paplašināšanai un Rīgas centrālās dzelzceļa stacijas laukumam un rekonstrukcijai.

Arhitektu savienība izveido savu mājaslapu - [architektura.lv](http://architektura.lv)

## 1999

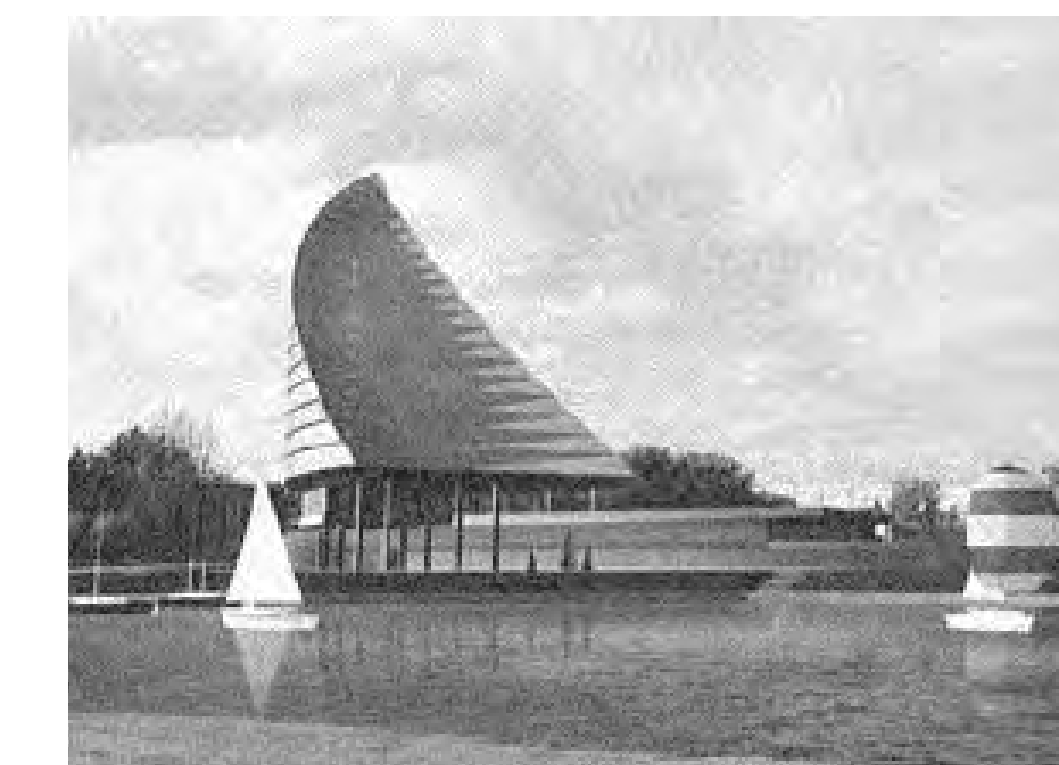


Datums	Semināra tēma	Tēmas organizētājs (tēmas personai)	Ilgums (stundas)	Paraksts
				<i>[Signature]</i>

## 2000



## 2001



1. Rīgas centrālās dzelzceļa stacijas un laukuma pārbūves konkursa zmeis. Zenico projekts. 1999
2. Rīgas centrālās dzelzceļa stacija un laukums. Sarma un Norde. 2001.
3. UIA II reģiona konference, Atēnas.
4. LAGB 1999 laureāts - Projekts Ventspils lineārā centra spēles
5. LAS vadītājs Juris Poga
6. Semināru programma "Arhitektu profesionālā attīstība"
7. LAS kongresu bukleti
8. Millennium svinības Arhitektu namā. 2000
9. LAGB 2000 laureāti - biroju ēka Rīgā, ARHIS
10. „Swedbank” administratīvā ēkas konkursa mets. „Tectum” un „Zenico projekts”. 2001
11. LAGB 2001 laureāti - lidostas "Rīga" rekonstrukcija, ARHIS
12. LAS valde. 2001



2002. gadā norisinās LAS XVI kongress Latvijas Zinātņu akadēmijā. Tā laikā pieņemtas rezolūcijas "Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības plānošana"; "Par arhitektūras izglītību Latvijā"; "Par konkursiem"; "Arhitektu prakse".

Latvija pirmo reizi piedalās Starptautiskajā Venēcijas arhitektūras biennālē ar ekspozīciju "Kultūrvēsturiskās metamorfozes Baltijas jūras krastā". Organizēšanā būtisku lomu uzņemas Latvijas Arhitektu savienība.

## 2002



2003. gadā rodas ideja rīkot konkursu par jauna Latvijas Arhitektūras gada balvas dizaina izstrādi. Aivars Vilipsōns, atceroties stāstu par ananasi, bronzā izveido stilizētu četršķautņņu ananasi. Tā forma ir arhitektoniska un stilizēta, tāpēc šķiet piemērota gada balvas organizatoriem. Kopumā tiek izgatavoti 10 ananasi un sākumā tos tā arī sauc – par Vilipsōna ananasiem. Kad turpmāko 10 gadu laikā visi šie 10 ananasi tiek sadalīti starp konkursa uzvarētājiem un ir nepieciešams domāt par jaunu balvas dizainu, balvas rīkotāji saglabā ideju par ananasiem un tā šķēlēm.

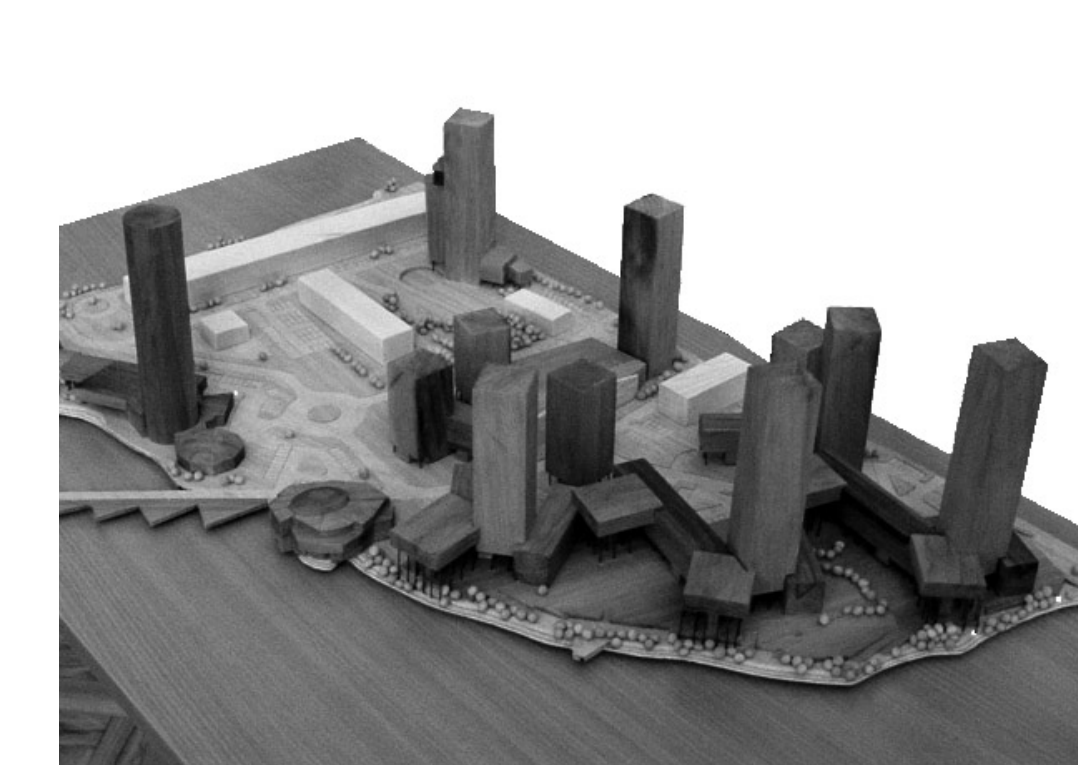
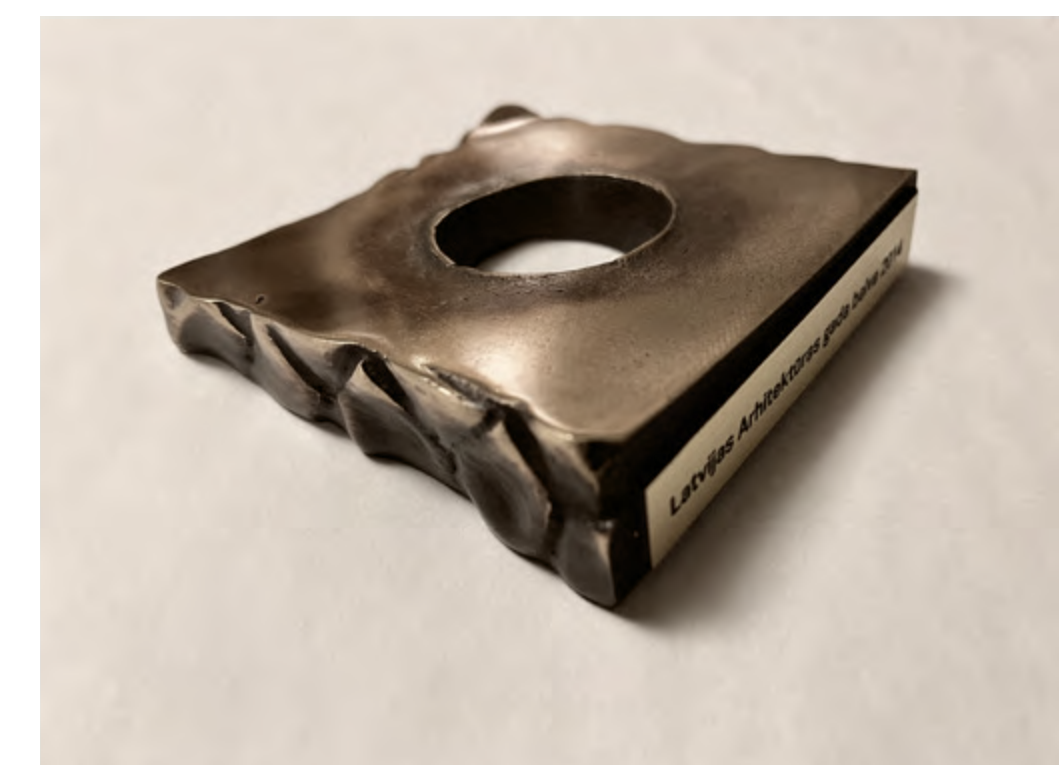
## 2003



Līdz ar Latvijas iestāšanos Eiropas savienībā, uz arhitektūras profesiju sāk attiekties dažādi Eiropas līmeņa rekomendējošie dokumenti, ko arhitektūras jomā apzina Latvijas Arhitektu savienība.

Latvijas Arhitektu savienība iestājas Eiropas Arhitektu konsilijā (European Council of Architects).

## 2004



1. Latvijas Nacionālās bibliotēkas projekts Venēcijas arhitektūras biennālē. 2002
2. Liepājas koncertzāle. Konkurss – 2003., īstenots – 2015. gadā. Arhitektu birojs „Giencke & Company”
3. LAGB 2002 laureāts – Āgenskalna bibliotēka, Brīnišķīgo projektu birojs
4. ???
5. ???
6. LAGB balvas dizains, A. Vilipsōns
7. LAGB balvas dizains, A. Vilipsōns
8. LAGB 2003 laureāts – Tirdzniecības centrs RIMI, KUBS
9. Konkurss Klīversalas apbūvei. Arhitektu birojs „Venta Didrihsona arhitektūras studija”. AMERICAN CONSTRUCTION GROUP + Miķelis Putrāms, Linda Krūmiņa. 2004
10. Dzīvojamā ēkas Mārstaļu ielā 17. Konkurss 2003, īstenots – 2007
11. LAS Eko kluba izbrauciens. 2004



## Kultūras ministrijā pēc Latvijas Arhitektu savienības iniciatīvas tiek uzsākt darbs pie likuma par arhitektūras kvalitāti. Līdz ar neatkarīgās Latvijas valsts nostiprināšanos un iestāšanos Eiropas Savienībā, Latvijas Arhitektu savienība arvien vairāk iesaistās arhitektūras politikas nostādņu izstrādē.

Latvijas Arhitektu savienībai 2005. gadā piešķir statusu kā sabiedriskā labuma organizācijai ar labdarības un kultūras veicināšanas funkcijām.

Latvijas Arhitektu savienība līdz ar tiesiskā regulējuma izmaiņām pēdējā desmitgadē daļēji zaudēja ietekmi ar arhitektūras nozari saistītos procesos kā tā, ar kuru likuma noteiktā kārtībā būtu jāskaņo konkursa nolikumi, jādeleģē žūrijas pārstāvji u.t.t., tā tomēr turpināja jau iepriekšējos periodos iesākto praksi – veidoja sadarbības modeļus ar valsts un pašvaldību institūcijām, profesionālām organizācijām un privātajiem investoriem, kopīgi veicinot izpratni par arhitektūras nozari, t.sk. konkursu praksi.

Latvijas Arhitektu savienības vadību pārņem Sergejs Ņikiforovs – institūta "Komunālprojekts" arhitekts, arhitektu biroja "Nams" vadītājs, Rīgas Tehniskās universitātes mācībspēks, Arhitektūras un celtniecības ministrijas un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas darbonis, Arhitektūras skolu plenēra organizators.

Savienība uzsāk un attīsta arhitektu profesionālās kvalifikācijas celšanas pasākumu programmas izveidi ar izglītojošiem semināriem.

Latvijas Arhitektu savienība uzsāk jaunu tradīciju – ikgadēju nedēļu ilgu plenēru, kurā piedalās Rīgas Tehniskās universitātes, Latvijas Lauksaimniecības universitātes un Rīgas Celtniecības studenti. Pirmie plenēri ir veltīti mājokļa jautājumam, Uzvaras parkam un Klīveina grāvja teritorijas attīstībai.

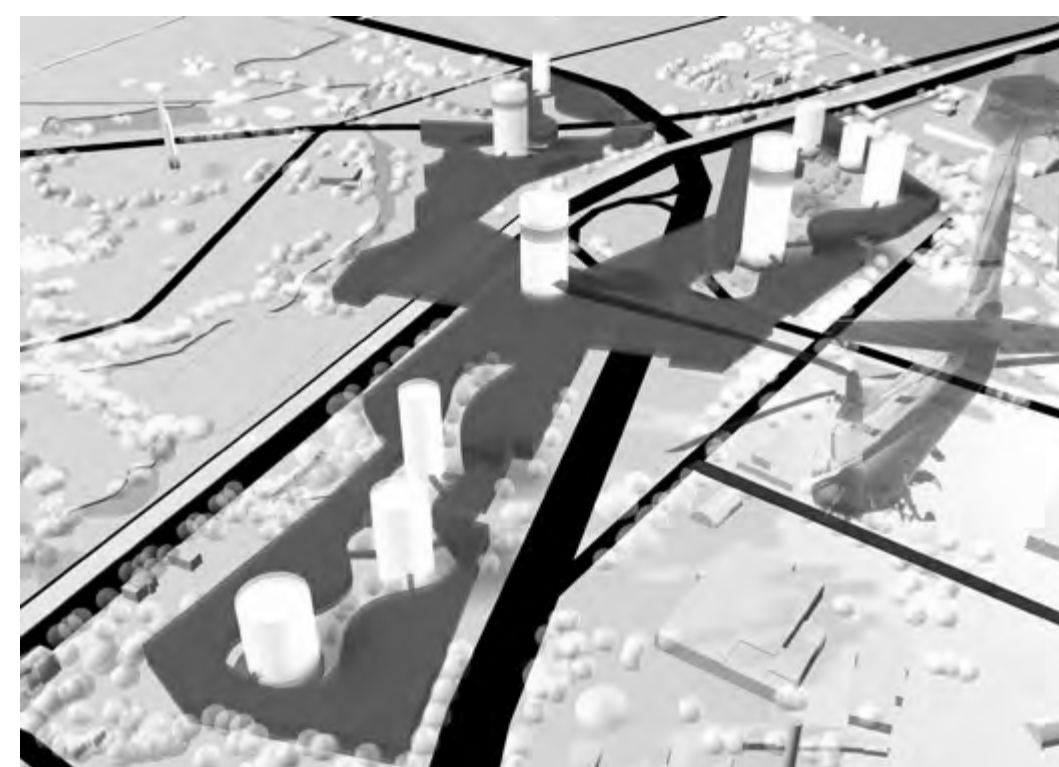
Latvijai kā ES dalībvalstij kopš 2004. gada bija pienākums pārņemt un ieviest jaunus noteikumus un likumus. Attiecīgi divus gadus vēlāk – 2006. gadā stājās spēkā jaunais Publisko iepirkuma likums.

Latvijas Arhitektu savienība organizē arhitektūras metu konkursu par Mežaparka estrādes un parka nākotnes attīstības viziju. Konkurss uzvar A. Mailītis, un estrādes būvniecība tiek pabeigta 2021. gadā.

### 2005



1. LAGB 2005 laureāts – Drupu māja, U. Lukševičs, M. Ošāns
2. LAS Slēpotāju kluba izbūve
3. LAS Eko kluba izbūve uz Vāciju
4. Starptautisks plenērs jaunajam Rīgas centram Tornakalnā un Rīgas domes un valsts administratīvajam kompleksam. 2005
5. LAS vadītājs Sergejs Ņikiforovs
6. Rīgas koncertzāles konkursa meta vizualizācija. Arhitektu birojs „Šilis, Zābers un Kļava”. 2006
7. Latvijas paviljons Venēcijas arhitektūras biennālē, U. Šēnbergs
8. LAGB 2006 laureāts – Sešu dzīvokļu dzīvojamā ēka Jūrmalā, Modus Mood
9. Dziesmu svētku estrādes pārbūve Mežaparkā konkursa mets. 2007. Arhitektu birojs „Mailītis A.I.M.”
10. LAGB 2007 laureāts – Tipogrāfijas Britānija ražotne, UPB
11. Okupācijas muzeja piebūves projekts, G. Birkerts
12. Jaunā Rīgas centra Tornakalnā pilsēt būvnieciskā vizijas konkurss



### 2006





Tiek izveidota jauna Latvijas Arhitektu savienības struktūrvienība – Sertificēšanas centrs, kas nodarbojas ar arhitektu prakses regulēšanu, sertificēšanu un uzraudzību. Jaunā sertificēšanas komisija izstrādā kritērijus sertificēšanās pretendentu izvērtēšanai. 2008. gadā Latvijā prakses sertifikāci ir piešķirti 913 arhitektiem. Sadarbībā ar Ekonomikas un Izglītības ministriju tiek uzsākts darbs pie ārvalstu arhitektu kvalifikācijas atzišanu Latvijā.

## 2009. gada 22. decembrī LR Kultūras ministrijas paspārnē izveidota Latvijas Nacionālā arhitektūras padome. Tajā darbojas ierēdņi un arhitekti. Par Padomes priekšsēdētāju kļūst arhitekts un Latvijas Arhitektu savienības priekšsēdētājs Andris Kronbergs.

Līdz ar nekustamo īpašumu krīzes iestāšanos Latvijā, arhitekti zemas projektēšanas noslodzes dēļ aktīvāk sāk darboties Latvijas Arhitektu savienībā. 2008. gadā savienība izplata publiku uzsākumu iestāties biedrībā, šim aicinājumam atsaucas daudzi arhitekti.

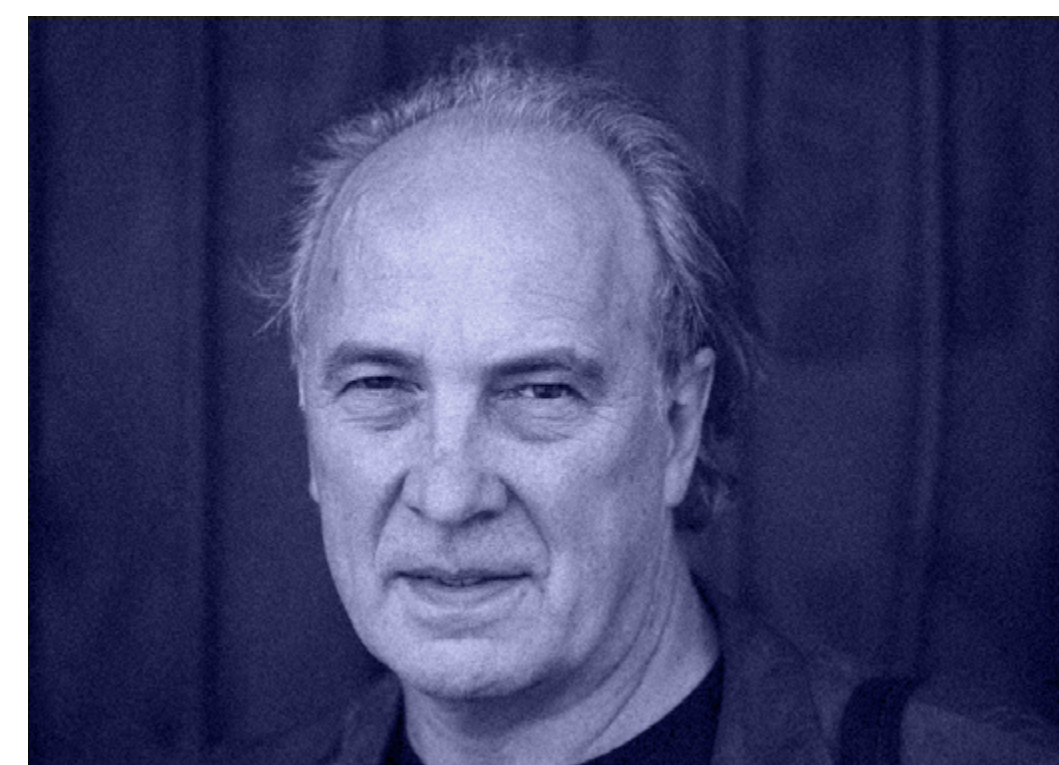
No 2009. līdz 2012. gadam Latvijas Arhitektu savienību vada arhitekts Andris Kronbergs. Rīgas Politehniskā institūta absolvents, institūta "Pilsētprojekts" arhitekts, Rīgas pilsētas galvenā arhitekta vietnieks, projektēšanas biroja "Arhis" dibinātājs un vadītājs, darbojies Rīgas pilsētas arhitektu kolēģijā, Nacionālās arhitektūras padomē un Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padomē. Projektējis Latvijas Bankas Rīgas filiāles ēku un starptautiskās lidostas "Rīga" rekonstrukcijas projektu.

Tiek izstrādāts Latvijas Arhitektu savienības konkursu labas prakses nolikums un pieņemtas Arhitektūras politikas pamatnostādnes 2009.-2015. gadam.

Brīvdomīgās izglītības projekts "Skolnieks. Pētnieks. Pilsētnieks" ir Latvijas Arhitektu savienības Jauno Arhitektu apvienības iniciatīva, kas uzsākta, lai būvētās vides veidošanas mākslā ievadītu bērnus un skolu jauniešus, kā arī lai veicinātu topošo pieaugušo – lietotāju, pasūtītāju un likumdevēju – izpratni par arhitektūru un pilsētvidi. "Skolnieks. Pētnieks. Pilsētnieks" kopš 2009. gada realizē darbnīcas, nodarbības un citus pasākumus, lai sekmētu arhitektūras izglītību.

Tiek atjaunota un izveidota jauna Latvijas Arhitektūras savienības mājaslapa - latarh.lv

## 2008

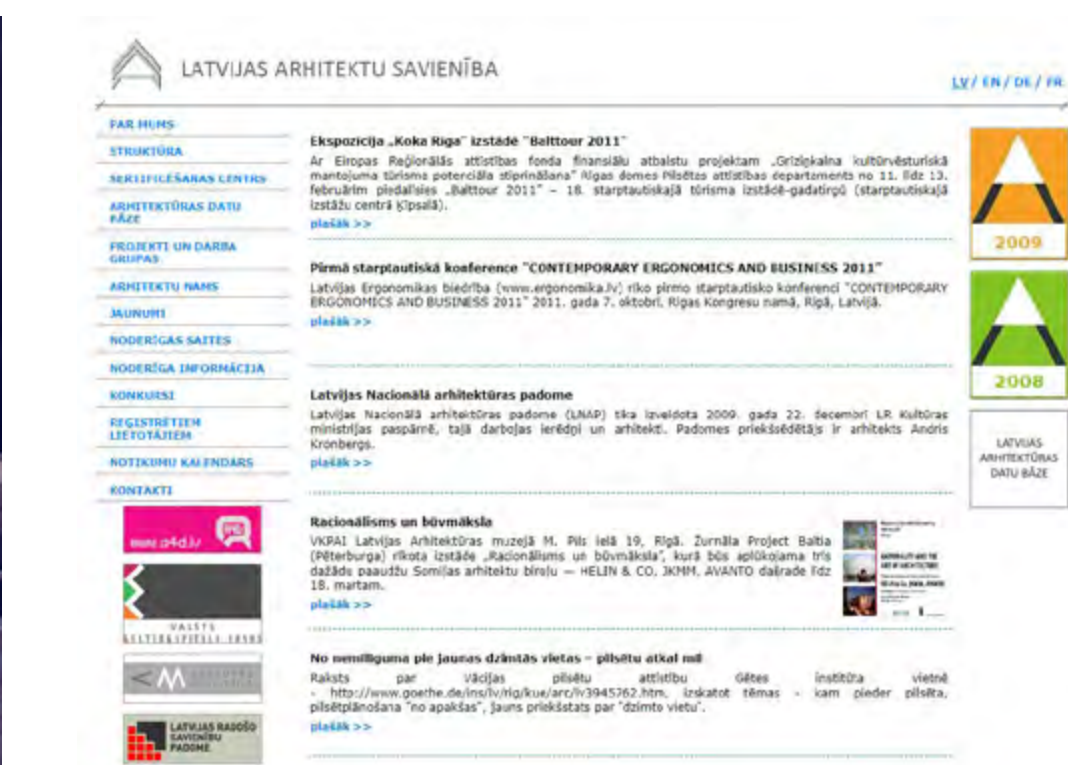


1. Austrumlatvijas pašvaldību radošo pakalpojumu centrs „Zeimuļs”. Ar LAS atbalstu rīkots konkurss 2007. gadā.
2. LAGB 2008 laureāts – Talsu pilsētas 2. vidusskolas un sākumskolas sporta zāles, UPB
3. LAGB skates izstāžu plakāti
4. LAS vadītājs Andris Kronbergs
5. Austrumlatvijas reģionālajam daudzfunkcionālajam centrs "Gors". Ar LAS atbalstu rīkots konkurss 2008. gadā
6. Latvijas Universitātes dabaszinātnu akadēmiskā centra konkursa mets. MARK arhitekti. 2010.
7. SPP radošā darbnīca. Pirmsākumi 2009. gadā
8. LAGB laureāts – Pārventas bibliotēka Venstpīli. 2009
9. LAS mājaslapa latarh.lv
10. LAGB 2010 laureāts – Izstāde "Aiz priekškara. Arhitekta Marta Staņa"
11. Latvijas Nacionālā mākslas muzeja rekonstrukcijas konkurss. 2010

## 2009



## 2010





Laikposmā no 2009. līdz 2012. gadam Latvijas Arhitektu savienība ir formulējusi biedrības nostāju attiecībā uz profesijas standartu "Arhitekta palīgs", Teritorijas attīstības un plānošanas likumprojektu, arhitektu izglītības jautājumiem, Būvniecības likuma projekta nepilnībām un problēmām publisko arhitektūras metu konkursos.

Arhitektūras studentu labāko diplomdarbu izstādi – BAUA Award – konkursu pirmo reizi 2012. gadā organizēja Latvijas Arhitektu savienība. BAUA balvas veidošanā piedalās visu trīs Baltijas Arhitektu savienību asociācijas. Otrā 2014. gadā Viļņā rīkoja Lietuvas Arhitektu savienība. Kopš tā laika sacensības katru gadu notiek citā Baltijas valstu galvaspilsētā. Pasākums nodrošina platformu arhitektūras studentiem, aicinot viņus demonstrēt savu radošo potenciālu, iegūt novērtējumu un atsauksmes no profesionāļiem un starptautiskās arhitektu kopienas.

2011. gadā dibināta Augstskolas RISEBA Arhitektūras un dizaina fakultāte FAD. Tā piedāvā arhitektūras studijas – akadēmiskajā bakalaura programmā un profesionālajā maģistra programmā. Fakultātē kā mācībspēki strādā vairāki LAS biedri arhitekti.

**Viktoram Valgumam, esot savienības priekšsēdētājam, profesionālās prakses jautājumi tiek izvirzīti kā savienības darbības prioritāte, veicinot gan nozīmīgas izmaiņas arhitektu izpratnē par profesiju, gan arī būtiski sekmējot Latvijas Arhitektu savienības kā profesionālas organizācijas sadarbību ar valsts un pašvaldību institūcijām, kā arī privātā sektora uzņēmumiem arhitektūras popularizēšanā.**

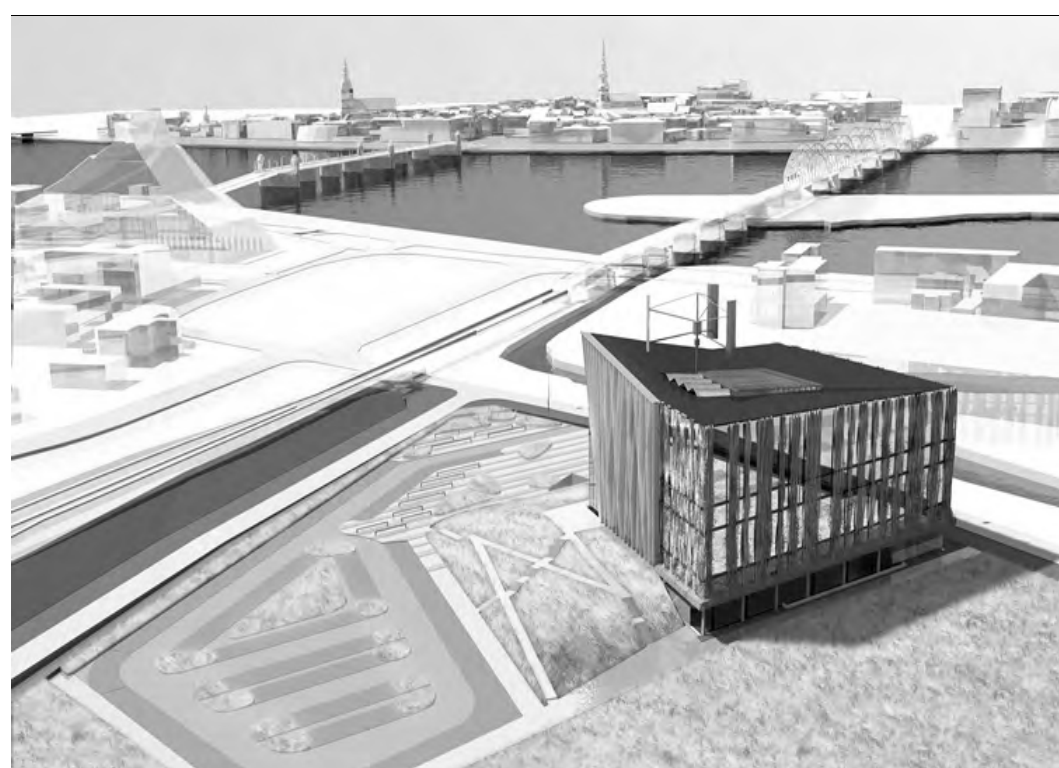
Latvijas Arhitektu savienību vada Viktors Valgums – institūta "Pilsētprojekts" arhitekts, biroja "Zenico projekts" dibinātājs un vadītājs, strādājis Rīgas pilsētas arhitektu kolēģijā, Nacionālās Arhitektūras padomē, Rīgas vēsturiskā centra padomē, Būvindustrijas nevalstisko organizāciju centrā. Nozīmīgākie projekti – sanatorija "Rīgas Jūrmala", Rīgas Motormuzejs, Swedbank centrālā ēka, Rietumu Capital Centre darījumu ēka. Ilggadēji pasniedzis arhitektūras projektēšanu Rīgas Tehniskās universitātes Arhitektūras un pilsētplānošanas fakultātes studentiem

2012. gadā atjaunots Diskusiju klubs ar mērķi – informēt Latvijas arhitektus par aktuālajām norisēm arhitektūras un pilsētvides jomās, rosināt profesionālas un starpdisciplināras diskusijas, lai palīdzētu veidot un nostiprināt sabiedrībā Latvijas Arhitektu savienības biedru viedokli par apspriežamajiem jautājumiem

Savienības sastāvā tiek nodibināta Arhitektūras politikas komisija ar mērķi realizēt biedrības arhitektūras politikas nostādņu izstrādi un pārraudzību, dot uzstādījumus organizācijas pārstāvēniecībai citās nozarēs, starpnozaru institūcijās Latvijā un ārvalstīs. Tiek izveidota arī Profionālās prakses komisija, kas pārrauga un sniedz atbalstu Latvijas Arhitektūras savienības valdei saistībā ar profesionālās prakses jautājumiem un savienības pārstāvēniecībai konkursu žūrijās. Izstrādātas arī vairākas likumdošanas iniciatīvas.

Par Latvijas Arhitektu savienības valdes priekšsēdētāju 2013. gadā kļuvis žurnālists, publicists un reklāmas aģentūras radošais direktors Mārtiņš Ķibilds. 2014. gadā, atzīmējot savienības 90. gadadienu, viņš secina, ka problēmas arhitektu organizācijai 1924. gadā ir bijušas tādas pašas kā šodien: taisnīga arhitektūras konkursu organizēšana, ciniņš ar Rīgas domi par arhitektus pazemojošiem būvnoteikumiem, profesijas pārvaldības modelis, aroda ētika un cenu politika, zema biedru aktivitāte un biedru naudu nemaksātāji, dumpinieciski jaunie biedri, kas grib dibināt alternatīvas organizācijas, Latvijas dalība starptautiskajā Arhitektu savienībā un arhitektūras izstādēs, Latvijas arhitektūras labāko darbu ekspozīcijas, finansiālas problēmas ar biedrības mēnešraksta izdošanu un rūpes par savu Torņa ielas ipašumu.

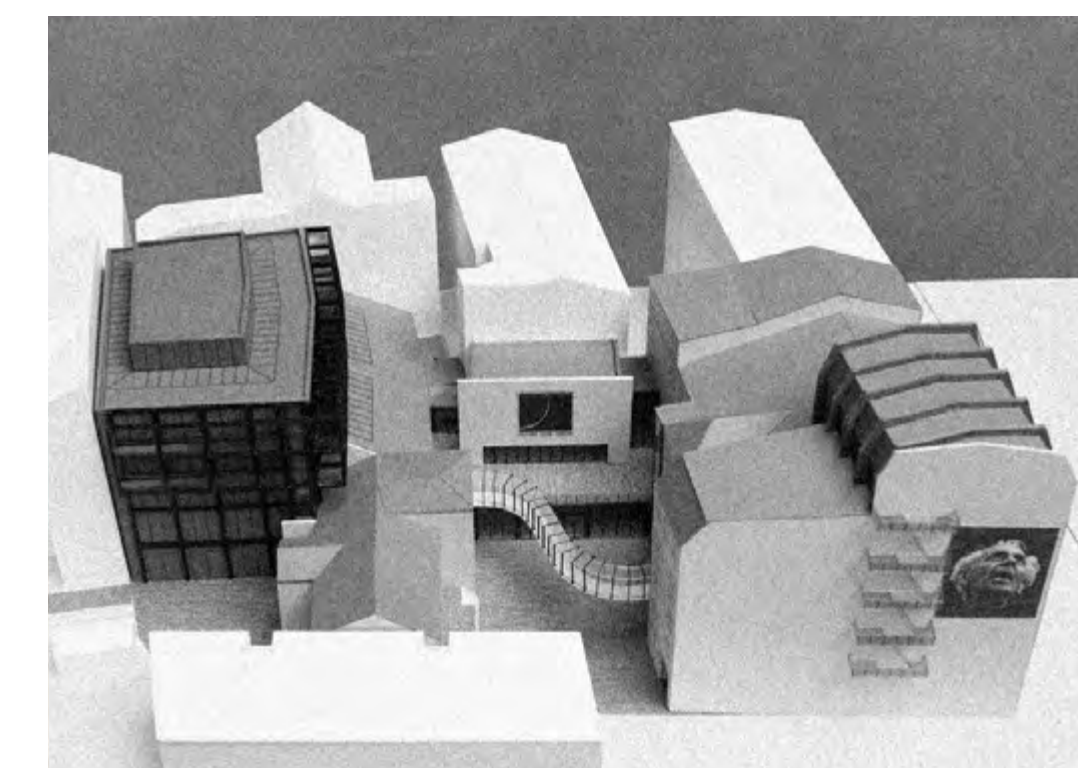
## 2011



## 2012



## 2013



1. LAGB nominantu katalogi
2. Latvijas Universitātes dabaszinātņu akadēmiskā centra konkurss. Autori - „Sestais stils”.
3. LAGB 2011 laureāts – Nolikavas ēkas rekonstrukcija Vecrīgā, Aldara ielā
4. LAS vadītājs Viktors Valgums. 2011
5. LAS diskusiju klubs. 2011
6. LAS organizēta konkursa "Rīgas pasažieru terminālis" laureāts
7. LAGB 2012 laureāts – Saldus mūzikas un mākslas skola
8. LAS slēpotāju kluba izbraukums. 2012
9. Latvijas Mākslas akadēmija piebūve, SZK
10. Izdevums "Nākotnes nama spēle", 2012
11. Konkursa par JRT rekonstrukciju laureāts, Z. Gailes birojs
12. LAS priekšsēdētājs Mārtiņš Ķibilds





2015. gadā Arturs Analts no "Variant Studio" izstrādā jaunu Latvijas Arhitektūras gada balvas dizainu. Pirmās vietas ieguvējs saņem zelta tonī anodētu ananasi, bet citi nominanti to saņem anodētu sudrabā. Alumīnija balva sastāv no 56 detaļām. Ananasi veido pēc iepriekš projektēta 3D modeļa, ar kura palīdzību tiek veidota programma piecu asu CNC frēzei, kas balvai nodrošina augstu kvalitāti.

No 2015. gada Latvijas Arhitektu savienību pirmo reizi vada sieviete – arhitekte Gunta Grikmāne. Viņa ir praktizējoša arhitekte ar ilgu pieredzi nozarē, strādājusi Arhitektu birojā "Sarma&Norde" pie Rīgas lielākajiem sabiedriskajiem objektiem. Ieguvisi arhitekta diplomu Rīgas Politehniskajā institūtā un maģistra grādu sabiedrības vadībā Latvijas Universitātē, kā arī studējusi sociālantropoloģiju Rīgas Stradiņa universitātē. Viņas vadīto projektu vidū ir Rīgas Juridiskā augstskola, Iekšlietu ministrija, Paula Stradiņa klīniskās Universitātes slimnīcas jaunbūve u.c.

Latvijas Arhitektu savienība izveido bezmaksas mobilo lietotni "Arhiguide", kas pilsētas iedzīvotājiem un viesiem piedāvā iepazīt Rīgas arhitektūras interesantākos objektus. Tajā apkopota informācija par dažādu ēku arhitektūru, pilsētas vēsturi, vidi, notikumiem un personībām. Lietotnē apskatāmo objektu aprakstu autors ir arhitekts, arhitektūras teorētiķis un daudzu grāmatu autors profesors Jānis Krastiņš, kā arī arhitektūras žurnālists, platformas A4D redaktors Artis Zvirgzdiņš.

Zolitūdes traģēdija ievieš būtiskas izmaiņas lēmumu pieņemju attieksmē pret būvniecības nozares problemātiku. Latvijas Arhitektu savienība, kas vairākus gadus piedalījies jaunā Būvniecības likuma izstrādē, vērsās pie Ministra kabineta ar lūgumu normatīvajā regulējumā precīzi definēt būvniecības dalībnieku un tajā iesaistīto dažādu profesiju sertificēto speciālistu atbildības robežas. Kamēr tas nav izdarīts, savienība iesaka sertificētiem arhitektiem neparakstīt būvlaukuma aprites dokumentus, kas neizriet no normatīvajos aktos noteiktajiem autoruzrauga pienākumiem.

## 2015. gadā Kultūras ministrijas iniciēta Nacionālās arhitektūras padomes darba grupa un pieaicinātie eksperti sadarbībā ar Latvijas Arhitektu savienību izstrādā Arhitektūras nozares stratēģiju 2015.–2020. gadam.

2015. gadā par Latvijas Nacionālās bibliotēkas ēkas projektu žūrija esot pamatīgi lauzusi šķēpus, taču galā tomēr izlēma balvu nepiešķirt, pamatojot lēmumu ar to, ka tas ir vakardienas projekts, proti, neatbilst šodienai, lai arī tas ir pašvērtība pats par sevi.

"Latvijas Arhitektūras Lielā gada balva 2015" – zelta ananāss – pasniegta Imantam Lancmanim par Rundāles pils restaurācijas projektu.

1. Diskusija LAS telpās Torņa ielā 11
2. Konkursa mets Rīgas pils kastelas (Konventa nama) restaurācijai un pārbūvei. Sudraba arhitektūra un MARK arhitekti. 2014
3. LAS valde atzīmē 90 gadus kopš dibināšanas
4. LAGB 2014 laureāts – RDMV ēkas rekonstrukcija, Z. Gailis birojs
5. BAUA studentu projektu prezentācija.
6. LAS valde. 2015
7. LAGB balvas dizains, A. Analts
8. LAGB 2015 laureāti – Imantam Lancmanim par Rundāles pils restaurācijas projektu un
9. Latvijas Nacionālā bibliotēka.
10. LAGB 2016 apbalvošana
11. LAS atbalstīts Latvijas Laikmetīgās mākslas muzeja konkurss. Autori – Adjaye Associates un AB3D. 201
12. LAGB 2016 laureāts – Latvijas Nacionāla mākslas muzeja rekonstrukcija un piebūve

## 2014





Latvijas Arhitektu savienības pārziņā ir apmēram 10 000 grāmatu liela bibliotēka ar specializāciju Latvijas un pasaules arhitektūras vēsturē, teorijā un arhitektu prakses jautājumos. Bibliotēkas vērtīgākā daļa ir Ernesta Štālberga personīgās bibliotēkas mantojums. Līdz 2018. gadam veikts bibliotēkas mantojums. Līdz 2018. gadam veikts bibliotēkas telpu remonts, krājuma revīzija, kā arī aktualizēts un pilnveidots bibliotēkas krājuma digitālais katalogs. LAS bibliotēkas krājums 2022. gadā nodots Latvijas Nacionālās bibliotēkas arhīvam.

2017. gadā Latvijas Arhitektu savienība izstrādāja un apstiprināja Konkursu labas prakses vadlīnijas, kuru mērķis ir saglabāt un uzturēt konkursu organizēšanas tradīciju, kas ir intensīvi veidojusies laika gaitā. Vadlīnijas nosaka principus, pēc kādiem organizējami konkursi un kādi atbilst labai praksei, ņemot vērā starptautisko pieredzi un Latvijas Republikas normatīvos aktus. Tās precīzi definē dažādus konkursu veidus un to rīkošanas praksi, žūrijas darbību un pienākumus, konkursu norīsi, autortiesību un godalgu jautājumus. Vadlīniju atjaunoto versiju sagatavoja Dr.arch. Linda Leitāne, balstoties arī uz citu LAS biedru priekšlikumiem un zvērināta advokāta Edgara Pastara ieteikumiem.

Kopš 2015. gada sākuma arhitektūras nozares profesionāliem tiek organizēti semināri par arhitektu praksi regulējošo normatīvo aktu aktualitātēm un to piemērošanu, ar arhitektu praksi saistītu problēmu analīzi, arhitektūras pakalpojumu ekspertu, autortiesību aizsardzības jautājumiem un citām tēmām. LAS uztur mācību e-sistēmu PKPP.LV.

## Kopš 2013. gada Latvijas Arhitektu savienība veido Latvijas mūsdienu arhitektūras filmu kolekciju. Īsfilmas tiek rādīts un stāstīts par Latvijas labākajiem arhitektūras objektiem un nozīmīgākajiem procesiem un notikumiem. To atlase tiek veikta saskaņā ar Latvijas Arhitektūras gada balvas žūrijas lēmumu par katra gada balvas nominantiem. Filmās redzamo papildina sarunas ar projektu arhitektiem.

Latvijas Arhitektu savienības kongresā XXI kongresā tika prezentēts Arhitektūras likumprojekts. Tas bija vairākkārt apspriests Nacionālās arhitektūras padomes sēdēs. Likuma galvenie uzdevumi – pilnveidot nozares tiesisko sistēmu, reglamentēt arhitekta profesiju un nostiprināt nozares profesionālo pašpārvaldi.

Latvijas Arhitektu savienība sadarbībā ar Lietuvas un Igaunijas Arhitektu savienībām rīkoja konferenci "Architecture of Migration". Rīgā tiek rīkots pilsētplānošanas, arhitektūras, mobilitātes un sociālo zinātņu ekspertu no desmit pasaules valstīm, lai veidotu iespējami daudzveidīgāku skatījumu uz migrāciju, analizētu to no ģeopolitisko, telpisko un sociālo pārmaiņu pozīcijām, apskatītu Baltiju globālo plūsmu kontekstā un veidotu publisku diskusiju par migrāciju no arhitektūras, plānošanas, telpiskās un reģionu attīstības perspektīvas.

Divu dienu konferences programmu papildināja Starptautiskās Arhitektu savienības (UIA) I un II reģiona pārstāvju tikšanās, kā arī ikgadējā Baltijas Arhitektu savienību asociācijas (Baltic Architects Union Association, BAUA) arhitektūras skolu absolventu balvas pasniegšana.

Latvijas Arhitektu savienības darba grupa Ilzes Miķelsones vadībā izveido informatīvu materiālu "Latvijas arhitektūras politika 2020", kas apkopo pašreizējo arhitektūras kultūrpolitiku Latvijā. Piecās nodaļās aplūkotas svarīgākās nozares kultūrpolitikas definīcijas un stratēģijas, būtiskākā informācija par nozares tiesisko pamatu, apkopotas ar arhitektūru saistītās institūcijas un organizācijas, apzinātas profesionālās izglītības iespējas un atainoti svarīgākie notikumi plašākas sabiedrības informēšanā par arhitektūru.

Kopš 2018. gada Latvijas Arhitektu savienību atkal vada arhitekts Juris Poga.

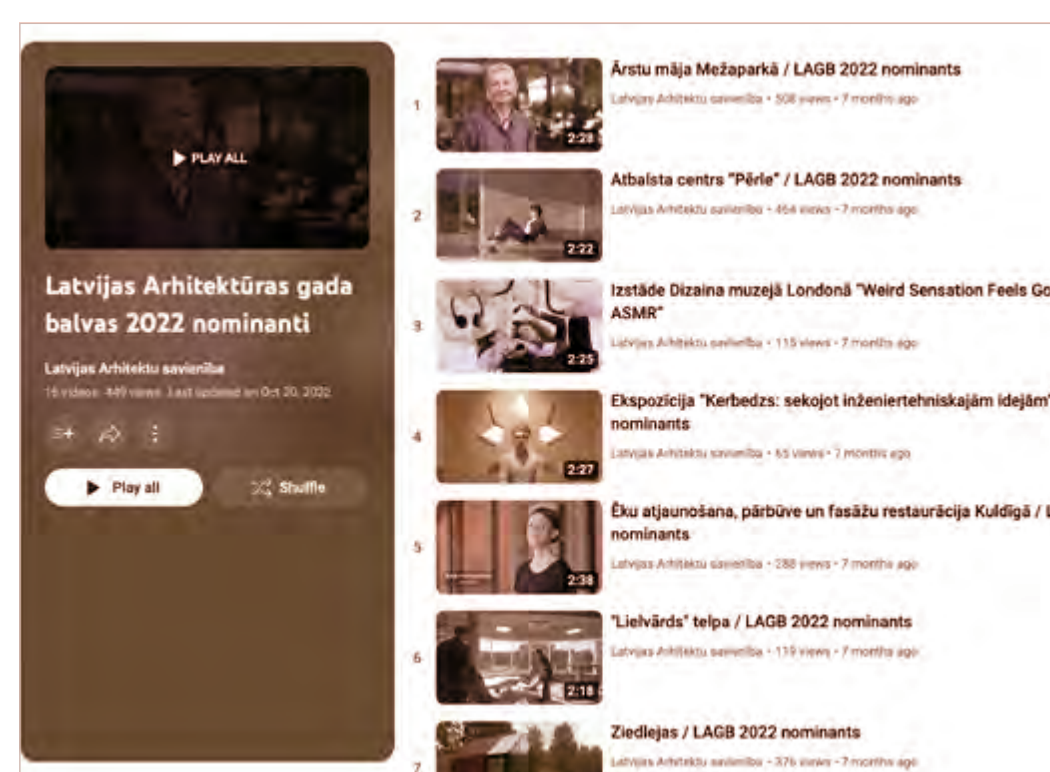
## 2017



1. LAS organizēta konkursa "Kimmel kvartāls" laureāts - Štutgartes kompānija Behnisch & Partner. 2017
2. LAGB 2017 laureāts - A. Maiītis, I. Meņģelis, D. Suhanova
3. LAGB 2017 viesis - starptautiski atzīts arhitekts no Japānas - Kengo Kuma ar lekciju Dzintaru Koncertzālē. 2017
4. LAGB 2017 laureāts - Šaoliņas lidojošo māku teātris
5. LAS rīkotā diskusija par arhitektūras kvalitāti
6. LAS arhitektūras filmu kolekcija
7. BAUA studentu konkursa apbalvošana
8. LAGB 2018 laureāts - Liepājas Valsts 1. ģimnāzijas rekonstrukcija
9. Konference "Architecture of Migration"
10. LAS vadītājs Juris Poga
11. LAGB 2019 laureāts - Sāls māja, B. Bula



## 2018





Pandēmijas dēļ, dažādas vietas un to funkcijas ir kļuvis neizmantojamas, vai arī tieši pretēji – ieguvušas citu nozīmi un kļuvis pieprasītas. Lai risinātu ar to saistītos aktuālos jautājumus, Latvijas Arhitektu savienība organizēja diskusiju “Neparedzamās sekas”. Sarunā piedalās Latvijas Arhitektūras gada balvas 2020 atlases žūrijas pārstāvji – arhitekts un Latvijas Arhitektūras gada balvas 2019 laureāte Brigita Bula, arhitektūras kritiķis Vents Vinbergs, kā arī arhitekti Ināra Caunite un Artūrs Lapiņš –, kuri diskutēja par neparedzamo arhitektūrā, tā sekām un to, kā labāk sagatavoties negaidītajam.

Latvijas Arhitektu savienība sadarbībā ar Latvijas Būvzinieņu savienību, Latvijas Siltuma, gāzes un ūdens tehnoloģijas inženieru savienību, Latvijas Elektriķu brālību un Latvijas Būvkonstrukciju projektētāju asociāciju izstrādā un pieņem labas prakses profesionālo standartu “Projekta stadijas”. Dokumenta mērķi ir nodrošināt būvprojekta kvalitāti visos tā aspektos, sistematizēt būvprojekta sastāvu kontekstā ar realizācijas posmiem, sniegt metodisku atbalstu būvprojekta realizācijā iesaistītajiem, kā arī noteikt arhitektu un inženieru minimālo pamatpakalpojumu apjomu. Standarts iesniegts Ekonomikas ministrijai, lai vadlīnijas ieviestu Vīspāriņģos būvnoteikumos un citos ar jauno Būvniecības likumu saistītos normatīvajos aktos.

## Latvijas Arhitektu savienība aktīvi iestājas par Ukrainas atbalstu Krievijas iebrukuma apstākļos. Savienība kopā ar Igaunijas un Lietuvas kolēģiem veic plašas diskusijas Starptautiskajā Arhitektu savienībā par nepieciešamību no tās izslēgt vai uz laiku pārtraukt Krievijas dalību.

2021. gadā Latvijas Mākslas akadēmijā izveidots Laikmetīgās mākslas, dizaina un arhitektūras institūts, kura mērķis ir nodrošināt akadēmijas kā zinātniskās institūcijas stratēģisko mērķu sasniegšanu pētniecībā humanitāro un mākslas zinātņu nozarēs. Institūta galvenā darbība saistīta ar lietišķo un fundamentālo pētījumu izstrādi Latvijas un plašākā starptautiskā kontekstā laikmetīgās mākslas, dizaina un arhitektūras jomā. Institūta darbojas LAS biedri un tiek rīkoti sadarbības pasākumi – lekcijas un diskusijas.

Latvijas Arhitektu savienības XXII kongress notika tiešsaistē 2021. gada 12. novembrī.

2019. un 2020. gadā ar Kultūras ministrijas atbalstu Latvijas Arhitektu savienība veica padziļinātus arhitektu prakses pētījumus un rezultātus plānoja izmantot Latvijas arhitektūras politikas un nozares likumdošanas pilnveidē. Pētījumi aptver plašu statistikas un prakses jautājumu loku. To mērķis ir sagatavot statistisku Latvijas arhitektūras nozares raksturojumu, apkopojot un analizējot datus par uzņēmējdarbības rādītājiem, nodarbinātību, atalgojumu, sertificēto arhitektu skaitu, profesionālās darbības rādītājiem, arhitektūras iepirkumiem un citiem aspektiem. 2020. gadā tiek skatīta arī Covid-19 ietekme uz nozari.

Jau vairāk nekā 15 gadus Latvijas Arhitektu savienība aktīvi seko līdzi visām aktivitātēm, kas saistītas ar nacionālo koncertzāli; savienība ir atbalstījusi un aktīvi iesaistījusies Kultūras ministrijas centienos panākt šīs kultūrai tik nozīmīgās būves realizāciju. Ņemot vērā ilgstoši neatrisināto situāciju, savienība ir iestājusies pret sasteigto lēmumu koncertzāle veidot Elizabetes ielā 2, nojaucot tur esošo bijušo Komunistiskās partijas Centrālkomitejas ēku un ir rosina izveidot koncertzāles potenciālās novietnes izvēlei darba grupu ar iesaistīto atbildīgo institūciju un starpdisciplināro jomu pārstāvjiem, kas nodrošinātu konstruktīvu, operatīvu un profesionālu sadarbību starp iesaistītajām pusēm un stimulētu sabiedrības interesēm atbilstošu, efektīvāku un ātrāku projekta īstenošanu. LAS ir nosūtījusi Kultūras ministrijai piedāvājumu ar koncertzāles stratēģijas izstrādes, kā arī novietņu salīdzinošās analīzes un atlases kritērijiem, lai nodrošinātu gan nozares ekspertu, gan gala lietotāju, gan politiķu, gan plašākas sabiedrības iesaisti.

Nacionālā arhitektūras padome kopā ar LAS pārstāvjiem izstrādāja “Latvijas Arhitektūras stratēģijas plānu 2022.–2027. gadam”, kas ir vidēja termiņa plānošanas un sabiedrības informēšanas dokuments, kas ietver jaunus mērķus valsts politikai arhitektūras un dzīves vides veidošanas jomā, kā arī iezīmē rīcības plānu šīs politikas īstenošanai. Iepriekšējā stratēģija bija pieņemta 2015.–2020. periodam.

## 2020



## 2021



## 2022



1. LAGB apbalvošanas ceremonija. 2020
2. LAGB laureāts – ēku rekonstrukcija miesnieku ielā, ARHIS arhitekti. 2020
3. LAS kongress tiešsaistē. 2021
4. LAGB nominantu piesauces
5. LAGB laureāti – A. Mailiņa un J. Pogas birojs. 2021
6. LAGB laureāts – Mežaparka estrādes rekonstrukcija. 2021
7. LAGB 2021 žūrijas sanāksme
8. BAUA awards. Liepāja. 2022
9. LAGB laureāts – atbalsta centrs “Pērle”, ĒTER. 2022
10. LAGB nominantu izstāde Torņā ielā. 2022
11. BAUA izstāde Kopenhāgenā. 2022